

รายงานการวิจัย
แนวทางการบริหารจัดการ
กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

โดย
ศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร.สมชัย ฤชุพันธุ์
ดร.ชลธาร วิศรุตวงศ์

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
สำนักนายกรัฐมนตรี

379.1307 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
ส691ร รายงานการวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารจัดการกองทุนเงิน
ให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา/สมชัย ฤชุพันธุ์ และ ชลธาร์ วิศรุตวงศ์.
กรุงเทพฯ : สกศ., 2544.
263 หน้า.
ISBN 974-241-295-2
1. กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา-วิจัย 2. การปฏิรูปการ
เงินการศึกษา-วิจัย 3. ชื่อเรื่อง

รายงานการวิจัย เรื่อง แนวทางการบริหารจัดการกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

โดย ศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร.สมชัย ฤชุพันธุ์ และ ดร.ชลธาร์ วิศรุตวงศ์

สิ่งพิมพ์ สกศ. อันดับที่ 137/2544

พิมพ์ครั้งที่ 1 กรกฎาคม 2544

จำนวน 2,000 เล่ม

จัดพิมพ์และเผยแพร่ สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาการปฏิรูปการเงินการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

ถนนสุขุทัย เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300

โทร. 02-668-7123 ต่อ 1217

โทรสาร 02-243-0085

Web Site : <http://www.onec.go.th>

สำนักพิมพ์ บริษัท พิมพ์ดี จำกัด

21/232-4 ซอยคลองหนองใหญ่ ถนนวงแหวน

เขตบางแค กรุงเทพฯ 10160

โทร. 02-803-2694-7

โทรสาร 02-803-4401

คำนำ

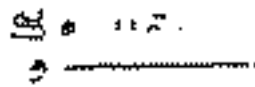
ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 43 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 10 และ มาตรา 60 (1) และ (3) ได้กำหนดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย โดยรัฐจะจัดสรรเงินอุดหนุนเป็นค่าใช้จ่ายรายบุคคลที่เหมาะสมแก่ผู้เรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดโดยรัฐและเอกชนให้เท่าเทียมกัน สาระบัญญัติดังกล่าวจะมีผลต่อกลุ่มเป้าหมายที่จะได้รับเงินกู้ยืมจากกองทุนฯ ซึ่งแต่เดิมรวมผู้กู้ที่เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายไว้ด้วย มาเป็นการให้เงินกู้แก่ผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาเป็นหลัก ซึ่งจะส่งผลให้กลุ่มเป้าหมายของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาเปลี่ยนไป

นอกจากนี้ ผลการศึกษาของธนาคารพัฒนาเอเชีย (Asian Development Bank : ADB) โดย Adrian Ziderman และคณะ พบว่า การดำเนินงานของกองทุนฯ ยังมีปัญหาเกี่ยวกับการจัดสรรเงินกู้ยืมให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย ความเท่าเทียมกันของการได้รับเงินกู้ยืม และการดำรงอยู่ด้านการเงินของกองทุนฯ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติจึงเห็นควรให้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา เพื่อนำมากำหนดเป็นนโยบายการดำเนินงานกองทุนฯ ให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับนโยบายการจัดสรรงบประมาณตามรัฐธรรมนูญ และ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ โดยได้รับความร่วมมือจาก

ศาสตราจารย์(พิเศษ)ดร.สมชัย ฤชุพันธุ์ และคณะ ในการทำการศึกษาวิจัย
ในเรื่องนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ใคร่ขอขอบคุณ
ศาสตราจารย์(พิเศษ)ดร.สมชัย ฤชุพันธุ์ และคณะ ที่ให้เกียรติทำการ
ศึกษาวิจัยและเสนอรูปแบบในการบริหารจัดการกองทุนที่มีประสิทธิภาพ
สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนฯ ในการให้กู้ยืมเงินแก่ผู้เรียนที่ด้อย
โอกาส/ยากจน ขณะเดียวกันก็ยังทำให้กองทุนฯ สามารถดำรงอยู่ได้ด้วย
ตนเอง โดยไม่เป็นภาระกักบงบประมาณของรัฐในอนาคตระยะยาว สอดคล้อง
กับเจตนารมณ์ของพ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ ในการบริหารจัดการ
ทรัพยากรให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลภายใต้ทรัพยากรที่มีจำกัด
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลงานวิจัย
ดังกล่าวจะมีส่วนช่วยให้เกิดการพัฒนาศึกษาของชาติ และเป็น
ประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนำระบบบริหารจัดการกองทุนฯ ไป
ดำเนินการให้เกิดผลในทางปฏิบัติต่อไป

(นายรุ่ง แก้วแดง)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

งานการวิจัยเรื่อง “แนวทางการบริหารจัดการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา” เป็นงานวิจัยที่มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1) ศึกษา และวิเคราะห์แนวคิดและประสบการณ์ในการบริหารจัดการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ทั้งในประเทศและต่างประเทศเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ เป้าหมาย รูปแบบ/วิธีการ แนวทางการดำเนินงาน และระบบการบริหารจัดการ

2) ศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาในการดำเนินงานของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาในประเทศไทย โดยเฉพาะด้านประสิทธิภาพ ประสิทธิผลของการดำเนินงาน การบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของกองทุนฯ ตลอดจนผลกระทบของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ต่อนโยบายและการดำเนินงานของกองทุนฯ ในด้านต่าง ๆ

3) เสนอแนะนโยบายการบริหารจัดการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงขึ้น และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นอันเนื่องมาจากการบังคับใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

จากการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้างต้น พบว่ากองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาของแต่ละประเทศมีลักษณะแตกต่างกัน ปัจจัยที่สำคัญที่กำหนดลักษณะของกองทุนฯ ได้แก่ วัตถุประสงค์หลักของกองทุนฯ ลักษณะพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจ ความจำกัดทางทรัพยากร จำนวนประชากรในวัยเรียนของแต่ละประเทศ เป็นต้น

สำหรับกองทุนเงินให้กู้ยืมของประเทศไทยในปัจจุบัน ก่อตั้งโดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาในระดับสูงกว่ามัธยมศึกษาตอนต้นจนถึงระดับปริญญาตรี ทั้งการศึกษาในระบบ และนอกระบบแก่นักเรียน นักศึกษาที่ครอบครัวมีรายได้น้อย ขาดแคลนทุนทรัพย์ โดยให้กู้ยืมสำหรับเป็นค่าเล่าเรียน ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษา และค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการครองชีพระหว่างการศึกษานี้ เพื่อให้ให้นักเรียนที่ยากจนสามารถได้รับการศึกษาในระดับสูงได้อย่างเต็มศักยภาพ วัตถุประสงค์ของกองทุนฯ ของประเทศไทยจึงเป็นการช่วยเหลือเพื่อประโยชน์ทางสังคม (Social Objective) เพียงอย่างเดียว แตกต่างจากกองทุนฯ ของประเทศอื่นที่มีวัตถุประสงค์การจัดตั้งกองทุนฯ หลายด้าน ทั้งด้านสังคมและด้านเศรษฐกิจที่สำคัญได้แก่ เพื่อให้สถานศึกษาสามารถจัดเก็บค่าเล่าเรียนที่ครอบคลุมต้นทุนการศึกษาที่แท้จริง (Cost Recovery) ได้ และช่วยลดภาระรัฐบาลในการที่ต้องจัดการงบประมาณมาใช้จ่ายเพื่อการศึกษาเป็นรายปี

ปีการศึกษา 2543 นับเป็นปีที่ 5 ของการดำเนินงานของกองทุนฯ (2539 -2543) ณ สิ้นปีการศึกษา 2542 กองทุนฯ ให้กู้ยืมแก่นักเรียน นักศึกษาจำนวน 8.5 แสนคน เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 5.9 หมื่นล้านบาท การศึกษานี้ได้ทำการวิเคราะห์การบริหารและจัดการ และผลการดำเนินงานของกองทุนฯ ที่ผ่านมา ใน 3 ประเด็นหลัก ได้แก่

- (1) การเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย
- (2) ความเท่าเทียมกันของการได้รับเงินกู้ยืม
- (3) การดำรงอยู่ด้านการเงินของกองทุนฯ

ประเด็นแรกเรื่องการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย พบว่ากองทุนฯ สามารถให้กู้ยืมแก่นักเรียน นักศึกษาเป็นจำนวนมาก แต่ไม่สามารถ

พิสูจน์ได้ว่ากองทุนฯ ประสบความสำเร็จในการให้กู้ยืมแก่กลุ่มเป้าหมาย หรือนักเรียน นักศึกษาที่ยากจน และจำเป็นต้องได้รับเงินกู้ยืมอย่างแท้จริงได้ ปัญหาของการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายของกองทุนฯ ส่วนหนึ่งเกิดขึ้นจาก เกณฑ์คุณสมบัติผู้มีสิทธิได้รับเงินกู้ของกองทุนฯ ที่พิจารณาจากรายได้ ของครอบครัวผู้กู้ไม่เกิน 150,000 บาทต่อปี ไม่สามารถสัมพันธ์กับความ ยากจน และความจำเป็นทางการเงินของนักเรียน นักศึกษาได้โดยตรง กระบวนการคัดเลือกผู้กู้ไม่รัดกุม อีกทั้งระบบการกำกับ ดูแล และ ตรวจสอบของกองทุนฯ เพื่อให้เกิดการให้เงินกู้ยืมถึงกลุ่มเป้าหมายเป็นไป อย่างล่าช้า และไม่ทั่วถึง

ประเด็นที่ 2 เรื่องความเท่าเทียมกันของการได้รับเงินกู้ยืม พบว่า ขนาดวงเงินกู้ยืมที่ผู้กู้ได้รับนั้นมีความไม่เท่าเทียมกัน 2 กรณี คือ กรณีแรก วงเงินกู้ที่ผู้กู้รายเก่าได้รับโดยเฉลี่ยสูงกว่าวงเงินกู้ของผู้กู้รายใหม่ แม้ว่า ผู้กู้ทั้งสองรายจะศึกษาในสถานศึกษาเดียวกัน วิชาชีพเดียวกันก็ตาม กรณี ที่ 2 ขนาดวงเงินกู้ยืมไม่เท่าเทียมกัน แม้ว่าผู้กู้จะศึกษาวิชาเดียวกัน เพียง เพราะสถานศึกษาสังกัดต่างกระทรวง (กระทรวงศึกษาธิการหรือทบวง มหาวิทยาลัย) สาเหตุของความไม่เท่าเทียมกันนี้เกิดขึ้นจาก การจัดสรรงบประมาณของกองทุนฯ เน้นให้ตามสังกัดสถานศึกษามากกว่าตัวนักเรียน นักศึกษา โดยกองทุนฯ เพียงกำหนดเงื่อนไขการให้กู้ยืมอย่างกว้าง ๆ และ มอบอำนาจให้คณะอนุกรรมการบัญชีจ่ายที่หนึ่ง และอนุกรรมการบัญชี จ่ายที่สองกำหนดขนาดวงเงินกู้ได้เอง รวมทั้งมอบอำนาจให้สถานศึกษา กำหนดรายละเอียดเงื่อนไขการให้กู้ ขนาดวงเงินกู้ (ภายใต้เพดานที่กำหนด) และกลไกการคัดเลือกผู้กู้ได้เองอย่างอิสระ การดำเนินงานเช่นนี้ทำให้

กองทุนฯ มีลักษณะเป็นกองทุนฯ ที่มุ่งช่วยเหลือสถานศึกษามากกว่า มุ่งช่วยเหลือนักศึกษาอันเป็นหลักการที่สำคัญของการจัดตั้งกองทุนฯ

ประเด็นสุดท้าย เรื่องการดำรงอยู่ด้านการเงินของกองทุนฯ (Sustainability) เนื่องจากกองทุนฯ ถูกจัดตั้งด้วยวัตถุประสงค์เพื่อ ประโยชน์ทางสังคม จึงมิได้มีการระบุว่ากองทุนฯ จะต้องหมุนเวียนหรือ ดำรงสถานะทางการเงินได้ด้วยตัวเองหรือไม่ อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยได้ วิเคราะห์ผลการดำเนินงานของกองทุนฯ ในประเด็นนี้ด้วย เพื่อให้เกิด ความชัดเจนถึงการดำรงอยู่ของกองทุนฯ และพบว่าเงื่อนไขการชำระหนี้ของ กองทุนฯ ผ่อนปรนมาก (อัตราดอกเบี้ยเงินกู้เพียงร้อยละ 1 ต่อปี ระยะเวลา ปลดหนี้ 2 ปี และระยะเวลาชำระหนี้คืน 15 ปี) อีกทั้งระบบการติดตาม และบังคับการชำระหนี้ไม่เข้มงวด ทำให้รายได้จากดอกเบี้ยเงินกู้ยืมไม่ พอที่จะครอบคลุมต้นทุนการบริหารและจัดการกองทุนฯ ได้ ทำให้เงินให้กู้ ยืมของกองทุนฯ มีลักษณะคล้ายเงินอุดหนุนให้เปล่ามากกว่า แม้ว่าใน ปัจจุบันกองทุนฯ จะยังไม่สามารถคำนวณต้นทุนที่แท้จริงในการบริหาร และจัดการได้ก็ตาม จึงมีแนวโน้มสูงที่รัฐจำเป็นต้องให้การสนับสนุนด้าน การเงินต่อกองทุนฯ ต่อไปเรื่อย ๆ

จะเห็นได้ว่าระบบการบริหารและจัดการของกองทุนฯ ในปัจจุบัน มีปัญหา และเมื่อพิจารณาประกอบกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นจาก การบังคับใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แล้ว เห็นว่า การบริหารจัดการกองทุนฯ จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนใหม่เพื่อให้สอดคล้อง กับเงื่อนไข และสิ่งแวดล้อมใหม่ และเพื่อให้กองทุนฯ สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ ที่ควรจะเป็นได้ รวมทั้งเพื่อให้กองทุนฯ ดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงขึ้น

หลักการที่งานวิจัยนี้ใช้เป็นพื้นฐานในการนำเสนอแนวทางการบริหารจัดการกองทุนฯ ได้แก่

1. การปฏิรูปการศึกษาภายใต้ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ทำให้การสนับสนุนการศึกษาทางการเงินของภาครัฐหันไปใช้วิธีการด้านอุปสงค์ (Demand Side Financing) ผ่านตัวผู้เรียน แทนด้านอุปทาน (Supply Side Financing) ผ่านตัวสถานศึกษาที่ทำอยู่ในปัจจุบันมากขึ้น ซึ่งจะทำให้เกิดการเพิ่มอำนาจซื้อการศึกษาแก่ผู้เรียน ผ่านการทำงานของกลไกตลาด และนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาในที่สุด ดังนั้น การสนับสนุนการศึกษาในระดับสูงกว่าชั้นพื้นฐาน 12 ปีของภาครัฐ ควรดำเนินการผ่านกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาให้มากขึ้น

2. สำหรับการศึกษาระดับสูงกว่าชั้นพื้นฐานนั้น ผู้เรียนเป็นผู้ที่ได้รับประโยชน์จากการศึกษาโดยตรง เพราะการศึกษาที่สูงขึ้นทำให้ผู้เรียนสามารถหารายได้สูงขึ้นในอนาคต ดังนั้นผู้เรียนจึงควรเป็นผู้รับภาระต้นทุนการศึกษามากขึ้นจากที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

3. การสนับสนุนให้เกิดการระดมทุน (Finance) เพื่อการศึกษาผ่านด้านอุปสงค์ ในรูปเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาจำเป็นต้องมีการปรับระบบการเงินของการศึกษาไปพร้อม ๆ กัน กล่าวคือ ค่าธรรมเนียมการศึกษาควรจะต้องปรับให้มีการคิดให้คุ้มทุน (Cost Recovery) มากขึ้น เพื่อให้เกิดการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

4. การจัดกองทุนให้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาเป็นมาตรการช่วยเหลือผู้ที่ด้อยโอกาสให้มีทุนการศึกษา โดยมุ่งให้เขาได้มีโอกาสได้รับการศึกษา และสามารถหารายได้สูงขึ้นในอนาคต เป็นการแก้ปัญหาความยากจน คือ

มุ่งทำให้คนไม่ต้องจน ไม่ใช่มุ่งบรรเทาความเดือดร้อนของคนจน การกำหนดเงื่อนไขเงินให้กู้จึงควรมีลักษณะผ่อนปรน ไม่มุ่งหารายได้เข้ากองทุนฯ แต่ออกแบบให้ผู้กู้ที่มีความสามารถชำระหนี้ได้เร็ว มีแรงจูงใจให้ชำระเงินเร็วขึ้น โดยการลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้

5. กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาที่ออกแบบนี้มุ่งให้เป็นกองทุนหมุนเวียนที่สามารถดำรงอยู่ได้ด้วยตนเองอย่างยั่งยืน โดยให้เงินที่ได้รับชำระคืนหมุนกลับมาให้กู้ยืมแก่ผู้เรียนอื่น ๆ ต่อไป เพื่อไม่ให้เป็นการต้องงบประมาณแผ่นดินตลอดไป ดังนั้น ในระยะแรกรัฐต้องรับภาระด้านการเงินของกองทุนฯ ค่อนข้างมาก แต่ในที่สุดเมื่อมีผู้กู้สำเร็จการศึกษามากขึ้น ภาระของรัฐจะค่อย ๆ ลดลง และในที่สุดกองทุนฯ จะสามารถหมุนเวียนและดำรงอยู่ด้วยเงินชำระคืนของผู้กู้อีกก่อน ๆ ได้

6. การที่กำหนดให้เป็นเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาแทนที่จะเป็นเงินทุนการศึกษาแบบให้เปล่า โดยไม่ต้องชำระคืนก็เพราะว่า การศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นการศึกษาที่ผู้ศึกษาได้รับประโยชน์โดยตรงเป็นส่วนใหญ่ ผู้เรียนจึงควรรับภาระค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาด้วยตามสัดส่วน ทั้งนี้ เป็นไปตามหลักประโยชน์ในการจัดเก็บภาษี (Benefit Principle) นอกจากนี้การกำหนดให้เป็นกองทุนให้กู้ยืมยังมีลักษณะที่ทำให้กองทุนฯ สามารถหมุนเวียนได้ ซึ่งจะทำให้การศึกษาเป็นการลงทุนในทรัพยากรมนุษย์ ได้รับการสนองทุน (Finance) โดยเงินกองทุนระยะยาว ซึ่งสังคมได้สะสมและจัดสรรไว้ต่างหาก ไม่ต้องไปอาศัยเงินภาษีอากรเป็นรายปีด้วย

7. สำหรับการชำระหนี้จะจัดเก็บตามหลักความสามารถในการจ่าย (Ability to Pay Principle) กล่าวคือ ผู้กู้ยืมได้รับประโยชน์จากการ

ศึกษาทำให้มีรายได้สูงขึ้น และการจ่ายคืนเงินกู้ยืมก็กำหนดให้จ่ายในอัตราสูงขึ้น เมื่อผู้กู้มีรายได้สูงขึ้น ถ้ารายได้ยังไม่ถึงเกณฑ์ต้องเสียภาษี ก็ยังไม่ต้องจ่ายคืนเงินกู้ ดังนั้นการชำระหนี้คืนกองทุนจึงเป็นเสมือนภาษีรูปแบบหนึ่ง หรือจะเรียกว่า ภาษีเพื่อการศึกษา (Education Tax) ก็ได้

8. การออกแบบเงื่อนไขการชำระเงินกู้มุ่งไม่ให้เป็นการแก่ผู้กู้มากจนเกินไป โดยกำหนดสัดส่วนการชำระเงินกู้ตามกำลังความสามารถในการชำระหนี้เป็นสำคัญ กรณีผู้กู้เสียชีวิต พิการหรือทุพพลภาพไม่สามารถประกอบการทำงานได้ จะได้รับการยกเว้นไม่ต้องชำระคืน หรือในกรณีที่ผู้กู้ได้พยายามชำระหนี้อย่างเต็มความสามารถมาโดยสม่ำเสมอตลอดระยะเวลาการชำระหนี้ 25 ปี แต่ไม่สามารถชำระหนี้การศึกษาได้หมด อันเนื่องมาจากรายได้น้อย ก็ควรยกเว้นการชำระหนี้ให้ด้วย

งานวิจัยได้ออกแบบวางระบบกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาตามแนวทางของหลักการข้างต้น และได้ใช้แบบจำลองทางการเงินเพื่อทดสอบเงื่อนไขการให้เงินกู้ยืมรูปแบบต่างๆ เพื่อให้ผลสอดคล้องกับหลักการดังกล่าว ประเด็นสำคัญของข้อเสนอการจัดระบบตามแนวทางการบริหารจัดการกองทุนเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา มีดังนี้

1. กองทุนฯ ให้เงินกู้ยืมแก่นักศึกษาระดับสูงกว่าชั้นพื้นฐาน 12 ปี เท่านั้น โดยไม่ให้กู้ยืมแก่นักเรียนที่เรียนในระดับการศึกษาชั้นพื้นฐาน เพราะการศึกษาในระดับพื้นฐานรัฐควรจัดเป็นทุนการศึกษาแบบให้เปล่า เนื่องจากประโยชน์ของการศึกษาชั้นพื้นฐานตกเป็นของสังคมเป็นหลัก ทั้งนี้ เพราะการศึกษาระดับชั้นพื้นฐานเป็นการศึกษาที่มุ่งสร้างพลเมืองที่มีคุณภาพ ผลประโยชน์ส่วนใหญ่จึงตกกับสังคม

2. กองทุนฯ มีจุดประสงค์สองประการ คือ ประการแรก มุ่งเพิ่มโอกาสทางการเงินให้กับผู้เรียนที่ด้อยโอกาสทางการศึกษาหรือยากจน ให้ได้มีโอกาสได้รับการศึกษาระดับสูงกว่าชั้นพื้นฐาน 12 ปีถึงระดับปริญญาตรี จุดประสงค์นี้เป็นจุดประสงค์ด้านสังคม ประการที่สอง มุ่งช่วยลดภาระด้านงบประมาณเพื่อการศึกษาของภาครัฐ จุดประสงค์นี้เป็นจุดประสงค์ด้านการเงิน

3. ตามระบบการให้เงินกู้ยืมใหม่นี้ กองทุนฯ จะมีได้เป็นเพียงบทบาทประกอบ (Supplementary Feature) ของการสนองทุนเพื่อการศึกษา แต่จะเป็นบทบาทหลัก (Main Feature) ของรัฐที่จะสนองทุนเพื่อการศึกษาตามแนวทาง Demand Side Financing และเมื่อรัฐสนองทุน (finance) เพื่อการอุดมศึกษาผ่านทางด้านอุปสงค์ (Demand Side Financing) แล้ว การสนองทุนของรัฐผ่านด้านอุปทาน (Supply Side Financing) ด้วยการสนับสนุนสถานศึกษาควรจะลดลง ทำให้ค่าเล่าเรียนของสถานศึกษาจะปรับตัวสูงขึ้น

4. เกณฑ์รายได้ของครอบครัวสำหรับการมีสิทธิกู้ ได้มีการเสนอให้เปลี่ยนไปจากเดิมที่กำหนดเกณฑ์ไว้เป็นตัวเลขรายได้ตายตัว เช่น กำหนดว่าผู้มีสิทธิจะต้องมีรายได้ของครอบครัวไม่เกิน 150,000 บาทต่อปี งานวิจัยนี้ได้เสนอให้เปลี่ยนไปเป็น ผู้มีสิทธิจะต้องมีรายได้ของครอบครัวไม่เกิน 5 เท่าของค่าเล่าเรียนหรือค่าธรรมเนียมรายปีในแต่ละสาขาวิชาของสถานศึกษาต่าง ๆ หรือไม่เกิน 300,000 บาทต่อปี แล้วแต่จำนวนใดจะสูงกว่า การขยายเกณฑ์นี้จะทำให้กองทุนฯ ครอบคลุมจำนวนนักศึกษาได้มากขึ้น

5. เมื่อเวลาผ่านไประยะหนึ่งแล้ว กองทุนฯ จะสามารถดำรงอยู่ได้เอง อย่างยั่งยืน โดยมีกระแสเงินชำระคืนส่งเข้ากองทุนฯ มากเพียงพอ กับกระแสเงินไหลออกเพื่อให้กู้ยืมในแต่ละปี

6. กองทุนฯ มีการบริหารอย่างมืออาชีพ ทั้งนี้การบริหารจัดการกองทุนฯ ยังคงต้องอาศัยสถานศึกษา และธนาคารกรุงไทยจำกัด ในด้านการประชาสัมพันธ์ การคัดเลือกผู้กู้ การจัดสรรเงินกู้ การทำสัญญาเงินกู้ การส่งมอบเงินกู้ ฯลฯ โดยสำนักงานกองทุนฯ จะต้องเน้นในด้านการประสานงาน การวางนโยบาย การบริหารจัดการ การกำกับและตรวจสอบ และประเมินผลงานของกองทุนฯ อย่างต่อเนื่องและรัดกุม

7. การติดตามการชำระหนี้ของกองทุนฯ จะอาศัยกรมสรรพากร กระทรวงการคลังดำเนินการแทน เพื่อให้เกิดการชำระหนี้ที่รัดกุมและเข้มงวด และเพื่อไม่ให้เป็นการกระทบกรมสรรพากรมากเกินไป กำหนดให้ผู้กู้จะถูกหักรายได้ชำระหนี้กองทุนฯ ก็ต่อเมื่อผู้กู้มีเงินได้สูงมากพอที่จะชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

8. ดังนั้นหากผู้กู้หลีกเลี่ยงไม่ชำระหนี้กองทุนฯ จะเท่ากับหนีการชำระภาษีเงินได้ฯ ด้วย โทษการไม่ชำระหนี้กองทุนฯ จึงถูกผูกกับการชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

9. เงื่อนไขการให้ยืมจะเข้มงวดกว่าเดิมเพื่อให้รายได้ของกองทุนฯ พอครอบคลุมต้นทุนการบริหารจัดการของกองทุนฯ แต่มิได้มุ่งเพื่อหากำไร ผลคืออัตราดอกเบี้ยจะสูงขึ้น แต่ต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยในตลาดการเงิน อัตราการชำระคืนจะขึ้นกับความสามารถในการหารายได้ของผู้กู้เป็นสำคัญ ในลักษณะอัตราก้าวหน้า กล่าวคือถ้าผู้กู้สามารถหารายได้สูงอัตราชำระ

คินนี้จะสูงขึ้นตามไปด้วย ทำให้การชำระหนี้ได้ครบถ้วนเร็วขึ้น

10. เมื่อผู้กู้ชำระหนี้อย่างเต็มความสามารถเป็นเวลา 25 ปีแล้ว
แม้ว่าหนี้เงินกู้ยังไม่หมดผู้กู้จะได้รับการยกหนี้

11. เพื่อจูงใจให้ผู้กู้ชำระหนี้เร็วขึ้น ถ้าผู้กู้สามารถเลือกชำระหนี้
เงินต้นหมดสิ้นเร็วขึ้น อัตราดอกเบี้ยที่คำนวณจะลดลง ตามระยะเวลาที่
ชำระเร็วขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.) ที่ให้การอุดหนุนการวิจัยนี้ และขอขอบคุณ ดร. นงราม เศรษฐพานิช ซึ่งเป็นผู้ริเริ่มโครงการ คุณอานันท์ ไม้พุ่ม อดีตผู้จัดการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา และคุณฤทธิ จวีร์ตัน ผู้จัดการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาปัจจุบัน ที่ให้ข้อมูล และข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัยนี้

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ก
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 การปฏิรูปการศึกษา	1
1.2 กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา	5
1.3 จุดประสงค์การศึกษา	6
1.4 ขอบเขตการศึกษา	7
1.5 วิธีการศึกษา	7
1.6 วัตถุประสงค์ของรายงานฉบับนี้	7
บทที่ 2 กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา	8
2.1 ความเป็นมา	8
2.2 วัตถุประสงค์ของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา	9
2.3 การดำเนินงานของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา	10
2.4 โครงสร้างการบริหารจัดการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา	12
2.5 แหล่งเงินทุนของกองทุนฯ	20
2.6 การจัดสรรเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา	23
2.7 การบริหารจัดการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา	33
2.8 หลักเกณฑ์การให้กู้เงินกองทุนฯ	40

	หน้า
2.9 กระบวนการขอกู้ยืม (ทำสัญญาปีต่อปี)	43
2.10 ระยะเวลาในการทำสัญญาและการจ่ายเงินให้นักเรียน นักศึกษา	44
2.11 วงเงินให้กู้ยืม	46
2.12 อัตราดอกเบี้ย ระยะเวลาการชำระคืนเงินกู้ยืมและ เงื่อนไขการชำระคืน	48
2.13 กระบวนการชำระหนี้เงินกู้	49
2.14 กลไกการติดตามการชำระหนี้เงินกู้	50
2.15 ผลการชำระหนี้เงินกู้	54
บทที่ 3 การให้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาในต่างประเทศ	60
3.1 การให้ความช่วยเหลือทางการเงินเพื่อการศึกษา	60
3.2 ความแตกต่างระหว่างการให้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา และทุนการศึกษา (แบบให้เปล่า)	61
3.3 แนวคิดของการให้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาใน ต่างประเทศ	64
3.4 การบริหารจัดการเงินให้กู้ยืมในต่างประเทศ	66
3.5 เปรียบเทียบลักษณะเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาใน ต่างประเทศ	70
บทที่ 4 วิเคราะห์การบริหารจัดการกองทุนเงินให้กู้ยืม เพื่อการศึกษา	89
4.1 บทนำ	89
4.2 การเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย	89

	หน้า
4.3 ความเท่าเทียมกันในการได้รับเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา	99
4.4 การดำรงสถานะทางการเงินของกองทุน	105
บทที่ 5 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	114
5.1 บทนำ	114
5.2 บทบาทของกองทุนเงินให้กู้ยืมในแบบจำลองที่เสนอ	114
5.3 โครงสร้างการบริหารจัดการและการบริหารจัดการ	119
5.4 แหล่งเงินทุน	128
5.5 การจัดสรรเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา	129
5.6 เกณฑ์การให้กู้ยืมเงินกองทุนฯ	133
5.7 กระบวนการขอกู้ยืม	138
5.8 วงเงินให้กู้ยืม	141
5.9 เงื่อนไขเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา	143
5.10 กลไกการติดตามการชำระหนี้เงินกู้	149
5.11 การเลื่อน การขอผิดผ่อน หรือการพักชำระหนี้เงินกู้	151
5.12 การผิดสัญญา/การไม่ชำระหนี้เงินกู้	152
5.13 การปรับแก้ไขข้อกฎหมายให้สอดคล้องกับระบบ การบริหารจัดการในรูปแบบใหม่	153
บรรณานุกรม	159
ภาคผนวก	162

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 ผลการดำเนินงานการให้เงินกู้ยืมของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา	11
ตารางที่ 2.2 จำนวนสถานศึกษาในการกำกับดูแลของกระทรวงศึกษาธิการ ที่รับผิดชอบเกี่ยวกับกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา	17
ตารางที่ 2.3 การจัดสรรงบประมาณให้กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา และเป้าหมายผู้ได้รับเงินกู้	21
ตารางที่ 2.4 การจัดสรรเงินงบประมาณให้กับผู้กู้รายใหม่	22
ตารางที่ 2.5 จำนวนผู้กู้ (รายเก่าและรายใหม่) และจำนวนเงินกู้ที่จัดสรร จำแนกตามสังกัด	25
ตารางที่ 2.6 สัดส่วนนักเรียนที่ลงทะเบียนและได้รับเงินกู้	26
ตารางที่ 2.7 การจัดสรรเงินทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ปี 2542 - 2543	41
ตารางที่ 2.8 เพดานขั้นสูงสุดของวงเงินให้กู้ยืม จำแนกตามระดับการศึกษา	47
ตารางที่ 2.9 สรุปการชำระหนี้สินของผู้กู้ทั้งหมด สิ้นสุด ณ วันที่ 8 สิงหาคม 2543	59
ตารางที่ 2.10 สรุปผลการชำระหนี้ สิ้นสุด ณ วันที่ 8 สิงหาคม 2543	59

	หน้า	
ตารางที่ 2.11	การชำระหนี้ของผู้ที่มาชำระก่อนกำหนด สิ้นสุด ณ วันที่ 8 สิงหาคม 2543	59
ตารางที่ 3.1	ระบบการให้ความช่วยเหลือทางการเงินเพื่อ การศึกษาประเทศต่าง ๆ ในทวีปยุโรป	62
ตารางที่ 3.2	แหล่งเงินทุนเพื่อการจัดสรรเงินให้กู้ยืมเพื่อ การศึกษาของต่างประเทศ	69
ตารางที่ 3.3	เงื่อนไขการสมัครรับทุนการศึกษาและเงินกู้ยืม เพื่อการศึกษาของต่างประเทศ	71
ตารางที่ 3.4	เงื่อนไขการให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาของต่างประเทศ	73
ตารางที่ 3.5	ระยะเวลาการให้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาของต่างประเทศ	75
ตารางที่ 3.6	อัตราดอกเบี้ยสำหรับเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาของ ต่างประเทศ	78
ตารางที่ 3.7	อัตราดอกเบี้ยต่อปี และการชำระดอกเบี้ยระหว่าง เรียนของต่างประเทศ	79
ตารางที่ 3.8	การชำระหนี้เงินกู้เพื่อการศึกษาของต่างประเทศ	83
ตารางที่ 4.1	จำนวนผู้กู้รายเก่าและรายใหม่ และจำนวนเงิน ปีการศึกษา 2539 - 2542 และประมาณการปี 2543 - 2545	92
ตารางที่ 4.2	จำนวนผู้กู้รายเก่าและรายใหม่	94
ตารางที่ 4.3	จำนวนผู้กู้ และอัตราการเพิ่มของจำนวนผู้กู้ต่อปี	95
ตารางที่ 4.4	วงเงินให้กู้ยืม	101
ตารางที่ 4.5	ขนาดเงินกู้	104

	หน้า
ตารางที่ 4.6	ประมาณการจำนวนรายและจำนวนเงินผู้กู้รายเก่า
	ปีการศึกษา 2543
	105
ตารางที่ 4.7	ประมาณการผู้กู้ยืมที่จะครบกำหนดชำระหนี้คืน
	กองทุนฯ ปี 2543 - 2545
	110

1.1 การปฏิรูปการศึกษา

ในช่วงวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจที่ผ่าน ได้มีการปฏิรูปที่สำคัญหลายประการเกิดขึ้น เช่น การปฏิรูประบบราชการ การปฏิรูประบบการเมือง การกระจายอำนาจทางการคลัง เป็นต้น การปฏิรูปที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งคือ การออกพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งถือว่าเป็นก้าวสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย จากวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นทำให้เราได้ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาว่า การศึกษาเป็นปัจจัยเกื้อหนุนที่สำคัญต่อการเพิ่มศักยภาพทั้งในด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมือง และก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ การเพิ่มความสามารถในการแข่งขันระหว่างประเทศ โดยเฉพาะในโลกยุคใหม่ซึ่งเป็นยุคของเทคโนโลยีสารสนเทศ การเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิต การสื่อสาร การคมนาคมเป็นไปอย่างรวดเร็วและคล่องตัวนั้น ความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบจากการมีปัจจัยการผลิตและทรัพยากรธรรมชาติจำนวนมาก หรือมีแรงงานราคาถูก ไม่สามารถใช้ได้ในโลกยุคใหม่ได้อีกต่อไป แต่เป็นปัจจัยด้วยทรัพยากรมนุษย์หรือคนที่มีความรู้ความสามารถ มีภูมิปัญญา

มีคุณภาพและคุณธรรม สามารถคิดประดิษฐ์สิ่งใหม่ ๆ และสามารถปรับตัวได้ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับโลกเป็นปัจจัยที่ชี้ขาดของความสามารถในการแข่งขันในโลกยุคใหม่

แนวคิดการปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหลายประการในระบบการศึกษาไทย การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในกฎหมายดังกล่าวได้แก่

1) การให้สิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย (หมวด 2 มาตรา 10)

2) การกำหนดให้การศึกษาภาคบังคับเป็น 9 ปี (หมวด 3 มาตรา 17) และ

3) การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (หมวด 4 มาตรา 22)

เพื่อสนองตอบต่อแนวคิดการปฏิรูปการศึกษาข้างต้น และนำไปสู่แนวคิดการจัดการศึกษาโดยอาศัยกลไกตลาด โดยรัฐต้องปฏิรูปแนวการอุดหนุนค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาผ่านอุปทาน (Supply Side of Education) ให้น้อยลง และเพิ่มการอุดหนุนผ่านอุปสงค์ (Demand Side of Education) ให้มากขึ้น ด้วยการลดเงินอุดหนุนที่รัฐจัดสรรให้กับสถานศึกษา อุปกรณ์การศึกษา ครูและอาจารย์ และเพิ่มเงินอุดหนุนที่ให้กับนักเรียน นักศึกษา

แทน โดยให้ในรูปคูปองการศึกษา หรือค่าใช้จ่ายรายหัว หรือทุนการศึกษา ให้แก่ผู้เรียนรายบุคคล เป็นต้น รูปแบบการศึกษาที่ให้เงินอุดหนุนผ่านตัวผู้เรียน (Demand Side of Education) เป็นการจัดการศึกษาที่อาศัยกลไกตลาด สถานศึกษาใดที่มีการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพและจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ ซึ่งสะท้อนให้เห็นได้จากจำนวนนักเรียนที่เพิ่มจำนวนมากขึ้นในสถานศึกษานั้น ระบบการอุดหนุนการศึกษาในรูปแบบใหม่นี้ผู้เรียนเป็นผู้เลือกสถานศึกษา จึงทำให้สถานศึกษาต้องแข่งขันกันทั้งในด้านคุณภาพการศึกษาและประสิทธิภาพการบริหารจัดการ อันนำไปสู่การจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 60 (2) กำหนดให้รัฐจัดสรรทุนการศึกษาในรูปของกองทุนกู้ยืมให้แก่ผู้เรียนที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้น้อย ตามความเหมาะสมและความจำเป็น การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากกฎหมายดังกล่าว นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงและการปรับปรุงบทบาทของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) ที่ปัจจุบันให้ทุนกู้ยืมแก่นักเรียน นักศึกษาตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า และระดับอุดมศึกษาหรือเทียบเท่า การเปลี่ยนแปลงของการปฏิรูปการศึกษาที่มีต่อกองทุนฯ ที่สำคัญ ได้แก่

ประการที่หนึ่ง การกำหนดสิทธิและโอกาสเสมอกันของบุคคลในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย (มาตรา 10) และให้รัฐจัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปเป็นค่าใช้จ่ายรายบุคคลที่เหมาะสมแก่ผู้เรียนการศึกษาระดับมัธยมศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดโดยรัฐและเอกชนให้เท่าเทียมกัน (มาตรา

60 (1)) ทำให้ผู้เรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ไม่ต้องกู้ยืมเงินค่าเล่าเรียน จากกองทุนฯ อีกต่อไป อย่างไรก็ตาม พระราชบัญญัติดังกล่าวได้กำหนด ให้นักเรียนมีสิทธิได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ซึ่งในที่นี่ หมายถึงค่าเล่าเรียนเท่านั้น แต่สำหรับนักเรียนที่ยากจนมาก ๆ การที่จะ ให้โอกาสในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากค่าเล่าเรียนแล้ว รัฐจำเป็นต้อง ให้การสนับสนุนค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ด้วย เช่น ค่าเครื่องเขียน ค่าแบบเรียน ค่าเครื่องแต่งกาย และค่าอาหาร เป็นต้น ซึ่งค่าใช้จ่ายในส่วนนี้อาจจำเป็น ที่รัฐจะต้องให้ทุนการศึกษาเพิ่มเติมตามความจำเป็น เพื่อให้โอกาสกับ นักเรียนที่ยากจน และต้องตรวจสอบได้ว่านักเรียนขาดแคลนทุนทรัพย์จริง หรือไม่

ประการที่สอง สำหรับการศึกษาระดับอุดมศึกษาหรือเทียบเท่า แม้ว่ารรัฐไม่ต้องจัดการศึกษาให้โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย แต่รัฐมีหน้าที่จัดการ ศึกษาให้ผู้เรียนได้สามารถเรียนเต็มตามศักยภาพ การนำแนวคิดการเพิ่ม การอุดหนุนเพื่อการศึกษาผ่านอุปสงค์ และลดการอุดหนุนเพื่อการศึกษา ผ่านอุปทานในการปฏิรูปการศึกษา จะส่งผลให้ค่าใช้จ่ายที่ผู้เรียนต้องแบก รับในการศึกษาระดับอุดมศึกษาหรือเทียบเท่าสูงขึ้น ขณะเดียวกันก็เพิ่ม จำนวนนักเรียน นักศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ และ ต้องการทุนการศึกษาและทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาในระดับอุดมศึกษามากขึ้น ซึ่งโดยเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ตามมาตรา 60 (2) รัฐมีหน้าที่จัดสรรเงินทุนกู้ยืมแก่ผู้เรียนที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้น้อย ตามความเหมาะสมและความจำเป็นให้เพียงพอ เพื่อสร้างโอกาสให้ กับผู้เรียนที่ขาดทุนทรัพย์ได้เรียนอย่างเต็มตามศักยภาพ

1.2 กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) เป็นแหล่งเงินทุนที่รัฐบาลจัดสรรเพื่อสนับสนุนการศึกษา โดยมุ่งให้กู้ยืมแก่นักเรียนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ ซึ่งได้ดำเนินการมาเป็นเวลา 4 ปี (จัดตั้งตั้งแต่ปี 2539) ณ สิ้นปี 2542 กองทุนฯ ได้ให้เงินกู้ยืมแก่นักเรียนเป็นจำนวนถึง 8.8 แสนราย นับว่าบรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งระดับหนึ่ง อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาของ Adrian Ziderman¹ พบว่าการดำเนินงานของกองทุนยังไม่บรรลุเป้าหมายเท่าที่ควร เนื่องจากเงื่อนไขการให้กู้ยืม การคัดเลือก (Screen) และการตรวจสอบนักเรียนที่จะได้รับเงินกู้ไม่ได้เชื่อมโยงกับความขาดแคลนทุนทรัพย์ของนักเรียน นอกจากกำหนดรายได้ต่อครัวเรือนของผู้กู้ยืมไม่เกินระดับหนึ่ง ๆ ทำให้เกิดความไม่แน่ใจว่านักเรียนจำนวนมากที่ได้รับทุนกู้ยืมจะเป็นนักเรียนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์จริง ซึ่งพบว่ายังมีนักเรียนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์อีกจำนวนมากที่ไม่ได้รับทุนกู้ยืม และในช่วงของภาวะวิกฤตเศรษฐกิจพบว่า มีนักเรียนออกจากการเรียนจำนวนมาก และอัตราการชำระเงินกู้ยืมของกองทุนฯ ที่ค่อนข้างต่ำ ทำให้เกิดคำถามว่า รายได้ที่กองทุนฯ ได้รับจะคุ้มค่าต้นทุนการบริหารกองทุนฯหรือไม่ควรหรือไม่ที่รัฐจะให้การอุดหนุนการศึกษาด้วยการให้กู้ยืมเงิน หรือรัฐควรจะให้เงินทุนการศึกษาแบบให้เปล่าแทน

¹ Adrain Ziderman, The Student Loans Scheme in Thailand : A Review and Recommendations for Efficient and Equitable Functioning of the Scheme (Asian Development Bank Social Sector Program Loan)

1.3 จุดประสงค์การศึกษา

การศึกษาค้นคว้านี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา และเสนอแนะการเปลี่ยนแปลง และแนวทางการปรับปรุงระบบการบริหารจัดการกองทุนฯ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นจากการปฏิรูปการศึกษา สรุปแล้วการศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ

1.3.1 ศึกษาวิเคราะห์ แนวคิดและประสบการณ์ในการบริหารจัดการกองทุนเงินให้กู้ยืม ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ เป้าหมาย รูปแบบ/วิธีการ แนวทางการดำเนินงาน และระบบการบริหารจัดการ

1.3.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบ ปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ตลอดจนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการกองทุนฯ ให้ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย โดยเฉพาะด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงาน การเงิน ตลอดจนการบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของกองทุนฯ

1.3.3 เสนอแนะวิธีการปรับปรุง และจัดรูปแบบการบริหารจัดการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงขึ้น เท่าเทียมกันมากขึ้น และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ที่จะเกิดขึ้นอันเป็นผลจากการบังคับใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

1.4 ขอบเขตการศึกษา

1.4.1 ศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาของประเทศไทย

1.4.2 ศึกษาการบริหารและจัดการกองทุนเงินให้กู้ยืมในต่างประเทศ

1.5 วิธีการศึกษา

1.5.1 ค้นหาจากเอกสาร และ internet

1.5.2 สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

1.6 สรุปสาระของรายงานฉบับนี้

รายงานฉบับนี้ประกอบด้วย 5 บท ดังนี้ 1) บทที่หนึ่ง บทนำ 2) บทที่สอง นำเสนอการบริหารงาน หลักเกณฑ์การให้กู้ และรายละเอียดต่าง ๆ การให้กู้ของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา 3) บทที่สาม แสดงการเปรียบเทียบลักษณะเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาในต่างประเทศ 4) บทที่สี่ วิเคราะห์ผลการดำเนินงานของกองทุนเงินให้กู้ยืม ในด้านการบรรลุวัตถุประสงค์ ด้านความเท่าเทียมกันในการจัดสรรเงินให้กู้ยืม และด้านการเงินของกองทุนฯ และ 5) บทที่ 5 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

2

(กยศ.)

2.1 ความเป็นมา

สืบเนื่องจากคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบให้จัดตั้งกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) เมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2538 เพื่อให้ให้นักเรียน นักศึกษาที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้น้อย สามารถกู้ยืมเพื่อศึกษาต่อตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจนถึงระดับปริญญาตรีภายในประเทศ ทั้งการศึกษาในระบบและนอกระบบ ทั้งนี้ผู้กู้จะต้องชำระหนี้คืนพร้อมดอกเบี้ยที่กำหนดในอัตราต่ำเมื่อจบการศึกษาแล้ว เนื่องจากคณะรัฐมนตรีได้ตระหนักถึงความสำคัญอย่างยิ่งของการศึกษาในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource) การศึกษานับเป็นการลงทุนประเภทหนึ่งที่มีส่วนสร้างการเติบโตทางสังคมและเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน ช่วยขยายศักยภาพการแข่งขันของประเทศไทยในตลาดโลก เพิ่มความกินดีอยู่ดีของประชาชน และลดความแตกต่างระหว่างชุมชนได้ เพื่อบรรลุเป้าหมายข้างต้นจำเป็นที่จะต้องเพิ่มโอกาสทางการศึกษาแก่นักเรียนที่ยากจน และสนับสนุนภาคเอกชนในการพัฒนาการศึกษาและการพัฒนาฝีมือแรงงาน ต่อมาเมื่อวันที่ 16 มกราคม 2539 คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้ดำเนินการจัดตั้งกองทุนฯ ใน

การให้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา ในต่างประเทศ

3

3.1 การให้ความช่วยเหลือทางการเงินเพื่อการศึกษา

การให้ความช่วยเหลือทางการเงินเพื่อการศึกษาที่ดำเนินการในต่างประเทศมีหลายรูปแบบ เช่น การจ่ายค่าเล่าเรียนแก่นักเรียน (Payment of Fees) (ทั้งหมดหรือบางส่วน) การให้ค่าลดหย่อนภาษีผู้ปกครองของนักเรียน (Family Allowances and Tax Relief for the parents of students) การลดหย่อนอัตราภาษี การให้เงินผลประโยชน์ต่าง ๆ เช่น ค่าที่พัก ค่าอาหาร ค่าเดินทาง การให้ทุนการศึกษา (แบบให้เปล่า) (Grants) และเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (Loans) ซึ่งการให้ความช่วยเหลือแต่ละรูปแบบมีความสัมพันธ์ต่อกันและกัน โดยแต่ละประเทศต่างเลือกวิธีการให้ความช่วยเหลือในรูปแบบต่าง ๆ บางทีใช้รูปแบบเดียว บางทีใช้หลายรูปแบบผสมกัน การเลือกใช้แต่ละรูปแบบจะขึ้นกับหลายปัจจัย ได้แก่ แนวคิดพื้นฐาน วัตถุประสงค์ของการให้ความช่วยเหลือ จำนวนกลุ่มเป้าหมาย และวงเงินงบประมาณเป็นสำคัญ ในการศึกษานี้จะเน้นเฉพาะวิธีการให้ความช่วยเหลือในรูปแบบของเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาในต่างประเทศเป็นสำคัญ และอาจมีการกล่าวถึงทุนการศึกษบ้าง เพราะการให้ความช่วยเหลือทางการเงิน

เงินทั้ง 2 รูปแบบนี้มีลักษณะบางอย่างที่ใกล้เคียงกันมาก และพบว่าในหลายประเทศมีการให้ความช่วยเหลือด้านการศึกษาในรูปของทุนการศึกษาและเงินให้กู้ยืมควบคู่กันไป (ได้แก่ ประเทศเดนมาร์ก ฟินแลนด์ เยอรมัน สวีเดน อังกฤษ) และบางประเทศถึงแม้ว่าปัจจุบันจะให้เฉพาะทุนการศึกษาเท่านั้น แต่ในอดีตประเทศเหล่านี้เคยให้เงินกู้ยืม หรือเคยพิจารณาจะให้เงินกู้ยืม (ได้แก่ ประเทศออสเตรเลีย กรีซ สเปน โปรตุเกส)¹⁸

3.2 ความแตกต่างระหว่างการให้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาและทุนการศึกษา (แบบให้เปล่า)

เงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาเป็นเงินที่รัฐให้แก่นักเรียนกู้ และนักเรียนมีหน้าที่ต้องชำระคืนเงินกู้ยืมแก่รัฐบาลภายหลังจากสำเร็จการศึกษาหรือหยุดการศึกษา แต่ทุนการศึกษาเป็นเงินที่รัฐให้แก่เรียนเพื่อใช้จ่ายในการศึกษาโดยนักเรียนไม่มีภาระต้องชำระคืนรัฐในภายหลัง ดังนั้นสิ่งที่แตกต่างระหว่างการให้ความช่วยเหลือทางการเงินในรูปทุนการศึกษาและเงินกู้ยืมที่สำคัญ คือต้นทุนของการให้เงินกู้ยืมจะต่ำกว่าต้นทุนการให้ทุนการศึกษา เพราะอย่างน้อยผู้ได้รับเงินกู้ยืมต้องจ่ายคืนเงินต้นที่ตนได้รับไป โดยปกติวงเงินช่วยเหลือทั้งสองรูปแบบมีจำนวนไม่มากนักเพียงพอให้ใช้จ่ายในการดำรงสถานภาพนักเรียนเท่านั้น (ไม่รวมเงินช่วยเหลือรูปแบบ อื่น ๆ เช่น เงินรางวัลหรือทุนเรียนดี)

¹⁸ รายละเอียดลักษณะกองทุนเงินให้กู้ยืมในต่างประเทศดูในภาคผนวก ข

ระบบการให้ความช่วยเหลือทางการเงินเพื่อการศึกษาจึงมีตั้งแต่ระบบที่ให้ทุนการศึกษาอย่างเดียว (grant – based systems) ระบบที่ให้ทั้งทุนการศึกษาและเงินกู้ยืมเป็นส่วนสนับสนุนคือนักเรียนที่ได้รับทุนการศึกษาสามารถขอรับเงินกู้เพิ่มเติมได้ ระบบที่มีทั้งทุนการศึกษาและเงินกู้ยืมแต่แยกกันโดยเด็ดขาด คือนักเรียนที่ได้รับทุนการศึกษาแล้วไม่สามารถขอรับเงินกู้ยืมได้อีก ไปจนถึงระบบที่ให้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาอย่างเดียว (loan – based systems) (รายละเอียดปรากฏในตารางที่ 3.1)

ตารางที่ 3.1 ระบบการให้ความช่วยเหลือทางการเงินเพื่อการศึกษา ประเทศต่างๆ ในทวีปยุโรป

ทุนการศึกษา	ทุนการศึกษาเป็นสำคัญมีการให้เงินกู้ยืมแต่น้อยมาก	ทุนการศึกษาและเงินกู้ยืม		เงินกู้ยืม
		การบริหารแยกกัน	เป็นระบบร่วม	
1. กรีซ 2. สเปน 3. ไอร์แลนด์ 4. ออสเตรีย 5. โปรตุเกส	1. ฝรั่งเศส 2. อิตาลี	1. อังกฤษ	1. เดนมาร์ก 2. เยอรมัน 3. ลักเซมเบิร์ก 4. เนเธอร์แลนด์ 5. ฟินแลนด์ 6. สวีเดน 7. นอร์เวย์ 8. นิวซีแลนด์	1. ไชแลนด์

ที่มา : Key Topics in Education by Eurydice (Education Training Youth)

หากพิจารณารูปแบบการให้ความช่วยเหลือทางการเงินเพื่อการศึกษาในประเทศต่าง ๆ โดยพิจารณาจากจำนวนนักเรียนที่ได้รับทุนการศึกษาและเงินกู้ยืม รวมทั้งการกำหนดเงื่อนไขการให้ทุนขึ้นกับรายได้ของครอบครัวนักเรียนหรือผู้ปกครองนักเรียนแล้ว สามารถแบ่งประเทศต่าง ๆ ออกเป็นหลายกลุ่มตามรูปแบบการให้ความช่วยเหลือและแนวความคิดพื้นฐาน¹⁹ ได้ดังนี้

กลุ่มประเทศที่มีแนวความคิดว่าพ่อแม่มีหน้าที่ต้องสนับสนุนบุตรให้เรียนหนังสือถ้ามีรายได้เพียงพอ และรัฐจำกัดผู้ที่จะให้ความช่วยเหลือ (เฉพาะคนยากจนหรือด้อยโอกาส) เป็นเพราะรัฐมีเงินช่วยเหลือจำนวนจำกัดไม่สามารถให้ความช่วยเหลือนักเรียนได้ทุกคน พบว่าการให้ความช่วยเหลือทางการเงินมักจะอยู่ในรูปทุนการศึกษา และกำหนดเงื่อนไขการให้ความช่วยเหลือตามรายได้ของพ่อแม่นักเรียน เช่น ประเทศกรีซ จำกัดการให้ทุนการศึกษานักเรียนจำนวนน้อยกว่า 1/4 ของนักเรียนทั้งหมด ประเทศอิตาลีให้ทุนการศึกษานักเรียนเพียงร้อยละ 3 ของนักเรียนทั้งหมด โดยจัดลำดับตามผลการเรียนดี

¹⁹ แนวคิดพื้นฐานที่อยู่เบื้องหลังรูปแบบการให้ความช่วยเหลือ ได้แก่ นักเรียนมีความเป็นอิสระทางการเงินจากครอบครัวหรือไม่ นักเรียนควรรับภาระต้นทุนการศึกษาของตัวเองหรือไม่ พ่อแม่มีหน้าที่ต้องให้การสนับสนุนบุตรให้เรียนหนังสือ ถ้ามีรายได้เพียงพอหรือไม่ หรือว่ารัฐควรให้การสนับสนุนให้ทุกคนได้มีโอกาสเรียนหนังสือ (รัฐไม่จำกัดการให้ความช่วยเหลือเพื่อการศึกษา) หรือรัฐควรช่วยเหลือเฉพาะผู้ที่ขาดแคลนทุนทรัพย์เท่านั้น (รัฐจำกัดจำนวนนักเรียนที่รัฐจะให้ความช่วยเหลือเพื่อการศึกษา)

กลุ่มประเทศที่มุ่งให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนจำนวนมาก แต่มีแนวความคิดว่าพ่อแม่มีหน้าที่ให้การสนับสนุนการศึกษาของบุตร ช่วยอุดหนุนค่าใช้จ่ายดำรงชีพแก่บุตร และนักเรียนก็มีหน้าที่ต้องรับภาระค่าเล่าเรียนของตนเองด้วย การให้ความช่วยเหลือทางการเงินจะกำหนดเงื่อนไขการให้ทุนการศึกษาขึ้นกับรายได้ครอบครัวนักเรียน เพื่อมุ่งช่วยเหลือนักเรียนที่ยากจน และให้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาควบคู่กันไป เช่น ประเทศอังกฤษ และไอร์แลนด์

กลุ่มประเทศเดนมาร์ก เนเธอร์แลนด์ ฟินแลนด์ สวีเดน และนอร์เวย์มีแนวความคิดว่า นักเรียนเป็นอิสระทางการเงินจากพ่อแม่ และมีหน้าที่รับภาระต้นทุนการศึกษาของตนเอง โดยรัฐมุ่งให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนจำนวนมาก (ประเทศเหล่านี้มีสวัสดิการสังคมสูง) การให้ความช่วยเหลือทางการเงินจึงไม่นำรายได้ของพ่อแม่ นักเรียนมาพิจารณาการให้ทุนการศึกษาหรือการกู้ยืม มีเพียงประเทศไอซ์แลนด์ที่นำรายได้คู่สมรสมาประกอบการพิจารณาด้วย และเนื่องจากมุ่งให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนจำนวนมาก จึงให้ทั้งทุนการศึกษาและเงินกู้ยืมให้นักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือ

3.3 แนวคิดของการให้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาในต่างประเทศ

การให้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาเกิดจากแนวความคิดว่า ระดับการศึกษาที่สูงขึ้นจะช่วยเพิ่มความสามารถในการหารายได้ของผู้เรียน และผู้เรียนเป็นผู้ได้รับประโยชน์จากการศึกษาโดยตรง ดังนั้นผู้เรียนควรเป็นผู้รับภาระต้นทุนการศึกษาเอง อย่างไรก็ตาม การศึกษานอกจากให้ประโยชน์

ต่อผู้เรียนโดยตรงแล้ว สังคมยังได้รับผลประโยชน์จากการศึกษาด้วย เช่น การเติบโตทางเศรษฐกิจ สภาพสังคมที่ดี การคิดค้นประดิษฐ์สิ่งของต่าง ๆ เป็นต้น ดังนั้นสังคมหรือรัฐจึงควรสนับสนุนการศึกษาด้วยการจัดให้มีเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาแก่ทุกคนที่ประสงค์จะเรียนต่อในระดับสูงให้ได้เรียนอย่างเต็มตามศักยภาพ การให้ความช่วยเหลือด้วยการให้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถชะลอการรับภาระต้นทุนการศึกษาระหว่างเรียนได้ เมื่อผู้กู้เรียนจบและสามารถหารายได้เพิ่มขึ้นจากการศึกษาที่สูงขึ้นแล้วจึงค่อยนำรายได้นั้นมาชำระหนี้เงินกู้ยืม

จากแนวคิดดังกล่าวทำให้เกือบทุกประเทศที่ใช้ระบบเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาจะให้เงินกู้ยืมเป็นการช่วยเหลือแก่นักเรียน นักศึกษาที่ประสงค์จะศึกษาต่อในระดับสูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย (Tertiary Education) แต่ให้ทุนการศึกษา (ให้เปล่า) แก่นักเรียนที่ยากจนและศึกษาในระดับต่ำกว่าโดยตรง หรือบางประเทศที่มีการให้เงินกู้ยืมแก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษา (เช่น ประเทศสวีเดน) แต่เป็นสัดส่วนที่น้อยของเงินช่วยเหลือทั้งหมด

อย่างไรก็ตาม การจัดสรรเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาของแต่ละประเทศต่างมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันไป ทั้งนี้สามารถสรุปวัตถุประสงค์ส่วนใหญ่ของการจัดให้มีเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาได้เป็น 2 ด้าน คือ 1) **ด้านสังคม** เพื่อเพิ่มโอกาสให้คนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้เรียนต่อในระดับสูง นำไปสู่การสร้างความเท่าเทียมกันในสังคมและการกระจายรายได้ และ 2) **ด้านเศรษฐกิจ** เพื่อช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายภาครัฐที่อุดหนุนการศึกษา ขณะเดียวกันก็ช่วยให้สถานศึกษาสามารถจัดเก็บค่าเล่าเรียนที่ครอบคลุม

ต้นทุนที่แท้จริง (cost recovery) ในการจัดการศึกษาได้มากขึ้น และยังทำให้กลุ่มนักเรียนที่สามารถรับภาระต้นทุนการศึกษาแบกรับภาระการศึกษาของตนมากขึ้น ด้วยเหตุนี้ จุดประสงค์ของเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาของบางประเทศจึงเน้นด้านสังคม บางประเทศเน้นด้านเศรษฐกิจ แต่ส่วนใหญ่จะมีวัตถุประสงค์มากกว่าหนึ่งด้าน

3.4 การบริหารจัดการเงินให้กู้ยืมในต่างประเทศ

ดังที่กล่าวมาข้างต้น สิ่งที่แตกต่างกันระหว่างทุนการศึกษาและเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาที่สำคัญคือ ต้นทุนของการให้การช่วยเหลือในรูปของเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาจะต่ำกว่าการให้ความช่วยเหลือในรูปของทุนการศึกษา เพราะอย่างน้อยรัฐจะได้รับเงินต้นของเงินกู้ยืมกลับมา อย่างไรก็ตาม เนื่องจากรัฐมิได้มุ่งให้การกู้ยืมเพื่อการศึกษาเป็นการแสวงหากำไร แต่ต้องการสนับสนุนและส่งเสริมให้นักเรียน นักศึกษาได้มีโอกาสเรียนในระดับสูงอย่างเต็มตามศักยภาพ ดังนั้น เพื่อมีให้นักเรียนรับภาระหนี้เงินกู้ยืมสูงเกินไป เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาของรัฐจึงมักกำหนดอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ในตลาด โดยรัฐอาจช่วยแบกรับภาระการจ่ายดอกเบี้ยให้ส่วนหนึ่ง และกำหนดให้นักเรียนจ่ายชำระคืนเงินกู้หลังเรียนจบการศึกษาหรือหมดสภาพการเป็นนักเรียนแล้ว และ/หรือได้รับเงินเดือนสูงมากพอ ซึ่งสามารถแบ่งลักษณะเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาโดยทั่วไปเป็น 3 กลุ่มหลัก ดังนี้

1. เงินกู้ยืมที่รัฐบาลค้ำประกัน โดยคิดอัตราดอกเบี้ยตามอัตราตลาด เช่น ฟินแลนด์ และนอร์เวย์ สำหรับประเทศนอร์เวย์รัฐบาลรับภาระจ่ายดอกเบี้ยแทนนักเรียนระหว่างการศึกษา

2. เงินกู้ยืมที่รัฐค้ำประกันและอุดหนุนอัตราดอกเบี้ยบางส่วน หรือ เงินกู้ยืมที่คิดอัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าอัตราตลาดตลอดระยะเวลาหนึ่งที่กำหนด ได้แก่ ประเทศเบลเยียม ฝรั่งเศส เดนมาร์ก และสวีเดน หรือ เงินกู้ยืมจะคิดอัตราดอกเบี้ยต่ำถ้าผู้กู้ปฏิบัติตามเงื่อนไข (ประเทศลิกเตนสไตน์ จะคิดอัตราดอกเบี้ยระดับหนึ่ง ถ้านักเรียนชำระเงินกู้ตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไปแต่ไม่เกิน 15 ปี นับแต่เรียนจบ) หรือเงินกู้ยืมที่กู้จากเงินทุนรัฐบาล และคิดอัตราดอกเบี้ยต่ำในอัตราที่คงที่

3. เงินกู้ยืมที่รัฐค้ำประกันและจ่ายดอกเบี้ยแทน ได้แก่ ประเทศเยอรมัน อิตาลี และ ลิกเตนสไตน์ (กรณีเรียนจบและชำระคืนหนี้ภายใน 6 ปี ผู้กู้ไม่ต้องจ่ายดอกเบี้ยแต่อย่างใด) และประเทศอังกฤษ (รัฐจะคิดอัตราดอกเบี้ยเท่ากับอัตราเงินเฟ้อ โดยปรับอัตราดอกเบี้ยทุกปีตามดัชนีราคาผู้บริโภค)

นอกจากนี้ ยังมีเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาแบบอื่นอีก ได้แก่ เงินกู้ยืมที่ให้เฉพาะนักเรียนที่ไม่ได้รับการสนับสนุนแบบปกติ ซึ่งเงินกู้ยืมแบบนี้เงื่อนไขการให้กู้จะสู้แบบปกติไม่ได้ เช่น อัตราดอกเบี้ยสูงกว่า และระยะเวลาให้กู้สั้นกว่าแบบปกติ เงินกู้ยืมที่สนับสนุนโดยภาคเอกชน เช่น ธนาคารมักให้กู้ยืมแก่นักเรียนที่หาผู้ค้ำประกันได้ และพิสูจน์ได้ว่าสามารถจะชำระคืนหนี้ได้

ระบบการบริหารจัดการเงินกู้ยืมรัฐ หน่วยงานที่จัดการและจัดสรรเงินอาจจัดแบ่งความรับผิดชอบเป็นหลายระดับชั้น ดังนี้

แหล่งเงินทุน : ส่วนใหญ่รัฐบาลส่วนกลางจะเป็นผู้ให้การสนับสนุนเงินทุนทั้งหมด แต่ก็มีบางประเทศที่รัฐบาลส่วนภูมิภาคหรือ

รัฐบาลท้องถิ่นเป็นผู้ให้การสนับสนุนเงินทุนทั้งหมดหรือบางส่วน

การบริหารจัดการเงินกู้ยืม : มีการจัดแบ่งทั้งในระดับ รัฐบาลส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคหรือท้องถิ่น มีเพียงไม่กี่ประเทศที่ให้สถาบัน การศึกษารับผิดชอบการบริหารจัดการเงินให้กู้ยืมเอง (รายละเอียดปรากฏ ในตารางที่ 3.2) ได้แก่ ประเทศฟินแลนด์ ออสเตรเลีย สวีเดนและนอร์เวย์ รัฐบาลส่วนกลางให้เงินสนับสนุน และจัดให้สาขาตัวแทนรัฐบาลกลาง บริหารจัดการเงินกู้ยืมในระดับท้องถิ่น สำหรับประเทศไอร์แลนด์ให้รัฐบาล ท้องถิ่นบริหารจัดการ ประเทศเดนมาร์กให้สถาบันการศึกษารับและ ตรวจสอบ การสมัครขอกู้ และส่งรายละเอียดให้สำนักงานเงินกู้ยืมพิจารณา อีกครั้งหนึ่ง ประเทศนิวซีแลนด์ กระทรวงศึกษาธิการ (ตั้งแต่ 1 มกราคม 2543 หน้าที่นี้จะโอนให้กับกระทรวงแรงงานแทน) ทำหน้าที่บริหารจัดการ ให้ทุนเงินกู้ กำกับระบบและให้คำแนะนำ สถานศึกษาภายใต้สัญญา กับ กระทรวงศึกษาธิการจะทำหน้าที่รับสมัครการขอกู้ ให้กู้ และดำเนินการ คัดเลือกการให้กู้ รวมถึงการกำกับนักเรียนที่กู้ให้มีผลการเรียนตาม เงื่อนไขเงินกู้ ผู้จัดการกองทุนดูแลบัญชีเงินกู้และการส่ง/รับเงินต่าง ๆ หลังจากที่เงินกู้ส่งมอบกรมจัดเก็บภาษีภายในประเทศ (Inland Revenue) จะรับผิดชอบประเมินหนี้และติดตามการชำระหนี้ ดังนั้น การชำระเงินกู้ยืม เพื่อการศึกษาของนิวซีแลนด์จะเกี่ยวเนื่องกับระบบการจัดเก็บภาษี จำนวน ที่ผู้กู้ต้องชำระจะขึ้นกับรายได้ที่เขาหาได้ ถ้ารายได้มากกว่ารายได้ขั้นต่ำ ระดับหนึ่งเขาต้องชำระหนี้ ซึ่งถูกหักจากเงินเดือนโดยนายจ้าง และนายจ้าง จะส่งเงินที่หักดังกล่าวให้กรมจัดเก็บภาษีภายในประเทศ หนี้ที่ค้างชำระจะ ถูกติดตามในลักษณะเดียวกับภาษีที่ค้างชำระ

ตารางที่ 3.2 แหล่งเงินทุนเพื่อการจัดสรรเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา
ของต่างประเทศ

ระดับการจัดการ	แหล่งเงินทุนทั้งหมดหรือ บางส่วนจากรัฐบาลกลาง	แหล่งเงินทุนทั้งหมด หรือบางส่วนจาก รัฐบาลส่วนภูมิภาค หรือรัฐบาลท้องถิ่น
ระดับรัฐบาล ส่วนกลาง	เบลเยียม เดนมาร์ก กรีซ ลักเซมเบิร์ก เนเธอร์แลนด์ โปรตุเกส (ภาคเอกชนและสถาบัน) ฟินแลนด์ (ทุนการศึกษา) สวีเดน อังกฤษ (เงินกู้ยืมและทุนการศึกษา) สกอตแลนด์ ไอซ์แลนด์ ลิกเตนสไตน์ สหรัฐอเมริกา นิวซีแลนด์ (กระทรวงศึกษาธิการ)	
ระดับรัฐบาล ส่วนภูมิภาค หรือท้องถิ่น	เยอรมัน ฝรั่งเศส สเปน ไอร์แลนด์ ออสเตรีย อังกฤษ (ทุนการศึกษา) นอร์เวย์	สเปน (Basque Region) อิตาลี (ภูมิภาค)
ระดับสถาบัน การศึกษา	โปรตุเกส (ภาครัฐบาล) ฟินแลนด์ (มหาวิทยาลัย)	

3.5 เปรียบเทียบลักษณะเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาในต่างประเทศ

3.5.1 คุณสมบัติผู้กู้และเงื่อนไขอื่น ๆ

คุณสมบัติผู้สมัครรับเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาทั่วไป ได้แก่

- เป็นพลเมืองของประเทศ หรือเป็นผู้พำนักอาศัยถาวร (มักกำหนดระยะเวลาการพำนักในประเทศไม่ต่ำกว่าระยะเวลาหนึ่ง ๆ)

- กำหนดอายุผู้กู้

- อยู่ในความดูแลของผู้ปกครองหรือไม่ (แต่งงาน กำพรว้า หรืออยู่ในความดูแลของศาล)

- ผู้สมัครจะต้องลงทะเบียนในสถาบันหรือวิชาที่ได้รับการรับรองจากกระทรวงศึกษาธิการ บางประเทศให้ทุนกู้ยืมเฉพาะนักเรียนที่ประสงค์จะเรียนในสถาบันที่ห่างไกลบ้านหรือครอบครัวของนักเรียน

- เป็นนักเรียนที่เรียนเต็มเวลา (full-time students) โดยอาจกำหนดระยะเวลาเรียนต่อเทอม แต่ก็มีบางประเทศให้เงินกู้ยืมแก่นักเรียนที่เรียนไม่เต็มเวลาด้วย (part-time student) เช่น ประเทศแคนาดา และออสเตรเลีย และถ้านักเรียนทำงานนอกเวลาก็จะได้รับเงินสนับสนุนน้อยลง เนื่องจากสามารถหารายได้เองบางส่วน บางประเทศกำหนดระยะเวลาขั้นต่ำในการเรียนแต่ละเทอมการศึกษา

- เรียนปริญญาตรีเป็นครั้งแรก

(รายละเอียดปรากฏในตารางที่ 3.3)

ตารางที่ 3.3 เงื่อนไขการสมัครรับทุนการศึกษาและเงินกู้ยืมเพื่อ
การศึกษาของต่างประเทศ

เงื่อนไขการสมัคร รับทุนกู้ยืม	ทุนการศึกษา	เงินกู้ยืม	ทุนการศึกษาและ เงินกู้ยืม
ลงทะเบียนในสถาบัน หรือวิชาที่ได้รับการ ยอมรับ เรียนเต็มเวลา	ทุกประเทศ ชุมชนเบลเยียมและฝรั่งเศส ชุมชนเบลเยียมและเฟรมมิซ, กรีซ สเปน ฝรั่งเศส ไอร์แลนด์ อิตาลี อังกฤษ	ทุกประเทศ ชุมชนเบลเยียมและ ฝรั่งเศส อังกฤษ ไอซ์แลนด์	ทุกประเทศ เยอรมัน เดนมาร์ก เนเธอร์แลนด์ ลักเซมเบิร์ก ฟินแลนด์
เวลาเรียนขั้นต่ำ			เดนมาร์ก นอร์เวย์ (3 เดือน) เยอรมัน (6 เดือน) เนเธอร์แลนด์ (1 ปี) ฟินแลนด์ ลิกเตนสไตน์ (2 เดือน) สวีเดน (2 สัปดาห์)
นักเรียนที่ไม่ได้อาศัย อยู่กับพ่อแม่	ฟินแลนด์ นอร์เวย์ (แบ่งให้ทุนการศึกษา)		

เงื่อนไขอื่นๆ ได้แก่

- รายได้ขั้นต่ำของนักเรียน และ/หรือครอบครัวนักเรียน โดยกำหนดเพดานรายได้สุทธิขั้นสูงสุด กล่าวคือ ถ้ารายได้นักเรียนและ/หรือครอบครัวนักเรียนสูงกว่าเพดานรายได้ที่กำหนด นักเรียนก็จะมีสิทธิได้รับการพิจารณาเงินทุน²⁰ (รายละเอียดปรากฏในตารางที่ 3.4)

²⁰ เพดานรายได้ขั้นสูงสุดนี้จะกำหนดจากรายได้นักเรียน หรือรายได้นักเรียนรวมกับรายได้พ่อแม่ หลายประเทศใช้อายุนักเรียนกำหนด กล่าวคือ ถ้านักเรียนมีอายุไม่เกิน 25 ปี ให้ถือว่านักเรียนยังต้องพึ่งพาพ่อแม่ ยกเว้นกรณีที่นักเรียนมีครอบครัวของตนเอง เงื่อนไขรายได้สุทธิที่จะให้ทุนจึงกำหนดจากรายได้ของนักเรียนและของพ่อแม่ บางประเทศ เช่น ประเทศเดนมาร์ก สวีเดน ฟินแลนด์ และนอร์เวย์ กำหนดให้นักเรียนที่มีอายุไม่เกิน 20 ปี ถือว่านักเรียนยังต้องพึ่งพาพ่อแม่ และกำหนดเพดานรายได้ค่อนข้างสูง ทำให้นักเรียนจำนวนมากมีคุณสมบัติที่จะรับทุนได้

ตารางที่ 3.4 เงื่อนไขการให้ทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษาของต่างประเทศ

เงื่อนไขการให้ทุน	รายได้ของนักเรียน และ/หรือรายได้ครอบครัว	รายได้นักเรียน	ไม่ขึ้นกับรายได้
จำนวนเงินทุนที่ให้ คงที่ไม่ขึ้นกับรายได้			เนเธอร์แลนด์ (เป็นเงิน กู้เพิ่มเติม) อังกฤษ (เงินกู้ยืม) นิวซีแลนด์
จำนวนเงินทุนลดลง เมื่อรายได้สูงขึ้น	เบลเยียม กรีซ สเปน ฝรั่งเศส ไอร์แลนด์ อิตาลี เนเธอร์แลนด์ (เป็นเงินเพิ่มเติมจากทุนการ ศึกษา) ออสเตรีย โปรตุเกส อังกฤษ (ทุนการศึกษา) สหรัฐอเมริกา	เนเธอร์แลนด์ (ทุนการ ศึกษาพื้นฐาน) ฟินแลนด์ (65 % เป็นทุนการศึกษา) ไอซ์แลนด์ นอร์เวย์ (28 % เป็นทุนการศึกษา)	
จำนวนเงินทุนคงที่ แต่สัดส่วนการให้ทุน การศึกษาต่อเงินกู้ แปรผันกับรายได้	ลักเซมเบิร์ก (50 % เป็นทุน การศึกษา)	ลักเซมเบิร์ก (เงินให้ กู้ยืมเป็นเงินเพิ่มเติม)	
จำนวนเงินทุนลดลง เมื่อรายได้สูงขึ้น โดยสัดส่วนการให้ ทุนการศึกษาต่อเงิน กู้ไม่เปลี่ยนแปลง	เยอรมัน (50 % เป็นทุนการ ศึกษา) ลิกเตนสไตน์ (55 % เป็นทุนการศึกษา)	เดนมาร์ก (อายุเกินกว่า 20 ปี) สวีเดน (28 % เป็นทุนการศึกษา)	

- ความห่างไกลของสถาบันที่ศึกษาจากที่อยู่อาศัย หรือครอบครัว บางประเทศจะให้เงินกู้ยืมเพิ่มเติมถ้านักเรียนต้องอยู่ห่างไกลบ้าน หรือไม่ได้อาศัยอยู่กับพ่อแม่ ได้แก่ ประเทศเบลเยียม เดนมาร์ก เนเธอร์แลนด์ ฟินแลนด์ อังกฤษ เป็นต้น

- ความก้าวหน้าและความสำเร็จในการเรียนเป็นเงื่อนไข การให้เงินกู้ยืมที่สำคัญ ผู้กู้จะได้รับเงินกู้ทั้งหมดหรือบางส่วนขึ้นกับระดับ การเรียนของผู้กู้ โดยจะมีการรายงานผลการเรียนและติดตามความ ก้าวหน้าในการศึกษาของผู้กู้อยู่ตลอด หรืออาจกำหนดคะแนนเฉลี่ยขั้นต่ำ ในแต่ละปีการศึกษาเป็นเงื่อนไขการให้เงินกู้ยืมต่อไป บางประเทศหยุดการ ให้ทุนแก่นักเรียนสอบตกและต้องเรียนซ้ำ บางประเทศให้เรียนซ้ำชั้นได้ 1 ปี หรือ 2 ปี โดยคงการให้ทุนต่อไป บางประเทศกำหนดระยะเวลาการศึกษา ของนักเรียนที่รับเงินกู้ยืมจะต้องจบการศึกษา หรือจำกัดระยะเวลาที่จะให้ เงินกู้²¹ ซึ่งส่วนใหญ่จะกำหนดให้เท่ากับระยะเวลาเรียนตามปกติ ใน ออสเตรเลียถ้านักเรียนไม่สามารถทำคะแนนได้เกินครึ่งหนึ่งของเกณฑ์ คะแนนที่กำหนดเขาจะต้องคืนทุน ประเทศไอซ์แลนด์ นักเรียนจะถูกลดเงิน กู้ยืมถ้าเขาสอบไม่ผ่านบางวิชาในการประเมิน 6 เดือนแรก และจะถูกระงับ ทุนถ้าเขาสอบไม่ผ่านเกินกว่าร้อยละ 75 ของวิชาที่ต้องลงทะเบียนจนกว่า จะทำได้ตามข้อกำหนด ประเทศเนเธอร์แลนด์ ถ้านักเรียนทำคะแนนได้เกิน ร้อยละ 50 ของคะแนนรวมและเรียนจบภายใน 6 ปี เงินกู้ยืมของเขาจะ เปลี่ยนเป็นทุนการศึกษา (รายละเอียดปรากฏในตารางที่ 3.5)

²¹ โดยปกติการให้ทุนจะจำกัดในระยะเวลาหนึ่ง ๆ อย่างไรก็ตาม ระยะเวลาการให้ทุนอาจ ขยายได้ถ้ามีเหตุผลอันสมควร ได้แก่ เจ็บป่วย ตั้งครรภ์ เป็นต้น

ตารางที่ 3.5 ระยะเวลาการให้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาของต่างประเทศ

จำกัดระยะเวลาให้เงินกู้ยืม	ขยายเวลาเรียนได้อีก 1 หรือ 2 ปี จากระยะเวลาเรียนปกติ สำหรับการให้ทุนการศึกษาและเงินกู้ยืม	ระยะเวลาเรียนปกติสำหรับการให้ทุน หรือการให้ทุนและเงินกู้ยืม	จำนวนเวลาคงที่โดยไม่ขึ้นกับวิชาที่เรียน
ชุมชนเบลเยียม และฝรั่งเศส ฝรั่งเศส อังกฤษ	1 ปี : สเปน อิตาลี ลักเซมเบิร์ก ออสเตรีย ลิกเตนสไตน์ นอร์เวย์ 2 ปี : โปรตุเกส	เบลเยียม (ชุมชนเบลเยียม เฟลมมิช) เยอรมัน ฝรั่งเศส ไอร์แลนด์ อังกฤษ เนเธอร์แลนด์ (4 ปี + 3 ปี สำหรับเงินกู้ยืม) ฟินแลนด์ (ระหว่าง 45 กับ 65 เดือน ขึ้นกับวิชาที่เรียน) กรีซ (1 ปี โดยสามารถขอต่อทุนได้)	เดนมาร์ก (6 ปี) สวีเดน (6 ปี) ไอซ์แลนด์ (5 ปี)

3.5.2 ขนาดเงินกู้

ขนาดของเงินกู้ยืมโดยทั่วไปจะกำหนดให้เพียงพอต่อการใช้จ่ายขั้นต่ำในการดำรงชีวิตตลอดระยะเวลาที่เรียน (10 เดือนใน 1 ปี หรือ 12 เดือนใน 1 ปี) ค่าเล่าเรียนรวมถึง ค่าหนังสือ และอุปกรณ์การเรียนต่าง ๆ ค่าที่พัก (ถ้านักเรียนไม่ได้อาศัยอยู่กับครอบครัว) ค่าเดินทาง (ถ้าต้องไปเรียนต่างประเทศ) นอกจากนี้ อาจมีเงินช่วยเหลือเพิ่มเติมให้ถ้านักเรียนมีภาระต้องรับผิดชอบครอบครัวของตน ในฐานะพ่อแม่ หรือพิการ

ขนาดเงินกู้ยืมจะกำหนดเป็นเพดานสูงสุด บางทีให้ตามค่าจ้างขั้นต่ำ และอาจปรับตามอัตราเงินเฟ้อ หรือค่าครองชีพที่สูงขึ้นตามแต่การพิจารณา (ไม่ได้ปรับโดยอัตโนมัติทุกปี) เช่น

- นิวซีแลนด์ แยกเงินกู้เป็น 3 ส่วนอย่างชัดเจน ได้แก่ (1) เงินกู้สำหรับค่าธรรมเนียมการศึกษา ให้โดยไม่จำกัดวงเงินให้กู้ขึ้นอยู่กับค่าธรรมเนียมการศึกษาที่สถานศึกษาเรียกเก็บ ยกเว้นการฝึกอบรมของสถาบันเอกชนสามารถกู้ได้ไม่เกิน \$6,500 ต่อปี (2) เงินกู้สำหรับค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ค่าอุปกรณ์การเรียน หนังสือ ตำรา ฯ (ไม่เกิน \$ 1,000 ต่อปี) และ (3) เงินกู้สำหรับค่าใช้จ่ายเพื่อการดำรงชีพระหว่างการศึกษ (ไม่เกิน \$ 150 ต่อสัปดาห์)

- สหรัฐอเมริกา กำหนดวงเงินสูงสุดสำหรับการศึกษาระดับปริญญาตรีต่างจากปริญญาโท และกำหนดเงินให้กู้สำหรับนักเรียนที่อยู่ในความดูแลของผู้ปกครองและเรียนปริญญาตรี (\$23,000) ต่างจากนักเรียนที่ไม่อยู่ในความดูแลของผู้ปกครองและเรียนปริญญาตรี (\$ 46,000)

จำนวนเงินกู้ยืมให้แก่นักเรียน นักศึกษาแต่ละรายจะไม่แน่นอน ขึ้นกับเงื่อนไขหลายอย่าง เช่น รายได้ของผู้กู้และ/หรือครอบครัว ผู้กู้ สถานที่พักอาศัย สถานศึกษา ปีที่ศึกษา ได้รับเงินช่วยเหลือในรูปแบบอื่นหรือไม่ ฯลฯ จึงมักคำนวณจำนวนเงินกู้ยืมเป็นค่าเฉลี่ย โดยการนำรายจ่ายทั้งหมดของรัฐบาลที่จ่ายเป็นเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาหารด้วยจำนวนนักเรียน นักศึกษาที่ได้รับเงินกู้ยืม โดยค่าเฉลี่ยนี้จะแสดงให้เห็นอย่างคร่าว ๆ ว่าผู้กู้ยืมได้รับเงินกู้เป็นจำนวนเท่าใด ซึ่งเงินจำนวนนี้จะแตกต่างกันค่อนข้างมากในแต่ละประเทศ ขึ้นกับว่าเงินกู้ยืมครอบคลุมค่าใช้จ่าย

รายการใดบ้าง และประเทศนั้น ๆ มีการให้ทุนการศึกษาร่วมกับทุนกู้ยืม
ด้วยหรือไม่

3.5.3 อัตราดอกเบี้ย

อัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาสามารถแบ่งเป็น
2 กลุ่ม ได้แก่

- 1) เงินกู้ที่ไม่คิดดอกเบี้ยจากนักเรียน นักศึกษา
- 2) เงินกู้ที่คิดอัตราดอกเบี้ย ประกอบด้วย 2 กลุ่มย่อย

ได้แก่

2.1 เงินกู้ที่คิดอัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยใน
ตลาด (อัตราดอกเบี้ยต่ำกว่า 4 %) โดยนักเรียนรับภาระดอกเบี้ยบางส่วน
หรือทั้งหมด และรัฐช่วยรับดอกเบี้ยบางส่วน หรืออัตราดอกเบี้ยที่กำหนด
พอครอบคลุมต้นทุนเงินกู้ยืม (cost recovery rate) เช่น อัตราเงินเพื่อ อัตรา
ดอกเบี้ยพันธบัตรรัฐบาล อัตราความเสี่ยงกับต้นทุนการบริหารเงินกู้ยืม และ

2.2 เงินกู้ที่คิดอัตราดอกเบี้ยเท่ากับอัตราในตลาด
(อัตราดอกเบี้ยสูงกว่า 4 %)

(รายละเอียดปรากฏในตารางที่ 3.6 - 3.7)

ตารางที่ 3.6 อัตราดอกเบี้ยสำหรับเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาของต่างประเทศ

	เงินกู้ที่ไม่คิดดอกเบี้ย	อัตราดอกเบี้ยต่ำ	อัตราดอกเบี้ยสูง
นักเรียนจ่ายทั้งหมดหรือจ่ายบางส่วนระหว่างเรียน		ลักเซมเบิร์ก สหรัฐอเมริกา (Federal Direct Unsubsidized Stafford Loans)	ฟินแลนด์
นักเรียนไม่ต้องจ่ายในระหว่างเรียน	เยอรมัน ฝรั่งเศส อิตาลี ลิกเตนสไตน์ สหรัฐอเมริกา (Federal Direct Stafford/Ford Loans)	อังกฤษ ไชเชอร์แลนด์	เดนมาร์ก เนเธอร์แลนด์ สวีเดน นอร์เวย์ นิวซีแลนด์

ตารางที่ 3.7 อัตราดอกเบี้ยต่อปี และการชำระดอกเบี้ยระหว่างเรียนของต่างประเทศ

	อัตราดอกเบี้ยต่อปี	การชำระดอกเบี้ยระหว่างเรียน
ชุมชนชาวเบลเยียมและฝรั่งเศส	4 % จากเงินต้นค้างชำระ	ไม่มี
เดนมาร์ก	เงินกู้รัฐบาล ชำระหลังจากเรียนจบหรือออกจากโรงเรียน อัตราดอกเบี้ยคิดจากอัตราดอกเบี้ยธนาคารขั้นต่ำบวกอัตราเพิ่ม (สูงสุด 1 %) ที่กำหนดแต่ละปี ในปี 1997 อัตราดอกเบี้ยที่คิดคือ 3.25 %	4 % อัตราดอกเบี้ยรับภาระโดยนักเรียนระหว่างเรียน
เยอรมัน	เงินกู้ปลอดดอกเบี้ย	
กรีซ	-	
สเปน	-	
ฝรั่งเศส	เงินกู้ปลอดดอกเบี้ย	
ไอร์แลนด์	-	
อิตาลี	เงินกู้ปลอดดอกเบี้ย	
ลักเซมเบิร์ก	2 % รับภาระโดยนักเรียน และที่เหลือจ่ายโดยรัฐ	จ่ายสองครั้งต่อปีระหว่างเรียน
เนเธอร์แลนด์	5.67 % ในปี 1997	อัตราดอกเบี้ยคิดระหว่างเรียน แต่การชำระเงินเริ่ม 2 ปีหลังจากเรียนจบ
ออสเตรีย	-	-
โปรตุเกส	-	-
ฟินแลนด์	อัตราดอกเบี้ยของธนาคารโดยคิดตามอัตราตลาด สำหรับเงินกู้ที่ให้ก่อนปี 1992 รัฐกำหนดอัตราดอกเบี้ยสูงสุดที่ธนาคารคิด (6 % ในปี 1997 และ 5.1 % ในปี 1998)	นักเรียนต้องรับภาระดอกเบี้ยทั้งหมด และจะได้รับการเครดิตเพิ่มเติมจากธนาคารเพื่อจ่ายดอกเบี้ยระหว่างเรียน
อังกฤษ	เงินกู้ยืมรัฐบาลปลอดดอกเบี้ย แต่ปรับมูลค่าเงินต้นตามการเปลี่ยนแปลงดัชนีราคาผู้บริโภค (2.7 % ในปี 1998)	นักเรียนไม่ต้องจ่ายในระหว่างเรียน การคืนเงินกู้เริ่มในเดือนเมษายนหลังจากที่เรียนจบหรือทันทีที่มีรายได้ถึงรายได้ขั้นต่ำพอที่จะชำระหนี้

ตารางที่ 3.7 (ต่อ)

	อัตราดอกเบี้ยต่อปี	การชำระดอกเบี้ยระหว่างเรียน
ไอซ์แลนด์	อัตราดอกเบี้ยสูงสุด (ระหว่าง 0 - 3%) กำหนดโดยรัฐบาล (1 % ในปี 1997) การชำระเงินต้นขึ้นกับดัชนีราคาโดยตรง และมีการปรับทุกปี	นักเรียนไม่ต้องจ่ายดอกเบี้ยระหว่างเรียน การชำระเริ่ม 2 ปีหลังจากที่เรียนจบ
ลักเซมเบิร์ก	คิด 0 % ถ้าคืนเงินกู้ยืมภายใน 6 ปี ถ้ามิฉะนั้นคิดดอกเบี้ย 3.5 %	รัฐจ่ายดอกเบี้ยให้ระหว่างเรียน
นอร์เวย์	4.8 % ในปี 1997	รัฐรับผิดชอบจ่ายดอกเบี้ยให้ในระยะเวลาเรียนปกติ นักเรียนเริ่มจ่ายดอกเบี้ย 1 เดือนหลังจากเรียนจบ หรือได้รับเงินช่วยเหลือ
นิวซีแลนด์	อัตราดอกเบี้ยกู้ในปี 2000 คิด 7 % (ประกาศทุกเดือน เมษายนของทุกปี โดยคำนวณจากอัตราดอกเบี้ยพันธบัตรรวมค่าความเสี่ยง และค่าบริการเงินกู้ = 6.1 % + 0.9 %)	ผู้กู้เรียนเต็มเวลา หรือเรียนไม่เต็มเวลา และมีรายได้ต่ำกว่า \$ 24,596 ต่อปี ไม่ต้องเสียดอกเบี้ยเงินกู้ในขณะที่เรียนอยู่ และในปีต่อ ๆ ไป และหากไม่ได้เป็นนักเรียนหรือเรียนไม่เต็มเวลาแต่มีรายได้มากกว่า \$ 24,596 ต่อปี จะไม่ได้รับยกเว้นดอกเบี้ยแต่จะได้รับยกเว้นดอกเบี้ยขั้นพื้นฐาน (อัตราดอกเบี้ยขั้นพื้นฐาน (ประกาศทุกปีงบประมาณ) = อัตราดอกเบี้ย - อัตราเงินเฟ้อ = 7.0 % - 1.7 %) ถ้าผู้กู้ไม่มีรายได้หรือมีรายได้ต่ำกว่า \$ 14,716 ในปีงบประมาณ 1999 เขาจะได้อยกเว้นดอกเบี้ยขั้นพื้นฐาน
สหรัฐอเมริกา	มีเงินกู้หลายรูปแบบ ตั้งแต่ไม่คิดดอกเบี้ย จนถึงอัตราดอกเบี้ยสูงสุด 9.0 % ทั้งนี้อัตราดอกเบี้ยจะผันแปรและปรับเปลี่ยนทุกปีในวันที่ 1 กรกฎาคม	ถ้าเป็น Federal Direct Stafford/Ford Loans ผู้กู้ไม่ต้องเสียดอกเบี้ยถ้าผู้เรียนอย่างน้อยครึ่งหนึ่งของระยะเวลาเรียน ถ้าเป็น Federal Direct Unsubsidized Stafford/Ford Loans ผู้กู้ไม่ต้องชำระหนี้และดอกเบี้ยระหว่างเรียน และระยะปลอดหนี้ แต่รัฐจะคิดดอกเบี้ยเงินกู้ทั้งในระหว่างเรียนและระยะปลอดหนี้ โดยอัตราดอกเบี้ยสูงสุดไม่เกิน 9.0 %

จากตารางดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า เงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาของประเทศส่วนใหญ่ในทวีปยุโรป คิดอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาค่อนข้างต่ำ โดยส่วนใหญ่ นักเรียนจะไม่ต้องจ่ายดอกเบี้ยหรือเงินต้นระหว่างเรียน ทั้งนี้เพื่อให้ให้นักเรียนมุ่งเรียนหนังสือมากกว่าหาเงินมาชำระหนี้ เพื่อให้นักเรียนจะได้เรียนจบโดยเร็ว

3.5.4 ระยะเวลาการชำระคืนเงินกู้และเงื่อนไขอื่น ๆ

แต่ละประเทศกำหนดรูปแบบระยะเวลาการชำระคืนเงินกู้ จุดเริ่มต้นชำระ ความถี่ในการชำระหนี้ และเงื่อนไขอื่น ๆ แตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์การให้กู้ยืม ระดับรายได้ของประชากร การให้ความช่วยเหลืออื่น ๆ ด้วยหรือไม่ เช่น ให้ทุนการศึกษาด้วยหรือไม่ กำหนดระยะเวลาชำระหนี้ของผู้กู้มักเริ่มหลังจากจบการศึกษาแล้ว 1 - 2 ปี และ/หรือมีงานทำ ให้ชำระเป็นระยะ ๆ เช่น ทุก 2 เดือน ทุก 6 เดือน หรือปีละ 1 ครั้ง ระยะเวลาการชำระคืนเงินกู้มีตั้งแต่ชำระภายใน 5 ปี ไปจนถึง 20 ปี จำนวนเงินที่ต้องชำระจะแตกต่างกันออกไปขึ้นกับมูลค่าหนี้ อัตราดอกเบี้ย และระยะเวลาการชำระคืน ทั้งนี้ การชำระคืนเงินกู้สามารถขอผ่อนผันหรือเลื่อนการชำระได้ในกรณีที่เป็น เช่น ตกงาน ตั้งครรภ์ เจ็บป่วย เป็นต้น และในบางประเทศรัฐบาลอาจให้การขยายระยะเวลาการชำระเงิน และ/หรือช่วยรับภาระการชำระหนี้ทั้งหมดหรือบางส่วนภายใต้สถานการณ์พิเศษ เช่น ประเทศสวีเดน หากต่อมาผู้กู้พิการ ผู้กู้จะได้รับการยกหนี้ เงื่อนไขการชำระหนี้บางประเทศกำหนดเงินชำระคืนขึ้นกับรายได้ที่ผู้กู้หาได้ ประเทศอังกฤษมีการติดตามหนี้ โดยหนี้จะถูกเก็บจากนายจ้างเมื่อผู้กู้มีรายได้รวมต่อปีสูงถึงระดับหนึ่ง ๆ (รายละเอียดปรากฏในตารางที่ 3.8)

แม้ว่าลักษณะการให้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาจะแตกต่างกันในแต่ละประเทศ แต่ความสัมพันธ์ของเงื่อนไขเงินกู้ยืมกับลักษณะเงินกู้ค่อนข้างชัดเจน กล่าวคือ ประเทศที่ให้เงินกู้ปลอดดอกเบี้ยมักจะมุ่งให้เงินกู้ยืมแก่นักเรียนที่ยากจน และมีจำนวนไม่มาก (สัดส่วนน้อยกว่า 25 % ของจำนวนนักเรียน นักศึกษาทั้งหมด) ประเทศที่มุ่งให้นักเรียนส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนให้เรียนระดับสูงจะให้สิทธินักเรียนส่วนใหญ่รับเงินกู้ยืมโดยคิดอัตราดอกเบี้ยค่อนข้างสูง และระยะเวลาการชำระหนี้ยาวนาน เช่น ประเทศไอร์แลนด์ อังกฤษ ฝรั่งเศส อิตาลี

การให้ความช่วยเหลือด้วยการให้กู้ระยะเวลายาวนาน และให้โอกาสนักเรียนเลื่อนการชำระหนี้หรือให้ยกเลิกหนี้ได้ในกรณีที่เป็นก่อให้เกิดภาระทางการเงินของรัฐบาลสูง และนำไปสู่ปัญหาอื่น ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้แก่ นักเรียนมีหนี้สินจำนวนมากและไม่สามารถชำระหนี้ได้ สิ่งเหล่านี้เป็นประเด็นหนึ่งที่ยังเป็นข้อถกเถียงทางวิชาการเกี่ยวกับข้อเสียของการให้ความช่วยเหลือการศึกษาด้วยการให้เงินกู้ยืมต่อไป

ตารางที่ 3.8 การชำระหนี้เงินกู้เพื่อการศึกษาของต่างประเทศ

	จุดเริ่มชำระหนี้และ ความถี่ในการชำระเงินกู้	ระยะเวลาการชำระ หนี้เงินกู้	รายได้เป็นเงินบาท ที่เกี่ยวข้องกับ การชำระหนี้	เงื่อนไขพิเศษอื่นๆ
ชุมชนชาวเบล เยียมและ ฝรั่งเศส	- 1 ตุลาคมของปีที่ 3 หรือปีที่ 5 หลังจาก เรียนจบมัธยมปลาย สำหรับการเรียน มหาวิทยาลัยทั้งระยะ สั้นและระยะยาว - 1 เมษายนของปีที่ หยุดเรียน - ความถี่ทุก 6 เดือน	5 ปี (ชำระ 10 ครั้ง)	ไม่มี ทั้งนี้ให้ชำระ จำนวนคงที่ทุก ๆ 6 เดือน	อัตราดอกเบี้ย 12% ถ้า ไม่ชำระดอกเบี้ยตาม กำหนดทุก 6 เดือน และ ให้ชำระก่อนได้
เดนมาร์ก	- เงินกู้รัฐบาล ชำระ 1 ปีหลังจากเรียนจบ และ/ หรือหยุดเรียน - ชำระทุก 2 เดือน	ระยะเวลาสูงสุด 15 ปี		สามารถขอเลื่อนการ ชำระหนี้ได้ และ/หรือลด จำนวนเงินกู้ภายใต้ สถานการณ์จำเป็น เช่น ตกงาน เจ็บป่วย ตั้งครรภ์ ฯลฯ
เยอรมัน	- 5 ปีหลังจากระยะเวลา เรียนปกติสูงสุดที่ จะได้รับการช่วยเหลือ - ความถี่ ทุกเดือน	ระยะเวลาสูงสุด 20 ปี โดยชำระทุกเดือนใน จำนวนต่ำสุดที่กำหนด ไว้คงที่	การชำระกำหนด ตามเงินขั้นต่ำที่หาได้	การชำระเงินกู้ล่วงหน้า สามารถทำได้
ฝรั่งเศส	- เงินใช้การชำระ เหมือนที่อื่น แต่เงื่อนไข ระยะเวลาการช่วยเหลือ แปรผันไปในแต่ละปี และในแต่ละแห่ง	สูงสุด 10 ปี	เงินใช้แปรผันไป ในแต่ละแห่ง	เงินใช้จะคล้ายๆ กัน แต่ เกณฑ์ที่กำหนดจะ แปรผันไปในแต่ละปีและ แต่ละแห่ง
ไอร์แลนด์ อิตาลี	- 1 ปีหลังจากเรียนจบ และหลังจากได้งานทำ	- ระยะเวลาไม่แน่นอน ขึ้นกับการตกลงกัน ระหว่างเขตและธนาคาร	- จำนวนสูงสุดที่ชำระ จะไม่เกิน 20 % ของ รายได้	- -

ตารางที่ 3.8 (ต่อ)

	จุดเริ่มชำระหนี้และความถี่ในการชำระเงินกู้	ระยะเวลาการชำระหนี้เงินกู้	รายได้เป็นเงินไขที่เกี่ยวข้องกับการชำระหนี้	เงื่อนไขพิเศษอื่นๆ
ลักเซมเบิร์ก	- 2 ปีหลังจากเรียนจบหรือหยุดเรียน - ทุกเดือน	10 ปี	-	รัฐบาลอาจให้การขยายเวลาการชำระเงิน และ/หรือช่วยรับภาระทั้งหมดหรือบางส่วนในการชำระเงินภายใต้สถานการณ์พิเศษ
เนเธอร์แลนด์	- ต้องชำระเงินหลังจากเรียนจบ โดยให้ระยะสูงสุด 2 ปี เริ่มจากเดือนมกราคมหลังจากเรียนจบหรือหยุดเรียน - ความถี่ ทุกเดือน	ระยะเวลาสูงสุด 15 ปี หลังจากเวลา 2 ปีที่เรียนจบ	การชำระเงินสัมพันธ์กับรายได้ที่ทำได้ โดยกำหนดจำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องชำระในแต่ละเดือน	ถ้าไม่สามารถชำระเงินได้ทั้งหมดภายใน 15 ปี หนี้จะถูกยกเลิก และถ้ารายได้ที่หาได้ต่ำมากอาจมีการลดจำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องชำระทั้งนี้ขึ้นกับเงินเดือนที่หาได้
ฟินแลนด์	- ตั้งแต่ปี 1992 การชำระเงินครั้งแรกกำหนดโดยสัญญาระหว่างนักเรียนและธนาคาร - ความถี่ของการชำระทุก ๆ 6 เดือน	ตั้งแต่ปี 1992 รัฐบาลประกันหนี้ กำหนดระยะเวลาจำกัด 30 ปี สำหรับเงินกู้ก่อนปี 1992 ระยะเวลาการชำระสูงสุด 14 ปี (2 เท่าของระยะเวลาเรียนปกติ) อย่างไรก็ตามระยะเวลาการชำระหนี้ขึ้นกับธนาคารกำหนด		รัฐอาจให้ความช่วยเหลือ ถ้าตกงาน อยู่ระหว่างตั้งครุภักดิ์หรือไปรับใช้ชาติ โดยรัฐจะรับผิดชอบในการชำระและตามหนี้คืนให้ธนาคาร ยกเว้นในกรณีพิเศษ เช่น พิกัด รัฐรับชำระหนี้ให้บางส่วนหรือทั้งหมดแทน
สวีเดน	- อย่างเร็วที่สุดจะต้องชำระเงินในเดือนมกราคมหลังจากเรียนจบอย่างน้อย 6 เดือน และ/หรือได้รับทุน - ความถี่ ทุกเดือนหรือทุก 3 เดือน แล้วแต่นักเรียนเลือก	ไม่มีการจำกัดเวลา และแปรผันตามความสามารถในการชำระ การชำระคืนได้รับการยกเลิกถ้านักเรียนมีอายุถึง 65 ปี	จำนวนเงินที่ต้องชำระขึ้นกับรายได้ และไม่เกิน 4 % ของรายได้ 2 ปีก่อนหน้า	สามารถเลื่อนการชำระได้ถ้าเวลาเรียนต้องขยายออกไป และได้รับการยกหนี้ถ้าพิการ

ตารางที่ 3.8 (ต่อ)

	จุดเริ่มชำระหนี้และความถี่ในการชำระเงินกู้	ระยะเวลาการชำระหนี้เงินกู้	รายได้เป็นเงินบาทที่เกี่ยวข้องกับการชำระหนี้	เงื่อนไขพิเศษอื่นๆ
อังกฤษ	<ul style="list-style-type: none"> - เริ่มชำระในเดือนเมษายนหลังจากเรียนจบ และนักเรียนมีรายได้เท่ากับหรือมากกว่าจำนวนรายได้ขั้นต่ำ - ความถี่ ทุกเดือน 	ระยะเวลาสูงสุดระหว่าง 5 - 7 ปี หนี้ได้รับการยกเลิกหลังจากชำระเป็นเวลา 25 ปี และหลังจากอายุ 50 ปี สำหรับผู้ที่เรียนจบเมื่ออายุ 40 ปี	จำนวนเงินที่ต้องชำระขึ้นกับรายได้ โดยในปี 1998/99 นักเรียนที่ลงทะเบียนใหม่จะต้องจ่ายคืนเงินกู้ตามจำนวน รายได้ที่เขาหาได้หลังจากเรียนจบ หนี้จะถูกเก็บจากนายจ้าง โดยเจ้าหน้าที่ภาษี และจะไม่เริ่มเก็บจนกว่ารายได้รวมต่อปีสูงกว่าระดับ GBP 10,000 (PPP/ECU 14,320)	การชำระหนี้อาจได้รับการเลื่อนออกไปถ้ารายได้ในปีก่อนหน้านั้นน้อยกว่า 85% ของค่าเฉลี่ยของรายได้แห่งชาติ และในระบบใหม่เริ่มปี 1998/99 นักเรียนที่ลงทะเบียนใหม่จะไม่ต้องชำระหนี้ถ้ามีรายได้รวมต่อปีต่ำกว่า GBP 10,000 (PPP/ECU 14,320)
ไอซ์แลนด์	<ul style="list-style-type: none"> - 2 ปีหลังจากได้รับปริญญา - ความถี่ ทุก 6 เดือน 	ก่อนปี 1992: 40 ปี ตั้งแต่ปี 1992: ไม่มี กำหนดระยะเวลาสูงสุด	เงินที่ต้องชำระในปีแรก กำหนดจำนวนคงที่ และเงินที่ต้องชำระในปีต่อ ๆ ไป ขึ้นกับรายได้ปีก่อนหน้า	อาจได้รับการยกเว้นไม่ต้องชำระหนี้ ถ้าเจ็บป่วย ตกงาน ขยายเวลาเรียน ปัญหาทางบ้าน หรือมีรายได้ไม่พอ
ลักเซมเบิร์ก	<ul style="list-style-type: none"> - สูงสุด 3 ปีหลังจากได้รับค่าจ้าง - ความถี่ ปีละ 1 ครั้ง 	ระยะเวลาสูงสุด 15 ปี ส่วนใหญ่จะชำระภายใน 6 ปี โดยได้รับการยกเว้นดอกเบี่ย		จำนวนเงินที่ต้องชำระต่อปี อาจได้รับการลดถ้าเข้าไปมีส่วนร่วมทางศาสนา การช่วยเหลือสังคม
นอร์เวย์	<ul style="list-style-type: none"> - 10 เดือนหลังจากเรียนจบ หรือได้รับเงินช่วยเหลือ - ความถี่ ทุก 3 เดือน 	ระยะเวลาสูงสุด 20 ปี โดยปกติ 15 ปี		อาจได้รับการยกเว้นการชำระดอกเบี่ย ถ้าเจ็บป่วย ภา าระ รับ ผิด ชอบ ทางครอบครัวสูงขึ้น ตกงาน หรือขยายเวลาเรียน การเลื่อนการชำระหนี้เป็นไปได้ถ้ามีความยากลำบากทางการเงินหรือรายได้ต่ำมาก

ตารางที่ 3.8 (ต่อ)

	จุดเริ่มชำระหนี้และ ความถี่ในการชำระเงินกู้	ระยะเวลาการชำระ หนี้เงินกู้	รายได้เป็นเงินไข ที่เกี่ยวข้องกับ การชำระหนี้	เงื่อนไขพิเศษอื่นๆ
นิวซีแลนด์		ไม่กำหนดขึ้นกับมูลค่า หนี้และรายได้ที่ทำได้	เมื่อรายได้สุทธิเกินกว่า \$ 24,596 ต่อปี จะต้องชำระ เงินกู้ 15 เซนต์ทุก ๆ 1 เหรียญที่เกิน \$ 14,768	- ถ้ามีรายได้ต่ำกว่า \$ 24,596 ต่อปีได้รับการ ยกเว้นดอกเบี้ยเต็มจำนวน - สามารถชำระหนี้ผ่านกรม สรรพากร
สหรัฐอเมริกา	แตกต่างกันไปตาม ชนิดเงินกู้ที่ให้ เช่น ชำระหนี้เริ่มต้นหลัง จาก 6 เดือนนับจาก วันที่ผู้กู้จบการศึกษา หรือหยุดเรียนเกิน กว่าครึ่งหนึ่งของระยะ เวลาเรียน ถ้าผู้กู้กลับ เข้าเรียนก่อนอย่าง น้อยครึ่งเวลาก่อนสิ้น สุดระยะป ลอดหนี้ ระยะเวลาปลอดหนี้จะ เลื่อนออกไปจนกว่า จะเรียนจบ Direct Subsidized and Unsubsidized Loans การชำระหนี้งวดแรก กำหนด 60 วันหลัง จากสิ้นสุดระยะปลอด หนี้ ถ้าเป็น Direct PLUS Loan จะ กำหนด 60 วันจาก เงินกู้งวดสุดท้าย	มีทางเลือกในการชำระหนี้เงินกู้ 4 ทาง ได้แก่ 1. ชำระเป็นรายเดือนในจำนวนคงที่ อย่างน้อย \$ 50 ต่อเดือนในระยะเวลาไม่เกิน 10 ปี 2. ขยายระยะเวลาการชำระออกไป 12-30 ปี ขึ้นกับจำนวนหนี้ และชำระเป็นจำนวน คงที่ต่อเดือน 3. ชำระหนี้ในจำนวนน้อยระยะแรก และค่อย ๆ เพิ่มขึ้นทุก ๆ 2 ปี ระยะเวลาชำระ 12 -30 ปี โดยชำระเงินแต่ละเดือนไม่เกิน 1.5 เท่าของทางเลือกที่ 1 4. ชำระเงินกู้อย่างน้อยตามรายได้และจำนวนเงินกู้ที่ได้รับ โดยจะชำระรายเดือนไม่เกิน 20 % ของรายได้พึงประเมิน ชำระไม่เกิน 25 ปี หลังจาก 25 ปี จำนวนเงินกู้ที่ค้าง ชำระจะต้องเสียดอกเบี้ยแต่จะถูกลดหนี้เป็นภาษีแทน ในกรณีไม่สามารถชำระด้วย 4 ทางเลือกข้างต้น ผู้กู้สามารถกำหนดแผนการชำระเงินกู้เอง โดยศูนย์บริการเงินกู้จะพิจารณาเป็นราย ๆ ไป ผู้กู้สามารถขอพักหรือผ่อนผันการ ชำระหนี้ได้หากมีเหตุฉุกเฉินสมควร การหยุดชำระหนี้เกิดได้ถ้า ผู้กู้พิการ ตาย ไม่ สามารถเรียนจบเพราะสถานศึกษาปิด เป็นบุคคลล้มละลาย		

3.5.5 อัตราการชำระคืนเงินกู้

โดยทั่วไปแล้วพบว่าระบบเงินให้กู้ยืมมีอัตราการชำระคืน (the loan recovery ratio) หรือ สัดส่วนเงินที่ชำระคืนต่อเงินกู้ยืม จะอยู่ระหว่างร้อยละ 40 - 50 และมีน้อยมากที่มีอัตราการชำระคืนสูงถึงร้อยละ 70 อัตราการชำระคืนจะสูงหรือต่ำขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของเงินกู้ยืม เงินกู้ยืมที่กำหนดอัตราดอกเบี้ยต่ำเพื่ออุดหนุนนักเรียนเพื่อประโยชน์ทางสังคม มีอัตราการสูญหนี้ (default on loan) สูง และ/หรือค่าใช้จ่ายในการบริหารเงินกู้ยืมสูงมักจะมีอัตราการชำระคืนต่ำ²²

ในสหรัฐอเมริกา บทลงโทษกรณีผิดสัญญา หรือไม่ชำระหนี้ ภายใน 180 วัน ผลเสียหายจะตกแก่ผู้กู้ ดังนี้

1. ถูกฟ้องร้องเงินกู้ทั้งหมด
2. ถูกติดตามหนี้สินทั้งหมด รวมทั้งค่าธรรมเนียม และค่าใช้จ่ายติดตามหนี้ต่าง ๆ
3. ถูกรายงานไปยังสำนักงานตรวจสอบแห่งชาติ (National Credit Bureau) ทำให้ความน่าเชื่อถือทางการเงินลดลง บันทึกประวัติจะเก็บไว้เป็นเวลา 7 ปี แม้ว่าผู้กู้จะชำระหนี้หมดแล้วก็ตาม ยกเว้นมีการดำเนินการประนอมหนี้
4. ไม่ได้ได้รับความช่วยเหลือทางการเงินเพิ่มเติมอื่น ๆ และอาจสูญเสียสิทธิความช่วยเหลืออื่น ๆ จากรัฐ

²² Adrian Ziderman, The Student Loans Scheme in Thailand: A review and Recommendation for Efficient and Equitable Functioning of the Scheme. Asian Development Bank Social Sector Program Loan.

5. กรมสรรพากรสามารถยึดเงินภาษีในส่วนที่ได้รับคืน
มาชำระหนี้ได้
6. ค่าจ้างอาจได้รับไม่เต็มอัตรา

กระทรวงการคลัง พร้อมกับการร่างพระราชบัญญัติกองทุนเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา

กองทุนฯ ได้เริ่มดำเนินการให้กู้ยืมครั้งแรกในปีการศึกษา 2539 และต่อมากองทุนฯ ได้ดำเนินการภายใต้พระราชบัญญัติกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2541 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2541 โดยมีฐานะเป็นนิติบุคคลภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงการคลัง มีคณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาเป็นผู้กำหนดนโยบายและบริหารจัดการกองทุนฯ ปัจจุบันสำนักงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาตั้งอยู่ที่ ตึกธนาคารอาคารสงเคราะห์ สำนักงานใหญ่ กรุงเทพฯ

2.2 วัตถุประสงค์ของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

2.2.1 เพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาในระดับสูงกว่ามัธยมศึกษาตอนต้นจนถึงระดับปริญญาตรี ทั้งการศึกษาในระบบ หรือนอกระบบ แก่นักเรียน นักศึกษาที่ครอบครัวมีรายได้น้อย ขาดแคลนทุนทรัพย์ โดยให้กู้ยืมสำหรับเป็นค่าเล่าเรียน ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการครองชีพระหว่างการศึกษาศึกษา

2.2.2 เพื่อให้ให้นักเรียน นักศึกษาที่ประสงค์จะขอกู้ยืมที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา จำนวน 300,000 คนต่อปี ตั้งแต่ปีที่ 4 ของการดำเนินการเป็นต้นไป (ปี2543)

การให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาของกองทุนฯ จึงมุ่งให้กู้ยืมแก่นักเรียน นักศึกษาที่ยากจน มุ่งเพิ่มโอกาสให้นักเรียนที่ยากจนสามารถศึกษาใน

ระดับสูงได้เต็มตามศักยภาพ เป็นการลงทุนในทรัพยากรมนุษย์ (Human Capital) เพื่อเพิ่มโอกาสทางสังคมและเศรษฐกิจให้แก่ผู้ด้อยโอกาส และก่อให้เกิดความเท่าเทียมกันในสังคมมากขึ้น วัตถุประสงค์ของกองทุนฯ จึงเป็นการช่วยเหลือเพื่อประโยชน์ทางสังคม (Social Objective) เพียงอย่างเดียว ซึ่งมีลักษณะแตกต่างจากกองทุนให้กู้ยืมของประเทศอื่น ๆ ที่มักมีวัตถุประสงค์หลายด้าน ทั้งด้านสังคมและด้านเศรษฐกิจ กล่าวคือประโยชน์ทางด้านสังคม คือเพื่อให้ความช่วยเหลือคนด้อยโอกาสทางการศึกษา และประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ คือเพื่อให้สถานศึกษาสามารถเก็บค่าเล่าเรียนที่ครอบคลุมต้นทุนการศึกษาที่แท้จริง (Cost Recovery) ได้ และช่วยลดภาระการใช้จ่ายเพื่อการศึกษาของรัฐบาล

2.3 การดำเนินงานของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.)

ปีการศึกษา 2543 นับเป็นปีที่ 5 ของการดำเนินการของกองทุนฯ (2539 - 2543) ผลการดำเนินงาน ณ สิ้นปีการศึกษา 2542 กองทุนฯ ได้ให้กู้ยืมเงินแก่นักเรียนและนักศึกษารวมทั้งสิ้น 881,864 คน² รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 58,992 ล้านบาท เป็นนักเรียน นักศึกษา ในสถานศึกษาที่อยู่ภายใต้การดูแลของกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 729,654 คน (82.73%) และนักเรียน นักศึกษาที่อยู่ภายใต้การดูแลของทบวงมหาวิทยาลัย จำนวน 152,210 คน (17.26%) (รายละเอียดปรากฏในตารางที่ 2.1)

² ตัวเลขที่จัดเก็บได้จากแหล่งต่างๆจะคลาดเคลื่อนกันบ้างเล็กน้อย

ตารางที่ 2.1 ผลการดำเนินงาน การให้เงินกู้ยืมของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (ณ 14 กรกฎาคม 2543)

ปีการศึกษา	กระทรวงศึกษาธิการ		ทบวงมหาวิทยาลัย		รวมทั้งสิ้น		รวมสะสมทั้งสิ้น	
	จำนวนผู้กู้ (คน)	เงิน (ล้านบาท)	จำนวนผู้กู้ (คน)	เงิน (ล้านบาท)	จำนวนผู้กู้ (คน)	เงิน (ล้านบาท)	จำนวนผู้กู้ (คน)	เงิน (ล้านบาท)
2539	127,781	2,628	20,663	1,023	148,444	3,652	148,444	3,652
สัดส่วน	86.08	71.96	13.92	28.01	100.00	100.00		
2540	371,138	7,958	64,288	4,193	435,426	12,151	435,426	15,803
สัดส่วน	85.24	65.49	14.76	34.51	100.00	100.00		
2541	634,917	12,771	112,093	6,671	747,010	19,443	747,010	35,246
สัดส่วน	84.99	65.68	15.01	34.31	100.00	100.00		
2542	729,654	14,417	152,210	9,029	881,864	23,746	881,864	58,992
สัดส่วน	82.74	60.71	17.26	38.02	100.00	100.00		
2543*	395,169	8,401	87,866	5,588	483,035	13,989	966,070	72,961
สัดส่วน	81.81	60.05	18.19	39.95	100.00	100.00		

หมายเหตุ ปีการศึกษา 2543 ดำเนินการให้กู้ยืมเพียง 1 เทอมการศึกษา (ครึ่งปีการศึกษา)

2.4 โครงสร้างการบริหารจัดการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

โครงสร้างการบริหารจัดการกองทุนฯ ประกอบด้วย³

1. คณะกรรมการกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ทำหน้าที่กำหนดนโยบาย กำกับดูแลกิจการกองทุนฯ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ติดตามประเมินผลการดำเนินงานกิจการกองทุนฯ ประเมินและวิเคราะห์ความต้องการกู้ยืมเงินของนักเรียน นักศึกษาที่ยากจนทั้งในปัจจุบันและอนาคต และเสนอแนะต่อรัฐมนตรีเพื่อเสนอขอของบประมาณสมทบกองทุนจัดทำรายงานประจำปีเพื่อเผยแพร่การดำเนินงานของกองทุนฯ ให้ประชาชนได้รับทราบ พิจารณางบประมาณรายจ่ายประจำปีสำหรับการดำเนินการและบริหารกองทุนฯ พิจารณาจัดสรรเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ดำเนินการคัดเลือก ทำสัญญาจ้าง/เลิกจ้างผู้จัดการ และผู้บริหารและจัดการเงินให้กู้ยืม (ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อปฏิบัติตามที่คณะกรรมการฯ มอบหมาย และอื่น ๆ

คณะกรรมการฯ ประกอบด้วย

- ปลัดกระทรวงการคลัง	ประธานกรรมการ
- ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	รองประธานกรรมการ
- ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย	รองประธานกรรมการ
- ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ	กรรมการ

³ ตาม พ.ร.บ.กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2541 รายละเอียดดูแผนภาพในภาคผนวก ค.

- เลขธิการคณะกรรมการพัฒนาการ
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กรรมการ
- เลขธิการคณะกรรมการการศึกษา
แห่งชาติ กรรมการ
- อธิบดีกรมสรรพากร กรรมการ
- ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กรรมการ
- นายกสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชน
แห่งประเทศไทย กรรมการ
- นายกสมาคมสมาพันธ์การศึกษาเอกชน
แห่งประเทศไทย กรรมการ
- กรรมการอื่นซึ่งแต่งตั้งโดยรัฐมนตรีอีก
ไม่เกิน 5 คน โดยในจำนวนนี้อย่างน้อย
จะต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านเทคโนโลยี
สารสนเทศ การเงิน หรือการบัญชี หรือ
กฎหมายด้านละ 1 คน กรรมการ
- อธิบดีกรมบัญชีกลาง กรรมการและเลขานุการ
- ผู้จัดการกองทุนฯ กรรมการและผู้ช่วย
เลขานุการ

ในกรณีจำเป็นประธานกรรมการจะแต่งตั้งผู้ช่วยเลขานุการเพิ่มเติม
อีกคนหนึ่งได้

**2. คณะอนุกรรมการเพื่อประสานงานกองทุนเงินให้กู้ยืม
เพื่อการศึกษา** ทำหน้าที่กลั่นกรองเรื่องต่าง ๆ ก่อนนำเสนอเป็น

ระเบียบวาระการประชุมคณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา
ประสานงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานกองทุนฯ
และดำเนินการอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการฯ มีอธิบดี
กรมบัญชีกลางเป็นประธานฯ และผู้จัดการกองทุนฯ เป็นเลขานุการ

3. คณะอนุกรรมการตรวจสอบ ทำหน้าที่ตรวจสอบการ
บริหารและจัดการทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาทั้งภายในกองทุนฯ สถานศึกษา
นักเรียน และธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) โดยทำการสอบทาน
ทั้งระบบบัญชี นโยบายบัญชี กระบวนการและการจัดทำบัญชี ระบบการ
บริหารจัดการสำนักงานกองทุน และการปฏิบัติงานตามกฎหมาย ระเบียบ
ข้อบังคับ (ปัจจุบันยังดำเนินการได้ไม่เต็มที่)

4. สำนักงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา จัดตั้งขึ้นตาม
พ.ร.บ. กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2541 มาตรา (5) และ (6)
กองทุนฯ มีฐานะเป็นนิติบุคคล สำนักงานกองทุนฯ มีผู้จัดการกองทุนเป็น
ผู้บริหาร ทำหน้าที่บริหารจัดการเงินให้กู้ยืม ตามนโยบายที่คณะกรรมการ
กองทุนให้กู้ยืมเพื่อศึกษามอบหมาย อำนวยความสะดวก และ
ประสานงานระหว่างผู้กู้ สถานศึกษา กระทรวงต่าง ๆ และธนาคารกรุงไทย
จำกัด (มหาชน) ประชาสัมพันธ์ จัดทำคู่มือผู้กู้ยืมเงิน วิเคราะห์ข้อมูลเงิน
กู้ยืมที่เก็บโดยธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) (ผู้บริหารและจัดการเงิน
ให้กู้ยืม) เพื่อให้ข้อมูลแก่สาธารณะ และใช้ข้อมูลในการบริหารจัดการ และ
กำกับเงินกู้ยืม

5. คณะอนุกรรมการบัญชีจ่ายที่หนึ่ง ทำหน้าที่เสนอแนะ
และให้คำปรึกษาแก่คณะกรรมการฯ ตามมาตรา 18 ด้านการวาง

หลักเกณฑ์คุณสมบัติ ขอบเขต และระเบียบการให้กู้ยืมให้กับสถานศึกษา
ในสังกัด ควบคุมหรือกำกับดูแลของกระทรวงศึกษาธิการ⁴ (MOE : Ministry
of Education) ทั้งนี้ภายใต้กรอบที่คณะกรรมการฯ กำหนด กำกับดูแลและ
ติดตามการปฏิบัติงานของผู้บริหารและจัดการเงินให้กู้ยืม เฉพาะส่วนที่
เกี่ยวกับบัญชีจ่ายที่หนึ่ง และปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการฯ
มอบหมาย

คณะกรรมการบัญชีจ่ายที่หนึ่ง ประกอบด้วย⁵

- ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	ประธานอนุกรรมการ
- อธิบดีกรมสามัญศึกษา	อนุกรรมการ
- อธิบดีกรมอาชีวศึกษา	อนุกรรมการ
- เลขาธิการสถาบันราชภัฏ	อนุกรรมการ
- เลขาธิการคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ	อนุกรรมการ
- เลขาธิการคณะกรรมการ
การศึกษาเอกชน	อนุกรรมการ
- อธิการบดีสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล	อนุกรรมการ

⁴ ณ สิ้นปีการศึกษา 2542 กระทรวงศึกษาธิการดูแลและกำกับโรงเรียน สถานศึกษา
ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ (จำนวน 3,750 แห่ง) นอกจากนี้ยังดูแลกำกับโรงเรียน
สถานศึกษาของกระทรวงอื่นนอกจากทบวงมหาวิทยาลัย ได้แก่ สำนักนายกรัฐมนตรี
กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงกลาโหม กระทรวง
มหาดไทย กระทรวงคมนาคม สำนักแพทย์ กรุงเทพมหานคร สภากาชาดไทย (จำนวน
55 แห่ง) รวมสถานศึกษาทั้งสิ้น 3,805 แห่ง (รายละเอียดปรากฏในตารางที่ 2.2)

⁵ จากพระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2541 มาตรา 30-31

ตารางที่ 2.2 จำนวนสถานศึกษาในการกำกับดูแลของกระทรวง
ศึกษาธิการ ที่รับผิดชอบเกี่ยวกับกองทุนเงินให้กู้ยืม
เพื่อการศึกษา

หน่วย : แห่ง

สังกัด	ส่วนภูมิภาค	ส่วนกลาง	รวม
กระทรวงศึกษาธิการ	3,481	269	3,750
1. กรมสามัญศึกษา	2,267	112	2,379
2. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน	369	106	475
3. กรมอาชีวศึกษา	376	22	398
4. สำนักงานสภาพัฒนาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา	33	7	40
5. สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล	31	15	46
6. กรมพลศึกษา	18	0	18
7. กรมศิลปากร	12	3	15
8. กรมการศึกษานอกโรงเรียน	375	4	379
นอกสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ	43	12	55
1. สำนักนายกรัฐมนตรี	1	0	1
2. กระทรวงสาธารณสุข	40	3	43
3. กระทรวงกลาโหม	0	3	3
4. กระทรวงคมนาคม	1	1	2
5. กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน	0	1	1
6. กระทรวงมหาดไทย	1	1	2
7. สภากาชาดไทย	0	1	1
8. สำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร	0	2	2
รวม	3,524	281	3,805

6. คณะอนุกรรมการบัญชีจ่ายที่สอง ทำหน้าที่เสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่คณะกรรมการฯ ตามมาตรา 18 ในการวางหลักเกณฑ์คุณสมบัติ ขอบเขต และระเบียบการให้กู้ยืมให้กับสถานศึกษาในสังกัดควบคุมหรือกำกับดูแลของทบวงมหาวิทยาลัย (MUA : Ministry of University Affairs) ทั้งนี้ภายใต้กรอบที่คณะกรรมการฯ กำหนด กำกับดูแล และติดตามการปฏิบัติงานของผู้บริหารและจัดการเงินให้กู้ยืม เฉพาะส่วนที่เกี่ยวกับบัญชีจ่ายที่สอง และปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

คณะอนุกรรมการบัญชีจ่ายที่สอง ประกอบด้วย⁶

- ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย ประธานอนุกรรมการ
- ผู้แทนจากโรงเรียน สถานศึกษาหรือสถาบันการศึกษาที่ทบวงมหาวิทยาลัยแต่งตั้งจำนวน 4 คน อนุกรรมการ
- ผู้แทนกรมบัญชีกลาง อนุกรรมการ
- ผู้จัดการเลขานุการคณะอนุกรรมการบัญชีจ่ายที่หนึ่ง อนุกรรมการ
- บุคคลอื่นซึ่งคณะกรรมการฯ แต่งตั้งอีกไม่เกิน 5 คน อนุกรรมการ

⁶ จากพระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2541 มาตรา 32-33

- ผู้ช่วยปลัดทบวงมหาวิทยาลัยซึ่งปลัดทบวงมหาวิทยาลัยมอบหมายคนหนึ่ง อนุกรรมการและเลขานุการ
- ผู้อำนวยการกองบริการการศึกษา สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ในกรณีจำเป็นประธานอนุกรรมการบัญชีจ่ายที่สองจะแต่งตั้งผู้ช่วยเลขานุการเพิ่มขึ้นอีกคนหนึ่งก็ได้

7. ผู้บริหารและจัดการเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา คณะกรรมการจ้างบุคคลเพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบเป็นผู้บริหารและจัดการเงินให้กู้ยืม โดยปัจจุบันคณะกรรมการฯ ได้เลือกจ้างธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) เป็นผู้บริหารและจัดการเงินให้กู้ยืม มีหน้าที่รับผิดชอบ ดังนี้ ประชาสัมพันธ์ให้นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไปทราบถึงนโยบายระเบียบ และวิธีการกู้ยืมเงินกองทุนฯ ตรวจสอบความถูกต้องของสัญญากู้ยืมที่สถานศึกษาจัดส่ง บันทึกข้อมูลของผู้กู้ลงระบบคอมพิวเตอร์ จัดเก็บสัญญาและเอกสารสำคัญ อำนวยความสะดวกในการดำเนินการกู้ยืมเงิน ให้บริการจ่ายเงิน จัดส่งเงินให้ผู้กู้ แจ้งจำนวนหนี้ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ รับชำระหนี้ ติดตามทางหนี้ และดำเนินคดีเพื่อบังคับชำระหนี้เงินกู้ จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานส่งกองทุนฯ และสถานศึกษาเป็นประจำ เก็บและส่งข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้คณะกรรมการฯ และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่คณะกรรมการมอบหมายฯ

8. **สถานศึกษา** มีคณะกรรมการฯ ประจำสถานศึกษา ทำหน้าที่กำหนดเงื่อนไข หลักเกณฑ์การให้กู้ยืมเงินอย่างละเอียด รับสมัครผู้ขอรับทุนกู้ยืม คัดเลือก ตรวจสอบคุณสมบัติและหลักฐานผู้ขอกู้ยืม กำหนดวงเงินให้กู้ยืม พร้อมอนุมัติการให้กู้ยืม ประกาศหรือแจ้งผลรายชื่อผู้มีสิทธิกู้ยืมแก่ผู้กู้ยืม คณะอนุกรรมการฯ และธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ทราบ จัดทำสัญญากู้ยืมเงินและหนังสือค้ำประกัน ตรวจสอบความถูกต้องของสัญญาการกู้ยืม และจัดส่งให้ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) จัดทำและเก็บเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการให้กู้ยืมเงิน เพื่อประโยชน์ในการควบคุมและติดตามผลการกู้ยืมเงิน แจ้งผลการศึกษาให้สำนักงานกองทุนฯ ทราบทุกสิ้นปีการศึกษา ทั้งนี้สำนักงานกองทุนฯ ได้จัดทำเอกสารแสดงอำนาจหน้าที่ของสถานศึกษา และขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับกองทุนฯ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการปฏิบัติด้วย

2.5 แหล่งเงินทุนของกองทุนฯ

แหล่งเงินทุนของกองทุนฯ เพื่อนำมาให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาได้จากงบประมาณแผ่นดิน โดยกองทุนฯ เป็นผู้ดำเนินการจัดทำคำขอร้องงบประมาณผ่านสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงการคลัง เงินที่ได้รับจัดสรรมีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี จากจำนวน 3,000 ล้านบาท ในปีแรก (ปีงบประมาณ 2539) เป็น 8,450 ล้านบาท ในปีที่ 2 (2540) และเพิ่มขึ้นเป็น 18,300 ล้านบาท ในปีที่ 3 (2541) 20,000 ล้านบาท ในปีที่ 4 (2542) 25,600 ล้านบาท ในปีที่ 5 (2543) และคาดว่าจะได้รับเพิ่มขึ้นเป็น 28,000 ล้านบาท ในปีที่ 6 (2544) จะเห็นได้ว่าเงินที่ได้รับจัดสรรมีอัตราการเพิ่มขึ้นที่ลดลงอย่างเห็นได้ชัดในปี 2542 (รายละเอียดปรากฏในตารางที่ 2.3)

ตารางที่ 2.3 การจัดสรรงบประมาณให้กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา และเป้าหมายผู้ได้รับเงินกู้

ปีงบประมาณ	งบประมาณที่ได้รับ (ล้านบาท)	อัตราการเพิ่ม/ลด (ร้อยละ)	เป้าหมาย (คน)	อัตราการเพิ่ม/ลด
2539	3,000	-	132,000	
2540	8,450	181.67	240,000	81.82
2541	18,300	116.57	300,000	25.00
2542	20,000	9.29	560,000	86.67
2543	25,600	28.00	300,000	-46.43
2544	28,000	9.38	300,000	0.00

แม้ว่ารัฐบาลจะจัดสรรงบประมาณให้กองทุนฯ เป็นจำนวนสูงขึ้นทุกปี แต่หากแยกพิจารณาระหว่างงบประมาณที่จัดสรรให้ผู้กู้รายเก่า⁷ และผู้กู้รายใหม่⁸ แล้ว จะพบว่างบประมาณที่ให้กับผู้กู้รายใหม่มีจำนวนลดลงทุกปี เนื่องจากกองทุนฯ มีภาระต้องทำสัญญาต่อเนื่องกับผู้กู้รายเก่าหากยังมี

⁷ ผู้กู้รายเก่า หมายถึง นักเรียน นักศึกษา ผู้ที่เคยได้รับเงินกู้ยืมจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษามาก่อน ไม่ว่าจะเป็นผู้กู้รายเก่าจากสถานศึกษาแห่งอื่น หรือสถานศึกษาปัจจุบันก็ตาม

⁸ ผู้กู้รายใหม่ หมายถึง นักเรียน นักศึกษา ผู้ที่ไม่เคยกู้ยืมจากกองทุนเพื่อการศึกษามาก่อน

คุณสมบัติตามกำหนด เพื่อให้ผู้กู้ได้รับการศึกษาต่อเนื่องต่อไป ซึ่งต้องใช้เงินงบประมาณส่วนหนึ่งอย่างน้อยเท่ากับจำนวนเท่ากับงบประมาณปีก่อนหน้า งบประมาณส่วนที่เหลือหรือส่วนที่เพิ่มขึ้นจากงบประมาณปีก่อนหน้า จึงเป็นเงินที่จัดสรรเพื่อให้กู้ยืมแก่ผู้กู้รายใหม่ ซึ่งจัดสรรให้เป็นจำนวนคงที่หรือลดลง และถ้านำไปจจ่ายเงินเพื่อมาพิจารณาด้วย เงินงบประมาณที่จัดสรรเพื่อให้กู้แก่ผู้กู้รายใหม่ในรูปค่าของเงินที่แท้จริง (Real Term) จะยังมีมูลค่าลดลง แสดงถึงการสนับสนุนการให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาของภาครัฐที่มีแนวโน้มลดลง (รายละเอียดปรากฏในตารางที่ 2.4)

ตารางที่ 2.4 การจัดสรรเงินงบประมาณให้กับผู้กู้รายใหม่

ปีการศึกษา	งบประมาณ	สัดส่วนการจัดสรร MOE : MUA	MOE (1)	MUA (2)	(1)/(2) (3)	ร้อยละ
2539	6,000	3 : 2	3,600	2,400	1.50	60 : 40
2540	9,900	1.8 : 1	6,400	3,500	1.83	65 : 35
2541	6,000	2 : 1	4,000	2,000	2.00	67 : 33
เพิ่มเติม	2,500	2 : 1	1,766	734	2.41	67 : 33
2542	6,000	2 : 1	4,000	2,000	2.00	67 : 33
เพิ่มเติม (ADB)	100	-	100	0	-	-
2543	3,200	2 : 1	2,134	1,066	2.00	67 : 33
รวม	33,700	-	22,000	11,700	1.88	64 : 34

2.6 การจัดสรรเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

1) ระดับคณะกรรมการกองทุนฯ (จัดสรรเงินระหว่างกระทรวงศึกษาธิการและทบวงมหาวิทยาลัย)

ในแต่ละปีคณะกรรมการกองทุนฯ จะพิจารณาและกำหนดเพดานวงเงินกู้ คุณสมบัติผู้กู้ และพิจารณาจัดสรรเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาแก่สถานศึกษาในสังกัด ควบคุมหรือกำกับดูแลของกระทรวงศึกษาธิการ (3,750 แห่ง) หรือของกระทรวงหรือส่วนราชการอื่นที่ไม่ใช่ทบวงมหาวิทยาลัย (55 แห่ง) และสถานศึกษาในสังกัด ควบคุมหรือกำกับดูแลของทบวงมหาวิทยาลัย (68 แห่ง) เกณฑ์การพิจารณาที่ใช้ได้แก่จำนวนนักเรียนที่ลงทะเบียนใหม่ในแต่ละระดับการศึกษา ต้นทุนการศึกษาของแต่ละสังกัด สัดส่วนการจัดสรรเงินในอดีต เป็นต้น ซึ่งจากข้อมูลการจัดสรรเงินงบประมาณให้แก่ผู้กู้รายใหม่ จะเห็นได้ว่าสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการได้รับสัดส่วนการจัดสรรงบประมาณแก่ผู้กู้รายใหม่สูงขึ้นเรื่อย ๆ จากร้อยละ 60 ในปี 2539 เป็นร้อยละ 67 ในช่วงปี 2541- ปัจจุบัน การกำหนดสัดส่วนการจัดสรรระหว่างกระทรวงศึกษาธิการ (MOE) และทบวงมหาวิทยาลัย (MUA) ซึ่งพิจารณาจากต้นทุนการศึกษาของสถานศึกษาโดยแยกตามสังกัดที่ควบคุมหรือกำกับดูแลเป็นสำคัญ⁹ แต่มีได้คำนึงถึงระดับรายได้ของครอบครัวนักเรียน หรือจำนวนนักเรียนที่ยากจน

⁹ เกณฑ์การจัดสรรงบประมาณ 2 : 1 เป็นการศึกษาร่วมกันของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติและสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ในแต่ละระดับการศึกษา ค่าใช้จ่ายการศึกษาในแต่ละระดับ หรือประมาณการจำนวนนักเรียนที่ต้องการเงินช่วยเหลือในปีนั้น ๆ และจำนวนเงินที่ต้องการใช้แต่อย่างใด จนมีการวิจารณ์ว่าการจัดสรรเงินกองทุนฯ ในระดับต่าง ๆ ล้วนมุ่งที่จะรักษาสัดส่วนเงินที่จัดสรรให้ยุติธรรมระหว่างหน่วยงานมากกว่าที่จะมุ่งจัดสรรเงินให้ถึงนักเรียน นักศึกษาที่ยากจน

เมื่อพิจารณาจากจำนวนผู้กู้และจำนวนเงินกู้ที่จัดสรรระหว่างกระทรวงศึกษาธิการและทบวงมหาวิทยาลัย แยกตามระดับการศึกษา¹⁰ พบว่ากระทรวงศึกษาธิการได้รับเงินจัดสรรประมาณร้อยละ 62 - 70 แต่จัดสรรเงินให้กับจำนวนผู้กู้ในสัดส่วนประมาณร้อยละ 83 - 85 แสดงถึงขนาดเงินกู้ที่กระทรวงศึกษาธิการจัดสรรให้กับผู้เรียนแต่ละคนเมื่อคิดเป็นเงินโดยเฉลี่ยมีจำนวนน้อยกว่าที่ทบวงมหาวิทยาลัยจัดสรรให้ และสอดคล้องกับระดับการศึกษาที่ทบวงมหาวิทยาลัยกำกับดูแลซึ่งส่วนใหญ่เป็นระดับอุดมศึกษา (รายละเอียดปรากฏในตารางที่ 2.5)

เมื่อพิจารณาจากสัดส่วนนักเรียนที่ลงทะเบียนและได้รับเงินกู้ยืม จะพบว่า จำนวนเงินที่กองทุนจัดสรรให้กับโรงเรียนเอกชน (สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ) ที่เข้าโครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาสามารถจัดสรรให้กับผู้ที่ยื่นขอกู้ยืมได้เพียงร้อยละ 20 เท่านั้น และสัดส่วนนี้มีแนวโน้มลดลงตามงบประมาณที่จัดสรรให้ซึ่งมีแนวโน้มลดลง และจำนวนผู้แสดงความประสงค์ที่จะกู้ยืมที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น (รายละเอียดปรากฏในตารางที่ 2.6)

¹⁰ ข้อมูลปี 2539-2540 มีไม่ครบถ้วน กล่าวคือข้อมูลในส่วนทบวงมหาวิทยาลัยไม่ได้มีการแยกระดับการศึกษา จึงอ้างใช้ข้อมูลจากการศึกษาของ Adrian Ziderman หน้า 33 ตารางที่ 5

จากปริมาณจำนวนนักเรียนที่ขึ้นความต้องการขอกู้ยืมเงินมีแนวโน้มสูงขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนเงินงบประมาณให้แก่ผู้กู้รายใหม่ที่มีแนวโน้มลดลง จึงเป็นได้ว่าเงินงบประมาณที่จัดสรรให้กองทุนฯ นั้นไม่เพียงพอความกับต้องการ หรือมีเงินนั้นอาจเป็นไปได้ว่าเงินกู้ยืมที่จัดสรรมิได้ถึงมือนักเรียน นักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์อย่างแท้จริง

2) ระดับอนุกรรมการบัญชีจ่ายที่หนึ่งและอนุกรรมการบัญชีจ่ายที่สอง

เมื่อได้รับการจัดสรรเงินกองทุนฯ แล้ว อนุกรรมการบัญชีจ่ายที่หนึ่งและอนุกรรมการบัญชีจ่ายที่สองจะพิจารณาจัดสรรเงินที่ได้รับให้สถานศึกษาในสังกัดอีกทีหนึ่ง โดยกำหนดเกณฑ์การพิจารณาจัดสรรเงินกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาขึ้นเอง ดังนั้น ภาระหน้าที่ในการพิจารณาจัดสรรเงินกองทุนฯ ให้กับผู้กู้จะเป็นจำนวนเงินเท่าใด และให้เป็นค่าใช้จ่ายอะไร ขึ้นกับการตัดสินใจของอนุกรรมการบัญชีจ่ายที่หนึ่งและที่สองเป็นสำคัญ

2.1) อนุกรรมการบัญชีจ่ายที่หนึ่ง

เกณฑ์การพิจารณาจัดสรรเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษากรณีของกระทรวงศึกษาธิการนั้นอนุกรรมการบัญชีจ่ายที่หนึ่งเป็นผู้กำหนด โดยการกำหนดเกณฑ์การพิจารณาจัดสรรเงินกู้จะแตกต่างกันไปในแต่ละปี ทั้งในด้านหลักเกณฑ์และสัดส่วนการให้ความสำคัญ โดยมีการกำหนดเกณฑ์การจัดสรรเงินกู้ดังนี้

ปีการศึกษา 2539-2541¹¹ กำหนดเกณฑ์จากจำนวนนักเรียน นักศึกษาที่มีในแต่ละจังหวัด ฐานเศรษฐกิจของจังหวัด และพิจารณาจากนโยบายปีนั้นของกระทรวงศึกษาเป็นอย่างไร กล่าวคือ ถ้าจังหวัดใดมีนักเรียน นักศึกษามากก็จะได้รับการพิจารณาจัดสรรเงินกู้ให้มากโดยมีน้ำหนักร้อยละ 60 จังหวัดใดมีฐานะทางเศรษฐกิจดีก็จะได้รับการจัดสรรเงินกุน้อย เป็นต้น โดยแบ่งสัดส่วนความสำคัญดังนี้

- 1) จำนวนนักเรียน นักศึกษา (ตั้งแต่ระดับมัธยมปลายขึ้นไป) ในแต่ละจังหวัด 60 %
- 2) ฐานะทางเศรษฐกิจของแต่ละจังหวัด 30 %
- 3) นโยบายพิเศษของกระทรวงศึกษาธิการ 10 %

ต่อมากระทรวงศึกษาได้รับเงินกู้ยืมจัดสรรเพิ่มเติมจึงได้ปรับเกณฑ์การจัดสรรเงินกู้โดยปรับเกณฑ์การพิจารณาจัดสรรเงินกู้ใหม่หันมาเน้นการให้เงินกู้ต่อสถาบันอุดมศึกษา ความต้องการเงินกู้ของสถานศึกษา และลำดับความยากจนของจังหวัด และนโยบายพิเศษ (นักเรียนพิการ นักเรียนโครงการเสมาพัฒนาชีวิต) แทน โดยให้สัดส่วนความสำคัญดังนี้

จัดสรรเพิ่มเติมครั้งที่ 2 (2541)

1. จำนวนนักเรียน นักศึกษา (ตั้งแต่ระดับมัธยมปลายขึ้นไป) ในแต่ละจังหวัด 25 %

¹¹ ข้อมูลได้จากเอกสารลำดับที่ 3/2543 สำนักงานคณะกรรมการบัญญัติจ่ายที่หนึ่ง กระทรวงศึกษาธิการ

2. เพิ่มให้สำหรับสถาบันอุดมศึกษา	30 %
3. จำนวนความต้องการของสถานศึกษา	30 %
4. ลำดับความยากจนและนโยบายพิเศษ	15 %

จัดสรรเพิ่มเติมครั้งที่ 3 (2541)

1. จำนวนนักเรียน นักศึกษาที่ขอกู้เพิ่ม	70 %
2. เกณฑ์นโยบายพิเศษ	30 %
2.1 ระดับอาชีวศึกษาถึงอุดมศึกษา	15 %
2.2 สถานศึกษาเอกชน	15 %

ปีการศึกษา 2542 เกณฑ์การจัดสรรเงินกู้ ได้เปลี่ยนเป็นให้ความสำคัญกับจำนวนนักเรียน และนักศึกษาที่ขอกู้ และใช้พื้นที่ยากจนที่สภาพพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติกำหนด กล่าวคือ ถ้ามีจังหวัดใดหรือสถาบันศึกษาใดมีจำนวนนักเรียนและนักศึกษาที่ขอกู้ยืมเงินเยอะก็จะได้รับการจัดสรรเงินมาก และจังหวัดใดที่อยู่ในพื้นที่ยากจนที่สภาพพัฒนาย่ำแย่ก็จะได้ได้รับการจัดสรรเงินมาก เป็นต้น เกณฑ์การจัดสรรปีการศึกษา 2542 มีดังนี้

1. จำนวนนักเรียน นักศึกษาที่ขอกู้	80 %
2. พื้นที่ยากจนและนโยบายพิเศษ	20 %

ปีการศึกษา 2543 เกณฑ์การจัดสรรเงินกู้ยังคงเหมือนในปีการศึกษา 2542 แต่ให้ความสำคัญของพื้นที่ยากจน นักเรียนทุนเสมอภาคพัฒนาชีวิต และคนพิการ นักเรียนระดับ ปวช. ปวส. อาชีวศึกษา และปริญญาตรีในสัดส่วนเท่าๆ กัน (ร้อยละ 5) เกณฑ์การจัดสรรปีการศึกษา 2543 คือ

1. จำนวนนักเรียน นักศึกษาที่ขอกู้	80 %
2. พื้นที่ยากจน และนโยบายพิเศษ	20 %
2.1 พื้นที่ยากจน	5 %
2.2 นักเรียนทุนเสมอภาคชีวิตและคนพิการ	5 %
2.3 นักเรียนระดับ ปวช. ปวส. ในระดับอาชีวศึกษา (เอกชนและรัฐวิสาหกิจ)	5 %
2.4 นักเรียนระดับปริญญาตรี	5 %

หมายเหตุ - นโยบายพิเศษ หมายถึง นักเรียนพิการ นักเรียนโครงการ
เสมอภาคชีวิต ฯลฯ

- พื้นที่ยากจน หมายถึง จำนวนหมู่บ้านยากจนในแต่ละจังหวัด
โดยใช้ข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ

เมื่อพิจารณาจากหลักเกณฑ์การจัดสรรที่กำหนดโดย
อนุกรรมการบัญชีจ่ายที่หนึ่งแล้ว จะเห็นได้ว่าเกณฑ์การพิจารณากำหนดขึ้น
จากปัจจัยที่ไม่เกี่ยวกับความยากจนของนักเรียนโดยตรง กล่าวคือกำหนด
จากปัจจัยที่ไม่สะท้อนความต้องการความช่วยเหลือทางการเงินของ
นักเรียนโดยตรง แต่เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความยากจนของนักเรียน
โดยอ้อม เช่น จำนวนนักเรียนในแต่ละจังหวัด ฐานะทางเศรษฐกิจของ
แต่ละจังหวัด จำนวนความต้องการของสถานศึกษา เป็นต้น ทำให้ยากจะ
เชื่อมั่นได้ว่าการจัดสรรเงินกู้ยืมได้ถึงมือนักเรียนที่ยากจน และต้องการเงิน
ช่วยเหลืออย่างแท้จริง

เมื่ออนุกรรมการบัญชีจ่ายที่หนึ่งกำหนดเกณฑ์การจัดสรรเงินแล้ว เงินกองทุนฯ จะถูกแบ่งออกเป็นสองส่วน ส่วนหนึ่งให้กับกรมสำหรับ สถานศึกษาในกรุงเทพมหานคร และสถานศึกษาในสังกัดใน กรุงเทพมหานคร และอีกส่วนหนึ่งให้กับจังหวัดต่าง ๆ การจัดสรรเงิน แต่ละส่วนจะมีคณะกรรมการหรือคณะทำงานระดับกรมและระดับจังหวัด ทำหน้าที่จัดสรรเงินให้กับสถานศึกษาต่อไป และเมื่อสถานศึกษาได้รับเงิน ที่จัดสรร คณะกรรมการหรือคณะทำงานของสถานศึกษาจะทำหน้าที่ จัดสรรและบริหารเงินดังกล่าวให้แก่แก่นักเรียนที่มีความประสงค์จะกู้ยืมต่อไป

การจัดสรรเงินกองทุนฯ ที่ผ่านหน่วยงานหลายระดับดังกล่าว ข้างต้นนั้น โดยที่แต่ละหน่วยงานมีอำนาจในการกำหนดเกณฑ์การจัดสรร ให้หน่วยงานที่ย่อยลงไป ทั้งนี้ขึ้นกับดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ ทำให้กองทุนฯ ยากที่จะกำกับและตรวจสอบว่าเงินกองทุนฯ ได้จัดสรรไปตามวัตถุประสงค์ ของกองทุนฯ หรือไม่ หรือนักเรียน นักศึกษาที่ยากจนได้รับเงินกู้ยืม หรือไม่

เมื่อพิจารณาแนวโน้มของการจัดสรรเงินกองทุนฯ แยกเขตพื้นที่ การศึกษา 1-12 (ส่วนภูมิภาค) และส่วนกลาง ประกอบด้วย สถานศึกษา ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และนอกสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ พบว่า มากกว่าร้อยละ 85 ของเงินที่กระทรวงศึกษาธิการได้รับการจัดสรร ได้ จัดสรรให้กับผู้กู้รายใหม่ในส่วนภูมิภาค

2.2) อนุกรรมการบัญชีจ่ายที่สอง

หลักเกณฑ์การพิจารณาจัดสรรเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา กรณีของทบวงมหาวิทยาลัย อนุกรรมการบัญชีจ่ายที่สอง กำหนดให้มีการ

จัดสรรตามสายวิชา ดังนี้

- สายวิทยาศาสตร์ อนุมัติเพิ่มเติมตามเพดาน คือ 100,000 บาท

ต่อปี

- สายสังคมศาสตร์ อนุมัติประมาณ 60,000 บาทต่อปี

การกำหนดจำนวนเงินจะกำหนดจากสัดส่วนการจัดสรรเงินกองทุนให้กับสถานศึกษาในปีก่อนหน้า และปรับหลักเกณฑ์บางส่วนสำหรับมหาวิทยาลัยเปิด (มหาวิทยาลัยรามคำแหงและมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช) ซึ่งไม่สัมพันธ์กับความยากจนของนักเรียน นักศึกษา หรือจำนวนนักเรียนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ในแต่ละสถานศึกษา หลังจากอนุกรรมการบัญชีจ่ายที่สองกำหนดเกณฑ์การจัดสรรเงินแล้ว เงินทุนจะจัดสรรโดยตรงไปยังแต่ละสถานศึกษาในสังกัด ทั้งสถานศึกษาเอกชนและรัฐบาล มหาวิทยาลัยปิดและมหาวิทยาลัยเปิด โดยคณะกรรมการหรือคณะทำงานของสถานศึกษามีหน้าที่รับผิดชอบการจัดสรรและบริหารเงินที่ได้รับจัดสรรแก่นักเรียน นักศึกษาที่มีความประสงค์จะกู้ยืมต่อไป

อย่างไรก็ตาม วิธีการคัดเลือกผู้กู้ยืม (รายใหม่) โดยทั่วไปในระดับสถานศึกษาจะมีการกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกโดยคำนึงถึงความยากจนของผู้กู้ยืมเป็นลำดับแรก ในกรณีวงเงินที่ได้รับการจัดสรรไม่เพียงพอ โดยจะพิจารณาความสำคัญของผู้กู้เรียงลำดับตามความสำคัญ (มากไปน้อย) ดังนี้

- 1) เป็นผู้ที่มีฐานะต่ำกว่า
- 2) ศึกษาด้านสาขาวิชาที่ขาดแคลน
- 3) มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตโคเวตต้าของสถาบัน
- 4) ศึกษาในระดับชั้นปี 1

2.7 การบริหารจัดการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

ในระยะแรก ตั้งแต่ปี 2539 - 2541 กรมบัญชีกลางเป็นผู้ทำหน้าที่บริหารกองทุนฯ โดยมีเจ้าหน้าที่ทำงานเพียง 6 คน และหลังจากที่พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2541 ประกาศใช้ กองทุนฯ จึงเริ่มดำเนินการโดยสำนักงานกองทุนฯ โดยมีฐานะเป็นนิติบุคคลภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงการคลัง และได้จ้างพนักงานเข้ามาเพิ่มเติม จนถึงปัจจุบันมีพนักงานประมาณ 30 คน ในจำนวนนี้ 4 คน ประจำที่กระทรวงศึกษาธิการ และ 2 คน ประจำที่ทบวงมหาวิทยาลัย เพื่อทำหน้าที่ประสานงาน ติดตามประเมินการบริหาร และจัดหาข้อมูลจากหน่วยงานที่ประจำอยู่

การบริหารจัดการของกองทุนฯ ในระยะแรกประสบกับปัญหาหลายประการ การทำงานยังไม่เต็มประสิทธิภาพ ดังเห็นได้จากกองทุนฯ ไม่มีสำนักงานเป็นของตัวเองในระยะเริ่มแรก (ปัจจุบันสำนักงานกองทุนฯ ตั้งอยู่ที่ธนาคารอาคารสงเคราะห์ สำนักงานใหญ่) ไม่มีแม้กระทั่งผู้จัดการกองทุนฯ เจ้าหน้าที่ที่มีความชำนาญเฉพาะด้านการบริหารกองทุนฯ หรือให้สินเชื่อ และไม่มีผู้บริหารระดับสูงที่ทำงานเต็มเวลา จนกระทั่งปีปลาย 2541¹² กองทุนฯ จึงได้แต่งตั้งผู้จัดการคนแรก ภายในระยะเวลาดำเนินการ 2 ปีกว่า กองทุนฯ ได้แต่งตั้งผู้จัดการจำนวน 2 คน¹³

¹² หลังจากกองทุนฯ เริ่มดำเนินการไปแล้วเป็นเวลา 3 ปี เพราะพ.ร.บ.กองทุนฯ เริ่มบังคับใช้มีนาคม 2541

¹³ ผู้จัดการกองทุนคนแรกปฏิบัติงานเดือนธันวาคม 2541-เมษายน 2542 รวม 5 เดือน และผู้จัดการคนที่ 2 ปฏิบัติงานเดือนตุลาคม 2542-กรกฎาคม 2543 ปัจจุบันกองทุนฯ ยังไม่ได้แต่งตั้งผู้จัดการคนใหม่แต่อย่างใด

การบริหารจัดการของกองทุนฯ เป็นไปตามโครงสร้างที่กล่าวใน
ข้างต้น กล่าวคือ

1. **คณะกรรมการกองทุนฯ** ทำหน้าที่กำหนดนโยบาย หลัก
เกณฑ์ คุณสมบัติ ขอบเขต ระเบียบการให้กู้ยืม บริหารและกำกับงาน
ของกองทุนฯ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ เสนอขอประมาณกองทุนฯ ต่อรัฐบาล
และจัดสรรเงินให้คณะกรรมการบัญชีจ่ายที่หนึ่งและที่สอง เพื่อให้คณะ-
อนุกรรมการทั้งสองดำเนินการจัดสรรเงินต่อไป กรรมการส่วนใหญ่เป็น
ข้าราชการระดับสูงจากกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และรับ
ตำแหน่งนี้โดยการแต่งตั้ง ทำให้มีการเปลี่ยนตัวกรรมการบ่อยครั้งตามการ
โยกย้ายของราชการ และไม่สามารถทำงานให้กับกองทุนฯ ได้อย่างเต็มที่
เนื่องจากมีภารกิจในส่วนราชการของตนเองมากอยู่แล้ว การประชุมส่วนใหญ่
ในระยะแรกจะเป็นการส่งตัวแทนเข้าร่วมประชุม

การจัดประชุมของคณะกรรมการฯ ในช่วง 2-3 ปีเริ่มแรกจึง
มีไม่บ่อยครั้ง ประมาณ 5 - 7 ครั้งต่อปี ในปีปัจจุบัน (2543) เนื่องด้วย
จำนวนเงินกู้ยืมและผู้กู้ที่มีขนาดเพิ่มขึ้นอย่างมาก จำเป็นจะต้องมีการ
กำกับดูแล ติดตาม ประเมินผล และตัดสินใจอย่างใกล้ชิด สำนักงานกองทุนฯ
จึงได้จัดวาระประชุมของคณะกรรมการฯ บ่อยครั้งขึ้น คือประชุมเดือนละ 1
ครั้ง เพื่อพิจารณา ดูแล กำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน
ของกองทุนฯ อย่างใกล้ชิดและต่อเนื่องยิ่งขึ้น

2. **สำนักงานกองทุนฯ** ทำหน้าที่บริหารงานและจัดการกองทุนฯ
และประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งนักเรียน แจ่งหลักเกณฑ์
คุณสมบัติ ขอบเขตของผู้ขอกู้ยืมและระเบียบการให้กู้ยืมให้กระทรวง

ศึกษาธิการและทบวงมหาวิทยาลัย เพื่อให้หน่วยงานทั้งสองแจ้งต่อสถาบันการศึกษาในความรับผิดชอบต่อไป สำนักงานกองทุนฯ มีผู้จัดการกองทุนเป็นผู้บริหารสูงสุด อย่างไรก็ตาม เนื่องจากโครงสร้างการบริหาร ความไม่พร้อมทั้งด้านบุคลากรและด้านข้อมูล ไม่สามารถกำกับติดตาม บริหารและจัดการกองทุนฯ ได้เต็มประสิทธิภาพ ทำให้งานบริหารและจัดการเงินกู้ยืมส่วนใหญ่ของกองทุนฯ ต้องพึ่งพาหน่วยงานอื่นดำเนินการแทน เช่น การจัดสรรเงินวงเงินกู้ยืม กำกับ ดูแล ตรวจสอบ และประเมินผลการให้กู้ยืมอยู่ที่กระทรวงศึกษาธิการและทบวงมหาวิทยาลัย ตลอดจน การกำหนดวงเงินกู้ยืม และการคัดเลือกผู้กู้ยืมที่ผู้บริหารสถานศึกษา¹⁴ สำหรับการติดตามเงินกู้ยืมที่ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ในทางปฏิบัติสำนักงานกองทุนฯ จึงทำหน้าที่ประสานงาน และผู้ช่วยเหลือเลขานุการเตรียมเอกสารให้กับคณะกรรมการกองทุนฯ มากกว่าทำหน้าที่บริหารและจัดการกองทุนฯ

3. กระทรวงศึกษาธิการ ทำหน้าที่หลักคือ การพิจารณาจัดสรรเงินกองทุนฯ การกำกับ ดูแล ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนฯ สิ้นปีการศึกษา 2542 กระทรวงศึกษาธิการ มีสถานศึกษาในการกำกับดูแลการดำเนินงานกองทุนฯ รวม 3,805 แห่ง โดยแบ่งส่วนการบริหารออกเป็น 4 ระดับ คือ¹⁵

¹⁴ เนื่องจาก คณะกรรมการฯ ได้มอบอำนาจให้บุคคลซึ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียน สถานศึกษาฯ มีอำนาจกระทำการแทนคณะกรรมการในการดำเนินงานตามพ.ร.บ.กองทุนฯ ได้หลายประการ เช่นการกำหนดขนาดเงินกู้ยืม คุณสมบัติผู้กู้คัดเลือกผู้กู้ ฯลฯ

¹⁵ รายละเอียดดูได้จากเอกสารลำดับที่ 3/2543 สำนักงานคณะกรรมการบัญญัติจ่ายที่หนึ่ง กระทรวงศึกษาธิการ

- 1) ระดับกระทรวง
- 2) ระดับกรม
- 3) ระดับจังหวัด
- 4) ระดับสถานศึกษา

ในระดับ (1) - (3) มีคณะกรรมการหรือคณะทำงาน 2 คณะ คณะหนึ่งทำหน้าที่พิจารณาจัดสรรเงินกองทุนฯ บริหารงานกองทุน และอีกคณะหนึ่งทำหน้าที่ตรวจสอบ กำกับ ดูแล ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานกองทุนฯ ในระดับสถานศึกษามีคณะกรรมการพิจารณาให้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาประจำสถาบันการศึกษา ทำหน้าที่คัดเลือกนักเรียน นักศึกษาที่ยื่นขอกู้ยืมเงินของกองทุนฯ ตามวงเงินที่ได้รับจัดสรร และทำหน้าที่กำกับดูแลการดำเนินงานกองทุนฯ ของสถานศึกษา โดยประสานงานกับธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) กำหนดให้คณะกรรมการระดับสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นประธาน ครู อาจารย์ ในสถานศึกษา จำนวน 3 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ 2 คน เป็นกรรมการ และครู หรืออาจารย์แนะแนว 1 คน เป็นกรรมการและเลขานุการ นอกจากนี้ ยังกำหนดให้สถานศึกษาทำการประชาสัมพันธ์ก่อนสิ้นภาคเรียน เพื่อให้เกิดการเตรียมพร้อมเกี่ยวกับการให้ทุนกู้ยืม โดยการปิดประกาศคณะกรรมการฯ และระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องในในที่เห็นได้ทั่วไป ออกแนะแนวเคลื่อนที่ตามสถานศึกษา ออกเสียงตามสายในหมู่บ้าน หรือตามสถานีวิทยุที่ตั้งในจังหวัด ลงข่าวหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ประชุมกับผู้ปกครองนักเรียนเพื่อชี้แจงฯ

4. ทบวงมหาวิทยาลัย ทำหน้าที่หลักเช่นเดียวกับกระทรวงศึกษาธิการ คือการพิจารณาจัดสรรเงินกองทุนฯ การจัดสรรเงินกองทุน การ

กำกับ ดูแล ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนฯ อย่างไร
ก็ตาม การแบ่งส่วนการบริหารมีเพียง 2 ระดับเท่านั้น คือ

1) ระดับทบวงมหาวิทยาลัย

2) ระดับสถานศึกษา

ในระดับสถานศึกษา กำหนดให้อธิการ/อธิการบดีแต่งตั้ง
คณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาประจำสถาบัน ประกอบด้วย
อธิการ/อธิการบดีเป็นประธาน รองอธิการ/รองอธิการบดีเป็นรองประธาน
คณบดีทุกคณะ ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิต (ถ้ามี) และผู้ทรงคุณวุฒิอีกไม่
เกิน 4 คน เป็นกรรมการ ผู้อำนวยการกองกิจการนิสิตนักศึกษาหรือ
หน่วยงานอื่นที่ได้รับมอบหมายเป็นกรรมการและเลขานุการ เจ้าหน้าที่
ดำเนินการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาเป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการกองทุนประจำสถาบันมีอำนาจหน้าที่ในการ
กำหนดนโยบายเชิงปฏิบัติ จัดสรรทุนตามที่คณะกรรมการบัญชีจ่ายที่สอง
กำหนด กำหนดวงเงินกู้ยืมตามหลักสูตร สาขาวิชา ระดับชั้นการศึกษา
แต่งตั้งคณะกรรมการคัดเลือกผู้ขอกู้ยืม ติดตาม ประเมินผลการให้กู้
รายงานต่อคณะกรรมการบัญชีจ่ายที่สอง และดำเนินการกิจอื่น ๆ ที่รับ
มอบหมายจากคณะกรรมการบัญชีจ่ายที่สอง นอกจากนี้กำหนดให้มี
หน่วยงาน หรือกองกิจการนิสิตนักศึกษาทำหน้าที่ประสานงานกองทุนฯ กับ
นักศึกษา อันได้แก่ การรับแบบสัญญาเงินกู้กองทุนจากธนาคารกรุงไทย จำกัด
(มหาชน) ประชาสัมพันธ์ ปิดประกาศเรื่องกองทุนฯ ให้นักศึกษาได้รับทราบ
ให้คำแนะนำและคำปรึกษาแก่นักศึกษาที่ประสงค์จะขอกู้ รับแบบคำขอกู้
ตรวจสอบคุณสมบัติและหลักฐาน ประกาศรายชื่อผู้ได้รับการคัดเลือก ทำ

สัญญากู้ยืม เก็บเอกสาร ส่งสัญญาให้ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) รายงานจำนวนผู้กู้พร้อมวงเงินกู้ที่ใช้ให้คณะกรรมการบัญชีจ่ายที่สองทราบ แจ้งการพ้นสภาพนักศึกษาให้กองทุนฯ และธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ทราบ เพื่อระงับการจ่ายเงิน เป็นต้น

5. สถานศึกษา กองทุนฯ ได้มอบอำนาจเบ็ดเสร็จให้สถานศึกษาทำหน้าที่ปิดประกาศหลักเกณฑ์ คุณสมบัติ ขอบเขตของผู้ขอู้ ระเบียบการให้กู้ยืมแก่นักเรียน/นักศึกษาทราบ รับคำขอู้ยืม กำหนดวงเงินให้กู้ยืมสำหรับผู้กู้แต่ละราย พิจารณาคุณสมบัติและคัดเลือกนักเรียน นักศึกษาที่ขอู้ยืมเงินของกองทุนฯ ตามวงเงินที่ได้รับการจัดสรร ตรวจสอบผู้กู้ทำสัญญากู้ยืมเงินกับผู้กู้ บอกเลิกสัญญากู้ยืมเงิน และเรียกเงินกู้ยืมที่ผู้กู้ได้รับไปแล้วคืนทั้งหมดได้ ถ้าผู้กู้ไม่มีสิทธิกู้ยืมเงินหรือผู้กู้แจ้งข้อความอันเป็นเท็จในสาระสำคัญหรือผู้กู้ไม่ปฏิบัติตามสัญญา รวมถึงออกเยี่ยมผู้กู้ภายหลังอนุมัติเงินกู้แล้ว ติดตามผลการเรียนของผู้กู้ จัดกิจกรรมสร้างจิตสำนึกให้กับผู้กู้ สรรวจค่าใช้จ่ายและความต้องการเงินกองทุนกู้ยืมในปีการศึกษาต่อไป และนำเสนอคณะกรรมการฯ ต่อไป เป็นต้น เนื่องจากนักเรียน นักศึกษาที่ขอู้มีจำนวนมากราย และอยู่กระจัดกระจายทั่วประเทศ อีกทั้งสถานศึกษามีความใกล้ชิดนักเรียน นักศึกษามากกว่ากองทุนฯ และกองทุนฯ ไม่มีเจ้าหน้าที่เพียงพอที่จะดำเนินการดังกล่าวได้ทันทั่วทั้ง

ในทางปฏิบัติพบว่า มีสถานศึกษา (โดยเฉพาะระดับต่ำกว่าอุดมศึกษา) น้อยแห่งที่จะแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ให้ทำหน้าที่ประจำในตำแหน่งกรรมการพิจารณาเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาประจำสถาบันการศึกษาส่วนใหญ่แล้วกรรมการจะมีหน้าที่ประจำอื่น ๆ ด้วย เช่น สอนหนังสือ หรือ

เป็นที่ปรึกษาแนะแนวนักเรียน จึงมักทำหน้าที่การคัดเลือกผู้กู้ และตรวจสอบผู้กู้ได้ไม่ถี่ถ้วน นอกจากนี้ การให้อำนาจสถานศึกษากำหนดวงเงินกู้แก่นักเรียน นักศึกษาได้เองตามความเหมาะสม ทำให้การจัดสรรเงินกู้แตกต่างกันอย่างมากระหว่างสถานศึกษา แม้ว่าจะสอนระดับการศึกษาเดียวกันหรืออยู่ในพื้นที่เดียวกัน และบางสถานศึกษากำหนดให้เงินกู้ยืมเฉพาะค่าเล่าเรียนเพื่อเป็นเชิงพาณิชย์ และหาประโยชน์จากเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ กล่าวคือกำหนดขนาดของวงเงินกู้ให้น้อยเพื่อให้กู้แก่นักเรียน นักศึกษาได้มากขึ้น ซึ่งสามารถเพิ่มจำนวนนักเรียนมาลงทะเบียนกับสถานศึกษาได้มาก ๆ ผลคือนักเรียนที่ยากจนไม่ได้รับเงินกู้ยืมเพื่อใช้จ่ายเป็นค่าครองชีพ

6. ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) กองทุนฯ มอบอำนาจให้ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ซึ่งมีสาขากระจายอยู่ทั่วประเทศมากกว่า 600 สาขา เป็นธนาคารผู้บริหารและจัดการเงินให้กู้ยืม ทำหน้าที่ตรวจสอบสัญญาการให้กู้ยืม ให้บริการด้านการเงิน บริหาร ติดตาม ส่ง และรับจ่ายเงินกู้ยืมให้กับสำนักงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานส่งกองทุนฯ เป็นประจำ เก็บและส่งข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้กองทุนฯ และรักษาสัญญาเงินกู้ยืมให้กองทุนฯ

การบริหารงานกองทุนฯ มีการพึ่งพาสถานศึกษาและธนาคารเป็นอย่างมาก มีลักษณะเป็นแบบ passive ทำให้ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารจัดการของกองทุนฯ ขึ้นกับความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารจัดการของสถานศึกษาและธนาคาร ความถูกต้องและรวดเร็วของข้อมูลที่ได้รับการกำกับ ตรวจสอบของสถานศึกษาและธนาคารเป็นสำคัญ

2.8 หลักเกณฑ์การให้กู้เงินกองทุนฯ

ทุกปีคณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาจะมอบหมายนโยบาย กำหนดหลักเกณฑ์การให้กู้ยืมให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมขณะนั้น พิจารณาการจัดสรรเงินงบประมาณให้แก่กระทรวงศึกษาธิการและทบวงมหาวิทยาลัย เพื่อให้คณะกรรมการบัญชีจ่ายที่หนึ่งและที่สองจัดสรรให้กับสถานศึกษาในสังกัดต่อไป กองทุนฯ ทำหน้าที่แจ้งหลักเกณฑ์หรือคุณสมบัติผู้ขอกู้ตามที่คณะกรรมการฯ กำหนด และประชาสัมพันธ์ให้นักเรียน ผู้ปกครอง สถานศึกษา และธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ทราบโดยทั่วกัน โดยมีหลักเกณฑ์ทั่วไป ได้แก่ ผู้ขอกู้ยืม จะต้องเรียนหนังสือในสถานศึกษาที่อยู่ในสังกัด ควบคุมหรือกำกับดูแล ต้องเป็นผู้มีความประพฤติดีและมีผลการเรียนดี ผู้กู้ยืมต้องเป็นผู้ที่ขาดแคลนทุนทรัพย์เพื่อการศึกษา โดยมีรายได้ไม่เกินกว่าจำนวนหนึ่ง ๆ (ในปี 2542 กำหนดรายได้ต่อครัวเรือนของผู้ขอกู้ไม่เกิน 150,000 บาทต่อปี) มูลค่ารายได้ที่กำหนดนี้จะกำหนดปีต่อปี โดยคำนึงถึงระดับรายได้ต่อหัว (per capita income) ผลิตภัณฑ์มวลรวมแห่งชาติ (GDP) อัตราเงินเฟ้อ เป็นต้น การกำหนดหลักเกณฑ์เหล่านี้เพื่อให้เงินกู้ยืมแก่นักเรียน นักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์อย่างแท้จริง อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติอนุกรรมการบัญชีจ่ายที่หนึ่งและสองมีอำนาจที่จะกำหนดเงื่อนไขการให้กู้และคุณสมบัติผู้กู้ภายใต้กรอบที่คณะกรรมการฯ กำหนด ซึ่งอนุกรรมการทั้งสองกำหนดเงื่อนไขการให้กู้และคุณสมบัติผู้กู้ไม่เหมือนกัน กล่าวคือ กระทรวงศึกษาธิการ กำหนดเกณฑ์รายได้ต่อครัวเรือนของผู้กู้ไม่เกิน 120,000 บาทต่อปี ในขณะที่ทบวงมหาวิทยาลัยกำหนดเกณฑ์รายได้ต่อครัวเรือนของผู้ขอกู้ไม่เกิน

150,000 บาทต่อปี ตามที่คณะกรรมการฯ กำหนด แต่นักเรียนที่ครอบครัวมีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์จะได้รับการพิจารณาก่อน นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการยังลดขนาดเงินให้กู้ต่ำกว่าที่คณะกรรมการฯ กำหนดเพื่อให้นักเรียน นักศึกษามีโอกาสได้รับเงินกู้ยืมมากขึ้น (รายละเอียดปรากฏในตารางที่ 2.7)

**ตารางที่ 2.7 การจัดสรรเงินกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา
ปี 2542-2543**

	กรุงเทพฯ (สช.) 106 โรงเรียน	ภูมิภาค (สช.) 369 โรงเรียน	ภูมิภาค (ไม่แยกสังกัด)	รวม
2542				
- เงินที่ต้องการกู้	1,737.62		17,314.23	19,052
- เงินที่ได้รับจัดสรร	194.47	959.22	3,653.33	3,848
- เกิน/ขาด	-1,543.15		-13,660.90	-15,204
- คิดเป็นร้อยละ	-88.81		-78.90	-79.80
- จำนวนผู้ขอกู้	36,572		692,569	729,141
- จำนวนผู้ได้รับเงินกู้	7,155		239,277	246,432
- เกิน/ขาด	-29,417		-453,292	-482,709
- คิดเป็นร้อยละ	-80.44		-65.45	-66.20

ตารางที่ 2.7 (ต่อ)

	กรุงเทพฯ (สช.) 106 โรงเรียน	ภูมิภาค (สช.) 369 โรงเรียน	ภูมิภาค (ไม่แยกสังกัด)	รวม
2542 (ADB)				
- เงินที่ได้รับจัดสรร	18.77	81.23	81.23	100
- จำนวนผู้ขอกู้	5,477		11,847	17,324
- จำนวนผู้ได้รับเงินกู้	736		3,186	3,922
- เกิน/ขาด	-4,741	-	-8,661	-13,402
- คิดเป็นร้อยละ	-86.56		-73.11	-77.36
2543				
- เงินที่ต้องการกู้	1,569.44	อยู่ระหว่างการจัดสรร	25,756.41	27,326
- เงินที่ได้รับจัดสรร	115.00		1,923.28	2,038
- เกิน/ขาด	-1,454.44		-23,833.13	-25,288
- คิดเป็นร้อยละ	-92.67		-92.53	-92.54
- จำนวนผู้ขอกู้	39,235		858,457	897,692
- จำนวนผู้ได้รับเงินกู้	4,078		119,638	123,716
- เกิน/ขาด	-35,157		-738,819	773,976
- คิดเป็นร้อยละ	-89.61		-86.06	-86.22

2.9 กระบวนการขอกู้ยืม (ทำสัญญาปีต่อปี)

นักเรียน นักศึกษาที่มีความประสงค์จะกู้ยืมเงินจากกองทุนฯ สามารถขอแบบคำขอกู้ยืมได้ตามสถานศึกษาทั่วไป พร้อมทั้งให้ผู้รับรองตามที่คณะกรรมการกองทุนฯ กำหนด โดยพิจารณาคุณสมบัติของตนเอง ว่าตรงกับคุณสมบัติผู้ขอกู้หรือไม่ ถ้าตรงกับคุณสมบัติให้กรอกแบบคำขอกู้ยืม และให้ผู้รับรองรายได้ลงลายมือชื่อรับรองในแบบคำขอกู้ยืมให้ถูกต้องครบถ้วน หลังจากนั้นให้ยื่นแบบคำขอกู้ยืมพร้อมเอกสารหลักฐานประกอบการพิจารณาการยื่นแบบขอกู้/การค้ำประกันตามที่กำหนด¹⁶ ณ สถานศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ สถานศึกษาและธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) จะใช้ระยะเวลาประมาณ 2 เดือนหลังจากได้รับการยื่นเรื่อง เพื่อพิจารณาคุณสมบัติและเอกสารหลักฐานที่นักเรียน นักศึกษายื่น เมื่อผู้กู้ได้รับการอนุมัติให้กู้ยืมแล้ว ผู้กู้จะต้องเปิดบัญชีธนาคารออมทรัพย์ ทำสัญญากู้ยืมเงินกับสถานศึกษา รวมทั้งให้ผู้ค้ำประกันมาลงลายมือชื่อค้ำประกันในสัญญาด้วย ในแบบฟอร์มสัญญาจะระบุจำนวนวงเงินให้กู้ ที่อยู่ของผู้กู้ สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน สำเนาทะเบียนบ้านและสำเนาบัตรนักเรียน นอกจากนี้ยังกำหนดเงื่อนไขอื่นที่ผู้กู้ต้องปฏิบัติตาม ทั้งนี้เพื่อให้สามารถติดตามผู้กู้ให้ชำระหนี้ต่อไปภายหลังได้ (รายละเอียดในภาคผนวก ก.)

¹⁶ หลักฐานการค้ำประกัน ได้แก่ (1) บิดา มารดา หรือผู้ใช้อำนาจปกครองเป็นผู้ค้ำประกัน (2) บุคคลที่ประกอบอาชีพมีรายได้น่าเชื่อถือตามที่คณะกรรมการพิจารณาให้กู้ยืมประจำสถาบันศึกษากำหนดให้เป็นผู้ค้ำประกันได้ และกรณีที่ไม่มีผู้ค้ำประกันให้ผู้กู้ยืมใช้หลักทรัพย์แทน

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากนักเรียน นักศึกษาจำนวนหนึ่งเรียนหนังสือห่างไกลจากบ้าน การแจ้งที่อยู่ของผู้กู้บางครั้งจึงกรอกที่อยู่ชั่วคราวที่พักใกล้สถานศึกษา เมื่อเรียนจบก็ย้ายไปที่อื่น ทำให้กองทุนฯ ยากจะติดตามให้ผู้กู้มาชำระหนี้ภายหลังจากการศึกษาได้ จากการสอบถามผู้จัดการกองทุนฯ (นายอานันท์ ไม้พุ่ม) ทราบว่ากองทุนฯ กำลังเตรียมปรับปรุงแบบฟอร์มสัญญากู้ยืมให้มีความรัดกุมยิ่งขึ้น เช่น การแก้ปัญหาเรื่องการย้ายที่อยู่ของผู้กู้ด้วยการให้ผู้กู้กรอกที่อยู่ถาวร และที่อยู่ชั่วคราว อีกทั้งมีแนวคิดอื่น ๆ ที่เสนอกันตามหน้าหนังสือพิมพ์ว่าควรกำหนดระบบเลขประจำตัวนักเรียนแบบระบบบาร์โค้ด (Bar Code System) ที่เก็บข้อมูลส่วนตัวนักเรียนเกี่ยวกับการกู้ยืมเงิน เพื่อให้สามารถติดตามดูแลการกู้ยืมเงินได้อย่างทั่วถึง

2.10 ระยะเวลาในการทำสัญญา และการจ่ายเงินให้นักเรียน นักศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ

1. กรณีผู้กู้รายเก่า (ต่อเนื่อง)

- 1) ทำสัญญาประมาณเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคมของทุกปี (ประมาณปลายปีการศึกษาเก่า)
- 2) ส่งสัญญาให้ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ตรวจสอบภายในเดือนเมษายนของทุกปี (ระหว่างปิดเทอมฤดูร้อน)
- 3) ผู้กู้ได้รับเงินในเดือนพฤษภาคมของทุกปี (เปิดเทอมปีการศึกษาใหม่)

2. กรณีผู้กู้รายใหม่หรือผู้กู้รายเก่าเปลี่ยนสถานศึกษาใหม่

1) ทำสัญญาประมาณเดือนพฤษภาคม - มิถุนายนของทุกปี (หลังการลงทะเบียนในปีการศึกษาใหม่)

2) ส่งสัญญาให้ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ภายในเดือนกรกฎาคมของทุกปี

3) ผู้กู้ได้รับเงินภายในเดือนสิงหาคมของทุกปี (หลังจากเปิดเทอมเรียนไปแล้ว 3 เดือน)

จะเห็นได้ว่าระยะเวลาการพิจารณาการให้เงินกู้ยืมและการทำสัญญาในกรณีผู้กู้รายใหม่ หรือผู้กู้รายเก่าที่เปลี่ยนสถานศึกษาใช้เวลาค่อนข้างยาวนาน คือประมาณ 2 - 3 เดือน ส่วนหนึ่งเป็นเพราะการกรอก/ยื่นเอกสารผิดพลาด หรือไม่ครบถ้วน ทำให้ผู้กู้ได้รับเงินล่าช้า และไม่สามารถเรียนต่อไปได้เนื่องจากไม่มีเงินจ่ายค่าเล่าเรียนหรือค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งสถานศึกษาก็ได้รับเงินค่าเล่าเรียน อุปกรณ์ การเรียนของผู้กู้ที่จ่ายจากกองทุนฯ ให้สถานศึกษาล่าช้าด้วย หากสถานศึกษาใดมีจำนวนนักเรียนที่ยากจนและขอกู้เงินจากกองทุนฯ เป็นจำนวนมาก การได้รับเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาที่ล่าช้าไปถึง 2 - 3 เดือน อาจทำให้สถานศึกษาขาดสภาพคล่องได้

ทบวงมหาวิทยาลัย

1. กรณีผู้กู้รายเก่า

1) กรณีนักศึกษาเคยกู้ยืมในสถาบันเดิม จะประกาศรับสมัครพร้อมแจกแบบคำขอกู้ก่อนปิดภาคการศึกษา หลังจากได้รับแบบคำขอกู้และเอกสาร สถานศึกษาจะตรวจสอบเอกสารและผลการเรียนใน

ภาคการศึกษาที่ผ่านมา นัดสัมภาษณ์และพิจารณาเฉพาะรายที่สถานศึกษาตรวจสอบพบว่ามีปัญหา และกำหนดวงเงินกู้ยืมของแต่ละราย

2) กรณีนักศึกษาเคยกู้ยืมมาจากสถาบันอื่น จะประกาศรับสมัครพร้อมแจกแบบคำขอกู้ในวันสอบสัมภาษณ์ให้นักศึกษายื่นแบบคำขอกู้ขอหลักฐานการขอกู้ยืมเงิน และใบสัญญากู้ยืมปีที่ผ่านมา หรือบัญชีเงินกู้และหลักฐานอื่น ๆ ในวันรายงานตัว สถานศึกษาทำการสัมภาษณ์และพิจารณาวงเงินให้กู้ยืม

2. กรณีผู้กู้รายใหม่

กรณีนักศึกษาไม่เคยกู้ยืมเงินมาก่อน จะมีการประกาศให้นักศึกษาทราบทั่วกันพร้อมแจกแบบคำขอกู้ในวันเปิดภาคการศึกษา หรือวันสอบสัมภาษณ์ โดยกำหนดวัน เวลา และสถานที่รับสมัคร เพื่อดำเนินการรับแบบคำขอกู้ยืม เพื่อพิจารณา สัมภาษณ์ และประกาศผลต่อไป

2.11 วงเงินให้กู้ยืม

เงินกู้ยืมที่ให้กองทุนฯ กำหนดเป็นเพดานขั้นสูงสุดที่สถานศึกษาสามารถให้กู้ยืมเป็นค่าเล่าเรียน ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เช่น ค่าหนังสือ อุปกรณ์ประกอบการเรียนต่าง ๆ ค่าที่พัก และค่าใช้จ่ายส่วนตัวได้ โดยกองทุนฯ กำหนดจำนวนแตกต่างกันสำหรับการศึกษาแต่ละระดับ (รายละเอียดปรากฏในตารางที่ 2.8)

ตารางที่ 2.8 เพดานชั้นสูงสุดของวงเงินให้กู้ยืม จำแนกตามระดับ
การศึกษา

หน่วย : บาท

ระดับการศึกษา	ค่าเล่าเรียน	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวเนื่อง กับการศึกษา	ค่าครองชีพ		รวมค่าใช้จ่าย
			ค่าที่พัก	ค่าใช้จ่ายส่วนตัว	
มัธยมปลาย	10,440	3,000	18,000	24,000	55,440
อาชีวศึกษา					
- ปวช.	16,500	4,000	18,000	24,000	62,500
- ปวท. ปวส.					
และอนุปริญญา	20,240	4,000	18,000	28,000	70,240
ปริญญาตรี	46,000	6,000	18,000	30,000	100,000

กองทุนฯ ชำระค่าเล่าเรียน ค่าบำรุงการศึกษา ค่าธรรมเนียม
การศึกษา ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวเนื่องกับการศึกษา และค่าที่พักของสถานศึกษา
ตามการเรียกเก็บจากสถานศึกษาในแต่ละภาคหรือปีการศึกษา และชำระ
เงินเข้าบัญชีสถานศึกษานั้นโดยตรง ส่วนค่าใช้จ่ายอื่น ๆ กองทุนฯ ชำระ
เข้าบัญชีของนักเรียน นักศึกษาผู้กู้ยืม

2.12 อัตราดอกเบี้ย ระยะเวลาการชำระคืนเงินกู้ยืม และเงื่อนไขการชำระคืน

1) อัตราดอกเบี้ย คณะกรรมการฯ กำหนดไว้เป็นอัตราที่ต่ำมาก คือคิดดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 1 ต่อปี (ไม่พออนุมัติค่าใช้จ่ายในการบริหารกองทุนฯ) และระยะเวลาการชำระคืนเงินกู้ยืมค่อนข้างยาวนาน โดยกำหนดให้ผู้กู้ต้องชำระคืนเงินกู้ยืมพร้อมดอกเบี้ยให้ครบถ้วนภายใน 15 ปี หลังจากสำเร็จการศึกษา หรือเลิกศึกษามาแล้ว 2 ปี (Grace Period) ทั้งนี้ ผู้กู้ไม่ต้องชำระเงินต้นหรือดอกเบี้ยระหว่างการศึกษา

2) จำนวนเงินต้นที่ต้องชำระคืน คือจำนวนเงินที่ผู้กู้ยืมได้รับจริง (nominal term) ทั้งในส่วนที่จ่ายเข้าบัญชีสถานศึกษาและบัญชีของผู้กู้ยืม โดยผู้กู้ยืมสามารถตรวจสอบจากรายการในสมุดคู่ฝากหรือใบรับชำระหนี้ที่ได้รับจากสาขาธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) กองทุนฯ ไม่ได้คำนวณอัตราเงินเฟ้อ หรือการลดค่าของเงินในการชำระคืนเงินกู้ยืมแต่อย่างใด

3) กำหนดวันชำระคืนเงินงวดแรก คือภายในวันที่ 5 กรกฎาคม หลังจากครบระยะเวลาปลอดหนี้ (Grace Period) 2 ปี เช่น เงินกู้ยืมงวดแรกที่กองทุนฯ ให้กู้ยืมเริ่มในปี 2539 วันชำระคืนเงินงวดแรกของกองทุนฯ จึงเริ่มในวันที่ 5 กรกฎาคม 2542

4) ผู้กู้ยืมสามารถชำระเงินกู้ยืมก่อนกำหนดทั้งจำนวนหรือบางส่วนได้ และหากชำระในช่วงระยะเวลาปลอดหนี้ 2 ปี ผู้กู้ยืมไม่ต้องเสียดอกเบี้ย

5) อัตราการผ่อนชำระเงินต้น เป็นจำนวนร้อยละ (%) ของเงินกู้ทั้งหมด มีดังนี้

ปีที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	รวม
%	1.5	2.5	3.0	3.5	4.0	4.5	5.0	6.0	7.0	8.0	9.0	10.0	11.0	12.0	13.0	100

การคิดดอกเบี้ยจะคิดตั้งแต่วันที่ต้องเริ่มชำระหนี้ในอัตราร้อยละ 1 ต่อปีของเงินต้นที่คงค้างทั้งหมด โดยคำนวณดังนี้

$$\text{ดอกเบี้ย} = \text{เงินต้นคงค้างทั้งหมด} * \text{อัตราดอกเบี้ย} * \text{ระยะเวลา}$$

อัตราดอกเบี้ย ระยะเวลาการคืนเงินกู้ยืม และเงื่อนไขการชำระคืนที่กองทุนฯ กำหนดมีลักษณะผ่อนปรน แสดงให้เห็นถึงเจตนาที่จะอุดหนุนนักเรียน นักศึกษาให้ได้รับการศึกษาตามวัตถุประสงค์ของกองทุนฯ ที่มุ่งเพื่อสังคมเป็นหลัก

2.13 กระบวนการชำระหนี้เงินกู้

กระบวนการรับชำระหนี้ กองทุนฯ ได้มอบความรับผิดชอบทั้งหมดให้กับธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ในฐานะธนาคารผู้บริหารและจัดการเงินให้กู้ยืมให้แก่กองทุนฯ การติดต่อชำระคืนหนี้จึงเป็นการติดต่อระหว่างผู้กู้กับธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) เท่านั้น การชำระหนี้ครั้งแรกผู้กู้จะต้องมาที่ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขาใดก็ได้ เพื่อยื่นขอชำระหนี้พร้อมแสดงสัญญากู้ยืมหรือหนังสือแจ้งภาระหนี้จากธนาคาร และตกลงกับธนาคารว่าจะชำระหนี้เป็นรายปีหรือรายเดือน ภายในวันที่

เท่าใดของทุกเดือน หลังจากนั้น ผู้กู้สามารถชำระผ่านเคาน์เตอร์ของธนาคาร หรือให้ธนาคารหักบัญชีเงินฝากของผู้กู้ยืมได้ โดยปกติผู้กู้จะได้รับตารางการผ่อนชำระหนี้จากหน่วยปฏิบัติการของธนาคาร เพื่อให้ผู้กู้ทราบว่า จะต้องนำเงินเข้าบัญชีก่อนวันครบกำหนดชำระหนี้เป็นจำนวนเท่าใด

ในกรณีที่ถึงวันครบกำหนดชำระหนี้ แต่ผู้กู้ไม่สามารถชำระหนี้คืนได้ ให้ผู้กู้ติดต่อกองทุนฯ ผ่านธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ทุกสาขา เพื่อขอผ่อนผันการชำระหนี้ ทั้งนี้ ผู้กู้จะได้รับการผ่อนผันก็ต่อเมื่อมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่คณะกรรมการกองทุนฯ กำหนด ได้แก่ ไม่มีรายได้หรือรายได้ต่ำกว่า 4,700 บาทต่อเดือน หรือประสบภัยพิบัติ หรืออยู่ระหว่างการศึกษา ในกรณีที่นอกเหนือจากหลักเกณฑ์ที่กำหนด ธนาคารจะส่งให้กองทุนฯ พิจารณา เมื่อผู้กู้ชำระหนี้ครบภายในระยะเวลาที่เลือกไว้ (ภายใน 15 ปี) หรือกรณีที่ได้รับการผ่อนผัน และได้ชำระหนี้ครบหลังจากหมดเวลาให้ผ่อนผัน หนี้ก็จะระงับไป

ในกรณีที่ผู้กู้ยืมประสงค์จะชำระหนี้คืนก่อนกำหนดบางส่วนหรือเต็มจำนวน สามารถชำระหนี้คืนได้ โดยผู้กู้สามารถติดต่อผ่านธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ทุกสาขาเช่นกัน

2.14 กลไกการติดตามการชำระหนี้เงินกู้

เมื่อครบกำหนดระยะเวลาปลอดหนี้ 2 ปีแล้ว ผู้กู้ไม่ชำระหนี้และไม่ติดต่อธนาคาร ธนาคารจะถือว่าหนี้ดังกล่าวเป็นหนี้ค้างชำระ

การติดตามการชำระหนี้กองทุนฯ ดำเนินการโดยธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) โดยธนาคารทำหน้าที่หาข้อมูลที่อยู่ปัจจุบันของผู้กู้และ/หรือ

ผู้ค้าประกันเพื่อใช้ในการติดต่อ จัดทำทำทะเบียนผู้กู้ที่ครบกำหนดชำระ และตามหนี้ด้วยการส่งหนังสือตามทวงหนี้ หรือใช้โทรศัพท์ติดตามหนี้กับผู้กู้และผู้ค้าประกัน ด้วยวิธีการต่าง ๆ ซึ่งขึ้นอยู่กับระยะเวลาหนี้ค้างชำระ ความห่างไกลของที่อยู่ของผู้กู้ (เขตกรุงเทพฯ หรือปริมณฑล และนอกเขตกรุงเทพฯ หรือปริมณฑล) โดยมีหลักเกณฑ์/วิธีการ ดังนี้

กรณีค้างชำระ

1. ระยะเวลา 1 - 30 วัน

- กรณีผู้กู้อยู่ในเขตกทม./ปริมณฑล

เมื่อผู้กู้ค้างชำระ 1 - 7 วันแรก ธนาคารจะติดตามทวงถามโดยการโทรศัพท์ติดต่อผู้กู้และ/หรือผู้ค้าประกัน 1 - 2 ครั้ง เพื่อแจ้งยอดหนี้ค้างชำระและเตือนให้ผู้กู้ชำระหนี้ที่ค้าง หากไม่ชำระหนี้ภายใน 15 วัน นับจากวันครบกำหนดชำระหนี้ ธนาคารจะส่งจดหมายลงทະเบียนทวงถามผู้กู้ 1 - 2 ฉบับ

- กรณีผู้กู้อยู่นอกเขตกทม./ปริมณฑล หรือผู้กู้ในเขตกทม./ปริมณฑล และไม่สามารถติดต่อทางโทรศัพท์

ธนาคารจะส่งจดหมายลงทະเบียนทวงถามผู้กู้ 1 - 2 ฉบับ เพื่อเตือนให้ชำระหนี้ค้าง

2. ระยะเวลา 31 - 90 วัน

- กรณีผู้กู้อยู่ในเขตกทม./ปริมณฑล

ธนาคารติดตามทวงถามโดยโทรศัพท์เดือนละ 2 - 3 ครั้ง และส่งจดหมายลงทະเบียนตอบรับถึงผู้กู้และผู้ค้าประกันคนละ 1 - 2 ฉบับ ต่อเดือน เพื่อแจ้งภาระการค้ำประกันหนี้ และการชำระหนี้ตามสัญญาที่ครบกำหนดแล้ว แต่ผู้กู้ไม่ติดต่อชำระหนี้

- กรณีผู้กู้อยู่นอกเขตกทม./ปริมณฑล หรือผู้กู้ในเขต
กทม./ปริมณฑล และไม่สามารถติดต่อทางโทรศัพท์

ธนาคารจะส่งจดหมายลงทะเบียนตอบรับถึงผู้กู้และผู้ค้ำ
ประกันคนละ 1 - 2 ฉบับ ต่อเดือน

3. ระยะเวลา 91 - 150 วัน

- กรณีผู้กู้อยู่ในเขตกทม./ปริมณฑล

ธนาคารติดตามทวงถามโดยโทรศัพท์เดือนละ 2 - 3 ครั้ง
และส่งหนังสือบอกกล่าวทวงถาม (Legal Notice) ลงทะเบียนตอบรับถึง
ผู้กู้และผู้ค้ำประกัน รวม 2 ครั้ง ครั้งละ 2 - 3 ฉบับต่อเดือน เพื่อเป็น
หลักฐาน และเสนอให้กองทุนพิจารณาว่าจะดำเนินคดีต่อไปหรือจำหน่าย
หนี้สูญ

- กรณีผู้กู้อยู่นอกเขตกทม./ปริมณฑล หรือผู้กู้ในเขต
กทม./ปริมณฑล และไม่สามารถติดต่อทางโทรศัพท์

ธนาคารส่งหนังสือบอกกล่าวทวงถาม (Legal Notice) ลง
ทะเบียนตอบรับถึงผู้กู้และผู้ค้ำประกัน รวม 2 ครั้ง ครั้งละ 2 - 3 ฉบับต่อ
เดือน เพื่อเป็นหลักฐานและเสนอให้กองทุนพิจารณาว่าจะดำเนินคดีต่อไป
หรือจำหน่ายหนี้สูญ

4. ถ้าผู้กู้ยืมไม่มาติดต่อขอชำระหนี้ภายใน 150 วัน นับ
จากวันครบกำหนดชำระหนี้ โดยไม่ได้รับอนุมัติให้ผ่อนผัน หรือค้างชำระ 151
วันขึ้นไป กองทุนฯ จะดำเนินการตามกฎหมายกับผู้กู้ยืมและผู้ค้ำประกัน
โดยส่งเรื่องให้ทนายความดำเนินการต่อไป¹⁷

¹⁷ จากการสอบถาม กองทุนฯ ยังไม่เคยดำเนินการทางกฎหมายกับนักเรียนแต่อย่างใด
แต่จะใช้วิธีการประนีประนอม โดยการโทรศัพท์และส่งจดหมายติดตาม แม้ว่าจะมี
การค้างชำระเกินกว่าระยะเวลา 150 วันแล้วก็ตาม

กรณีชำระหนี้ล่าช้าโดยไม่ได้รับการผ่อนผัน

กองทุนฯ กำหนดบทลงโทษผู้กู้ยืมที่ชำระหนี้ล่าช้าที่ไม่ได้รับการผ่อนผันด้วยการปรับ โดยมีอัตราค่าปรับดังนี้

- กรณีชำระหนี้เป็นรายเดือนและค้างชำระไม่เกิน 12 เดือน เสียค่าปรับร้อยละ 1 ต่อเดือน หรือร้อยละ 12 ต่อปี
- กรณีค้างชำระเกิน 12 เดือน เสียค่าปรับร้อยละ 1.5 ต่อเดือน หรือร้อยละ 18 ต่อปี ของเงินต้นงวดที่ค้างชำระทั้งหมด
- กรณีชำระหนี้เป็นรายปี เสียค่าปรับร้อยละ 1.5 ต่อเดือน หรือร้อยละ 18 ต่อปี ของเงินต้นงวดที่ค้างชำระทั้งหมด

การคำนวณเบี้ยปรับ

เบี้ยปรับ = เงินต้นงวดที่ค้างชำระ * อัตราเบี้ยปรับ * ระยะเวลาที่ค้างชำระของงวดนั้น ๆ

กลไกติดตามหนี้ดำเนินการโดยธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) มีลักษณะค่อนข้างผ่อนปรน เน้นที่ตัวผู้กู้เป็นหลัก และเป็นแบบ passive เนื่องจากเป็นการติดตามการชำระหนี้โดยการโทรศัพท์และส่งจดหมายเท่านั้น อีกทั้งระยะเวลาส่งเรื่องให้ทนายความดำเนินการยาวนานถึง 150 วัน อย่างไรก็ตาม เป็นที่เข้าใจกันว่าธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) หรือธนาคารอื่นย่อมมีความชำนาญเฉพาะด้านการบริการรับฝากและจ่ายเงินมากกว่าการติดตามทวงหนี้ อีกทั้งเป็นการยากที่ธนาคารจะสามารถประเมินได้ว่าผู้กู้มีรายได้พอชำระหนี้หรือไม่ เนื่องจากผู้กู้เป็นนักเรียน นักศึกษาที่ยังไม่มีงานทำ และการขอกู้ยืมส่วนใหญ่ใช้บุคคลค้ำประกัน มิได้ใช้หลักทรัพย์ค้ำประกัน

แม้ว่ากองทุนฯ จะกำหนดบทลงโทษการชำระหนี้ล่าช้า ด้วยการปรับด้วยอัตราดอกเบี้ยค่อนข้างสูง (เปรียบเทียบกับอัตราดอกเบี้ยในตลาดปัจจุบัน ร้อยละ 7 - 8 ต่อปี) แต่ผู้กู้สามารถขอผ่อนผันการชำระหนี้ได้เสมอหากมีเหตุจำเป็น เพียงแต่ผู้กู้ติดต่อขอผ่อนผันการชำระหนี้คืนกับธนาคารล่วงหน้าก่อนถึงกำหนดเวลาชำระหนี้ การให้เงินกู้ยืมของกองทุนฯ จึงเป็นการมุ่งให้เงินอุดหนุนผู้เรียนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้มีโอกาสเรียนอย่างแท้จริง อย่างไรก็ตาม กระบวนการประเมินความสามารถที่จะชำระหนี้ของผู้กู้ไม่ชัดเจน ทำให้ยากจะทราบว่าผู้กู้มีเหตุผลและความจำเป็นจริงหรือไม่ในการขอผ่อนผันการชำระหนี้

2.15 ผลการชำระหนี้เงินกู้

วันที่ 5 กรกฎาคม 2542 เป็นวันครบกำหนดชำระหนี้ครั้งแรก นับตั้งแต่เริ่มให้กู้ยืมครั้งแรกในปีการศึกษา 2539 มีผู้ที่ครบกำหนดชำระหนี้ประมาณ 25,000 ราย คิดเป็นยอดหนี้ประมาณ 500 ล้านบาท จำนวนเงินที่ต้องชำระ (1.5%) ประมาณ 8 ล้านบาท เนื่องจากช่วงนั้นจำนวนผู้กู้ที่ชำระหนี้คืนมีน้อยมาก คณะกรรมการกองทุนฯ จึงให้ขยายเวลาการชำระหนี้ออกไปอีก 3 เดือน จนถึงวันที่ 5 ตุลาคม 2542 และพบว่าผู้มาชำระหนี้เพิ่มขึ้นเล็กน้อย คิดเป็นร้อยละ 25 ซึ่งนับว่าต่ำมาก กองทุนฯ พยายามแก้ไขปัญหาโดยการเพิ่มการประชาสัมพันธ์ให้ผู้กู้ทราบวิธีการชำระหนี้ และสร้างความตระหนักและความรับผิดชอบของผู้กู้ในการชำระหนี้เงินกู้ การอำนวยความสะดวกให้กับผู้มาชำระหนี้ โดยเพิ่มสถานที่รับชำระหนี้จากเดิมที่ผู้กู้สามารถชำระหนี้เฉพาะศูนย์ปฏิบัติการธนาคารกรุงไทย จำกัด

(มหาชน) ซึ่งมีจังหวัดละไม่กี่แห่ง เป็นทุกสาขา รวม 600 กว่าแห่งทั่วประเทศ พร้อมทั้งเร่งกำกับ ติดตามหนี้ ผลจากการณรงค์ดังกล่าว ทำให้อัตราการชำระหนี้เพิ่มขึ้นเป็นกว่าร้อยละ 60

จากรายงานผลการชำระหนี้ของกองทุนฯ ณ วันที่ 7 มิถุนายน 2543 สรุปได้ว่า

- สัดส่วนผู้กู้ที่มาชำระตามเงื่อนไข หรือชำระมากกว่าเงื่อนไข และปิดบัญชี มีการปรับตัวสูงขึ้นตลอดมา ทำให้สัดส่วนผู้กู้ที่มาชำระหนี้ปรับตัวสูงขึ้น หรือสัดส่วนหนี้ที่ค้างชำระลดลง

- จำนวนผู้กู้ที่มาชำระหนี้ตั้งแต่วันที่ครบกำหนด 5 กรกฎาคม 2542 จนถึงวันที่ 7 มิถุนายน 2543 มีจำนวนทั้งสิ้น 19,579 ราย เป็นเงินทั้งสิ้น 58.31 ล้านบาท

- ผู้กู้ที่ครบกำหนดชำระหนี้ในงวดนี้มีจำนวน 22,933 ราย เป็นจำนวนเงินที่ครบกำหนดชำระจริง 8.28 ล้านบาท มีผู้กู้มาชำระหนี้สิ้นสุด ณ วันที่ 7 มิถุนายน 2543 จำนวน 15,308 ราย (ร้อยละ 66.75) คิดเป็นจำนวนเงิน 22.64 ล้านบาท ทั้งนี้มีผู้กู้ค้างชำระจำนวน 7,625 ราย (ร้อยละ 33.25) คิดเป็นจำนวนเงิน 2.90 ล้านบาท

- ผู้กู้ที่มาชำระรวม 15,308 ราย ประกอบด้วย ผู้กู้ที่มาชำระตามเงื่อนไข 10,228 ราย ผู้กู้ที่มาชำระมากกว่าเงื่อนไข 4,622 ราย และผู้กู้ที่ขอปิดบัญชี (ชำระเสร็จสิ้น) 458 ราย

- ผู้กู้ที่ค้างชำระจำนวน 7,625 ราย ประกอบด้วย ผู้กู้ที่ถึงแก่กรรมจำนวน 172 ราย ผู้กู้ที่ขอผ่อนผัน 1,811 ราย และผู้กู้ที่ไม่มาติดต่อชำระหนี้ 5,642 ราย

- ผู้กู้ที่ยังไม่ครบกำหนดชำระแต่มาชำระเงินก่อน ลีนสุด ณ วันที่ 7 มิถุนายน 2543 จำนวน 4,271 ราย คิดเป็นจำนวนเงิน 35.67 ล้านบาท ประกอบด้วย ผู้กู้ที่มาชำระก่อนบางส่วน ผู้กู้ที่ศึกษาต่อแต่มาชำระบางส่วน และผู้กู้ที่มาปิดบัญชีก่อนครบกำหนดบางส่วน

- หากพิจารณาสัดส่วนผู้กู้มาชำระต่อจำนวนผู้กู้ที่ครบกำหนดชำระ จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ในแต่ละระดับการศึกษามีการมาชำระหนี้ในสัดส่วนใกล้เคียงกัน โดยระดับอุดมศึกษามีสัดส่วนดังกล่าวสูงที่สุด (68.94 %) รองลงมาคือระดับมัธยมปลาย สายสามัญ (68.40 %) อื่น ๆ (66.22 %) และระดับมัธยมปลาย สายอาชีพ มีสัดส่วนดังกล่าวต่ำที่สุด (63.70 %)

- หากพิจารณาอัตราส่วนผู้กู้ที่มาชำระหนี้ต่อจำนวนผู้กู้ที่ยังไม่ถึงกำหนดชำระหนี้ จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่าระดับอุดมศึกษามีสัดส่วนดังกล่าวสูงที่สุด (42.78 %) รองลงมาคือ ระดับมัธยมปลาย สายอาชีพ (28.8 %) ระดับมัธยมปลาย สายสามัญ (26.81 %) และอื่น ๆ มีสัดส่วนดังกล่าวต่ำที่สุด (1.61 %) ซึ่งกองทุนฯ คาดว่าอาจเป็นเพราะกลุ่มผู้กู้ในระดับอุดมศึกษา เมื่อเรียนจบสามารถหางานทำได้จึงมีความสามารถในการชำระหนี้มากกว่าผู้กู้ในระดับการศึกษาอื่น

- ในจำนวนผู้กู้ที่มาชำระหนี้ทั้งหมด (ปิดบัญชี) พบว่า ผู้กู้ในระดับสามัญศึกษามาปิดบัญชีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48.63 ซึ่งกองทุนฯ คาดว่าอาจเป็นเพราะยอดหนี้ในระดับมัธยมปลาย สายสามัญต่ำกว่าระดับการศึกษาอื่น ๆ ผู้กู้ที่ไม่อยากมีภาระเมื่อหาเงินได้จึงมาชำระหนี้ทั้งหมด

- หากเปรียบเทียบจากจำนวนเงินที่ชำระหนี้จะเห็นว่า เงินของกลุ่มผู้กู้ที่ชำระตามเงื่อนไข (3.68 ล้านบาท) มีจำนวนน้อยกว่าเงินของกลุ่มผู้กู้ที่มาชำระมากกว่าเงื่อนไข (10.64 ล้านบาท) หรือปิดบัญชี (8.32 ล้านบาท) เสียอีก และเงินจำนวนหลังนี้สูงกว่าเงินกู้ที่ครบกำหนดชำระ (8.28 ล้านบาท)

หากอัตราการชำระหนี้คงอยู่ในระดับนี้ กองทุนฯ คาดว่าจะได้ รับการชำระหนี้ปีแรกประมาณ 100 ล้านบาท ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นการชำระหนี้ ตามกำหนด บางส่วนเป็นการชำระหนี้ก่อนกำหนด และบางส่วนเป็นการ คืนหนี้เนื่องจากผู้กู้ลงทะเบียนเกิน หรือผู้กู้พ้นสภาพการเป็นนักเรียน

จากรายงาน ณ วันที่ 8 สิงหาคม 2543 พบว่า ผลการชำระหนี้ ของผู้กู้ที่ครบกำหนดชำระตั้งแต่วันที่ 5 กรกฎาคม 2542 ถึงวันที่ 5 กรกฎาคม 2543 มีดังนี้

- กลุ่มผู้กู้ที่ครบกำหนดชำระหนี้ในปี 2542 (งวดที่ 2) มีจำนวน 23,107 ราย คิดเป็นเงิน 22.19 ล้านบาท มีผู้มาชำระ 15,934 ราย (ร้อยละ 68.96 ของผู้กู้ที่ครบกำหนดชำระ) คิดเป็นเงิน 32.73 ล้านบาท มีผู้ค้างชำระ 7,173 ราย (ร้อยละ 31.04 ของผู้กู้ที่ครบกำหนดชำระ) คิดเป็นเงิน 7.22 ล้านบาท

- กลุ่มผู้กู้ที่ครบกำหนดชำระหนี้ในปี 2543 (งวดที่ 1) มีจำนวน 80,431 ราย คิดเป็นเงิน 46.64 ล้านบาท มีผู้กู้มาชำระจำนวน 38,349 ราย (ร้อยละ 47.79 ของผู้กู้ที่ครบกำหนดชำระ) คิดเป็นเงิน 59.51 ล้านบาท มี ผู้ค้างชำระหนี้จำนวน 41,992 ราย (ร้อยละ 52.21 ของผู้กู้ที่ครบกำหนด ชำระหนี้) คิดเป็นเงิน 25.72 ล้านบาท

เมื่อรวมผู้กู้ที่ครบกำหนดชำระหนี้ทั้ง 2 กลุ่ม พบว่ามีผู้กู้ครบกำหนดชำระหนี้รวม 103,538 ราย คิดเป็นเงินที่ครบกำหนดชำระ 68.83 ล้านบาท มีผู้กู้มาชำระหนี้ทั้งสิ้นจำนวน 54,373 ราย (ร้อยละ 52.52 ของผู้กู้ที่ครบกำหนดชำระ) คิดเป็นเงิน 92.24 ล้านบาท มีผู้กู้ที่ยังไม่ถึงกำหนดชำระหนี้แต่มาชำระหนี้ก่อนมีจำนวน 3,819 ราย เป็นจำนวนเงิน 27.50 ล้านบาท (ชำระบางส่วนและปิดบัญชี) รวมผู้กู้ที่มาชำระหนี้ทั้งสิ้นวันที่ 8 สิงหาคม 2543 เป็นจำนวนรวม 58,192 ราย เป็นจำนวนเงินที่รับชำระหนี้ทั้งสิ้น 119.74 ล้านบาท (รายละเอียดปรากฏในตารางที่ 2.9 - 2.11)

การให้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา ในต่างประเทศ

3

3.1 การให้ความช่วยเหลือทางการเงินเพื่อการศึกษา

การให้ความช่วยเหลือทางการเงินเพื่อการศึกษาที่ดำเนินการในต่างประเทศมีหลายรูปแบบ เช่น การจ่ายค่าเล่าเรียนแก่นักเรียน (Payment of Fees) (ทั้งหมดหรือบางส่วน) การให้ค่าลดหย่อนภาษีผู้ปกครองของนักเรียน (Family Allowances and Tax Relief for the parents of students) การลดหย่อนอัตราภาษี การให้เงินผลประโยชน์ต่าง ๆ เช่น ค่าที่พัก ค่าอาหาร ค่าเดินทาง การให้ทุนการศึกษา (แบบให้เปล่า) (Grants) และเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (Loans) ซึ่งการให้ความช่วยเหลือแต่ละรูปแบบมีความสัมพันธ์ต่อกันและกัน โดยแต่ละประเทศต่างเลือกวิธีการให้ความช่วยเหลือในรูปแบบต่าง ๆ บางก็ใช้รูปแบบเดียว บางก็ใช้หลายรูปแบบผสมกัน การเลือกใช้แต่ละรูปแบบจะขึ้นกับหลายปัจจัย ได้แก่ แนวคิดพื้นฐาน วัตถุประสงค์ของการให้ความช่วยเหลือ จำนวนกลุ่มเป้าหมาย และวงเงินงบประมาณเป็นสำคัญ ในการศึกษานี้จะเน้นเฉพาะวิธีการให้ความช่วยเหลือในรูปแบบของเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาในต่างประเทศเป็นสำคัญ และอาจมีการกล่าวถึงทุนการศึกษบ้าง เพราะการให้ความช่วยเหลือทางการเงิน

เงินทั้ง 2 รูปแบบนี้มีลักษณะบางอย่างที่ใกล้เคียงกันมาก และพบว่าในหลายประเทศมีการให้ความช่วยเหลือด้านการศึกษาในรูปแบบของทุนการศึกษาและเงินให้กู้ยืมควบคู่กันไป (ได้แก่ ประเทศเดนมาร์ก ฟินแลนด์ เยอรมัน สวีเดน อังกฤษ) และบางประเทศถึงแม้ว่าปัจจุบันจะให้เฉพาะทุนการศึกษาเท่านั้น แต่ในอดีตประเทศเหล่านี้เคยให้เงินกู้ยืม หรือเคยพิจารณาจะให้เงินกู้ยืม (ได้แก่ ประเทศออสเตรเลีย กรีซ สเปน โปรตุเกส)¹⁸

3.2 ความแตกต่างระหว่างการให้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาและทุนการศึกษา (แบบให้เปล่า)

เงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาเป็นเงินที่รัฐให้แก่แก่นักเรียนกู้ และนักเรียนมีหน้าที่ต้องชำระคืนเงินกู้ยืมแก่รัฐบาลภายหลังจากสำเร็จการศึกษาหรือหยุดการศึกษา แต่ทุนการศึกษาเป็นเงินที่รัฐให้แก่แก่นักเรียนเพื่อใช้จ่ายในการศึกษาโดยนักเรียนไม่มีภาระต้องชำระคืนรัฐในภายหลัง ดังนั้นสิ่งที่แตกต่างระหว่างการให้ความช่วยเหลือทางการเงินในรูปแบบทุนการศึกษาและเงินกู้ยืมที่สำคัญ คือต้นทุนของการให้เงินกู้ยืมจะต่ำกว่าต้นทุนการให้ทุนการศึกษา เพราะอย่างน้อยผู้ได้รับเงินกู้ยืมต้องจ่ายคืนเงินต้นที่ตนได้รับไป โดยปกติวงเงินช่วยเหลือทั้งสองรูปแบบมีจำนวนไม่มากนักเพียงพอให้ใช้จ่ายในการดำรงสถานภาพนักเรียนเท่านั้น (ไม่รวมเงินช่วยเหลือรูปแบบ อื่น ๆ เช่น เงินรางวัลหรือทุนเรียนดี)

¹⁸ รายละเอียดลักษณะกองทุนเงินให้กู้ยืมในต่างประเทศดูในภาคผนวก ข

ระบบการให้ความช่วยเหลือทางการเงินเพื่อการศึกษาจึงมีตั้งแต่ระบบที่ให้ทุนการศึกษาอย่างเดียว (grant – based systems) ระบบที่ให้ทั้งทุนการศึกษาและเงินกู้ยืมเป็นส่วนสนับสนุนคือนักเรียนที่ได้รับทุนการศึกษาสามารถขอรับเงินกู้เพิ่มเติมได้ ระบบที่มีทั้งทุนการศึกษาและเงินกู้ยืมแต่แยกกันโดยเด็ดขาด คือนักเรียนที่ได้รับทุนการศึกษาแล้วไม่สามารถขอรับเงินกู้ยืมได้อีก ไปจนถึงระบบที่ให้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาอย่างเดียว (loan – based systems) (รายละเอียดปรากฏในตารางที่ 3.1)

ตารางที่ 3.1 ระบบการให้ความช่วยเหลือทางการเงินเพื่อการศึกษา ประเทศต่างๆ ในทวีปยุโรป

ทุนการศึกษา	ทุนการศึกษาเป็นสำคัญมีการให้เงินกู้ยืมแต่น้อยมาก	ทุนการศึกษาและเงินกู้ยืม		เงินกู้ยืม
		การบริหารแยกกัน	เป็นระบบร่วม	
1. กรีซ 2. สเปน 3. ไอร์แลนด์ 4. ออสเตรีย 5. โปรตุเกส	1. ฝรั่งเศส 2. อิตาลี	1. อังกฤษ	1. เดนมาร์ก 2. เยอรมัน 3. ลักเซมเบิร์ก 4. เนเธอร์แลนด์ 5. ฟินแลนด์ 6. สวีเดน 7. นอร์เวย์ 8. นิวซีแลนด์	1. ไชแลนด์

ที่มา : Key Topics in Education by Eurydice (Education Training Youth)

หากพิจารณารูปแบบการให้ความช่วยเหลือทางการเงินเพื่อการศึกษาในประเทศต่าง ๆ โดยพิจารณาจากจำนวนนักเรียนที่ได้รับทุนการศึกษาและเงินกู้ยืม รวมทั้งการกำหนดเงื่อนไขการให้ทุนขึ้นกับรายได้ของครอบครัวนักเรียนหรือผู้ปกครองนักเรียนแล้ว สามารถแบ่งประเทศต่าง ๆ ออกเป็นหลายกลุ่มตามรูปแบบการให้ความช่วยเหลือและแนวความคิดพื้นฐาน¹⁹ ได้ดังนี้

กลุ่มประเทศที่มีแนวความคิดว่าพ่อแม่มีหน้าที่ต้องสนับสนุนบุตรให้เรียนหนังสือถ้ามีรายได้เพียงพอ และรัฐจำกัดผู้ที่จะให้ความช่วยเหลือ (เฉพาะคนยากจนหรือด้อยโอกาส) เป็นเพราะรัฐมีเงินช่วยเหลือจำนวนจำกัดไม่สามารถให้ความช่วยเหลือนักเรียนได้ทุกคน พบว่าการให้ความช่วยเหลือทางการเงินมักจะอยู่ในรูปทุนการศึกษา และกำหนดเงื่อนไขการให้ความช่วยเหลือตามรายได้ของพ่อแม่ นักเรียน เช่น ประเทศกรีซ จำกัดการให้ทุนการศึกษานักเรียนจำนวนน้อยกว่า 1/4 ของนักเรียนทั้งหมด ประเทศอิตาลีให้ทุนการศึกษานักเรียนเพียงร้อยละ 3 ของนักเรียนทั้งหมด โดยจัดลำดับตามผลการเรียนดี

¹⁹ แนวคิดพื้นฐานที่อยู่เบื้องหลังรูปแบบการให้ความช่วยเหลือ ได้แก่ นักเรียนมีความเป็นอิสระทางการเงินจากครอบครัวหรือไม่ นักเรียนควรรับภาระต้นทุนการศึกษาของตัวเองหรือไม่ พ่อแม่มีหน้าที่จะต้องให้การสนับสนุนบุตรให้เรียนหนังสือ ถ้ามีรายได้เพียงพอหรือไม่ หรือว่ารัฐควรให้การสนับสนุนให้ทุกคนได้มีโอกาสเรียนหนังสือ (รัฐไม่จำกัดการให้ความช่วยเหลือเพื่อการศึกษา) หรือรัฐควรช่วยเหลือเฉพาะผู้ที่ขาดแคลนทุนทรัพย์เท่านั้น (รัฐจำกัดจำนวนนักเรียนที่รัฐจะให้ความช่วยเหลือเพื่อการศึกษา)

กลุ่มประเทศที่มุ่งให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนจำนวนมาก แต่มีแนวความคิดว่าพ่อแม่มีหน้าที่ให้การสนับสนุนการศึกษาของบุตร ช่วยอุดหนุนค่าใช้จ่ายดำรงชีพแก่บุตร และนักเรียนก็มีหน้าที่ต้องรับภาระค่าเล่าเรียนของตนเองด้วย การให้ความช่วยเหลือทางการเงินจะกำหนดเงื่อนไขการให้ทุนการศึกษาขึ้นกับรายได้ครอบครัวนักเรียน เพื่อมุ่งช่วยเหลือนักเรียนที่ยากจน และให้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาควบคู่กันไป เช่น ประเทศอังกฤษ และไอร์แลนด์

กลุ่มประเทศเดนมาร์ก เนเธอร์แลนด์ ฟินแลนด์ สวีเดน และนอร์เวย์มีแนวความคิดว่า นักเรียนเป็นอิสระทางการเงินจากพ่อแม่ และมีหน้าที่รับภาระต้นทุนการศึกษาของตนเอง โดยรัฐมุ่งให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนจำนวนมาก (ประเทศเหล่านี้มีสวัสดิการสังคมสูง) การให้ความช่วยเหลือทางการเงินจึงไม่นำรายได้ของพ่อแม่ นักเรียนมาพิจารณาการให้ทุนการศึกษาหรือการกู้ยืม มีเพียงประเทศไอซ์แลนด์ที่นำรายได้คู่สมรสมาประกอบการพิจารณาด้วย และเนื่องจากมุ่งให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนจำนวนมาก จึงให้ทั้งทุนการศึกษาและเงินกู้ยืมให้นักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือ

3.3 แนวคิดของการให้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาในต่างประเทศ

การให้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาเกิดจากแนวความคิดว่า ระดับการศึกษาที่สูงขึ้นจะช่วยเพิ่มความสามารถในการหารายได้ของผู้เรียน และผู้เรียนเป็นผู้ได้รับประโยชน์จากการศึกษาโดยตรง ดังนั้นผู้เรียนควรเป็นผู้รับภาระต้นทุนการศึกษาเอง อย่างไรก็ตาม การศึกษานอกจากให้ประโยชน์

ต่อผู้เรียนโดยตรงแล้ว สังคมยังได้รับผลประโยชน์จากการศึกษาด้วย เช่น การเติบโตทางเศรษฐกิจ สภาพสังคมที่ดี การคิดค้นประดิษฐ์สิ่งของต่าง ๆ เป็นต้น ดังนั้นสังคมหรือรัฐจึงควรสนับสนุนการศึกษาด้วยการจัดให้มีเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาแก่ทุกคนที่ประสงค์จะเรียนต่อในระดับสูงให้ได้เรียนอย่างเต็มตามศักยภาพ การให้ความช่วยเหลือด้วยการให้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถชะลอการรับภาระต้นทุนการศึกษาระหว่างเรียนได้ เมื่อผู้กู้เรียนจบและสามารถหารายได้เพิ่มขึ้นจากการศึกษาที่สูงขึ้นแล้วจึงค่อยนำรายได้นั้นมาชำระหนี้เงินกู้ยืม

จากแนวคิดดังกล่าวทำให้เกือบทุกประเทศที่ใช้ระบบเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาจะให้เงินกู้ยืมเป็นการช่วยเหลือแก่นักเรียน นักศึกษาที่ประสงค์จะศึกษาต่อในระดับสูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย (Tertiary Education) แต่ให้ทุนการศึกษา (ให้เปล่า) แก่นักเรียนที่ยากจนและศึกษาในระดับต่ำกว่าโดยตรง หรือบางประเทศที่มีการให้เงินกู้ยืมแก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษา (เช่น ประเทศสวีเดน) แต่เป็นสัดส่วนที่น้อยของเงินช่วยเหลือทั้งหมด

อย่างไรก็ตาม การจัดสรรเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาของแต่ละประเทศต่างมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันไป ทั้งนี้สามารถสรุปวัตถุประสงค์ส่วนใหญ่ของการจัดให้มีเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาได้เป็น 2 ด้าน คือ 1) **ด้านสังคม** เพื่อเพิ่มโอกาสให้คนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้เรียนต่อในระดับสูง นำไปสู่การสร้างความเท่าเทียมกันในสังคมและการกระจายรายได้ และ 2) **ด้านเศรษฐกิจ** เพื่อช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายภาครัฐที่อุดหนุนการศึกษา ขณะเดียวกันก็ช่วยให้สถานศึกษาสามารถจัดเก็บค่าเล่าเรียนที่ครอบคลุม

ต้นทุนที่แท้จริง (cost recovery) ในการจัดการศึกษาได้มากขึ้น และยังทำให้กลุ่มนักเรียนที่สามารถรับภาระต้นทุนการศึกษาแบกรับภาระการศึกษาของตนมากขึ้น ด้วยเหตุนี้ จุดประสงค์ของเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาของบางประเทศจึงเน้นด้านสังคม บางประเทศเน้นด้านเศรษฐกิจ แต่ส่วนใหญ่จะมีวัตถุประสงค์มากกว่าหนึ่งด้าน

3.4 การบริหารจัดการเงินให้กู้ยืมในต่างประเทศ

ดังที่กล่าวมาข้างต้น สิ่งที่แตกต่างกันระหว่างทุนการศึกษาและเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาที่สำคัญคือ ต้นทุนของการให้การช่วยเหลือในรูปของเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาจะต่ำกว่าการให้ความช่วยเหลือในรูปของทุนการศึกษา เพราะอย่างน้อยรัฐจะได้รับเงินต้นของเงินกู้ยืมกลับมา อย่างไรก็ตาม เนื่องจากรัฐมิได้มุ่งให้การกู้ยืมเพื่อการศึกษาเป็นการแสวงหากำไร แต่ต้องการสนับสนุนและส่งเสริมให้นักเรียน นักศึกษาได้มีโอกาสเรียนในระดับสูงอย่างเต็มตามศักยภาพ ดังนั้น เพื่อมีให้นักเรียนรับภาระหนี้เงินกู้ยืมสูงเกินไป เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาของรัฐจึงมักกำหนดอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ในตลาด โดยรัฐอาจช่วยแบกรับภาระการจ่ายดอกเบี้ยให้ส่วนหนึ่ง และกำหนดให้นักเรียนจ่ายชำระคืนเงินกู้หลังเรียนจบการศึกษาหรือหมดสภาพการเป็นนักเรียนแล้ว และ/หรือได้รับเงินเดือนสูงมากพอ ซึ่งสามารถแบ่งลักษณะเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาโดยทั่วไปเป็น 3 กลุ่มหลัก ดังนี้

1. เงินกู้ยืมที่รัฐบาลค้ำประกัน โดยคิดอัตราดอกเบี้ยตามอัตราตลาด เช่น ฟินแลนด์ และนอร์เวย์ สำหรับประเทศนอร์เวย์รัฐบาลรับภาระจ่ายดอกเบี้ยแทนนักเรียนระหว่างการศึกษา

2. เงินกู้ยืมที่รัฐค้ำประกันและอุดหนุนอัตราดอกเบี้ยบางส่วน หรือ เงินกู้ยืมที่คิดอัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าอัตราตลาดตลอดระยะเวลาหนึ่งที่กำหนด ได้แก่ ประเทศเบลเยียม ฝรั่งเศส เดนมาร์ก และสวีเดน หรือ เงินกู้ยืมจะคิดอัตราดอกเบี้ยต่ำถ้าผู้กู้ปฏิบัติตามเงื่อนไข (ประเทศลิกเตนสไตน์ จะคิดอัตราดอกเบี้ยระดับหนึ่ง ถ้านักเรียนชำระเงินกู้ตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไปแต่ไม่เกิน 15 ปี นับแต่เรียนจบ) หรือเงินกู้ยืมที่กู้จากเงินทุนรัฐบาล และคิดอัตราดอกเบี้ยต่ำในอัตราที่คงที่

3. เงินกู้ยืมที่รัฐค้ำประกันและจ่ายดอกเบี้ยแทน ได้แก่ ประเทศเยอรมัน อิตาลี และ ลิกเตนสไตน์ (กรณีเรียนจบและชำระคืนหนี้ภายใน 6 ปี ผู้กู้ไม่ต้องจ่ายดอกเบี้ยแต่อย่างใด) และประเทศอังกฤษ (รัฐจะคิดอัตราดอกเบี้ยเท่ากับอัตราเงินเฟ้อ โดยปรับอัตราดอกเบี้ยทุกปีตามดัชนีราคาผู้บริโภค)

นอกจากนี้ ยังมีเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาแบบอื่นอีก ได้แก่ เงินกู้ยืมที่ให้เฉพาะนักเรียนที่ไม่ได้รับการสนับสนุนแบบปกติ ซึ่งเงินกู้ยืมแบบนี้เงื่อนไขการให้กู้จะสู้แบบปกติไม่ได้ เช่น อัตราดอกเบี้ยสูงกว่า และระยะเวลาให้กู้สั้นกว่าแบบปกติ เงินกู้ยืมที่สนับสนุนโดยภาคเอกชน เช่น ธนาคารมักให้กู้ยืมแก่นักเรียนที่หาผู้ค้ำประกันได้ และพิสูจน์ได้ว่าสามารถจะชำระคืนหนี้ได้

ระบบการบริหารจัดการเงินกู้ยืมรัฐ หน่วยงานที่จัดการและจัดสรรเงินอาจจัดแบ่งความรับผิดชอบเป็นหลายระดับชั้น ดังนี้

แหล่งเงินทุน : ส่วนใหญ่รัฐบาลส่วนกลางจะเป็นผู้ให้การสนับสนุนเงินทุนทั้งหมด แต่ก็มีบางประเทศที่รัฐบาลส่วนภูมิภาคหรือ

รัฐบาลท้องถิ่นเป็นผู้ให้การสนับสนุนเงินทุนทั้งหมดหรือบางส่วน

การบริหารจัดการเงินกู้ยืม : มีการจัดแบ่งทั้งในระดับรัฐบาลส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคหรือท้องถิ่น มีเพียงไม่กี่ประเทศที่ให้สถาบันการศึกษารับผิดชอบการบริหารจัดการเงินให้กู้ยืมเอง (รายละเอียดปรากฏในตารางที่ 3.2) ได้แก่ ประเทศฟินแลนด์ ออสเตรเลีย สวีเดนและนอร์เวย์ รัฐบาลส่วนกลางให้เงินสนับสนุน และจัดให้สาขาตัวแทนรัฐบาลกลางบริหารจัดการเงินกู้ยืมในระดับท้องถิ่น สำหรับประเทศไอร์แลนด์ให้รัฐบาลท้องถิ่นบริหารจัดการ ประเทศเดนมาร์กให้สถาบันการศึกษารับและตรวจสอบ การสมัครขอกู้ และส่งรายละเอียดให้สำนักงานเงินกู้ยืมพิจารณา อีกครั้งหนึ่ง ประเทศนิวซีแลนด์ กระทรวงศึกษาธิการ (ตั้งแต่ 1 มกราคม 2543 หน้าที่นี้จะโอนให้กับกระทรวงแรงงานแทน) ทำหน้าที่บริหารจัดการให้ทุนเงินกู้ กำกับระบบและให้คำแนะนำ สถานศึกษาภายใต้สัญญาับกับกระทรวงศึกษาธิการจะทำหน้าที่รับสมัครการขอกู้ ให้กู้ และดำเนินการคัดเลือกการให้กู้ รวมถึงการกำกับนักเรียนที่กู้ให้มีผลการเรียนตามเงื่อนไขเงินกู้ ผู้จัดการกองทุนดูแลบัญชีเงินกู้และการส่ง/รับเงินต่าง ๆ หลังจากที่เงินกู้ส่งมอบกรมจัดเก็บภาษีภายในประเทศ (Inland Revenue) จะรับผิดชอบประเมินหนี้และติดตามการชำระหนี้ ดังนั้น การชำระเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาของนิวซีแลนด์จะเกี่ยวเนื่องกับระบบการจัดเก็บภาษี จำนวนที่ผู้กู้ต้องชำระจะขึ้นกับรายได้ที่เขาหาได้ ถ้ารายได้มากกว่ารายได้ขั้นต่ำระดับหนึ่งเขาต้องชำระหนี้ ซึ่งถูกหักจากเงินเดือนโดยนายจ้าง และนายจ้างจะส่งเงินที่หักดังกล่าวให้กรมจัดเก็บภาษีภายในประเทศ หนี้ที่ค้างชำระจะถูกติดตามในลักษณะเดียวกับภาษีที่ค้างชำระ

ตารางที่ 3.2 แหล่งเงินทุนเพื่อการจัดสรรเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา
ของต่างประเทศ

ระดับการจัดการ	แหล่งเงินทุนทั้งหมดหรือ บางส่วนจากรัฐบาลกลาง	แหล่งเงินทุนทั้งหมด หรือบางส่วนจาก รัฐบาลส่วนภูมิภาค หรือรัฐบาลท้องถิ่น
ระดับรัฐบาล ส่วนกลาง	เบลเยียม เดนมาร์ก กรีซ ลักเซมเบิร์ก เนเธอร์แลนด์ โปรตุเกส (ภาคเอกชนและสถาบัน) ฟินแลนด์ (ทุนการศึกษา) สวีเดน อังกฤษ (เงินกู้ยืมและทุนการศึกษา) สกอตแลนด์ ไอซ์แลนด์ ลิกเตนสไตน์ สหรัฐอเมริกา นิวซีแลนด์ (กระทรวงศึกษาธิการ)	
ระดับรัฐบาล ส่วนภูมิภาค หรือท้องถิ่น	เยอรมัน ฝรั่งเศส สเปน ไอร์แลนด์ ออสเตรีย อังกฤษ (ทุนการศึกษา) นอร์เวย์	สเปน (Basque Region) อิตาลี (ภูมิภาค)
ระดับสถาบัน การศึกษา	โปรตุเกส (ภาครัฐบาล) ฟินแลนด์ (มหาวิทยาลัย)	

3.5 เปรียบเทียบลักษณะเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาในต่างประเทศ

3.5.1 คุณสมบัติผู้กู้และเงื่อนไขอื่น ๆ

คุณสมบัติผู้สมัครรับเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาทั่วไป ได้แก่

- เป็นพลเมืองของประเทศ หรือเป็นผู้พำนักอาศัยถาวร (มักกำหนดระยะเวลาการพำนักในประเทศไม่ต่ำกว่าระยะเวลาหนึ่ง ๆ)

- กำหนดอายุผู้กู้

- อยู่ในความดูแลของผู้ปกครองหรือไม่ (แต่งงาน กำพำ หรืออยู่ในความดูแลของศาล)

- ผู้สมัครจะต้องลงทะเบียนในสถาบันหรือวิชาที่ได้รับการรับรองจากกระทรวงศึกษาธิการ บางประเทศให้ทุนกู้ยืมเฉพาะนักเรียนที่ประสงค์จะเรียนในสถาบันที่ห่างไกลบ้านหรือครอบครัวของนักเรียน

- เป็นนักเรียนที่เรียนเต็มเวลา (full-time students) โดยอาจกำหนดระยะเวลาเรียนต่อเทอม แต่ก็มีบางประเทศให้เงินกู้ยืมแก่นักเรียนที่เรียนไม่เต็มเวลาด้วย (part-time student) เช่น ประเทศแคนาดา และออสเตรเลีย และถ้านักเรียนทำงานนอกเวลาก็จะได้รับเงินสนับสนุนน้อยลง เนื่องจากสามารถหารายได้เองบางส่วน บางประเทศกำหนดระยะเวลาขั้นต่ำในการเรียนแต่ละเทอมการศึกษา

- เรียนปริญญาตรีเป็นครั้งแรก

(รายละเอียดปรากฏในตารางที่ 3.3)

ตารางที่ 3.3 เงื่อนไขการสมัครรับทุนการศึกษาและเงินกู้ยืมเพื่อ
การศึกษาของต่างประเทศ

เงื่อนไขการสมัคร รับทุนกู้ยืม	ทุนการศึกษา	เงินกู้ยืม	ทุนการศึกษาและ เงินกู้ยืม
ลงทะเบียนในสถาบัน หรือวิชาที่ได้รับการ ยอมรับ เรียนเต็มเวลา	ทุกประเทศ ชุมชนเบลเยียมและฝรั่งเศส ชุมชนเบลเยียมและเฟรมมิซ, กรีซ สเปน ฝรั่งเศส ไอร์แลนด์ อิตาลี อังกฤษ	ทุกประเทศ ชุมชนเบลเยียมและ ฝรั่งเศส อังกฤษ ไอซ์แลนด์	ทุกประเทศ เยอรมัน เดนมาร์ก เนเธอร์แลนด์ ลักเซมเบิร์ก ฟินแลนด์
เวลาเรียนขั้นต่ำ			เดนมาร์ก นอร์เวย์ (3 เดือน) เยอรมัน (6 เดือน) เนเธอร์แลนด์ (1 ปี) ฟินแลนด์ ลิกเตนสไตน์ (2 เดือน) สวีเดน (2 สัปดาห์)
นักเรียนที่ไม่ได้อาศัย อยู่กับพ่อแม่	ฟินแลนด์ นอร์เวย์ (แบ่งให้ทุนการศึกษา)		

เงื่อนไขอื่นๆ ได้แก่

- รายได้ขั้นต่ำของนักเรียน และ/หรือครอบครัวนักเรียน โดยกำหนดเพดานรายได้สุทธิขั้นสูงสุด กล่าวคือ ถ้ารายได้นักเรียนและ/หรือครอบครัวนักเรียนสูงกว่าเพดานรายได้ที่กำหนด นักเรียนก็จะมีสิทธิได้รับการพิจารณาเงินทุน²⁰ (รายละเอียดปรากฏในตารางที่ 3.4)

²⁰ เพดานรายได้ขั้นสูงสุดนี้จะกำหนดจากรายได้นักเรียน หรือรายได้นักเรียนรวมกับรายได้พ่อแม่ หลายประเทศใช้อายุนักเรียนกำหนด กล่าวคือ ถ้านักเรียนมีอายุไม่เกิน 25 ปี ให้ถือว่านักเรียนยังต้องพึ่งพาพ่อแม่ ยกเว้นกรณีที่นักเรียนมีครอบครัวของตนเอง เงื่อนไขรายได้สุทธิที่จะให้ทุนจึงกำหนดจากรายได้ของนักเรียนและของพ่อแม่ บางประเทศ เช่น ประเทศเดนมาร์ก สวีเดน ฟินแลนด์ และนอร์เวย์ กำหนดให้นักเรียนที่มีอายุไม่เกิน 20 ปี ถือว่านักเรียนยังต้องพึ่งพาพ่อแม่ และกำหนดเพดานรายได้ค่อนข้างสูง ทำให้นักเรียนจำนวนมากมีคุณสมบัติที่จะรับทุนได้

ตารางที่ 3.4 เงื่อนไขการให้ทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษาของต่างประเทศ

เงื่อนไขการให้ทุน	รายได้ของนักเรียน และ/หรือรายได้ครอบครัว	รายได้นักเรียน	ไม่ขึ้นกับรายได้
จำนวนเงินทุนที่ให้ คงที่ไม่ขึ้นกับรายได้			เนเธอร์แลนด์ (เป็นเงิน กู้เพิ่มเติม) อังกฤษ (เงินกู้ยืม) นิวซีแลนด์
จำนวนเงินทุนลดลง เมื่อรายได้สูงขึ้น	เบลเยียม กรีซ สเปน ฝรั่งเศส ไอร์แลนด์ อิตาลี เนเธอร์แลนด์ (เป็นเงินเพิ่มเติมจากทุนการ ศึกษา) ออสเตรีย โปรตุเกส อังกฤษ (ทุนการศึกษา) สหรัฐอเมริกา	เนเธอร์แลนด์ (ทุนการ ศึกษาพื้นฐาน) ฟินแลนด์ (65 % เป็นทุนการศึกษา) ไอซ์แลนด์ นอร์เวย์ (28 % เป็นทุนการศึกษา)	
จำนวนเงินทุนคงที่ แต่สัดส่วนการให้ทุน การศึกษาต่อเงินกู้ แปรผันกับรายได้	ลักเซมเบิร์ก (50 % เป็นทุน การศึกษา)	ลักเซมเบิร์ก (เงินให้ กู้ยืมเป็นเงินเพิ่มเติม)	
จำนวนเงินทุนลดลง เมื่อรายได้สูงขึ้น โดยสัดส่วนการให้ ทุนการศึกษาต่อเงิน กู้ไม่เปลี่ยนแปลง	เยอรมัน (50 % เป็นทุนการ ศึกษา) ลิกเตนสไตน์ (55 % เป็นทุนการศึกษา)	เดนมาร์ก (อายุเกินกว่า 20 ปี) สวีเดน (28 % เป็นทุนการศึกษา)	

- ความห่างไกลของสถาบันที่ศึกษาจากที่อยู่อาศัย หรือครอบครัว บางประเทศจะให้เงินกู้ยืมเพิ่มเติมถ้านักเรียนต้องอยู่ห่างไกลบ้าน หรือไม่ได้อาศัยอยู่กับพ่อแม่ ได้แก่ ประเทศเบลเยียม เดนมาร์ก เนเธอร์แลนด์ ฟินแลนด์ อังกฤษ เป็นต้น

- ความก้าวหน้าและความสำเร็จในการเรียนเป็นเงื่อนไข การให้เงินกู้ยืมที่สำคัญ ผู้กู้จะได้รับเงินกู้ทั้งหมดหรือบางส่วนขึ้นกับระดับ การเรียนของผู้กู้ โดยจะมีการรายงานผลการเรียนและติดตามความ ก้าวหน้าในการศึกษาของผู้กู้อยู่ตลอด หรืออาจกำหนดคะแนนเฉลี่ยขั้นต่ำ ในแต่ละปีการศึกษาเป็นเงื่อนไขการให้เงินกู้ยืมต่อไป บางประเทศหยุดการ ให้ทุนแก่นักเรียนสอบตกและต้องเรียนซ้ำ บางประเทศให้เรียนซ้ำชั้นได้ 1 ปี หรือ 2 ปี โดยคงการให้ทุนต่อไป บางประเทศกำหนดระยะเวลาการศึกษา ของนักเรียนที่รับเงินกู้ยืมจะต้องจบการศึกษา หรือจำกัดระยะเวลาที่จะให้ เงินกู้²¹ ซึ่งส่วนใหญ่จะกำหนดให้เท่ากับระยะเวลาเรียนตามปกติ ใน ออสเตรเลียถ้านักเรียนไม่สามารถทำคะแนนได้เกินครึ่งหนึ่งของเกณฑ์ คะแนนที่กำหนดเขาจะต้องคืนทุน ประเทศไอซ์แลนด์ นักเรียนจะถูกลดเงิน กู้ยืมถ้าเขาสอบไม่ผ่านบางวิชาในการประเมิน 6 เดือนแรก และจะถูกระงับ ทุนถ้าเขาสอบไม่ผ่านเกินกว่าร้อยละ 75 ของวิชาที่ต้องลงทะเบียนจนกว่า จะทำได้ตามข้อกำหนด ประเทศเนเธอร์แลนด์ ถ้านักเรียนทำคะแนนได้เกิน ร้อยละ 50 ของคะแนนรวมและเรียนจบภายใน 6 ปี เงินกู้ยืมของเขาจะ เปลี่ยนเป็นทุนการศึกษา (รายละเอียดปรากฏในตารางที่ 3.5)

²¹ โดยปกติการให้ทุนจะจำกัดในระยะเวลาหนึ่ง ๆ อย่างไรก็ตาม ระยะเวลาให้ทุนอาจ ขยายได้ถ้ามีเหตุผลอันสมควร ได้แก่ เจ็บป่วย ตั้งครรภ์ เป็นต้น

ตารางที่ 3.5 ระยะเวลาการให้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาของต่างประเทศ

จำกัดระยะเวลาให้เงินกู้ยืม	ขยายเวลาเรียนได้อีก 1 หรือ 2 ปี จากระยะเวลาเรียนปกติ สำหรับการให้ทุนการศึกษาและเงินกู้ยืม	ระยะเวลาเรียนปกติสำหรับการให้ทุน หรือการให้ทุนและเงินกู้ยืม	จำนวนเวลาคงที่โดยไม่ขึ้นกับวิชาที่เรียน
ชุมชนเบลเยียม และฝรั่งเศส ฝรั่งเศส อังกฤษ	1 ปี : สเปน อิตาลี ลักเซมเบิร์ก ออสเตรีย ลิกเตนสไตน์ นอร์เวย์ 2 ปี : โปรตุเกส	เบลเยียม (ชุมชนเบลเยียม เฟลมมิช) เยอรมัน ฝรั่งเศส ไอร์แลนด์ อังกฤษ เนเธอร์แลนด์ (4 ปี + 3 ปี สำหรับเงินกู้ยืม) ฟินแลนด์ (ระหว่าง 45 กับ 65 เดือน ขึ้นกับวิชาที่เรียน) กรีซ (1 ปี โดยสามารถขอต่อทุนได้)	เดนมาร์ก (6 ปี) สวีเดน (6 ปี) ไอซ์แลนด์ (5 ปี)

3.5.2 ขนาดเงินกู้

ขนาดของเงินกู้ยืมโดยทั่วไปจะกำหนดให้เพียงพอต่อการใช้จ่ายขั้นต่ำในการดำรงชีวิตตลอดระยะเวลาที่เรียน (10 เดือนใน 1 ปี หรือ 12 เดือนใน 1 ปี) ค่าเล่าเรียนรวมถึง ค่าหนังสือ และอุปกรณ์การเรียนต่าง ๆ ค่าที่พัก (ถ้านักเรียนไม่ได้อาศัยอยู่กับครอบครัว) ค่าเดินทาง (ถ้าต้องไปเรียนต่างประเทศ) นอกจากนี้ อาจมีเงินช่วยเหลือเพิ่มเติมให้ถ้านักเรียนมีภาระต้องรับผิดชอบครอบครัวของตน ในฐานะพ่อแม่ หรือพิการ

ขนาดเงินกู้ยืมจะกำหนดเป็นเพดานสูงสุด บางทีให้ตามค่าจ้างขั้นต่ำ และอาจปรับตามอัตราเงินเฟ้อ หรือค่าครองชีพที่สูงขึ้นตามแต่การพิจารณา (ไม่ได้ปรับโดยอัตโนมัติทุกปี) เช่น

- นิวซีแลนด์ แยกเงินกู้เป็น 3 ส่วนอย่างชัดเจน ได้แก่ (1) เงินกู้สำหรับค่าธรรมเนียมการศึกษา ให้โดยไม่จำกัดวงเงินให้กู้ขึ้นอยู่กับค่าธรรมเนียมการศึกษาที่สถานศึกษาเรียกเก็บ ยกเว้นการฝึกอบรมของสถาบันเอกชนสามารถกู้ได้ไม่เกิน \$6,500 ต่อปี (2) เงินกู้สำหรับค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ค่าอุปกรณ์การเรียน หนังสือ ตำรา ฯ (ไม่เกิน \$ 1,000 ต่อปี) และ (3) เงินกู้สำหรับค่าใช้จ่ายเพื่อการดำรงชีพระหว่างการศึกษ (ไม่เกิน \$ 150 ต่อสัปดาห์)

- สหรัฐอเมริกา กำหนดวงเงินสูงสุดสำหรับการศึกษาระดับปริญญาตรีต่างจากปริญญาโท และกำหนดเงินให้กู้สำหรับนักเรียนที่อยู่ในความดูแลของผู้ปกครองและเรียนปริญญาตรี (\$23,000) ต่างจากนักเรียนที่ไม่อยู่ในความดูแลของผู้ปกครองและเรียนปริญญาตรี (\$ 46,000)

จำนวนเงินกู้ยืมให้แก่นักเรียน นักศึกษาแต่ละรายจะไม่แน่นอน ขึ้นกับเงื่อนไขหลายอย่าง เช่น รายได้ของผู้กู้และ/หรือครอบครัว ผู้กู้ สถานที่พักอาศัย สถานศึกษา ปีที่ศึกษา ได้รับเงินช่วยเหลือในรูปแบบอื่นหรือไม่ ฯลฯ จึงมักคำนวณจำนวนเงินกู้ยืมเป็นค่าเฉลี่ย โดยการนำรายจ่ายทั้งหมดของรัฐบาลที่จ่ายเป็นเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาหารด้วยจำนวนนักเรียน นักศึกษาที่ได้รับเงินกู้ยืม โดยค่าเฉลี่ยนี้จะแสดงให้เห็นอย่างคร่าว ๆ ว่าผู้กู้ยืมได้รับเงินกู้เป็นจำนวนเท่าใด ซึ่งเงินจำนวนนี้จะแตกต่างกันค่อนข้างมากในแต่ละประเทศ ขึ้นกับว่าเงินกู้ยืมครอบคลุมค่าใช้จ่าย

รายการใดบ้าง และประเทศนั้น ๆ มีการให้ทุนการศึกษาร่วมกับทุนกู้ยืม
ด้วยหรือไม่

3.5.3 อัตราดอกเบี้ย

อัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาสามารถแบ่งเป็น
2 กลุ่ม ได้แก่

- 1) เงินกู้ที่ไม่คิดดอกเบี้ยจากนักเรียน นักศึกษา
- 2) เงินกู้ที่คิดอัตราดอกเบี้ย ประกอบด้วย 2 กลุ่มย่อย

ได้แก่

2.1 เงินกู้ที่คิดอัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยใน
ตลาด (อัตราดอกเบี้ยต่ำกว่า 4 %) โดยนักเรียนรับภาระดอกเบี้ยบางส่วน
หรือทั้งหมด และรัฐช่วยรับดอกเบี้ยบางส่วน หรืออัตราดอกเบี้ยที่กำหนด
พอครอบคลุมต้นทุนเงินกู้ยืม (cost recovery rate) เช่น อัตราเงินเพื่อ อัตรา
ดอกเบี้ยพันธบัตรรัฐบาล อัตราความเสี่ยงกับต้นทุนการบริหารเงินกู้ยืม และ

2.2 เงินกู้ที่คิดอัตราดอกเบี้ยเท่ากับอัตราในตลาด
(อัตราดอกเบี้ยสูงกว่า 4 %)

(รายละเอียดปรากฏในตารางที่ 3.6 – 3.7)

ตารางที่ 3.6 อัตราดอกเบี้ยสำหรับเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาของต่างประเทศ

	เงินกู้ที่ไม่คิดดอกเบี้ย	อัตราดอกเบี้ยต่ำ	อัตราดอกเบี้ยสูง
นักเรียนจ่ายทั้งหมดหรือจ่ายบางส่วนระหว่างเรียน		ลักเซมเบิร์ก สหรัฐอเมริกา (Federal Direct Unsubsidized Stafford Loans)	ฟินแลนด์
นักเรียนไม่ต้องจ่ายในระหว่างเรียน	เยอรมัน ฝรั่งเศส อิตาลี ลิกเตนสไตน์ สหรัฐอเมริกา (Federal Direct Stafford/Ford Loans)	อังกฤษ ไชเชอร์แลนด์	เดนมาร์ก เนเธอร์แลนด์ สวีเดน นอร์เวย์ นิวซีแลนด์

ตารางที่ 3.7 อัตราดอกเบี้ยต่อปี และการชำระดอกเบี้ยระหว่างเรียนของต่างประเทศ

	อัตราดอกเบี้ยต่อปี	การชำระดอกเบี้ยระหว่างเรียน
ชุมชนชาวเบลเยียมและฝรั่งเศส	4 % จากเงินต้นค้างชำระ	ไม่มี
เดนมาร์ก	เงินกู้รัฐบาล ชำระหลังจากเรียนจบหรือออกจากโรงเรียน อัตราดอกเบี้ยคิดจากอัตราดอกเบี้ยธนาคารขั้นต่ำบวกอัตราเพิ่ม (สูงสุด 1 %) ที่กำหนดแต่ละปี ในปี 1997 อัตราดอกเบี้ยที่คิดคือ 3.25 %	4 % อัตราดอกเบี้ยรับภาระโดยนักเรียนระหว่างเรียน
เยอรมัน	เงินกู้ปลอดดอกเบี้ย	
กรีซ	-	
สเปน	-	
ฝรั่งเศส	เงินกู้ปลอดดอกเบี้ย	
ไอร์แลนด์	-	
อิตาลี	เงินกู้ปลอดดอกเบี้ย	
ลักเซมเบิร์ก	2 % รับภาระโดยนักเรียน และที่เหลือจ่ายโดยรัฐ	จ่ายสองครั้งต่อปีระหว่างเรียน
เนเธอร์แลนด์	5.67 % ในปี 1997	อัตราดอกเบี้ยคิดระหว่างเรียน แต่การชำระเงินเริ่ม 2 ปีหลังจากเรียนจบ
ออสเตรีย	-	-
โปรตุเกส	-	-
ฟินแลนด์	อัตราดอกเบี้ยของธนาคารโดยคิดตามอัตราตลาด สำหรับเงินกู้ที่ให้ก่อนปี 1992 รัฐกำหนดอัตราดอกเบี้ยสูงสุดที่ธนาคารคิด (6 % ในปี 1997 และ 5.1 % ในปี 1998)	นักเรียนต้องรับภาระดอกเบี้ยทั้งหมด และจะได้รับการเครดิตเพิ่มเติมจากธนาคารเพื่อจ่ายดอกเบี้ยระหว่างเรียน
อังกฤษ	เงินกู้ยืมรัฐบาลปลอดดอกเบี้ย แต่ปรับมูลค่าเงินต้นตามการเปลี่ยนแปลงดัชนีราคาผู้บริโภค (2.7 % ในปี 1998)	นักเรียนไม่ต้องจ่ายในระหว่างเรียน การคืนเงินกู้เริ่มในเดือนเมษายนหลังจากที่เรียนจบหรือทันทีที่มีรายได้ถึงรายได้ขั้นต่ำพอที่จะชำระหนี้

ตารางที่ 3.7 (ต่อ)

	อัตราดอกเบี้ยต่อปี	การชำระดอกเบี้ยระหว่างเรียน
ไอซ์แลนด์	อัตราดอกเบี้ยสูงสุด (ระหว่าง 0 - 3%) กำหนดโดยรัฐบาล (1 % ในปี 1997) การชำระเงินต้นขึ้นกับดัชนีราคาโดยตรง และมีการปรับทุกปี	นักเรียนไม่ต้องจ่ายดอกเบี้ยระหว่างเรียน การชำระเริ่ม 2 ปีหลังจากที่เรียนจบ
ลีกเตนสไตน์	คิด 0 % ถ้าคืนเงินกู้ยืมภายใน 6 ปี ถ้ามิฉะนั้นคิดดอกเบี้ย 3.5 %	รัฐจ่ายดอกเบี้ยให้ระหว่างเรียน
นอร์เวย์	4.8 % ในปี 1997	รัฐรับผิดชอบจ่ายดอกเบี้ยให้ในระยะเวลาเรียนปกติ นักเรียนเริ่มจ่ายดอกเบี้ย 1 เดือนหลังจากเรียนจบ หรือได้รับเงินช่วยเหลือ
นิวซีแลนด์	อัตราดอกเบี้ยกู้ในปี 2000 คิด 7 % (ประกาศทุกเดือน เมษายนของทุกปี โดยคำนวณจากอัตราดอกเบี้ยพันธบัตรรวมค่าความเสี่ยง และค่าบริการเงินกู้ = 6.1 % + 0.9 %)	ผู้กู้เรียนเต็มเวลา หรือเรียนไม่เต็มเวลา และมีรายได้ต่ำกว่า \$ 24,596 ต่อปี ไม่ต้องเสียดอกเบี้ยเงินกู้ในขณะที่เรียนอยู่ และในปีต่อ ๆ ไป และหากไม่ได้เป็นนักเรียนหรือเรียนไม่เต็มเวลาแต่มีรายได้มากกว่า \$ 24,596 ต่อปี จะไม่ได้รับยกเว้นดอกเบี้ยแต่จะได้รับยกเว้นดอกเบี้ยขั้นพื้นฐาน (อัตราดอกเบี้ยขั้นพื้นฐาน (ประกาศทุกปีงบประมาณ) = อัตราดอกเบี้ย - อัตราเงินเฟ้อ = 7.0 % - 1.7 %) ถ้าผู้กู้ไม่มีรายได้หรือมีรายได้ต่ำกว่า \$ 14,716 ในปีงบประมาณ 1999 เขาจะได้อยกเว้นดอกเบี้ยขั้นพื้นฐาน
สหรัฐอเมริกา	มีเงินกู้หลายรูปแบบ ตั้งแต่ไม่คิดดอกเบี้ย จนถึงอัตราดอกเบี้ยสูงสุด 9.0 % ทั้งนี้อัตราดอกเบี้ยจะผันแปรและปรับเปลี่ยนทุกปีในวันที่ 1 กรกฎาคม	ถ้าเป็น Federal Direct Stafford/Ford Loans ผู้กู้ไม่ต้องเสียดอกเบี้ยถ้าผู้เรียนอย่างน้อยครึ่งหนึ่งของระยะเวลาเรียน ถ้าเป็น Federal Direct Unsubsidized Stafford/Ford Loans ผู้กู้ไม่ต้องชำระหนี้และดอกเบี้ยระหว่างเรียน และระยะปลอดหนี้ แต่รัฐจะคิดดอกเบี้ยเงินกู้ทั้งในระหว่างเรียนและระยะปลอดหนี้ โดยอัตราดอกเบี้ยสูงสุดไม่เกิน 9.0 %

จากตารางดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า เงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาของประเทศส่วนใหญ่ในทวีปยุโรป คิดอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาค่อนข้างต่ำ โดยส่วนใหญ่ นักเรียนจะไม่ต้องจ่ายดอกเบี้ยหรือเงินต้นระหว่างเรียน ทั้งนี้เพื่อให้ให้นักเรียนมุ่งเรียนหนังสือมากกว่าหาเงินมาชำระหนี้ เพื่อให้นักเรียนจะได้เรียนจบโดยเร็ว

3.5.4 ระยะเวลาการชำระคืนเงินกู้และเงื่อนไขอื่น ๆ

แต่ละประเทศกำหนดรูปแบบระยะเวลาการชำระคืนเงินกู้จุดเริ่มต้นชำระ ความถี่ในการชำระหนี้ และเงื่อนไขอื่น ๆ แตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์การให้กู้ยืม ระดับรายได้ของประชากร การให้ความช่วยเหลืออื่น ๆ ด้วยหรือไม่ เช่น ให้ทุนการศึกษาด้วยหรือไม่ กำหนดระยะเวลาชำระหนี้ของผู้กู้มักเริ่มหลังจากจบการศึกษาแล้ว 1 - 2 ปี และ/หรือมีงานทำ ให้ชำระเป็นระยะ ๆ เช่น ทุก 2 เดือน ทุก 6 เดือน หรือปีละ 1 ครั้ง ระยะเวลาการชำระคืนเงินกู้มีตั้งแต่ชำระภายใน 5 ปี ไปจนถึง 20 ปี จำนวนเงินที่ต้องชำระจะแตกต่างกันออกไปขึ้นกับมูลค่าหนี้ อัตราดอกเบี้ย และระยะเวลาการชำระคืน ทั้งนี้ การชำระคืนเงินกู้สามารถขอผ่อนผันหรือเลื่อนการชำระได้ในกรณีที่จำเป็น เช่น ตกงาน ตั้งครรภ์ เจ็บป่วย เป็นต้น และในบางประเทศรัฐบาลอาจให้การขยายระยะเวลาการชำระเงิน และ/หรือช่วยรับภาระการชำระหนี้ทั้งหมดหรือบางส่วนภายใต้สถานการณ์พิเศษ เช่น ประเทศสวีเดน หากต่อมาผู้กู้พิการ ผู้กู้จะได้รับการยกหนี้ เงื่อนไขการชำระหนี้บางประเทศกำหนดเงินชำระคืนขึ้นกับรายได้ที่ผู้กู้หาได้ ประเทศอังกฤษมีการติดตามหนี้ โดยหนี้จะถูกเก็บจากนายจ้างเมื่อผู้กู้มีรายได้รวมต่อปีสูงถึงระดับหนึ่ง ๆ (รายละเอียดปรากฏในตารางที่ 3.8)

แม้ว่าลักษณะการให้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาจะแตกต่างกันในแต่ละประเทศ แต่ความสัมพันธ์ของเงื่อนไขเงินกู้ยืมกับลักษณะเงินกู้ค่อนข้างชัดเจน กล่าวคือ ประเทศที่ให้เงินกู้ปลอดดอกเบี้ยมักจะมุ่งให้เงินกู้ยืมแก่นักเรียนที่ยากจน และมีจำนวนไม่มาก (สัดส่วนน้อยกว่า 25 % ของจำนวนนักเรียน นักศึกษาทั้งหมด) ประเทศที่มุ่งให้นักเรียนส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนให้เรียนระดับสูงจะให้สิทธินักเรียนส่วนใหญ่รับเงินกู้ยืมโดยคิดอัตราดอกเบี้ยค่อนข้างสูง และระยะเวลาการชำระหนี้ยาวนาน เช่น ประเทศไอร์แลนด์ อังกฤษ ฝรั่งเศส อิตาลี

การให้ความช่วยเหลือด้วยการให้กู้ระยะเวลายาวนาน และให้โอกาสนักเรียนเลื่อนการชำระหนี้หรือให้ยกเลิกหนี้ได้ในกรณีที่เป็นก่อให้เกิดภาระทางการเงินของรัฐบาลสูง และนำไปสู่ปัญหาอื่น ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้แก่ นักเรียนมีหนี้สินจำนวนมากและไม่สามารถชำระหนี้ได้ สิ่งเหล่านี้เป็นประเด็นหนึ่งที่ยังเป็นข้อถกเถียงทางวิชาการเกี่ยวกับข้อเสียของการให้ความช่วยเหลือการศึกษาด้วยการให้เงินกู้ยืมต่อไป

ตารางที่ 3.8 การชำระหนี้เงินกู้เพื่อการศึกษาของต่างประเทศ

	จุดเริ่มชำระหนี้และ ความถี่ในการชำระเงินกู้	ระยะเวลาการชำระ หนี้เงินกู้	รายได้เป็นเงินบาท ที่เกี่ยวข้องกับ การชำระหนี้	เงื่อนไขพิเศษอื่นๆ
ชุมชนชาวเบล เยียมและ ฝรั่งเศส	- 1 ตุลาคมของปีที่ 3 หรือปีที่ 5 หลังจาก เรียนจบมัธยมปลาย สำหรับการเรียน มหาวิทยาลัยทั้งระยะ สั้นและระยะยาว - 1 เมษายนของปีที่ หยุดเรียน - ความถี่ทุก 6 เดือน	5 ปี (ชำระ 10 ครั้ง)	ไม่มี ทั้งนี้ให้ชำระ จำนวนคงที่ทุก ๆ 6 เดือน	อัตราดอกเบี้ย 12% ถ้า ไม่ชำระดอกเบี้ยตาม กำหนดทุก 6 เดือน และ ให้ชำระก่อนได้
เดนมาร์ก	- เงินกู้รัฐบาล ชำระ 1 ปีหลังจากเรียนจบ และ/ หรือหยุดเรียน - ชำระทุก 2 เดือน	ระยะเวลาสูงสุด 15 ปี		สามารถขอเลื่อนการ ชำระหนี้ได้ และ/หรือลด จำนวนเงินกู้ภายใต้ สถานการณ์จำเป็น เช่น ตกงาน เจ็บป่วย ตั้งครรภ์ ฯลฯ
เยอรมัน	- 5 ปีหลังจากระยะเวลา เรียนปกติสูงสุดที่ จะได้รับการช่วยเหลือ - ความถี่ ทุกเดือน	ระยะเวลาสูงสุด 20 ปี โดยชำระทุกเดือนใน จำนวนต่ำสุดที่กำหนด ไว้คงที่	การชำระกำหนด ตามเงินขั้นต่ำที่หาได้	การชำระเงินกู้ล่วงหน้า สามารถทำได้
ฝรั่งเศส	- เงินใช้การชำระ เหมือนที่อื่น แต่เงื่อนไข ระยะเวลาการช่วยเหลือ แปรผันไปในแต่ละปี และในแต่ละแห่ง	สูงสุด 10 ปี	เงินใช้แปรผันไป ในแต่ละแห่ง	เงินใช้จะคล้ายๆ กัน แต่ เกณฑ์ที่กำหนดจะ แปรผันไปในแต่ละปีและ แต่ละแห่ง
ไอร์แลนด์ อิตาลี	- 1 ปีหลังจากเรียนจบ และหลังจากได้งานทำ	- ระยะเวลาไม่แน่นอน ขึ้นกับการตกลงกัน ระหว่างเขตและธนาคาร	- จำนวนสูงสุดที่ชำระ จะไม่เกิน 20 % ของ รายได้	- -

ตารางที่ 3.8 (ต่อ)

	จุดเริ่มชำระหนี้และความถี่ในการชำระเงินกู้	ระยะเวลาการชำระหนี้เงินกู้	รายได้เป็นเงินไขที่เกี่ยวข้องกับการชำระหนี้	เงื่อนไขพิเศษอื่นๆ
ลักเซมเบิร์ก	- 2 ปีหลังจากเรียนจบหรือหยุดเรียน - ทุกเดือน	10 ปี	-	รัฐบาลอาจให้การขยายเวลาการชำระเงิน และ/หรือช่วยรับภาระทั้งหมดหรือบางส่วนในการชำระเงินภายใต้สถานการณ์พิเศษ
เนเธอร์แลนด์	- ต้องชำระเงินหลังจากเรียนจบ โดยให้ระยะสูงสุด 2 ปี เริ่มจากเดือนมกราคมหลังจากเรียนจบหรือหยุดเรียน - ความถี่ ทุกเดือน	ระยะเวลาสูงสุด 15 ปี หลังจากเวลา 2 ปีที่เรียนจบ	การชำระเงินสัมพันธ์กับรายได้ที่ทำได้ โดยกำหนดจำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องชำระในแต่ละเดือน	ถ้าไม่สามารถชำระเงินได้ทั้งหมดภายใน 15 ปี หนี้จะถูกยกเลิก และถ้ารายได้ที่หาได้ต่ำมากอาจมีการลดจำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องชำระทั้งนี้ขึ้นกับเงินเดือนที่หาได้
ฟินแลนด์	- ตั้งแต่ปี 1992 การชำระเงินครั้งแรกกำหนดโดยสัญญาระหว่างนักเรียนและธนาคาร - ความถี่ของการชำระทุก ๆ 6 เดือน	ตั้งแต่ปี 1992 รัฐบาลประกันหนี้ กำหนดระยะเวลาจำกัด 30 ปี สำหรับเงินกู้ก่อนปี 1992 ระยะเวลาการชำระสูงสุด 14 ปี (2 เท่าของระยะเวลาเรียนปกติ) อย่างไรก็ตามระยะเวลาการชำระหนี้ขึ้นกับธนาคารกำหนด		รัฐอาจให้ความช่วยเหลือ ถ้าตกงาน อยู่ระหว่างตั้งครุภักดิ์หรือไปรับใช้ชาติ โดยรัฐจะรับผิดชอบในการชำระและตามหนี้คืนให้ธนาคาร ยกเว้นในกรณีพิเศษ เช่น พิกัด รัฐรับชำระหนี้ให้บางส่วนหรือทั้งหมดแทน
สวีเดน	- อย่างเร็วที่สุดจะต้องชำระเงินในเดือนมกราคมหลังจากเรียนจบอย่างน้อย 6 เดือน และ/หรือได้รับทุน - ความถี่ ทุกเดือนหรือทุก 3 เดือน แล้วแต่นักเรียนเลือก	ไม่มีการจำกัดเวลา และแปรผันตามความสามารถในการชำระ การชำระคืนได้รับการยกเลิกถ้านักเรียนมีอายุถึง 65 ปี	จำนวนเงินที่ต้องชำระขึ้นกับรายได้ และไม่เกิน 4 % ของรายได้ 2 ปีก่อนหน้า	สามารถเลื่อนการชำระได้ถ้าเวลาเรียนต้องขยายออกไป และได้รับการยกหนี้ถ้าพิการ

ตารางที่ 3.8 (ต่อ)

	จุดเริ่มชำระหนี้และความถี่ในการชำระเงินกู้	ระยะเวลาการชำระหนี้เงินกู้	รายได้เป็นเงินบาทที่เกี่ยวข้องกับการชำระหนี้	เงื่อนไขพิเศษอื่นๆ
อังกฤษ	<ul style="list-style-type: none"> - เริ่มชำระในเดือนเมษายนหลังจากเรียนจบ และนักเรียนมีรายได้เท่ากับหรือมากกว่าจำนวนรายได้ขั้นต่ำ - ความถี่ ทุกเดือน 	ระยะเวลาสูงสุดระหว่าง 5 - 7 ปี หนี้ได้รับการยกเลิกหลังจากชำระเป็นเวลา 25 ปี และหลังจากอายุ 50 ปี สำหรับผู้ที่เรียนจบเมื่ออายุ 40 ปี	จำนวนเงินที่ต้องชำระขึ้นกับรายได้ โดยในปี 1998/99 นักเรียนที่ลงทะเบียนใหม่จะต้องจ่ายคืนเงินกู้ตามจำนวน รายได้ที่เขาหาได้หลังจากเรียนจบ หนี้จะถูกเก็บจากนายจ้าง โดยเจ้าหน้าที่ภาษี และจะไม่เริ่มเก็บจนกว่ารายได้รวมต่อปีสูงกว่าระดับ GBP 10,000 (PPP/ECU 14,320)	การชำระหนี้อาจได้รับการเลื่อนออกไปถ้ารายได้ในปีก่อนหน้านั้นน้อยกว่า 85% ของค่าเฉลี่ยของรายได้แห่งชาติ และในระบบใหม่เริ่มปี 1998/99 นักเรียนที่ลงทะเบียนใหม่จะไม่ต้องชำระหนี้ถ้ามีรายได้รวมต่อปีต่ำกว่า GBP 10,000 (PPP/ECU 14,320)
ไอซ์แลนด์	<ul style="list-style-type: none"> - 2 ปีหลังจากได้รับปริญญา - ความถี่ ทุก 6 เดือน 	ก่อนปี 1992: 40 ปี ตั้งแต่ปี 1992: ไม่มี กำหนดระยะเวลาสูงสุด	เงินที่ต้องชำระในปีแรก กำหนดจำนวนคงที่ และเงินที่ต้องชำระในปีต่อ ๆ ไป ขึ้นกับรายได้ปีก่อนหน้า	อาจได้รับการยกเว้นไม่ต้องชำระหนี้ ถ้าเจ็บป่วย ตกงาน ขยายเวลาเรียน ปัญหาทางบ้าน หรือมีรายได้ไม่พอ
ลักเซมเบิร์ก	<ul style="list-style-type: none"> - สูงสุด 3 ปีหลังจากได้รับค่าจ้าง - ความถี่ ปีละ 1 ครั้ง 	ระยะเวลาสูงสุด 15 ปี ส่วนใหญ่จะชำระภายใน 6 ปี โดยได้รับการยกเว้นดอกเบี่ย		จำนวนเงินที่ต้องชำระต่อปี อาจได้รับการลดถ้าเข้าไปมีส่วนร่วมทางศาสนา การช่วยเหลือสังคม
นอร์เวย์	<ul style="list-style-type: none"> - 10 เดือนหลังจากเรียนจบ หรือได้รับเงินช่วยเหลือ - ความถี่ ทุก 3 เดือน 	ระยะเวลาสูงสุด 20 ปี โดยปกติ 15 ปี		อาจได้รับการยกเว้นการชำระดอกเบี่ย ถ้าเจ็บป่วย ภา าระ รับ ผิด ชอบ ทางครอบครัวสูงขึ้น ตกงาน หรือขยายเวลาเรียน การเลื่อนการชำระหนี้เป็นไปได้ถ้ามีความยากลำบากทางการเงินหรือรายได้ต่ำมาก

ตารางที่ 3.8 (ต่อ)

	จุดเริ่มชำระหนี้และ ความถี่ในการชำระเงินกู้	ระยะเวลาการชำระ หนี้เงินกู้	รายได้เป็นเงินไซ ที่เกี่ยวข้องกับ การชำระหนี้	เงื่อนไขพิเศษอื่นๆ
นิวซีแลนด์		ไม่กำหนดขึ้นกับมูลค่า หนี้และรายได้ที่ทำได้	เมื่อรายได้สุทธิเกินกว่า \$ 24,596 ต่อปี จะต้องชำระ เงินกู้ 15 เซนต์ทุก ๆ 1 เหรียญที่เกิน \$ 14,768	- ถ้ามีรายได้ต่ำกว่า \$ 24,596 ต่อปีได้รับการ ยกเว้นดอกเบี้ยเต็มจำนวน - สามารถชำระหนี้ผ่านกรม สรรพากร
สหรัฐอเมริกา	แตกต่างกันไปตาม ชนิดเงินกู้ที่ให้ เช่น ชำระหนี้เริ่มต้นหลัง จาก 6 เดือนนับจาก วันที่ผู้กู้จบการศึกษา หรือหยุดเรียนเกิน กว่าครึ่งหนึ่งของระยะ เวลาเรียน ถ้าผู้กู้กลับ เข้าเรียนก่อนอย่าง น้อยครึ่งเวลาก่อนสิ้น สุดระยะป ลอดหนี้ ระยะเวลาปลอดหนี้จะ เลื่อนออกไปจนกว่า จะเรียนจบ Direct Subsidized and Unsubsidized Loans การชำระหนี้งวดแรก กำหนด 60 วันหลัง จากสิ้นสุดระยะปลอด หนี้ ถ้าเป็น Direct PLUS Loan จะ กำหนด 60 วันจาก เงินกู้งวดสุดท้าย	มีทางเลือกในการชำระหนี้เงินกู้ 4 ทาง ได้แก่ 1. ชำระเป็นรายเดือนในจำนวนคงที่ อย่างน้อย \$ 50 ต่อเดือนในระยะเวลาไม่เกิน 10 ปี 2. ขยายระยะเวลาการชำระออกไป 12-30 ปี ขึ้นกับจำนวนหนี้ และชำระเป็นจำนวน คงที่ต่อเดือน 3. ชำระหนี้ในจำนวนน้อยระยะแรก และค่อย ๆ เพิ่มขึ้นทุก ๆ 2 ปี ระยะเวลาชำระ 12 -30 ปี โดยชำระเงินแต่ละเดือนไม่เกิน 1.5 เท่าของทางเลือกที่ 1 4. ชำระเงินกู้อย่างน้อยตามรายได้และจำนวนเงินกู้ที่ได้รับ โดยจะชำระรายเดือนไม่เกิน 20 % ของรายได้พึงประเมิน ชำระไม่เกิน 25 ปี หลังจาก 25 ปี จำนวนเงินกู้ที่ค้าง ชำระจะต้องเสียดอกเบี้ยแต่จะถูกลดหนี้เป็นภาษีแทน ในกรณีไม่สามารถชำระด้วย 4 ทางเลือกข้างต้น ผู้กู้สามารถกำหนดแผนการชำระเงินกู้เอง โดยศูนย์บริการเงินกู้จะพิจารณาเป็นราย ๆ ไป ผู้กู้สามารถขอพักหรือผ่อนผันการ ชำระหนี้ได้หากมีเหตุฉุกเฉินสมควร การหยุดชำระหนี้เกิดได้ถ้า ผู้กู้พิการ ตาย ไม่ สามารถเรียนจบเพราะสถานศึกษาปิด เป็นบุคคลล้มละลาย		

3.5.5 อัตราการชำระคืนเงินกู้

โดยทั่วไปแล้วพบว่าระบบเงินให้กู้ยืมมีอัตราการชำระคืน (the loan recovery ratio) หรือ สัดส่วนเงินที่ชำระคืนต่อเงินกู้ยืม จะอยู่ระหว่างร้อยละ 40 - 50 และมีน้อยมากที่มีอัตราการชำระคืนสูงถึงร้อยละ 70 อัตราการชำระคืนจะสูงหรือต่ำขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของเงินกู้ยืม เงินกู้ยืมที่กำหนดอัตราดอกเบี้ยต่ำเพื่ออุดหนุนนักเรียนเพื่อประโยชน์ทางสังคม มีอัตราการสูญหนี้ (default on loan) สูง และ/หรือค่าใช้จ่ายในการบริหารเงินกู้ยืมสูงมักจะมีอัตราการชำระคืนต่ำ²²

ในสหรัฐอเมริกา บทลงโทษกรณีผิดสัญญา หรือไม่ชำระหนี้ ภายใน 180 วัน ผลเสียหายจะตกแก่ผู้กู้ ดังนี้

1. ถูกฟ้องร้องเงินกู้ทั้งหมด
2. ถูกติดตามหนี้สินทั้งหมด รวมทั้งค่าธรรมเนียม และค่าใช้จ่ายติดตามหนี้ต่าง ๆ
3. ถูกราชงานไปยังสำนักงานตรวจสอบแห่งชาติ (National Credit Bureau) ทำให้ความน่าเชื่อถือทางการเงินลดลง บันทึกประวัติจะเก็บไว้เป็นเวลา 7 ปี แม้ว่าผู้กู้จะชำระหนี้หมดแล้วก็ตาม ยกเว้นมีการดำเนินการประนอมหนี้
4. ไม่ได้ได้รับความช่วยเหลือทางการเงินเพิ่มเติมอื่น ๆ และอาจสูญเสียสิทธิความช่วยเหลืออื่น ๆ จากรัฐ

²² Adrian Ziderman, The Student Loans Scheme in Thailand: A review and Recommendation for Efficient and Equitable Functioning of the Scheme. Asian Development Bank Social Sector Program Loan.

5. กรมสรรพากรสามารถยึดเงินภาษีในส่วนที่ได้รับคืน
มาชำระหนี้ได้
6. ค่าจ้างอาจได้รับไม่เต็มอัตรา

4

วิเคราะห์การบริหารจัดการ กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

4.1 บทนำ

ในการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา มีประเด็นสำคัญที่ต้องการชี้ให้เห็นถึงประเด็นปัญหา สาเหตุของปัญหา และผลที่เกิดขึ้น ซึ่งแบ่งเป็น 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1) การเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย 2) ความเท่าเทียมกันของการได้รับเงินกู้ยืม และ 3) การดำรงอยู่ของกองทุนเงินกู้ยืมที่จะหมุนเงินที่ได้รับชำระมาให้กู้ต่อกับนักเรียน นักศึกษาต่อไป โดยแต่ละประเด็นมีสาระสำคัญ ดังนี้

4.2 การเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย (Target Group)

4.2.1 วัตถุประสงค์ของกองทุน

วัตถุประสงค์ของกองทุนฯ คือ การให้กู้ยืมแก่นักเรียน และนักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ โดยให้กู้ยืมเพื่อเป็นค่าเล่าเรียน ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการครองชีพระหว่างการศึกา ทั้งนี้ เพื่อเพิ่มโอกาสให้นักเรียนที่ด้อยโอกาสได้ศึกษาต่อ ตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจนถึงปริญญาตรีภายในประเทศ ดังนั้นกลุ่ม

เป้าหมาย (Target Group) ของกองทุนฯ จึงเป็นนักเรียน นักศึกษาที่ยากจน และมีความประสงค์จะได้รับความช่วยเหลือทางการเงินเพื่อศึกษาต่อในระดับสูง

ในระยะแรกกองทุนฯ ตั้งเป้าหมายให้กู้ยืมแก่นักเรียน นักศึกษาที่ยากจนเป็นจำนวน 300,000 ราย กำหนดระยะเวลาดำเนินการภายในเวลา 4 ปี จากการกำหนดเป้าหมายดังกล่าวพบว่า กองทุนฯ สามารถให้เงินกู้ยืมแก่นักเรียนได้เป็นจำนวนมาก และเกินจำนวนเป้าหมายที่ตั้งไว้ในปีที่ 2 ของการดำเนินงาน (2540) ซึ่งผลจากการดำเนินงานของกองทุนฯ พบว่าจำนวนผู้กู้มีไม่มากในปีแรก แต่จำนวนผู้กู้ได้เพิ่มขึ้นอย่างมากในปีที่ 2 - 3 (ช่วงปี 2540-2541) เนื่องจากในช่วงเวลาดังกล่าวคณะกรรมการกองทุนฯ ได้เปลี่ยนแปลงเงื่อนไขกำหนดความยากจนของผู้กู้ คือปรับเพิ่มเงื่อนไขรายได้ของครอบครัวผู้กู้จากไม่เกิน 120,000 บาทต่อปี เป็น 300,000 บาทต่อปี ทำให้มีผู้ประสงค์ขอกู้จำนวนมากมีคุณสมบัติตรงตามเงื่อนไขใหม่นี้ อย่างไรก็ตาม จำนวนนักเรียนที่ได้รับเงินกู้ยืมจำนวนมากดังกล่าวจะเป็นกลุ่มเป้าหมาย (นักเรียน นักศึกษาที่ยากจน) ของกองทุนฯ หรือไม่ ยังเป็นประเด็นที่ไม่ชัดเจน เช่น การกำหนดให้รายได้ของครอบครัวผู้กู้ไม่เกิน 300,000 บาทต่อปี ถือเป็นรายได้ที่ยากจนหรือไม่ (ต่อมาในปี 2541-2543 คณะกรรมการฯ ได้ปรับลดเงื่อนไขดังกล่าว เป็นรายได้ของครอบครัวผู้กู้ไม่เกิน 150,000 บาทต่อปี) แม้ว่ากองทุนฯ จะให้กู้ยืมแก่นักเรียน นักศึกษาจำนวนมาก แต่กลับพบว่ามึนักเรียน นักศึกษาที่ยากจนจำนวนมากที่ไม่ได้รับเงินกู้ยืม ทำให้ไม่ได้เรียนต่อหรือต้องออกจากการศึกษาระหว่างเรียน

เพราะขาดทุนทรัพย์ ในขณะที่ยังมีนักเรียน นักศึกษาบางคนที่ได้รับเงินกู้ยืมนำเงินที่ได้ไปใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย²³ (รายละเอียดปรากฏในตารางที่ 4.1)

4.2.2 จำนวนผู้กู้

เมื่อพิจารณาจากจำนวนผู้กู้รายเก่าและรายใหม่พบว่า การให้กู้ยืมของกองทุนฯ เป็นการให้กู้ยืมแก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าเป็นส่วนใหญ่ หรือมากกว่าร้อยละ 50 ซึ่งลักษณะดังกล่าวจะแตกต่างกับกองทุนให้กู้ยืมในต่างประเทศ ซึ่งส่วนใหญ่มักให้ทุนกู้ยืมแก่นักเรียนที่ศึกษาระดับอุดมศึกษา และให้ทุนการศึกษาให้เปล่าแก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สาเหตุส่วนหนึ่งอาจเนื่องมาจากการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในประเทศไทยไม่ถือเป็นการศึกษาภาคบังคับ ทำให้มีนักเรียนจำนวนมากเลือกที่จะไม่เรียนต่อระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหลังจากจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น แต่ทำงานหาเงินแทน อัตราการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจึงต่ำมาก และโอกาสที่นักเรียนจะลาออกระหว่างเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสูง กองทุนฯ จึงเน้นให้กู้ยืมแก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย การดำเนินการดังกล่าวจึงเพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ด้านสังคมของกองทุนฯ นั้นเอง (รายละเอียดปรากฏในตารางที่ 4.2)

²³ สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบพบว่า การดำเนินงานกองทุนฯ ของสถานศึกษาบางแห่งไม่บรรลุวัตถุประสงค์เท่าที่ควร มีการให้กู้ยืมแก่ผู้ที่มีรายได้สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด โดยไม่มีเหตุผลและไม่ขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการฯ หรือไม่ปฏิบัติตามระเบียบกองทุนฯ เกี่ยวกับการจัดทำรายงานแจ้งผลการศึกษาทุกสิ้นปีการศึกษา หรือให้แจ้งจำนวนผู้กู้ยืมที่เงินพ้นสภาพการเป็นนักเรียน นักศึกษาภายใน 15 วันนับแต่วันพ้นสภาพ

ตารางที่ ๕.1 จำนวนผู้กู้ยืมเงินและรายได้ ของสำนักงาน กศน. ปีการศึกษา 2559-2562 และปีงบประมาณ 2563-2566

ปี	ผู้เข้า		ผู้จบ		ผู้โอน		ผู้โอน		ผู้โอน		ผู้โอน		ผู้โอน	
	(คน)	(ล้านบาท)	(คน)	(ล้านบาท)	(คน)	(ล้านบาท)	(คน)	(ล้านบาท)	(คน)	(ล้านบาท)	(คน)	(ล้านบาท)	(คน)	(ล้านบาท)
2559	41	-	-	-	17,71	2,072.07	-	2,051.72	17,71	2,051.72	-	2,051.72	17,71	2,051.72
รวม	-	-	-	-	17,71	2,051.72	-	2,051.72	17,71	2,051.72	-	2,051.72	17,71	2,051.72
2560	15,238	17,969.02	-	2,250.72	27,201	18,000,000.00	3,117	3,430.07	27,201	18,000,000.00	3,117	3,430.07	27,201	18,000,000.00
รวม	15,238	17,969.02	-	2,250.72	44,912	20,050,000.00	6,234	6,481.79	44,912	20,050,000.00	6,234	6,481.79	44,912	20,050,000.00
2561	11,378	11,800.00	-	3,050.00	12,000	12,000.00	3,34	3,075.00	12,000	12,000.00	3,34	3,075.00	12,000	12,000.00
รวม	11,378	11,800.00	-	3,050.00	24,000	24,000.00	6,578	6,550.00	24,000	24,000.00	6,578	6,550.00	24,000	24,000.00
2562	15,148	20,000.00	1,100	1,000.00	16,248	21,000.00	1,100	1,000.00	16,248	21,000.00	1,100	1,000.00	16,248	21,000.00
รวม	15,148	20,000.00	1,100	1,000.00	32,496	32,000.00	2,200	2,000.00	32,496	32,000.00	2,200	2,000.00	32,496	32,000.00
2563	17,000	22,000.00	1,000	1,000.00	18,000	23,000.00	1,000	1,000.00	18,000	23,000.00	1,000	1,000.00	18,000	23,000.00
รวม	17,000	22,000.00	1,000	1,000.00	36,000	36,000.00	2,200	2,000.00	36,000	36,000.00	2,200	2,000.00	36,000	36,000.00

ตารางที่ 4.1 จำนวนผู้รับทุนและรางวัล และจำนวนเงิน ซึ่งการศึกษา 2539-2543 และปีงบประมาณปี 2543-2545 (ต่อ)

ปี	ผู้รับทุน		ผู้รับรางวัล		ผู้รับทุน		ผู้รับรางวัล		รวม	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม					
	จำนวน	เงิน (บาท)	จำนวน	เงิน (บาท)	จำนวน	เงิน (บาท)	จำนวน	เงิน (บาท)													
2539	48	2,000	48	1,271	147	20,200	44	17,000	124	4,271	118	13,818	48	2,000	48	1,271					
รวม	17,200	9,640	6,200	4,140	3,700	17,700	1,000	5,000	5,000	1,000	10,000	1,000	10,000	1,000	10,000	1,000	10,000				
2540	48	2,000	48	1,271	147	20,200	44	17,000	124	4,271	118	13,818	48	2,000	48	1,271	118	13,818			
รวม	17,200	9,640	6,200	4,140	3,700	17,700	1,000	5,000	5,000	1,000	10,000	1,000	10,000	1,000	10,000	1,000	10,000	1,000	10,000		
2541	48	2,000	48	1,271	147	20,200	44	17,000	124	4,271	118	13,818	48	2,000	48	1,271	118	13,818	48	1,271	
รวม	17,200	9,640	6,200	4,140	3,700	17,700	1,000	5,000	5,000	1,000	10,000	1,000	10,000	1,000	10,000	1,000	10,000	1,000	10,000	1,000	10,000
2542	48	2,000	48	1,271	147	20,200	44	17,000	124	4,271	118	13,818	48	2,000	48	1,271	118	13,818	48	1,271	
รวม	17,200	9,640	6,200	4,140	3,700	17,700	1,000	5,000	5,000	1,000	10,000	1,000	10,000	1,000	10,000	1,000	10,000	1,000	10,000	1,000	10,000
2543	48	2,000	48	1,271	147	20,200	44	17,000	124	4,271	118	13,818	48	2,000	48	1,271	118	13,818	48	1,271	
รวม	17,200	9,640	6,200	4,140	3,700	17,700	1,000	5,000	5,000	1,000	10,000	1,000	10,000	1,000	10,000	1,000	10,000	1,000	10,000	1,000	10,000

ตารางที่ 4.2 จำนวนผู้กู้รายเก่าและรายใหม่

ระดับการศึกษา	2539	2540		2541	
	รายใหม่	รายเก่า	รายใหม่	รายเก่า	รายใหม่
มัธยมปลาย					
- โรงเรียนรัฐ	59,337	106,951	35,288	100,050	78,324
- โรงเรียนเอกชน	24,888	52,871	17,355	47,674	59,522
รวม	84,225	159,822	52,643	147,724	137,846
- โรงเรียนอาชีวศึกษาของรัฐ	25,815	75,122	20,125	57,407	63,403
รวมมัธยมปลาย	110,040	234,944	72,768	205,131	201,249
สัดส่วน (ร้อยละ)	75	76	68	78	63
อุดมศึกษา					
- สถาบันราชชมงคล	4,084	7,847	3,658	6,995	12,129
- สถาบันชภัฏ	11,251	23,380	11,855	13,526	44,092
รวมกระทรวงศึกษาธิการ	15,335	31,227	15,513	20,521	56,221
- มหาวิทยาลัยรัฐ	14,352	27,915	15,243	22,328	43,938
- มหาวิทยาลัยเอกชน	7,178	14,662	6,245	16,455	20,178
รวมทบวงมหาวิทยาลัย	21,530	42,577	21,488	38,783	64,116
รวมอุดมศึกษา	36,865	73,804	37,001	59,304	120,337
สัดส่วน (ร้อยละ)	25	24	34	22	37
รวมทั้งสิ้น	146,905	308,748	109,769	264,435	321,586

หากพิจารณาจากอัตราการเพิ่มขึ้นของจำนวนผู้กู้พบว่า ผู้กู้มีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วจาก 148,444 คน ในปีแรก (2539) เป็น 435,426 คน ในปีที่ 2 (2540) 747,010 คน ในปีที่ 3 (2541) 881,715 คน ในปีที่ 4 (2542) และคาดว่าจะมีจำนวน 974,750 คน ในปีที่ 5 (2543) เมื่อเปรียบเทียบกับเป้าหมายจำนวนผู้กู้ที่กองทุนฯ กำหนด จะเห็นได้ว่ากองทุนฯ สามารถให้ทุนกู้ยืมแก่นักเรียน นักศึกษาเป็นจำนวนเกินกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ (ผู้กู้จำนวน 300,000 ราย) ตั้งแต่ปีที่ 2 ของการดำเนินงาน (รายละเอียดปรากฏในตารางที่ 4.3)

ตารางที่ 4.3 จำนวนผู้กู้ และอัตราการเพิ่มของจำนวนผู้กู้ต่อปี

ปีการศึกษา	จำนวนผู้กู้ (คน)	อัตราการเพิ่ม (ร้อยละ)
2539	148,444	-
2540	436,426	194.00
2541	747,010	71.17
2542	881,864	18.05
2543*	974,750	10.53

อย่างไรก็ตาม หากจะวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของกองทุนฯ ว่าสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายหรือไม่นั้น จำเป็นต้องประเมินและตรวจสอบต่อไปด้วยว่าผู้ที่ได้รับเงินกู้จากกองทุนฯ เป็นจำนวนมากนั้นเป็นนักเรียน นักศึกษาที่ยากจนจริงหรือไม่ และยังมีนักเรียน นักศึกษาที่ยากจนและมีความต้องการกู้ยืมเพื่อการศึกษาอีกจำนวนเท่าใด ที่ยังไม่ได้รับเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา²⁴ ซึ่งการประเมินและตรวจสอบดังกล่าวเป็นสิ่งที่พิสูจน์ได้ยาก แต่สมควรที่จะมีการศึกษาต่อไป

4.2.3 การเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายของกองทุนฯ

ดังที่กล่าวมาข้างต้นว่ากลุ่มเป้าหมายของกองทุนฯ คือ นักเรียน นักศึกษาที่ยากจน และมีความประสงค์จะเรียนต่อในระดับการศึกษาที่สูงกว่ามัธยมต้นจนถึงระดับปริญญาตรี²⁵ อย่างไรก็ตาม การบรรลุเป้าหมายของกองทุนฯ ที่มุ่งให้เงินกู้ยืมแก่นักเรียนผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ยังคงเป็นประเด็นที่น่าสงสัย²⁶ และเชื่อว่าการรั่วไหลเกิดขึ้น เนื่องจาก

²⁴ จากข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) กระทรวงศึกษาธิการ พบว่าในปีการศึกษา 2543 สช. ได้รับเงินจัดสรรจำนวน 115 ล้านบาท คาดว่าจะจัดสรรให้ผู้กู้รายใหม่ได้ 4,078 ราย แต่มีจำนวนผู้ยื่นขอกู้จำนวนสูงถึง 39,235 ราย แม้ว่ามีผู้ใช้ผู้ยื่นขอกู้ทุกรายจะมีคุณสมบัติผู้กู้ตามที่กองทุนฯ กำหนดครบถ้วน แต่ตัวเลขดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าจำนวนเงินกู้ยืมที่รัฐจัดสรรให้ในปัจจุบันไม่เพียงพอ และจะมีผู้ต้องการกู้แต่ไม่ได้รับเงินกู้ก็เป็นจำนวนมาก

²⁵ เพื่อให้การตั้งเป้าหมายของกองทุนฯ อย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม จำนวนนักเรียน นักศึกษาที่ยากจนที่ต้องการเรียนต่อในระดับสูงกว่ามัธยมต้นจนถึงระดับปริญญาตรีที่เป็นกลุ่มเป้าหมายควรประมาณการจากโครงสร้างจำนวนประชากรอายุต่าง ๆ ในแต่ละระดับการศึกษา นำตัวเลขดังกล่าวมาประมาณการค่าใช้จ่ายต่อหัวนักเรียน แล้วจึงคำนวณหาจำนวนเงินที่ต้องใช้ในการให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา เพื่อตั้งงบประมาณต่อไป

²⁶ จากการตรวจสอบของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินพบว่า การจ่ายเงินให้กู้ยืมไม่บรรลุวัตถุประสงค์เท่าที่ควร มีการให้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาแก่ผู้ที่มีได้ยากจนจริง

1) การกำหนดคุณสมบัติผู้ขอยืมของกองทุนฯ ไม่สัมพันธ์และครอบคลุมลักษณะของผู้เรียนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ โดยตรง (รายละเอียดปรากฏในภาคผนวก ข.) กล่าวคือ กองทุนฯ กำหนดหลักเกณฑ์/คุณสมบัติโดยพิจารณาจากรายได้ผู้กู้ต่อครอบครัวเพียงอย่างเดียว ซึ่งไม่เพียงพอให้กองทุนฯ เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายผู้ขอกู้ที่มีฐานะยากจนได้ ซึ่งเห็นได้จากในปี 2542 กองทุนกำหนดให้รายได้ผู้กู้ต่อครอบครัวไม่เกิน 150,000 บาทต่อปี เว้นแต่ผู้ขอกู้รายเก่า ปี 2540-2541 ที่กำหนดให้ผู้ขอกู้ต้องมีรายได้ต่อครอบครัวไม่เกิน 300,000 บาทต่อปี และปี 2539 ที่กำหนดให้ผู้ขอกู้ต้องมีรายได้ต่อครอบครัวไม่เกิน 120,000 บาทต่อปี ดังนั้นควรกำหนดหลักเกณฑ์/คุณสมบัติผู้ขอกู้ โดยคำนึงถึงขนาดครัวเรือน จำนวนผู้สามารถหารายได้ของครัวเรือน จำนวนผู้อยู่ในวัยเรียนของครอบครัว ส่วนประกอบของครอบครัว เช่น พ่อแม่อยู่ด้วยกัน หรือหย่าร้าง ตลอดจนรายได้ต่อครัวเรือน เพื่อเป็นรายละเอียดในการประเมินได้ว่านักเรียนหรือครอบครัวนั้นนักเรียนมีความขาดแคลนทุนทรัพย์จริงหรือไม่

2) กระบวนการคัดเลือก (Screening Process) และการกำกับ ดูแล ตรวจสอบ (Investigation) ของกองทุนฯ ไม่รัดกุมและทั่วถึง เนื่องจากกระบวนการคัดเลือกและการตรวจสอบผู้ขอกู้ที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดนั้น กองทุนฯ ไม่ได้ดำเนินการเอง แต่มอบอำนาจความรับผิดชอบให้เป็นของสถานศึกษาดำเนินการแทน ในทางปฏิบัติสถานศึกษามีแนวโน้มที่จะดำเนินการตามกระบวนการดังกล่าวอย่างไม่รัดกุม และมีลักษณะเป็นเชิงพาณิชย์ กล่าวคือ สถานศึกษาบางแห่งคัดเลือกและตรวจสอบผู้ยื่นความประสงค์ขอกู้ยืมตามเอกสารที่

ผู้ขอกู้กรอกเท่านั้น หรือมอบหมายให้บุคคลคนเดียวทำหน้าที่ตั้งแต่การรับสมัคร ตรวจสอบคุณสมบัติและหลักฐานการขอู้ จัดทำสัญญากู้ยืมเงิน ตลอดจนดำเนินการด้านการเงินตั้งแต่ต้นจนจบ สถานศึกษาบางแห่งให้เงินกู้ยืมเฉพาะส่วนที่จ่ายแก่สถานศึกษาเท่านั้น และลดเงินกู้ที่เป็นค่าใช้จ่ายส่วนตัวของผู้กู้ ทั้งนี้มีสาเหตุเนื่องจาก

2.1) การคัดเลือกและการตรวจสอบนักเรียน นักศึกษาผู้ยื่นขอู้ มีต้นทุนทั้งด้านตัวเงิน และด้านเวลาค่อนข้างสูง แม้ว่ากองทุนฯ จะมีค่าตอบแทน แต่ก็ค่อนข้างต่ำ สถานศึกษาส่วนใหญ่มักจะไม่ได้แต่งตั้งพนักงานทำหน้าที่คัดเลือกและตรวจสอบผู้ขอู้ที่ทำหน้าที่นี้เต็มเวลา (full-time) แต่จะแต่งตั้งครู หรือพนักงานที่มีหน้าที่ประจำอย่างอื่นอยู่แล้ว เช่น ให้ครูแนะแนวทำหน้าที่นี้เป็นหน้าที่เสริม (part-time)

2.2) การให้เงินกู้ยืมแก่นักเรียนจำนวนมากเท่าใด จะเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาในเชิงพาณิชย์มากเท่านั้น กล่าวคือ ถ้าสถานศึกษาให้เงินกู้ยืมนักเรียนจำนวนมากได้ ก็จะมีนักเรียนสามารถเรียนกับสถานศึกษาจำนวนมากด้วย และสถานศึกษาก็จะมีรายได้จากค่าเล่าเรียนสูงขึ้น การที่นักเรียนที่ได้กู้ยืมจะขาดแคลนทุนทรัพย์จริงหรือไม่ ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษามากนัก จนบางครั้งพบว่าสถานศึกษาบางแห่งกำหนดให้เงินกู้ยืมเพียงพอเฉพาะแก่ค่าเล่าเรียนเท่านั้น เพื่อที่สถานศึกษาจะสามารถให้เงินกู้ยืมแก่นักเรียนจำนวนมากขึ้น และเงินจำนวนนี้ไม่พอเพียงต่อการใช้จ่ายอื่น ๆ ของนักเรียนที่ยากจนอย่างแท้จริง ทำให้นักเรียนที่ยากจนจริง ๆ ไม่สามารถเข้าเรียนในสถานศึกษานั้นได้

จากการสัมภาษณ์ เจ้าหน้าที่กองทุนฯ พบว่า กองทุนฯ ตระหนักถึงประเด็นนี้ และได้จัดให้มีระบบการตรวจสอบ การคัดเลือกผู้กู้ของสถานศึกษา ตรวจสอบคุณสมบัติของผู้กู้ในสถานศึกษา เป็นระยะ ๆ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากจำนวนสถานศึกษาที่ดำเนินงาน กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา มีจำนวนมาก และเป็นการยากที่จะชี้ชัด ถึงสาเหตุความไม่เข้มงวดในการคัดเลือก และ/หรือตรวจสอบคุณสมบัติ ผู้ขอกู้ของสถานศึกษา ทำให้การตรวจสอบสถานศึกษาของกองทุนฯ โดย คณะอนุกรรมการตรวจสอบ คณะทำงานติดตามประเมินผลกองทุนเงินให้ กู้ยืมของจังหวัดและของกรมเป็นไปอย่างล่าช้าและไม่ทั่วถึง จึงเสนอแนะให้ มีการจัดการสุ่มตรวจสอบสถานศึกษาตามภูมิภาคบ่อยครั้งขึ้นมากกว่านี้ โดยอาจจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบประจำภูมิภาคต่าง ๆ ให้ทำหน้าที่ ตรวจสอบโดยตรง นอกจากนี้ ควรมีการกำหนดบทลงโทษ หากสถาน ศึกษาหรือผู้กู้ไม่ดำเนินการตามระเบียบที่กองทุนฯ กำหนด เช่น งดให้เงิน กู้ยืมสถานศึกษาหรือนักเรียน นักศึกษา ดังกล่าว เป็นต้น

4.3 ความเท่าเทียมกันในการได้รับเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา

แหล่งเงินทุนของกองทุนฯ ได้รับจากการจัดสรรงบประมาณ แผ่นดิน และได้รับจำนวนสูงขึ้นทุกปี จาก 3,000 ล้านบาท ในปีแรก (2539) และเพิ่มขึ้นเป็น 25,600 ล้านบาท ในปี 2543 อย่างไรก็ตาม หากเปรียบเทียบกับจำนวนผู้กู้ที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วแล้วจะเห็นได้ว่า จำนวนเงิน งบประมาณที่เพิ่มขึ้นมีจำนวนน้อยกว่ามาก ทำให้ขนาดเงินกู้โดยเฉลี่ยต่อ ผู้กู้มีมูลค่าลดลง โดยผู้กู้รายใหม่ได้รับเงินกู้มูลค่าโดยเฉลี่ยต่ำกว่าผู้กู้รายเก่า

แม้ว่าค่าเล่าเรียน ค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาจะมีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปีตามอัตราเงินเฟ้อ หรือค่าครองชีพที่สูงขึ้นก็ตาม

การจัดสรรงบประมาณที่เพิ่มขึ้นในอัตราที่ต่ำกว่าอัตราการเพิ่มขึ้นของจำนวนผู้กู้ แสดงถึงการลดการให้การสนับสนุนการศึกษาของรัฐบาลผ่านกองทุนฯ เพราะหากกองทุนฯ จะให้ผู้กู้รายใหม่ในขนาดเงินกู้เท่าเดิม กองทุนฯ จะต้องให้กู้จำนวนรายลดลง หรือหากกองทุนฯ จะคงจำนวนผู้กู้เพิ่มขึ้นในจำนวนเท่าเดิม ขนาดเงินกู้ที่ผู้กู้รายใหม่จะได้รับก็จะน้อยลง ซึ่งก่อให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันระหว่างผู้กู้รายเก่าและรายใหม่ อีกทั้งเงินกู้ที่ผู้กู้ได้รับอาจไม่เพียงพอใช้จ่ายเพื่อการศึกษา

นอกจากนี้ ขนาดเงินให้กู้ยืมยังกำหนดไม่เท่าเทียมกันระหว่างการให้กู้ยืมของสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการกับสถานศึกษาในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย เนื่องจากคณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาเพียงกำหนดเงื่อนไขการให้กู้ยืมอย่างกว้าง ๆ และมอบอำนาจให้คณะกรรมการบัญชีจ่ายที่หนึ่งและคณะกรรมการบัญชีจ่ายที่สองกำหนดขนาดวงเงินกู้ได้เอง (อ้างแล้ว บทที่ 2 หัวข้อโครงสร้างกองทุนฯ) นอกจากนี้ คณะกรรมการฯ ยังมอบอำนาจให้สถานศึกษากำหนดรายละเอียดเงื่อนไขการให้กู้ ขนาดเงินกู้ภายใต้เพดานเงินกู้ที่กำหนด และกลไกการคัดเลือกผู้กู้ได้เองอย่างอิสระเต็มที่ นำไปสู่ความหลากหลายของขนาดเงินกู้ เงื่อนไขการให้กู้ยืม และเกิดความไม่เท่าเทียมกันระหว่างผู้ขอู้ที่มีคุณสมบัติเหมือนกัน มีระดับรายได้ต่ำเท่ากัน แต่เรียนอยู่ต่างสถานศึกษา หรือแม้แต่ผู้ขอู้ที่เรียนในสถานศึกษาที่คล้ายกัน แต่สังกัดต่างกระทรวง (กระทรวงศึกษาธิการกับทบวงมหาวิทยาลัย) อาจได้รับเงินกู้ยืมไม่เท่ากัน

และ/หรือมีโอกาสได้รับเงินกู้ยืมไม่เท่ากัน ซึ่งเห็นได้จากผลการศึกษาของธนาคารเพื่อการพัฒนาเอเชีย (ADB) พบว่าขนาดวงเงินให้กู้ยืมสำหรับสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการจะต่ำกว่าขนาดวงเงินให้กู้ยืมสำหรับสถานศึกษาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ดังนั้น ผู้กู้ที่เรียนระดับการศึกษาเดียวกัน อาศัยอยู่ในเมืองเดียวกัน ครอบครัวมีรายได้เท่ากัน คนหนึ่งอาจมีสิทธิได้เงินกู้ยืม อีกคนอาจไม่ได้รับเงินกู้ได้ (รายละเอียดปรากฏในตารางที่ 4.4) นอกจากนี้ ยังพบว่าขนาดของเงินกู้โดยเฉลี่ยที่สถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการให้จะต่ำกว่าขนาดเงินกู้ที่สถานศึกษาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยให้ (รายละเอียดปรากฏในตารางที่ 4.5 - 4.6)

ตารางที่ 4.4 วงเงินให้กู้ยืม

ระดับการศึกษา	ผู้กำหนด	ค่าเล่าเรียน	ค่าใช้จ่าย เกี่ยวเนื่อง กับการศึกษา	ค่าครองชีพ		รวมเพดาน เงินให้กู้ (บาท/ปี)
				ค่าที่พัก	ค่าใช้จ่าย ส่วนตัว	
1. มัธยมศึกษา	กองทุนฯ	10,440	3,000	18,000	24,000	55,440
	ศธ.	8,000	-	-	12,000	20,000
ตัวอย่าง						
ม.เกษตรศาสตร์	ทบวงฯ					
- ม.5		12,820	3,000	-	24,000	39,820
- ม.6		14,300	3,000	-	24,000	41,320
ม.รามคำแหง	ทบวงฯ	4,000	3,000	-	24,000	31,000
ม.ประสานมิตร	ทบวงฯ	5,850	3,000	-	24,000	32,850

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ระดับการศึกษา	ผู้กำหนด	ค่าเล่าเรียน	ค่าใช้จ่าย เกี่ยวเนื่อง กับการศึกษา	ค่าครองชีพ		รวมเพดาน เงินให้กู้ (บาท/ปี)
				ค่าที่พัก	ค่าใช้จ่าย ส่วนตัว	
2. อาชีวศึกษา						
2.1 ปวช.	กองทุนฯ	16,500	4,000	18,000	24,000	62,500
	ศธ.	12,000	4,000	12,000	12,000	40,000
	กองทุนฯ	20,240	4,000	18,000	28,000	70,240
2.2 ปวส. ปวท. อนุปริญญา	ศธ.	18,000	4,000	12,000	24,000	58,000
3. ปริญญาตรี	กองทุนฯ	46,000	6,000	18,000	30,000	100,000
	ศธ.	18,000	6,000	12,000	24,000	60,000
	ทบวงฯ	46,000	6,000	18,000	30,000	100,000

หมายเหตุ

- ค่าเล่าเรียนและค่าใช้จ่ายการศึกษาจ่ายผ่านสถานศึกษา รายการอื่นจ่ายให้นักเรียน นักศึกษาโดยตรงผ่านธนาคาร
- กำหนดเงื่อนไขรายได้ครอบครัวนักเรียนสูงสุดที่จะขอเงินกู้ได้คือ กองทุนฯ และ ทบวงมหาวิทยาลัย กำหนด 300,000 บาท/ปี กระทรวงศึกษาธิการกำหนด 150,000 บาท/ปี โดยเริ่มพิจารณาจาก 120,000 บาท/ปี ก่อน
- ข้อมูลจาก The Student Loan Scheme in Thailand : A Review and Recommendations for Efficient and Equitable Functioning of the Scheme (Asian Development Bank Social Sector Program Loan)
- การให้กู้ยืมอยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการพิจารณาให้กู้ฯ ของสถานศึกษา โดยมีอำนาจกำหนดเงินให้กู้ภายในวงเงินที่กระทรวงฯ กำหนด

การจัดสรรเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาให้มีความเป็นธรรมมากขึ้น เป็นสิ่งที่จำเป็น และจำเป็นอย่างยิ่งที่กองทุนฯ จะต้องกำหนดเกณฑ์การให้กู้ยืมที่ชัดเจนมากกว่านี้ เพื่อลดการใช้ดุลยพินิจในการให้กู้ยืมของ หน่วยงานราชการ สถานศึกษา รวมทั้งการหาประโยชน์จากเงินให้กู้ยืมเพื่อ การศึกษาในเชิงพาณิชย์ เพื่อที่กองทุนฯ จะสามารถจัดสรรเงินให้กู้ยืมใน จำนวนที่เหมาะสมแก่สถานะทางการเงินของนักเรียน นักศึกษา และสามารถตรวจสอบได้ ทั้งนี้การที่จะดำเนินการเช่นนั้นได้ กองทุนฯ จำเป็น ต้องมีระบบฐานข้อมูลที่ละเอียดและครบถ้วน ระบบการตรวจสอบ และ ประเมินผลที่รัดกุม ทัวถึง และบทลงโทษที่ชัดเจนและเข้มงวด หากไม่ทำ ตามระเบียบ กฎเกณฑ์ที่กองทุนฯ กำหนด

ตารางที่ 4.6 ประมาณการจำนวนรายและจำนวนเงินผู้กู้รายเก่าปี
การศึกษา 2543

หน่วยงาน	ผู้กู้รายเก่า (ราย)	ขนาดเงินกู้เฉลี่ย ต่อราย (บาท)	รวมเป็นเงิน (ล้านบาท)
กระทรวงศึกษาธิการ	547,500	20,600	11,278
ทบวงมหาวิทยาลัย	137,250	60,000	8,235
รวม	684,750		19,513

หมายเหตุ : จากสถิติข้อมูลของกองทุนฯ เฉลี่ย 3 - 4 ปีที่ผ่านมา พบว่า

- ผู้กู้รายเก่ากระทรวงศึกษาธิการลดลงร้อยละ 25 ต่อปี
- กำหนดให้ผู้กู้รายเก่าทบวงมหาวิทยาลัยลดลงร้อยละ 10 ต่อปี

4.4 การดำรงสถานะทางการเงินของกองทุนฯ (Sustainability)

แม้ว่าวัตถุประสงค์ของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาจะไม่ได้ระบุชัดเจนว่า กองทุนฯ จะต้องสามารถหมุนเวียนและดำรงสถานะทางการเงินได้ด้วยตนเอง แต่เมื่อพิจารณาจากวัตถุประสงค์ของรัฐบาลโดยทั่วไปที่จัดให้มีเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาขึ้นมานั้นเพื่อ (1) เพิ่มโอกาสแก่นักเรียนนักศึกษาที่ยากจน ด้วยโอกาส ให้ได้ศึกษาในระดับสูง และ (2) เพื่อลดภาระด้านการเงินของภาครัฐในการสนับสนุนการศึกษา และเปิดโอกาสให้สถานศึกษาเก็บค่าเล่าเรียนที่สะท้อนต้นทุนที่แท้จริงได้ (Cost Recovery) และจากลักษณะการดำเนินงานของกองทุนโดยทั่วไปที่ควรจะมีเงินและ

ดำรงสถานะทางการเงินได้ด้วยตนเองนั้น ทำให้ประเด็นที่ว่ากองทุนเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาสามารถจะดำรงสถานะทางการเงินได้หรือไม่ ควรได้รับการศึกษาและวิเคราะห์เพื่อให้เกิดความชัดเจน และตอบคำถามต่าง ๆ ได้ เช่น ต้นทุนเพื่อการบริหารกองทุนเงินกู้ยืมที่แท้จริง (Actual Cost) มีค่าเท่าไร การดำเนินงานของกองทุนมีรายได้คุ้มค่างบกับค่าใช้จ่ายหรือไม่ หรือกองทุนสามารถดำรงสถานะทางการเงินได้ด้วยตนเองหรือไม่ และหากค่าใช้จ่ายการบริหารงานของกองทุนฯ สูงกว่ารายได้ รัฐบาลจำเป็นต้องสนับสนุนกองทุนฯ เป็นงบประมาณปีละเท่าไร คุ้มค่างหรือไม่ ผลของการวิเคราะห์ดังกล่าวจะเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายของรัฐบาลและของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาต่อไป

เมื่อพิจารณาจากจำนวนผู้กู้ อัตราดอกเบี้ย ระยะเวลาที่ต้องชำระหนี้ และระบบการติดตามการชำระหนี้ที่คณะกรรมการกองทุนฯ กำหนด จะพบว่าเงื่อนไขการชำระหนี้ผ่อนปรนมาก กล่าวคือกำหนดอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 1 ระยะเวลาปลอดหนี้ 2 ปี และอัตราผ่อนชำระในปีแรกเพียงร้อยละ 1.5 ของยอดเงินต้นที่ผู้เรียนได้กู้ยืม ระยะเวลาการชำระหนี้คืน 15 ปี และหากผู้กู้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ ผู้กู้สามารถยื่นคำร้องขอผ่อนผันการชำระหนี้ได้ (อ้างแล้ว บทที่ 2) ดังนั้น เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาที่กองทุนฯ ให้จึงมีลักษณะคล้ายเงินอุดหนุนให้แก่นักเรียน นักศึกษามากกว่าลักษณะเงินกู้ยืมทั่วไป

จากตัวอย่างตารางแสดงการผ่อนชำระหนี้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาแบบผ่อนระยะเวลา 5 ปี 10 ปี และ 15 ปี (รายละเอียดปรากฏในตาราง ก - จ ภาคผนวก ก.) ซึ่งโดยปกติธนาคารจะมอบให้ผู้กู้ยืมเพื่อจะได้ทราบ

กำหนดเวลาชำระหนี้ นั้น จะเห็นได้ว่าผู้กู้สามารถเลือกระยะเวลาและจำนวนเงินที่จะผ่อนชำระหนี้ได้ตามความสามารถ และความสะดวกที่จะชำระเงินได้เอง ทั้งนี้ จำนวนเงินที่ต้องชำระจะสูงขึ้นถ้าระยะเวลาการผ่อนชำระสั้น แต่ดอกเบี้ยที่ผู้กู้ชำระจะน้อยลง ดังนั้น จำนวนเงินที่ผู้กู้เลือกจะชำระจึงอาจมิได้แปรผันเป็นไปตามความสามารถในการชำระหนี้หรือจำนวนเงินรายได้ที่หาได้ แต่เป็นไปตามความสะดวกของผู้กู้ที่จะชำระหนี้เป็นสำคัญ กองทุนฯ จึงไม่มีอำนาจในการเร่งการชำระหนี้ได้ตามความสามารถในการชำระหนี้ของผู้กู้แต่อย่างใด

ตัวอย่างเช่น สมมติว่าผู้กู้ได้กู้หนี้จำนวนสูงสุดคือ 100,000 บาท และเลือกที่จะชำระหนี้ดังกล่าวภายในระยะเวลา 5 ปี ดังนั้น ในปีแรกผู้กู้มีภาระต้องชำระหนี้เดือนละ 833.34 บาท สมมติว่าผู้กู้ที่เพิ่งจบการศึกษา ระดับปริญญาตรีสามารถหารายได้ประมาณเดือนละ 6,000 บาท จึงเท่ากับว่าผู้กู้มีภาระต้องชำระหนี้เงินกู้ต่อเดือนร้อยละ 13.89 ของรายได้ที่หาได้ และในปีที่สองผู้กู้ต้องชำระหนี้เดือนละ 1,512.5 บาท อย่างไรก็ตาม รายได้ที่ผู้กู้หาได้อาจเปลี่ยนแปลงในอัตราที่สูง/ต่ำกว่าภาระการชำระหนี้ หากรายได้ของผู้กู้เพิ่มขึ้นในอัตราที่ต่ำกว่าภาระหนี้ที่ต้องชำระก็เท่ากับว่าผู้กู้แบกรับภาระสูงขึ้น แต่ถ้าหากรายได้ของผู้กู้เพิ่มขึ้นในอัตราที่สูงกว่าภาระหนี้ที่ต้องชำระ ผู้กู้มีสิทธิ์เลือกที่จะชำระตามตารางการชำระหนี้ที่กำหนดหรือชำระสูงกว่านั้นได้

เมื่อพิจารณาจากรายได้และค่าใช้จ่ายของกองทุนฯ²⁷ จะพบว่า รายได้ของกองทุนฯ ได้แก่

²⁷ สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบและรับรองงบการเงินของกองทุนฯ ถึงปี พ.ศ. 2540

- ดอกเบี้ยจากเงินฝาก ซึ่งในระยะแรกมีจำนวนค่อนข้างสูง เพราะกองทุนฯ ได้รับงบประมาณจำนวนสูงขึ้น และยังไม่ได้ให้เงินกู้ยืมจำนวนมากนัก จึงมีเงินฝากเหลือมาก กล่าวคือมีรายได้ดอกเบี้ยเงินฝากในปี 2539 จำนวน 70.82 ล้านบาท และปี 2540 จำนวน 375.38 ล้านบาท

- ดอกเบี้ยเงินกู้ กำหนดอัตราร้อยละ 1 ต่อปี กองทุนฯ เริ่มมีรายได้จากดอกเบี้ยเงินกู้ยืมในปี 2542 เพราะเงินกู้ที่เริ่มในปีแรก (2539) จะเริ่มผ่อนชำระหนึ่งงวดแรกนับแต่ผู้กู้สำเร็จการศึกษาหรือเลิกการศึกษา 2 ปี

- ดอกผลของกองทุนในบัญชีสถานศึกษา

- เบี้ยปรับ เริ่มมีในปี 2542

ค่าใช้จ่ายของกองทุน²⁸ ได้แก่

- ค่าใช้จ่ายในการประชุม

- ค่าธรรมเนียมการโอนเงิน 10 บาทต่อครั้ง

- ค่าจัดทำบัญชีลูกหนี้รายตัว

- ค่าพิมพ์ ค่าขนส่ง

- เงินเดือนและค่าจ้าง ค่าวัสดุ ค่าครุภัณฑ์

- ค่าใช้จ่ายในการประเมินผลการประชาสัมพันธ์

- ค่าเสื่อมราคา

²⁸ ตามบันทึกลูกหนี้รายตัวให้ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) เป็นผู้ดำเนินการ ตามบันทึกข้อตกลงว่าด้วยการดำเนินงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา เมื่อวันที่ 5 มีนาคม 2539 กองทุนฯ จะจ่ายค่าดำเนินการให้แก่ธนาคารฯ ในอัตรารายละ 100 บาท ต่อปี

- ค่าใช้จ่ายในการบริหาร²⁹ (150 บาท/คน/ปี * 1.2 ล้านคน = 180 ล้านบาท/ปี)

ในระยะแรกค่าใช้จ่ายของกองทุนฯ มีจำนวนไม่มาก แต่หลังจากปีที่สอง ค่าใช้จ่ายของกองทุนฯ จะมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและมีแนวโน้มสูงขึ้นตามความซับซ้อนในการบริหารงานกองทุน โดยค่าใช้จ่ายของกองทุนฯ ในปี 2539 และ 2540 เท่ากับ 15.52 ล้านบาท และ 64.42 ล้านบาท ตามลำดับ

ผลการดำเนินงานของกองทุนฯ พบว่า มีรายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายในระยะแรก อย่างไรก็ตาม รายได้ของกองทุนฯ กลับมีแนวโน้มลดลง ในขณะที่ค่าใช้จ่ายมีแนวโน้มสูงขึ้น แสดงถึงความเป็นไปได้ที่ค่าใช้จ่ายจะสูงกว่ารายได้ของกองทุนฯ ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้จัดการกองทุนฯ (นายอานันท์ ไม้พุ่ม) กล่าวคือ ในปี 2543 กองทุนคาดการณ์ว่าจะได้รับชำระเงินกู้ และรายได้อื่น ๆ ประมาณ 120 ล้านบาทต่อปี (ณ วันที่ 8 สิงหาคม 2543 มีผู้กู้มาชำระรวมทั้งสิ้น 58,192 ราย (ทั้งที่ครบกำหนดและยังไม่ถึงกำหนดชำระ) เป็นเงินที่ได้รับชำระรวม 119.74 ล้าน

²⁹ ค่าใช้จ่ายในการบริหารกองทุนฯ ส่วนที่จ่ายให้ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ปัจจุบันไม่ครอบคลุมค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริงทั้งหมด แต่เป็นค่าใช้จ่ายที่ต่ำกว่าค่าใช้จ่ายที่แท้จริง (Actual Cost) ซึ่งสามารถดำเนินการได้ เพราะเป็นธนาคารของรัฐ ปัจจุบันกองทุนฯ จ่ายค่าบริการจัดการเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาให้ธนาคาร ประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายแบบเหมาจ่าย 100 บาทต่อผู้กู้ 1 รายต่อปี รวมค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริง เช่น ค่าธรรมเนียมในการโอนเงินซึ่งกองทุนฯ จ่ายให้ตามจ่ายจริง (ยังไม่มีมีการจ่ายค่าติดตามหนี้ที่เกิดขึ้นเนื่องจากยังไม่ได้ทำสัญญา) นอกจากนี้กองทุนฯ ยังมีค่าใช้จ่ายที่จ่ายให้สถานศึกษาเป็นค่าบริการจัดการเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา เป็นแบบเหมาจ่าย 50 บาทต่อผู้กู้ 1 รายต่อปี

บาท) นอกจากนี้ กองทุนยังได้ประมาณการจำนวนผู้กู้ที่จะครบกำหนดชำระคืนกองทุนฯ ในปี 2543-2545 (รายละเอียดปรากฏในตารางที่ 4.7)

ตาราง 4.7 ประมาณการผู้กู้ยืมที่จะครบกำหนดชำระหนี้คืนกองทุนฯ ปี 2543-2545

ปี	2543	2544	2545
จำนวนผู้กู้ที่ครบกำหนดชำระ (ราย)	89,700	134,400	162,000
ประมาณการยอดเงินกู้ของ ผู้กู้ที่ครบกำหนดชำระ (ล้านบาท)	3,445.61	12,380	14,920
ประมาณยอดเงินที่ถึงกำหนด ชำระงวดแรก (1.5 %) (ล้านบาท)	51.68	185.70	223.80
ประมาณยอดที่จะได้รับชำระคืน (80 %) (ล้านบาท)	41.34	148.56	179.04

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า จำนวนเงินที่จะได้รับชำระคืนซึ่งถือเป็นรายได้ของกองทุนฯ มีค่าต่ำกว่าค่าใช้จ่ายประมาณ 200 ล้านบาทต่อปี ดังนั้น หากประเมินโอกาสที่กองทุนจะดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง โดยอาศัยดอกเบียเงินฝาก ดอกเบียเงินกู้ และเงินที่ได้รับชำระจากผู้กู้รายเก่าเพื่อนำมาให้กู้แก่ผู้กู้รายใหม่ โดยไม่พึ่งงบประมาณแผ่นดินจึงเป็นไปได้ยากมาก โดยเฉพาะในระยะ 10 ปีแรกนี้ นอกเสียจากว่าจะมีการปรับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ให้สูงขึ้น ปรับเงื่อนไขการชำระเงินกู้ให้เข้มงวดขึ้น และปรับปรุงระบบการบริหารจัดการกองทุนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4.4.1 อัตราการชำระคืนเงินกู้ยืม

ในระยะแรกเนื่องจากประสิทธิภาพและประสิทธิผลการดำเนินงานต่ำ ประกอบกับการประชาสัมพันธ์ของกองทุนฯ ไม่ทั่วถึงและกว้างขวาง ทำให้มีผู้กู้ยืมที่ครบกำหนดการชำระหนี้มาชำระหนี้คืนน้อยมาก อัตราการชำระคืนเงินกองทุนฯ มีค่าเพียงร้อยละ 6 -10 ซึ่งถือเป็นอัตราการชำระคืนเงินกู้ที่ต่ำมาก คณะกรรมการฯ จึงได้ขยายระยะเวลาการชำระหนี้คืนออกไปอีก 3 เดือน จากวันที่ 5 กรกฎาคม 2542 (วันครบกำหนดการชำระหนี้คืนกองทุนฯ งวดแรก) เป็นวันที่ 5 ตุลาคม 2542 โดยยกเว้นค่าปรับสำหรับผู้ที่มาชำระหนี้ในช่วงระยะเวลาดังกล่าว และได้ประสานงานกับกระทรวงศึกษาธิการ ทบวงมหาวิทยาลัย และธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) เพื่อร่วมกันหาแนวทางและดำเนินการที่จะให้ผู้กู้มาชำระหนี้เพิ่มมากขึ้น ผลคือผู้กู้ยืมได้มาชำระหนี้เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 6 - 10 เป็นร้อยละ 25 และเพิ่มเป็นร้อยละ 66.75 ของผู้ครบกำหนดชำระหนี้ทั้งหมดในปี 2542 อย่างไรก็ตาม เมื่อหาค่าเฉลี่ยผลการชำระหนี้คืนของผู้กู้ในปี 2543 พบว่า อัตราการชำระหนี้เฉลี่ยลดลงเป็นร้อยละ 45.29 ทั้งนี้ผู้กู้ที่ครบกำหนดชำระเป็นงวดที่สองในปี 2543 มีอัตราการชำระหนี้ (ร้อยละ 68.18) สูงกว่าผู้กู้ที่ครบกำหนดชำระเป็นงวดแรกในปี 2543 (ร้อยละ 38.92) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ในปี 2542 มีผู้กู้ครบกำหนดชำระหนี้รวม 22,933 ราย เป็นจำนวนเงินที่ครบกำหนดชำระ 8.28 ล้านบาท มีผู้มาชำระ 15,308 ราย คิดเป็นร้อยละ 66.75 จำนวนเงินที่ได้รับชำระจริงสูงกว่าจำนวนเงินที่ครบกำหนดชำระ โดยได้รับชำระหนี้คืนรวม 22.64 ล้านบาท เนื่องจากมีผู้กู้

บางรายชำระมากกว่าเงื่อนไขในงวดนั้น หรือบางรายชำระหนี้ทั้งหมด (ปิดบัญชี) ผู้กู้ที่ค้างชำระในงวดนี้มีทั้งสิ้น 7,625 ราย หรือร้อยละ 33.25 เป็นจำนวนเงิน 23.90 ล้านบาท ประกอบด้วย

- 1) ผู้กู้ยืมที่ถึงแก่กรรม จำนวน 172 ราย (ร้อยละ 0.75)
- 2) ผู้กู้ยืมที่ขอผ่อนผันการชำระหนี้ จำนวน 1,811 ราย (ร้อยละ 7.89)
- 3) ผู้กู้ยืมที่ไม่มาติดต่อชำระหนี้ จำนวน 5,642 ราย (ร้อยละ 24.60)

ในปี 2543 มีผู้กู้ที่ครบกำหนดชำระหนี้ ประกอบด้วย

1) ผู้กู้ที่ครบกำหนดชำระหนี้ในปี 2542 เป็นงวดแรกและปีนี้เป็นงวดที่สอง จำนวน 23,134 ราย คิดเป็นจำนวนเงินที่ครบกำหนดชำระ 22.23 ล้านบาท จากยอดหนี้รวม 555.68 ล้านบาท มีผู้กู้มาชำระสิ้นสุด ณ วันที่ 5 กรกฎาคม 2543 รวม 15,772 ราย คิดเป็นร้อยละ 68.18 ของผู้กู้ที่ครบกำหนดชำระ จำนวนเงินที่ได้รับทั้งสิ้น 30.72 ล้านบาท (รวมชำระตามเกณฑ์ ชำระมากกว่าเกณฑ์ ชำระต่ำกว่าเกณฑ์ และชำระทั้งหมด) มีผู้ค้างชำระ 7,362 ราย หรือร้อยละ 31.82 ของผู้กู้ที่ครบกำหนดชำระ เป็นจำนวนเงิน 7.45 ล้านบาท

2) ผู้กู้ที่ครบกำหนดชำระหนี้ในปี 2543 เป็นงวดแรก จำนวน 83,117 ราย คิดเป็นเงินที่ครบกำหนดชำระ 48.24 ล้านบาท จากยอดหนี้รวม 3,215.77 ล้านบาท มีผู้กู้มาชำระสิ้นสุด ณ วันที่ 5 กรกฎาคม 2543 จำนวน 32,351 ราย คิดเป็นร้อยละ 38.92 ของผู้กู้ที่ครบกำหนดชำระ จำนวนเงินที่ได้รับทั้งสิ้น 48.91 ล้านบาท (รวมชำระตามเกณฑ์ ชำระมากกว่าเกณฑ์

ชำระต่ำกว่าเกณฑ์ และชำระทั้งหมด) มีผู้ค้างชำระ 50,766 ราย คิดเป็นร้อยละ 61.08 ของผู้ที่ครบกำหนดชำระเป็นจำนวนเงิน 31.25 ล้านบาท

เมื่อรวมจำนวนผู้กู้ที่ครบกำหนดชำระทั้งสองงวดจะเท่ากับ 106,251 ราย คิดเป็นเงิน 70.47 ล้านบาท จากยอดหนี้รวม 3,771.45 ล้านบาท มีผู้กู้มาชำระรวม 48,123 ราย หรือร้อยละ 45.29 ของผู้ที่ครบกำหนดชำระ เป็นจำนวนเงิน 79.63 ล้านบาท มีผู้ค้างชำระ 58,128 ราย หรือร้อยละ 54.71 เป็นจำนวนเงิน 38.70 ล้านบาท

นอกจากนี้ยังมีผู้กู้ที่ยังไม่ถึงกำหนดเวลาชำระแต่มาชำระก่อน ณ วันที่ 5 กรกฎาคม 2543 (ชำระบางส่วน และปิดบัญชี) มีจำนวน 2,991 ราย เป็นจำนวนเงิน 20.12 ล้านบาท ทั้งนี้เป็นผู้กู้ที่สังกัดระดับอุดมศึกษาที่มาชำระก่อนกำหนดมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.60 ของผู้ที่มาชำระก่อนกำหนดทั้งสิ้น

ดังนั้น สิ้นสุด ณ วันที่ 5 กรกฎาคม 2543 มีผู้กู้มาชำระทั้งที่ครบกำหนดและก่อนกำหนด รวม 51,114 ราย เป็นเงินที่ได้รับการชำระรวม 99.75 ล้านบาท

5

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

5.1 บทนำ

แบบจำลอง (Model) ที่จะนำเสนอในบทนี้ เป็นระบบการบริหารงานของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาในรูปแบบใหม่ ซึ่งคาดว่าจะช่วยปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารงานของกองทุนฯ และสามารถนำไปใช้ได้ ในทางปฏิบัติ (Practical) แบบจำลองนี้มุ่งปรับปรุงระบบการบริหารและการจัดการของกองทุนฯ เพื่อให้กองทุนฯ สามารถดำรงอยู่อย่างยั่งยืน เป็นกองทุนหมุนเวียนได้ด้วยทุนของกองทุนฯ เอง (Revolving Fund) ไม่เป็นภาระงบประมาณ และเพื่อให้การดำเนินงานของกองทุนฯ เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ภายใต้เงื่อนไขและสิ่งแวดล้อมใหม่ หลังการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

5.2 บทบาทของกองทุนเงินให้กู้ยืมในแบบจำลองที่เสนอ

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ผู้เรียนมีสิทธิและโอกาสในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ที่มีคุณภาพและมาตรฐาน โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ทำให้บทบาทของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อ

การศึกษา (กยศ.) เปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือ กองทุนฯ ไม่ต้องให้เงินกู้ยืมแก่นักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี อีกต่อไป

อย่างไรก็ตาม การสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายใด ๆ นั้น เป็นค่าใช้จ่ายเฉพาะค่าธรรมเนียมการศึกษาที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานตามที่รัฐกำหนดเท่านั้น แต่ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และค่าใช้จ่ายส่วนตัวอื่น ๆ เช่น ค่าพาหนะ ค่าเครื่องแต่งกาย ค่าอาหาร หรือค่าเรียนพิเศษในวิชาเสริมต่าง ๆ เช่น คอมพิวเตอร์ ภาษาญี่ปุ่น ดนตรี ฯลฯ ยังคงเป็นภาระของผู้เรียนต้องรับผิดชอบเอง สำหรับนักเรียนที่ยากจนค่าใช้จ่ายส่วนหลังนี้จะเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการศึกษา และอาจทำให้เขาไม่มีโอกาสได้เรียนหนังสือ ดังนั้นรัฐยังคงจำเป็นต้องให้การสนับสนุนค่าใช้จ่ายส่วนหลังนี้ โดยการจัดสรรงบประมาณเป็นเงินอุดหนุนชดเชยให้กับผู้เรียนเหล่านั้น เพื่อสร้างโอกาสและความเป็นธรรมสำหรับผู้เรียนให้ได้รับการศึกษาเท่าเทียมกับผู้เรียนทั่วไป หรืออาจให้สนับสนุนในรูปแบบทุนการศึกษาให้เปล่าแทนการให้เงินกู้ยืมดังเช่นในปัจจุบัน เนื่องด้วย (1) การศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นสิ่งจำเป็นที่ทำให้ประชากรของประเทศเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพ และไม่เป็นภาระต่อสังคม รัฐจึงให้การอุดหนุนอย่างเต็มที่เพื่อให้ประชาชนทุกคนได้รับสิทธิและโอกาสในการรับการศึกษาในระดับนี้ อย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย (2) จำนวนนักเรียนที่เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีจำนวนมาก หากให้การสนับสนุนในรูปแบบเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาจะทำให้ต้นทุนการบริหารจัดการสูงมาก แต่ประโยชน์สุทธิลดลง อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การอุดหนุนของรัฐเข้าถึงกลุ่มผู้เรียนที่ยากจนอย่างแท้จริง รัฐจะต้องจัดให้มีระบบการ

ตรวจสอบความยากจนของผู้เรียนที่ประสงค์จะได้รับทุนการศึกษาให้เปล่าอย่างรอบคอบ และรัดกุม³⁰

บทบาทของกองทุนฯ ควรมีความสำคัญมากขึ้นในระดับการศึกษาที่สูงกว่าการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี³¹ และการออกแบบเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาจะดำเนินการภายใต้หลักคิด 3 ประการ คือ

1) การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับสูงกว่าการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือระดับอุดมศึกษา ควรดำเนินการผ่านกลไกตลาด (Market Mechanism) โดยรัฐควรให้การสนับสนุนการศึกษาผ่านด้านอุปสงค์ (Demand Side) หรือผู้เรียนโดยตรง ในรูปแบบการให้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาเพิ่มมากขึ้น ขณะเดียวกันก็ให้ลดการสนับสนุนผ่านด้านอุปทาน (Supply Side) หรือสถานศึกษาให้น้อยลง³² เพื่อสร้างความสมดุลระหว่างการสนับสนุนด้านอุปสงค์และด้านอุปทาน และก่อให้เกิดการแข่งขันทางด้านวิชาการและคุณภาพระหว่างสถานศึกษาตามกลไกตลาด

³⁰ บทความนี้มุ่งเสนอระบบการบริหารและการจัดการของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา รายละเอียดเกี่ยวกับทุนการศึกษาให้เปล่ามีได้นำเสนอในที่นี้

³¹ ระดับการศึกษาที่สูงกว่าระดับขั้นพื้นฐาน 12 ปี ได้แก่ การศึกษาระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า และปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

³² ปัจจุบันการสนับสนุนการศึกษาของรัฐเป็นการจัดสรรผ่านด้านอุปทานประมาณร้อยละ 90 ได้แก่ การให้งบประมาณสถานศึกษาสำหรับสร้างอาคารเรียน วัสดุ อุปกรณ์การเรียน การจ่ายเงินเดือนครู ฯลฯ และจัดสรรผ่านด้านอุปสงค์ร้อยละ 10 ในรูปของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา การปรับลดการสนับสนุนงบประมาณผ่านด้านอุปทาน และเพิ่มการสนับสนุนงบประมาณผ่านด้านอุปสงค์ให้มากขึ้น มิได้หมายความว่า จะเลิกให้การสนับสนุนด้านอุปทาน แต่หมายถึงการปรับให้สัดส่วนระหว่างด้านอุปทานและด้านอุปสงค์มีความสมดุลและเหมาะสมมากขึ้น

2) รัฐควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม (Participation) ในการลงทุนเพื่อการศึกษาในระดับอุดมศึกษามากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน³³ เพราะแม้ว่าการศึกษาก่อให้เกิดผลประโยชน์ทั้งต่อผู้เรียนและต่อสังคม แต่สำหรับการศึกษาระดับอุดมศึกษานั้น ผลประโยชน์ส่วนใหญ่ตกเป็นของผู้เรียน เมื่อผู้เรียนสำเร็จการศึกษา การศึกษาในระดับที่สูงขึ้นจะมีส่วนช่วยเพิ่มความสามารถในการหารายได้ของผู้เรียนให้สูงขึ้น ดังนั้น ผู้เรียนควรร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายจากการศึกษานี้ตามกำลังความสามารถและประโยชน์ที่ผู้เรียนได้รับ (Benefit Principle)

การศึกษาจึงเปรียบเสมือนการลงทุนร่วมกันระหว่างภาครัฐและเอกชน โดยรัฐจะปรับเปลี่ยนวิธีการสนับสนุนทรัพยากรโดยให้ผ่านด้านอุปสงค์หรือผู้เรียนเพิ่มขึ้น และคาดว่าผลจากนโยบายดังกล่าวจะทำให้รัฐสามารถลดภาระงบประมาณได้ส่วนหนึ่ง ในขณะที่เดียวกันสถานศึกษาก็จำเป็นต้องปรับค่าเล่าเรียนให้สูงขึ้น ซึ่งเป็นลักษณะเดียวกับภาษีการศึกษา (Education Tax)

3) รัฐมีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษาให้มีโอกาสได้รับการศึกษา และสามารถหารายได้สูงขึ้นในอนาคต เนื่องจากผลของการที่ประชาชนจำนวนมากได้รับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น สังคมโดยรวมก็จะได้รับผลประโยชน์ในการสร้างความเป็นธรรมในสังคมและมีส่วนช่วยกระจายรายได้ด้วย รัฐจึงมีความจำเป็นที่ต้องให้การสนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้ด้อยโอกาส ซึ่งมีรายได้ไม่เพียงพอแต่มีความประสงค์จะเรียน

³³ ปัจจุบันรัฐรับภาระต้นทุนการศึกษาระดับสูงกว่าพื้นฐาน 12 ปี ถึงร้อยละ 90 สำหรับสถานศึกษาภาครัฐ

ต่อในระดับอุดมศึกษาให้ได้รับโอกาสทางการศึกษา และเมื่อสำเร็จการศึกษาสามารถหารายได้สูงขึ้น จึงนำรายได้มาชำระเงินกู้ยืมต่อไป

ดังนั้น บทบาทของกองทุนฯ ที่เคยเป็นเสมือนหนึ่งเครื่องมือเสริม (Supplementary) ในการอุดหนุนของรัฐผ่านด้านอุปทาน จึงควรเปลี่ยนเป็นเครื่องมือหลักของรัฐในการอุดหนุนผ่านด้านอุปสงค์ โดยให้เงินกู้ยืมเฉพาะการศึกษาระดับที่สูงกว่าระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานแต่ไม่เกินระดับปริญญาตรี³⁴ ซึ่งเป็นการให้กู้ยืมแก่นักศึกษาจำนวนมากที่ด้อยโอกาส และมีความประสงค์จะกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาในระดับสูงกว่าการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อสนองตอบหลักคิด 3 ประการข้างต้น

กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาที่จัดตั้งขึ้นนี้ มิได้มีจุดประสงค์เพื่อหารายได้เข้ารัฐ ลักษณะเงินกู้ยืมของกองทุนฯ ที่กำหนดจึงเป็นเงินกู้ที่มีเงื่อนไขผ่อนปรน (Soft Loan) ในขณะเดียวกันต้องสามารถรักษาสภาพกองทุนฯ ให้เป็นกองทุนหมุนเวียนที่ดำรงอยู่ได้ด้วยตนเองอย่างยั่งยืน หรือเป็นกองทุนหมุนเวียน (Revolving Fund) ได้ด้วย ดังนั้น ในระยะแรกรัฐจำเป็นต้องให้การสนับสนุนด้านการเงินแก่กองทุนฯ ต่อไป โดยใน 4 ปีแรก รัฐต้องสนับสนุนเงินเข้ากองทุนฯ เพิ่มขึ้นตามเป้าหมายจำนวนนักศึกษาที่ต้องการขอกู้ยืมเงินที่เพิ่มขึ้น³⁵ เพราะกองทุนฯ ยังไม่ได้รับการชำระเงินต้น

³⁴ ในที่นี้ไม่รวมทั้งผู้ที่เรียนและทำงานไปพร้อมกัน และผู้ที่เรียนในมหาวิทยาลัยเปิด ซึ่งจัดเก็บค่าเล่าเรียนในอัตราที่ต่ำ และสำหรับกรณีมหาวิทยาลัยเปิด รัฐควรให้การสนับสนุนผ่านด้านอุปทานหรือสถาบันการศึกษาโดยตรงอย่างที่เป็นอย่างต่อไป

³⁵ เป้าหมายการให้เงินกู้ยืมของกองทุนฯ ที่นำเสนอในงานวิจัยนี้คือ กองทุนฯ ควรมีเงินทุนมากพอที่จะให้เงินกู้ยืมแก่นักศึกษาอย่างน้อยเท่ากับร้อยละ 30 ของจำนวนนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา ทั้งนี้ คาดว่ากองทุนจะต้องมีเงินทุนประมาณ 50,000 ล้านบาทต่อปี ในการให้กู้ยืมแก่ผู้เรียน

และดอกเบียจากผู้กู้ หลังจากปีที่ 4 เมื่อนักศึกษาชุดแรกเริ่มสำเร็จการศึกษา และเริ่มชำระหนี้ รัฐจึงสามารถค่อย ๆ ลดจำนวนเงินส่งเข้ากองทุนฯ ได้ จากผลการศึกษาคาดว่า กองทุนจะสามารถหมุนเวียนได้ด้วยตัวเอง ภายในระยะเวลาประมาณ 20 ปี โดยรัฐไม่ต้องส่งเงินสนับสนุนกองทุนฯ อีกต่อไป

5.3 โครงสร้างการบริหารจัดการ และการบริหารจัดการ

5.3.1 โครงสร้างการบริหารจัดการกองทุนฯ ประกอบด้วย

1) คณะกรรมการบริหาร ทำหน้าที่กำหนดนโยบาย หลักเกณฑ์/วิธีการจัดสรรเงินกู้ยืมแก่ผู้เรียนตามสาขาวิชา โดยให้ความสำคัญ (Priority) กับสาขาวิชาที่เป็นที่ต้องการของเศรษฐกิจและประเทศชาติ ดำเนินการคัดเลือก และทำสัญญาจ้าง/เลิกจ้างผู้จัดการ ผู้บริหารและจัดการกองทุนเงินให้กู้ยืม กำกับดูแลการทำงานของผู้จัดการกองทุนฯ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ติดตามประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนฯ เสนอแนะต่อรัฐมนตรีกระทรวงการคลังเพื่อเสนอของบประมาณสมทบกองทุนฯ และแก้ไขกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับเพื่อให้การบริหารและจัดการกองทุนฯ มีประสิทธิภาพสูงสุด จัดทำรายงานประจำปีเพื่อเผยแพร่การดำเนินการของกองทุนฯ ให้ประชาชนได้รับทราบโดยทั่วกัน แต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติงานเฉพาะด้านต่าง ๆ ที่คณะกรรมการมอบหมาย และอื่น ๆ คณะกรรมการบริหารควรประกอบด้วย ผู้บริหารระดับสูงของส่วนราชการในกระทรวงฯ/หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรง เช่น กระทรวงการคลัง กระทรวงการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นต้น ผู้มีส่วนได้เสียกับการดำเนินการของกองทุนฯ และตัวแทนผู้ทรงคุณวุฒิด้าน

ต่าง ๆ ตัวแทนประชาชนที่ผ่านกระบวนการสรรหาซึ่งมีความสนใจและมีเวลาให้กับการทำงานในหน้าที่นี้ โดยมีผู้จัดการกองทุนฯ ที่ว่าจ้างเป็นกรรมการและเลขานุการ

2. **ผู้จัดการกองทุน** แต่งตั้งโดยคณะกรรมการบริหารงานกองทุนฯ ด้วยการทำสัญญาจ้างเป็นระยะเวลา 5 ปี โดยมีเงื่อนไขการทำงานขึ้นกับผลการดำเนินการของกองทุนฯ มีการประเมินผลการทำงานทุกปี ผู้จัดการกองทุนฯ ซึ่งเป็นผู้บริหารกองทุนฯ ต้องเป็นมืออาชีพ มีประสบการณ์ และทำงานเต็มเวลา ควรได้รับเงินเดือนสูงและมากเพียงพอ มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารงานและจัดการกองทุนฯ แต่งตั้ง/จัดจ้างพนักงานกองทุนฯ (พนักงานกองทุนฯ ต้องมีจำนวนมากพอที่จะบริหารและจัดการกองทุน ประมาณ 60-80 คน) เพื่อดำเนินการตามจุดประสงค์ของกองทุนฯ และนโยบายที่คณะกรรมการบริหารมอบหมาย ทำการประชาสัมพันธ์ ศึกษาและสำรวจค่าใช้จ่ายสำหรับการศึกษาเป็นประจำ ประสานและกำกับดำเนินการเกี่ยวกับกองทุนฯ กับสถานศึกษา กรมสรรพากร ผู้บริหารและจัดการเงินให้กู้ยืม (ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)) และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และนโยบายของกองทุนฯ

3. **สำนักงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา** จัดตั้งขึ้นตาม พ.ร.บ. กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2541 มาตรา (5) และ (6) กองทุนฯ มีฐานะเป็นนิติบุคคล สำนักงานกองทุนฯ มีผู้จัดการกองทุนฯ เป็นผู้บริหารสูงสุด ทำหน้าที่บริหารและจัดการเงินให้กู้ยืม ตามนโยบายที่คณะกรรมการฯ มอบหมาย อำนวยความสะดวก ตรวจสอบ กำกับและ

ประสานงานระหว่างผู้กู้ สถานศึกษา กระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ธนาคาร
กรุงไทย จำกัด (มหาชน) กรมสรรพากร และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ให้
ดำเนินการตามนโยบายที่คณะกรรมการกำหนดอย่างมีประสิทธิภาพ
ประชาสัมพันธ์ จัดทำคู่มือผู้กู้ยืมเงิน ให้นักศึกษาและประชาชนทั่วไป ได้
ทราบถึงนโยบาย ระเบียบ และวิธีการกู้ยืมเงินกองทุนฯ วิเคราะห์ข้อมูล
เงินกู้ยืมที่เก็บโดยธนาคารกรุงไทย (มหาชน) จำกัด (ผู้บริหารและจัดการ
เงินให้กู้ยืม) และกรมสรรพากร (ผู้ติดตามการชำระเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา)
เพื่อให้ข้อมูลแก่สาธารณะ และใช้ข้อมูลในการบริหารจัดการ และกำกับ
เงินกู้ยืม

4. **ผู้บริหารและจัดการเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา** ได้แก่
ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ซึ่งได้รับการว่าจ้างจากคณะกรรมการฯ
ให้รับผิดชอบเป็นผู้บริหารและจัดการเงินให้กู้ยืม ทำหน้าที่รับ-ส่ง และ
โอนเงินกองทุนฯ ไปยังแต่ละสถานศึกษาตามจำนวนนักศึกษาที่ได้รับเงินกู้ยืม
บันทึกข้อมูลของผู้กู้ลงระบบคอมพิวเตอร์ จัดเก็บหลักฐานการรับ-ส่งและ
โอนเงินของผู้กู้แต่ละรายไปยังสถานศึกษา อำนวยความสะดวกในการให้
บริการจ่ายเงิน-โอนเงินไปยังสถานศึกษา แจ่งจำนวนหนี้ให้ผู้กู้ได้รับทราบ
จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานส่งกองทุนฯ และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่
คณะกรรมการมอบหมาย

5. **ผู้ติดตามการชำระเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา** เมื่อผู้กู้
สำเร็จการศึกษา หรือออกจากสถานศึกษา ให้กรมสรรพากร กระทรวง
การคลัง ซึ่งมีฐานะทางกฎหมายเป็นเจ้าหนี้แทนกองทุนฯ ทำหน้าที่รับ
ชำระหนี้ ติดตามทวงหนี้ ดำเนินคดีเพื่อบังคับชำระหนี้เงินกู้ แจ่งสรุปผล

การชำระหนี้และหนี้ที่ค้างให้ผู้กู้ทราบเป็นประจำทุกปี จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานส่งกองทุนฯ และสถานศึกษาเป็นประจำ เก็บและส่งข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้คณะกรรมการฯ จัดเก็บข้อมูลหลักฐานผู้กู้จนกว่าจะชำระหนี้หมดสิ้น และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่คณะกรรมการมอบหมายฯ

6. สถานศึกษา กำหนดให้จัดตั้งคณะกรรมการฯ ประจำสถานศึกษา ทำหน้าที่ประมาณการจำนวนนักศึกษาที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์การให้กู้และมีความประสงค์จะขอกู้ยืมเงินล่วงหน้า เพื่อรับการจัดสรรเงินกู้ยืมจากกองทุนฯ รับสมัครผู้ขอรับทุนกู้ยืม ประชาสัมพันธ์ให้นักศึกษาและประชาชนทั่วไปได้ทราบถึงนโยบาย ระเบียบ และวิธีการกู้ยืมเงินกองทุนฯ ตรวจสอบคุณสมบัติ และหลักฐานผู้ขอกู้ยืม ตรวจสอบความถูกต้องของสัญญากู้ยืม แจงผลรายชื่อผู้มีสิทธิกู้ยืมแก่ผู้กู้ยืมทราบ และเก็บหลักฐานการกู้ยืมเงินของผู้ขอู้ จนกว่าผู้กู้จะสำเร็จการศึกษาหรือออกจากสถานศึกษา หรือกรณีอื่นใดที่ทำให้ผู้รับเงินกู้ยืมออกจากกองทุนฯ จึงส่งมอบหลักฐานต่าง ๆ ให้กรมสรรพากร จัดทำและเก็บเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการให้กู้ยืมเงิน เพื่อประโยชน์ในการควบคุมและติดตามผลการกู้ยืมเงิน แจงผลการศึกษาให้สำนักงานกองทุนฯ ทราบทุกสิ้นปีการศึกษา แจงการลาออกหรือจบการศึกษาหรือกรณีอื่นใดที่ทำให้ผู้รับเงินกู้ยืมออกจากสถานศึกษาให้สำนักงานกองทุนฯ และกรมสรรพากรทราบโดยทันที ทั้งนี้สำนักงานกองทุนฯ ได้จัดทำเอกสารแสดงอำนาจหน้าที่ของสถานศึกษา และขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับกองทุนฯ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการปฏิบัติด้วย และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่คณะกรรมการมอบหมายฯ

7. คณะอนุกรรมการตรวจสอบ ทำหน้าที่ตรวจสอบการบริหารและจัดการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาของผู้จัดการ สถานศึกษานักศึกษา ผู้บริหารและจัดการเงินให้กู้ยืม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยทำการสอบทานทั้งระบบบัญชี นโยบายบัญชี กระบวนการจัดทำและการจัดทำบัญชี ระบบการบริหารและจัดการ ผลการดำเนินการ การปฏิบัติงานตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ อย่างเป็นประจำและต่อเนื่อง สํารวจและตรวจสอบค่าใช้จ่ายในการศึกษาในแต่ละสถานศึกษาว่าสอดคล้องกับข้อเท็จจริงหรือไม่ วิธีการประมาณการจำนวนนักเรียนที่ขอรับทุน สุ่มตรวจผู้กู้ว่ามีคุณสมบัติตรงกับที่แจ้งหรือไม่ และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่คณะกรรมการมอบหมายฯ

5.3.2 การบริหารจัดการกองทุนฯ

คณะกรรมการบริหารกองทุนฯ มีลักษณะเหมือนกับคณะกรรมการบริหารบริษัทเอกชน มีการประชุมเป็นประจำทุกเดือน ทำหน้าที่กำหนดนโยบาย ติดตาม และกำกับผลการดำเนินงานของผู้จัดการกองทุนฯ อย่างกว้าง ๆ และเป็นประจำ แต่จะไม่เข้าไปกำหนดหลักเกณฑ์ ระเบียบปฏิบัติ หรือการบริหารงานของสำนักงานกองทุนฯ ในรายละเอียด การบริหารและการจัดการงานของกองทุนฯ ให้เป็นหน้าที่ของผู้จัดการกองทุนฯ ทั้งนี้ ควรมีการกำหนดตัวชี้วัดผลการดำเนินงานของกองทุนฯ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และนโยบายของกองทุนฯ เพื่อให้คณะกรรมการบริหารฯ สามารถติดตามผลการดำเนินงานของกองทุนฯ ได้ชัดเจน และโปร่งใสมยิ่งขึ้น

การบริหารจัดการงานของกองทุนฯ ยังจำเป็นต้องพึ่งพา สถานศึกษา ควบคู่ไปกับการดำเนินการบริหารและจัดการของสำนักงาน กองทุนฯ ทั้งนี้เพราะจำนวนนักศึกษามีจำนวนมาก และกระจายอยู่ทั่วประเทศ อีกทั้งสถานศึกษามีความใกล้ชิดกับนักศึกษามากกว่าสำนักงานกองทุนฯ การบริหารจัดการงานส่วนใหญ่ของกองทุนฯ จึงดำเนินการที่สถานศึกษา โดยสถานศึกษา เริ่มตั้งแต่ประชาสัมพันธ์ การประมาณการจำนวนนักศึกษา ที่มีความประสงค์จะขอรับเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา ก่อนการเปิดภาค การศึกษาในแต่ละปี การรับสมัครการขอรับเงินกู้ยืม การคัดเลือกนักศึกษาที่มี คุณสมบัติตามหลักเกณฑ์การให้กู้ยืมที่กองทุนฯ กำหนด ประกาศผลการ คัดเลือก การทำสัญญา การจัดเก็บหลักฐานรายละเอียดการทำสัญญาการ กู้ยืม การตรวจสอบความถูกต้องของคุณสมบัติผู้รับเงินกู้ และสัญญาเงิน กู้ยืม การแจ้งจำนวนผู้กู้ยืมเงินจากกองทุนทั้งหมด ซึ่งรวมถึงจำนวนผู้กู้ยืมที่ เข้ากองทุนเนื่องจากเป็นผู้กู้รายใหม่ หรือออกจากกองทุนเนื่องจากลาออก หรือจบการศึกษา หรือกรณีอื่นใดที่ทำให้ผู้รับเงินกู้ยืมออกจากกองทุนฯ ให้ สำนักงานกองทุนฯ และกรมสรรพากรทราบ การรายงานสรุปผลการบริหาร จัดการข้างต้นให้กองทุนฯ ได้รับทราบเป็นประจำ ทั้งนี้ระบบที่เสนอนี้ สถานศึกษาจะไม่มีอำนาจหน้าที่กำหนดวงเงินกู้ยืมดังเช่นแต่ก่อน

นอกจากนี้ การที่จะให้เงินกองทุนฯ ไปถึงผู้กู้อย่างรวดเร็ว และตรงตามเวลา การรับ-ส่ง และโอนเงินกองทุนฯ ยังคงใช้บริการของ ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) เป็นผู้ทำหน้าที่โอนเงินจากกองทุนฯ ไป ยังแต่ละสถานศึกษาตามจำนวนนักเรียนที่ได้รับเงินกู้ และวงเงินกู้ของผู้ กู้แต่ละราย โดยโอนให้สถานศึกษาเป็นงวด ๆ (ทุก 2 - 3 เดือน/ครั้ง) เงินที่

โอนให้สถานศึกษาส่วนหนึ่งเป็นค่าเล่าเรียน และค่าธรรมเนียมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ซึ่งสถานศึกษาจะได้รับในส่วนนี้ทั้งหมด ส่วนที่เป็นค่าใช้จ่ายเพื่อการครองชีพของนักศึกษา กองทุนฯ ก็โอนให้สถานศึกษาไปพร้อมกัน และให้สถานศึกษาทำหน้าที่โอนเงินค่าใช้จ่ายเพื่อการครองชีพดังกล่าวให้กับผู้ดูแลที่จำเป็น หากค่าที่พักเป็นของสถานศึกษาก็ให้สถานศึกษาหักจากเงินกู้ยืมในส่วนนี้เข้าบัญชีสถานศึกษา หรือเจ้าของหอพักหากนักศึกษามีได้พักในสถานศึกษา เพื่อให้ผู้กู้มีเงินสดไว้ใช้ส่วนตัวน้อยที่สุด ซึ่งเป็นการป้องกันไม่ให้ผู้กู้นำเงินกู้ยืมไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ และให้สถานศึกษามีหน้าที่ทำรายงานสรุปผลการรับ-ส่งเงิน ตามจำนวนผู้กู้ยืมเงินจากกองทุนทั้งหมด ซึ่งรวมถึงจำนวนผู้กู้ยืมที่เข้ากองทุนเนื่องจากเป็นผู้กู้รายใหม่หรือออกจากกองทุนเนื่องจากลาออก หรือจบการศึกษา หรือกรณีอื่นใดที่ทำให้ผู้รับเงินกู้ยืมออกจากกองทุนฯ ตามการไหลของเงินกองทุนฯ ให้สำนักงานกองทุนฯ ทราบเป็นประจำ

การให้สถานศึกษาทำหน้าที่ดังกล่าวแทนธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) เนื่องจากสถานศึกษาเป็นผู้ได้รับประโยชน์จากเงินกู้ยืมของผู้เรียน จึงควรให้สถานศึกษาทำหน้าที่โอนเงินให้แก่ผู้เรียนแต่ละคนในสถานศึกษาของตนเอง และมีให้เก็บค่าธรรมเนียมการดำเนินการดังกล่าวกับผู้เรียนหรือกองทุนฯ ทั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าวให้ถือเป็นหน้าที่ที่ต้องดำเนินการ หากสถานศึกษาต้องการให้นักศึกษาที่มีฐานะยากจนได้เข้าศึกษาในสถานศึกษาของตนโดยการกู้ยืมเงินจากกองทุนฯ แม้ว่าปัจจุบันนี้ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) จะเป็นผู้รับผิดชอบและคิดค่าธรรมเนียมการใช้บริการทั้งจากผู้กู้และกองทุนฯ ในอัตราปกติเช่นธนาคารพาณิชย์ทั่วไป แต่ในอนาคตการ

แข่งขันระหว่างธนาคารจะมีอัตราการแข่งขันกันสูงมากทั้งธนาคารพาณิชย์ ภายในประเทศและต่างประเทศ ทำให้แนวโน้มการหารายได้ของธนาคาร จากส่วนต่างของดอกเบี้ยเงินกู้กับดอกเบี้ยเงินฝากลดลง ธนาคารจึงอาจ จำเป็นต้องหารายได้ทางอื่นนอกเหนือจากดอกเบี้ยด้วยการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการใช้บริการธนาคารของลูกค้าในอัตราที่สูงขึ้น เพื่อให้เพียงพอ กับค่าใช้จ่ายเพื่อการบริหารจัดการของธนาคาร หากให้ธนาคารยังคง ทำหน้าที่ดังกล่าวต่อไปจะทำให้ต้นทุนการบริหารจัดการของกองทุนฯ สูงขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

สำหรับการติดตามการชำระหนี้และการรับชำระหนี้ นั้น เสนอให้ เป็นหน้าที่ของกรมสรรพากร โดยให้สัญญาเงินกู้มีผลตามกฎหมายเมื่อผู้กู้ รับเงินกู้งวดแรก ทั้งนี้กำหนดให้การเซ็นชื่อของผู้กู้ในสัญญาเงินกู้เป็นการ ยินยอมให้กรมสรรพากรเป็นเจ้าของหนี้แทนกองทุนฯ เมื่อผู้กู้ยืมเงินลาออก หรือ สำเร็จการศึกษา หรือกรณีอื่นใดที่ทำให้ผู้รับเงินกู้ยืมออกจากกองทุนฯ ให้ กรมสรรพากรสามารถหักเงินได้ของผู้กู้ในลักษณะการหัก ณ ที่จ่ายเมื่อมี การจ่ายเงินเดือน ค่าจ้างแก่ผู้กู้ หรือเมื่อผู้กู้มีรายได้สูงกว่าระดับรายได้ขั้นต่ำ ที่กองทุนฯ กำหนด³⁶ เมื่อผู้กู้สำเร็จการศึกษาหรือออกจากสถานศึกษา ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใดก็ตาม ให้สถานศึกษาแจ้งให้ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ทราบ เพื่อธนาคารจะได้จัดส่งรายละเอียดเงินกู้ ภาระหนี้ และ รายละเอียดการชำระหนี้ทั้งสิ้นของผู้กู้มาที่สถานศึกษาและกรมสรรพากร หลังจากนั้น สถานศึกษาจะออกไปประกาศนียบัตรและส่งรายละเอียด เงินกู้ทั้งสิ้นให้แก่ผู้กู้เซ็นรับทราบพร้อมกับการรับประกาศนียบัตร การที่

³⁶ การจะดำเนินการเช่นนี้ได้ต้องมีระเบียบแก้ไข พ.ร.บ. กองทุนฯ

กำหนดให้ผู้กู้ต้องเซ็นรับทราบเกี่ยวกับรายละเอียดเงินกู้เมื่อจบการศึกษา หรือออกจากสถานศึกษา เพื่อเป็นการย้ำเตือนให้ผู้กู้ทราบถึงภาระหน้าที่ที่ต้องชำระหนี้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาต่อไป และเพื่อให้กรมสรรพากรซึ่งจะทำหน้าที่ติดตามการชำระหนี้ต่อไปได้ทราบการรับทราบการดำเนินการดังกล่าวนี้ด้วย หลังจากนั้นให้สถานศึกษาจัดส่งเอกสารที่ผู้กู้เซ็นรับทราบให้กรมสรรพากรต่อไป กรณีที่ผู้กู้ไม่เซ็นรับทราบการแจ้งหนี้ให้สถานศึกษา ไม่สามารถออกไปประกาศนียบัตรแก่ผู้กู้ได้

ทั้งนี้กองทุนฯ จะต้องมีการสร้างระบบการส่งบัญชีรายชื่อผู้กู้ยืมที่ลาออก หรือสำเร็จการศึกษา หรือกรณีอื่นใดที่ทำให้ผู้ขอรับเงินกู้ยืมออกจากกองทุนฯ พร้อมรายละเอียดจำนวนเงินกู้ที่ต้องชำระ และเงื่อนไขการชำระเงินกู้ให้แก่กรมสรรพากร การให้กรมสรรพากรติดตามการชำระหนี้ และรับการชำระหนี้ คาดว่าจะทำให้กองทุนฯ มีอัตราการชำระคืนเงินกู้สูงขึ้นอย่างมาก อีกทั้งกรมสรรพากรมีหน้าที่โดยตรงที่จะต้องจัดเก็บภาษีเงินได้อยู่แล้ว การที่ให้กรมสรรพากรทำหน้าที่ให้บริการกองทุนฯ ในการติดตามหนี้ด้วยนั้น เท่ากับทำให้กรมสรรพากรสามารถติดตามผู้มีหน้าที่เสียภาษีได้ครบถ้วนมากยิ่งขึ้น และจัดเก็บภาษีเงินได้เต็มเม็ดเต็มหน่วยมากยิ่งขึ้น เพราะได้รับข้อมูลผู้สำเร็จการศึกษาที่รับเงินกู้ยืมและมีเงินได้เพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม เนื่องจากประชาชนทุกคนมิได้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และไม่ใช่นักศึกษาทุกคนที่จะได้รับเงินกู้ยืมจากกองทุนฯ ทำให้ช่องว่างในการติดตามการชำระหนี้และการรับชำระหนี้ยังคงมีอยู่ หากเป็นไปได้ควรมีการจัดทำระบบการเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารระหว่างสถานศึกษา ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) กรมสรรพากร และสำนักงานกองทุนฯ เพื่อให้กองทุนฯ

สามารถบริหารและจัดการงานของกองทุนฯ ได้อย่างใกล้ชิด และเป็นปัจจุบัน โดยสำนักงานกองทุนฯ ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่กำกับและประสานงานระหว่างผู้เกี่ยวข้อง

5.4 แหล่งเงินทุน

แหล่งเงินทุนของกองทุนฯ เพื่อนำมาให้กู้ยืมเพื่อการศึกษายังคงมาจากงบประมาณแผ่นดิน โดยกองทุนฯ เป็นผู้จัดทำคำขอของงบประมาณผ่านสำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง ซึ่งคำนวณจากการประมาณการจำนวนผู้ขอกู้เงินรายเก่าและรายใหม่ของสถานศึกษาต่าง ๆ ก่อนปีการศึกษา ทั้งนี้ แบบจำลองที่นำเสนอมุ่งให้กองทุนฯ ดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืน และเป็นกองทุนหมุนเวียนภายในระยะเวลา 20 ปี กล่าวคือหลังจากการดำเนินการ 20 ปี ไปแล้วกองทุนฯ จะได้รับเงินกู้กลับคืนและสามารถพึ่งตนเองได้ โดยไม่เป็นการต้องงบประมาณแผ่นดิน³⁷ โดยในระยะแรกรัฐต้องให้เงินสมทบกองทุนฯ เป็นจำนวนมาก ประมาณปีละ 28,000 – 40,000 ล้านบาท โดยค่อย ๆ เพิ่มจำนวนเงินอุดหนุนขึ้น ตามเป้าหมายจำนวนนักศึกษาที่เพิ่มขึ้นและตามความสามารถของรัฐในการสนับสนุนเงินกองทุนฯ³⁸

³⁷ หากเงื่อนไขภายใต้สมมติฐานในแบบจำลองเปลี่ยนแปลงไป เช่น จำนวนนักศึกษาเพิ่มขึ้น รัฐบาลเปลี่ยนแปลงนโยบาย ความสามารถในการพึ่งพาตนเอง และการหมุนเวียนได้ของกองทุนฯ ก็จะเปลี่ยนไป

³⁸ จากสถิติจำนวนนักศึกษาระดับสูงกว่าชั้นพื้นฐาน 12 ปี และไม่เกินระดับปริญญาตรี ในปีการศึกษา 2541 มีจำนวน ประมาณ 1.03 ล้านคน ถ้ากองทุนฯ มีเป้าหมายจะให้เงินกู้แก่นักศึกษาจำนวนร้อยละ 30 จากจำนวนนักศึกษาทั้งสิ้น หรือประมาณ 4.0 แสนคน ถ้าค่าใช้จ่ายในการศึกษาประมาณปีละ 100,000 บาทต่อคน กองทุนฯ จะต้องมีเงินทุนปีละ 40,000 ล้านบาทต่อปี ปัจจุบันกองทุนฯ ให้กู้ยืมแก่นักศึกษาระดับนี้ประมาณ 200,000 คน มีเงินทุนให้กู้เพียงปีละ 10,000 ล้านบาทเท่านั้น (ตัวเลขประมาณการ เนื่องจากปัจจุบันกองทุนฯ ให้กู้กับผู้เรียนในระดับการศึกษาพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา ทั้งสังกัดกระทรวงศึกษาธิการและทบวงมหาวิทยาลัย)

หลังจากนั้นเงินที่รัฐส่งเข้าสมทบกองทุนฯ จะค่อย ๆ ลดลง และในที่สุดรัฐ จะไม่ต้องส่งเงินสมทบเข้ากองทุนอีกต่อไป

จากหลักคิดที่ว่า การสนับสนุนการศึกษาระดับอุดมศึกษาใน รูปแบบใหม่ของภาครัฐ จะเป็นการให้ความช่วยเหลือผ่านด้านอุปสงค์ แทนด้านอุปทานมากขึ้น เพื่อสนับสนุนให้กลไกตลาดทำงาน เป็นการเพิ่ม อำนาจการเลือกแหล่งสถานศึกษาให้กับนักศึกษา และในที่สุดจะช่วย พัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น จึงคาดว่าเงินงบประมาณซึ่งปัจจุบันรัฐ ได้จัดสรรผ่านสถานศึกษาโดยตรงจะค่อย ๆ ลดลง และโอนมาเป็นเงิน สมทบกองทุนฯ ที่จะค่อย ๆ เพิ่มสูงขึ้น เพื่อรองรับจำนวนนักศึกษาที่จะ มาขอรับเงินกู้ยืมเพิ่มขึ้น และค่าธรรมเนียมการศึกษาก็จะปรับตัวสูงขึ้น เป็นการดึงให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับภาระค่าใช้จ่ายสำหรับการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้สูงขึ้นนั่นเอง

5.5 การจัดสรรเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

การจัดสรรเงินงบประมาณให้แก่กองทุนเงินให้กู้ยืมควรเป็นไปตามความต้องการของผู้เรียนที่ด้อยโอกาส ซึ่งมีโอกาสและต้องการศึกษา ต่อในระดับอุดมศึกษา (กลุ่มเป้าหมาย) ในแต่ละปี กองทุนฯ จะต้องกำหนด หลักเกณฑ์การให้เงินกู้ยืม และคุณสมบัติของผู้เรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย ดังกล่าวให้เหมาะสมและชัดเจน สํารวจและประมาณจำนวนผู้เรียนที่มี คุณสมบัติตรงกับหลักเกณฑ์ดังกล่าว พร้อมทั้งคำนวณหาต้นทุนการศึกษา เพื่อกำหนดวงเงินกู้ยืมทุกปี โดยดำเนินการผ่านการร้องขอให้แต่ละสถาน ศึกษาประมาณจำนวนผู้เรียนที่มีคุณสมบัติตรงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด

พร้อมทั้งส่งข้อมูลค่าใช้จ่ายที่สถานศึกษาเรียกเก็บจากผู้เรียนและค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา รวมถึงวงเงินกู้ยืมที่ต้องการรับการอุดหนุน และส่งมาที่สำนักงานกองทุนฯ เพื่อกองทุนฯ จะได้ตั้งงบประมาณจากรัฐบาลให้เหมาะสมต่อไป

การจัดสรรเงินกู้ยืมของกองทุนฯ ให้กับนักศึกษาแต่ละคนตามที่แต่ละสถานศึกษาขอมานั้น หากวงเงินงบประมาณที่ได้รับโดยรวมสูงกว่าความต้องการกู้ยืมโดยรวม ให้จัดสรรงบประมาณตามที่สถานศึกษาขอมานี้ แต่ถ้าหากวงเงินงบประมาณไม่เพียงพอกับความต้องการ ให้คณะกรรมการกองทุนฯ กำหนดหลักเกณฑ์การจัดสรรเงินกู้ยืมตามความสำคัญ (Priority) ของสาขาวิชาที่เป็นที่ต้องการทางเศรษฐกิจหรือของประเทศชาติเป็นหลัก จากสาขาวิชาหลักลดหลั่นสู่สาขาวิชารองลงไป โดยไม่ขึ้นกับสถานศึกษาหรือสังกัดแต่อย่างใด เมื่อสถานศึกษาเปิดภาคการศึกษาและรับสมัครผู้มีคุณสมบัติตามเกณฑ์จะได้รับทุนกู้ยืม ให้สถานศึกษาพิจารณาหลักฐานการขอทุน และคัดเลือกตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกองทุนฯ กำหนด โดยให้คำนึงถึงนักศึกษาที่มีความต้องการเรียนแต่ด้อยโอกาส และเรียนในสาขาวิชาที่เป็นที่ต้องการทางเศรษฐกิจเป็นหลัก ดังนั้น จึงเป็นไปได้ที่บางสถานศึกษาหรือบางจังหวัดมีนักศึกษาได้รับเงินกู้ยืมมากกว่าที่อื่น ทั้งนี้ กองทุนฯ ต้องจัดตั้งหน่วยงานหรืออาจจ้างหน่วยงานภายนอกทำการตรวจสอบข้อเท็จจริงกับสถานศึกษาและผู้รับทุน โดยดำเนินการตรวจสอบแบบประจำและแบบสุ่มตัวอย่าง การตรวจสอบของกองทุนฯ จะต้องมีการวางระบบการตรวจสอบที่รัดกุม ชัดเจน และก่อให้เกิดการปฏิบัติตามระบบที่วางไว้ได้อย่างเคร่งครัดและต่อเนื่อง นอกจากนี้กองทุนฯ จะต้อง

กำหนดบทลงโทษ และลงโทษนักศึกษาและ/หรือสถานศึกษาอย่างเข้มงวด หากตรวจพบการฉ้อฉล เช่น หากตรวจพบว่าสถานศึกษาได้มีเจตนา จัดสรรเงินกู้ยืมอย่างผิดวัตถุประสงค์ของกองทุนฯ เพื่อผลประโยชน์ในเชิง พาณิश्यเป็นสำคัญ กองทุนฯ อาจลงโทษโดยการไม่ให้เงินกู้ยืมแก่นักศึกษาที่เรียนกับสถานศึกษานั้นเป็นการเฉพาะ หรือหากตรวจพบว่า นักศึกษาที่ได้รับเงินกู้ยืมไม่มีคุณสมบัติตามที่กองทุนฯ กำหนด แต่แจ้ง ข้อมูลเท็จเพื่อกู้ยืมเงินไปใช้จ่ายส่วนตัว หรือนักศึกษานำเงินที่กู้ยืมไปใช้ผิด วัตถุประสงค์ กองทุนฯ อาจลงโทษโดยการให้คืนเงินที่กู้ยืมและคิดอัตรา ดอกเบี้ยรวมกับค่าปรับในอัตราที่สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยตลาด เป็นต้น

การตรวจสอบและปราบปราม (Enforcement) ของการจัดสรร และการใช้เงินกองทุนฯ โดยผิดวัตถุประสงค์จึงเป็นงานที่มีบทบาทสำคัญ ซึ่งส่งผลให้การจัดสรรเงินกองทุนฯ ตรงต่อเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ มากยิ่งขึ้น กองทุนฯ จึงจำเป็นต้องตั้งหน่วยงานและกรรมการเพื่อทำ หน้าที่นี้โดยเฉพาะในระดับส่วนกลางและระดับเขต โดยการสุ่มตรวจ และ ตรวจสอบการดำเนินงานของกองทุนฯ ที่มอบหมายให้สถานศึกษา ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

เมื่อสถานศึกษาประมาณการจำนวนนักศึกษาที่มีความต้องการ เงินกู้ยืม และจำนวนนักศึกษาที่มีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ที่กองทุนฯ กำหนดแล้ว ให้แจ้งกับสำนักงานกองทุนฯ เพื่อเก็บเป็นข้อมูลในการเสนอ ของงบประมาณสนับสนุนกองทุนฯ ต่อไป และเมื่อเปิดภาคการศึกษา สถานศึกษามีหน้าที่ประชาสัมพันธ์ จัดให้ผู้ต้องการกู้ยืมเงินจากกองทุนฯ แจ้งความประสงค์ขอรับทุนกู้ยืม ดำเนินการคัดเลือกผู้กู้ และสัมภาษณ์ผู้มี

สิทธิได้รับเงินกู้ยืม และเก็บรักษาหลักฐานสัญญาการกู้ยืมเงิน

การจัดสรรเงินกู้ให้แก่นักศึกษา กองทุนฯ จะพยายามส่งเงินสดให้ถึงมือผู้กู้โดยตรงเท่าที่จำเป็น เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้กู้นำเงินสดไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ โดยกองทุนฯ จะจัดสรรเงินกู้ยืมสำหรับค่าธรรมเนียมการศึกษา และค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาใด ๆ ของผู้กู้ ตลอดจนค่าใช้จ่ายเพื่อการครองชีพ โดยการให้ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ทำหน้าที่โอนเงินดังกล่าวเข้าบัญชีของแต่ละสถานศึกษา ตามจำนวนผู้กู้และวงเงินให้กู้ของผู้กู้แต่ละราย และให้สถานศึกษาทำหน้าที่โอนเงินค่าเล่าเรียนหรือค่าธรรมเนียมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเข้าบัญชีของสถานศึกษา สำหรับค่าใช้จ่ายเพื่อการครองชีพให้สถานศึกษาโอนเข้าบัญชีของผู้กู้เฉพาะค่าใช้จ่ายที่จำเป็น ถ้าค่าใช้จ่ายบางอย่างสถานศึกษาสามารถจ่ายในรูปคูปองได้ เช่น คูปองค่าอาหาร หรือบัตรโดยสาร ก็ควรให้คูปองหรือบัตรโดยสารแทนการให้เงินสดแก่นักศึกษา หรือค่าหอพัก หากผู้กู้พักในหอพักของสถานศึกษาก็ให้สถานศึกษาหักค่าใช้จ่ายดังกล่าวเข้าบัญชีสถานศึกษา หากพักในหอพักนอกสถานศึกษา ก็ให้สถานศึกษาโอนเข้าบัญชีเจ้าของหอพักโดยตรง โดยให้ผู้กู้ถือเงินสดให้น้อยที่สุดเพื่อป้องกันปัญหาผู้กู้นำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์

การจัดสรรเงินกู้ในแบบจำลองนี้จึงไม่ผ่านหน่วยงานราชการหลายแห่ง และไม่ต้องการอนุมัติ หลายขั้นตอนดังเช่นที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน แต่จะเป็นการติดต่อระหว่างนักศึกษาผู้กู้ยืมกับสถานศึกษา โดยมีสำนักงานกองทุนฯ เป็นผู้ประสานงาน และธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) เป็นผู้ให้บริการการรับ-ส่งและโอนเงินเท่านั้น ทำให้การจัดสรรเงินกองทุนฯ รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นกว่าเดิม

5.6 เกณฑ์การให้กู้ยืมเงินกองทุนฯ

การให้กู้ยืมภายใต้เงื่อนไขและสิ่งแวดล้อมใหม่นี้ กองทุนฯ ควรให้เงินกู้ยืมแก่ผู้เรียนที่ด้อยโอกาส หรือมีรายได้น้อยแต่มีความต้องการเรียน ในจำนวนมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ภายใต้ความสามารถและโอกาสของผู้เรียนแต่ละคน แม้ว่าจะมีการโอนเงินงบประมาณบางส่วนจากเดิมที่รัฐเคยให้การสนับสนุนผ่านสถานศึกษาโดยตรง (Supply Side) มาให้แก่กองทุนฯ เพื่อการสนับสนุนโดยตรงแก่นักศึกษา (Demand Side) ทำให้กองทุนฯ มีเงินทุนจำนวนมากขึ้นที่จะให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา แต่เนื่องจากรัฐบาลมีงบประมาณจำกัด การให้กู้ยืมเงินจึงจำเป็นต้องกำหนดหลักเกณฑ์การให้กู้ยืมที่รัดกุมและชัดเจน เพื่อให้มั่นใจได้ว่าผู้เรียนที่ด้อยโอกาส หรือมีรายได้น้อยซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายสามารถเข้าถึงกองทุนเงินให้กู้ยืมฯ และได้รับเงินกู้ยืมฯ เพื่อศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาได้ หากมีคุณสมบัติตรงตามหลักเกณฑ์ที่กองทุนฯ กำหนด

คุณสมบัติผู้มีสิทธิได้รับเงินกู้ยืม

คุณสมบัติผู้มีสิทธิได้รับเงินกู้ยืมของกองทุนฯ ที่เสนอในรูปแบบจำลองนี้ จะพิจารณารายละเอียดของระดับความสามารถในการหารายได้ของครอบครัวผู้กู้ในการรับภาระค่าใช้จ่ายในการศึกษาเป็นสำคัญ โดยกำหนดให้

“รายได้ครอบครัวของผู้ขอกู้” ได้แก่ รายได้ของบิดา มารดา (หรือผู้ปกครอง) และจำนวนบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของบิดาและมารดา (หรือผู้ปกครอง) ของผู้ขอกู้ และให้รวมถึงรายได้ของผู้กู้ คู่สมรส และจำนวนบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของผู้ขอกู้ (หากมี)³⁹

คณะกรรมการกองทุนฯ จะต้องมีการพิจารณาและปรับปรุง
คุณสมบัติผู้มีสิทธิได้รับเงินกู้ยืมนี้ให้เป็นปัจจุบัน และเหมาะสมกับสภาพ
สังคมและเศรษฐกิจเป็นประจำทุกปี คุณสมบัติผู้มีสิทธิได้รับเงินกู้ยืมที่งาน
วิจัยเสนอ มีดังนี้⁴⁰

39 ผู้วิจัยตระหนักดีว่านอกจากรายได้ของครอบครัวผู้กู้ ขนาดครอบครัวก็เป็นอีกปัจจัยที่สำคัญซึ่งมี
ผลต่อระดับความสามารถในการรับภาระค่าใช้จ่ายการศึกษาของนักศึกษา เช่น จำนวนบุคคลที่อยู่ใน
ในวัยเรียนของครอบครัว (dependent) จำนวนผู้สามารถหารายได้ของครอบครัว เป็นต้น อย่างไรก็ตาม
หากนำปัจจัยอื่น ๆ มาพิจารณาด้วยจะทำให้การคัดเลือกผู้มีสิทธิได้รับทุนยุ่งยากขึ้นอย่างมาก
และยากต่อการตรวจสอบหลักฐาน อย่างไรก็ตาม การพิจารณาลำดับความสำคัญการให้เงินกู้ยืม
ของสถานศึกษาควรคำนึงถึงปัจจัยเหล่านี้ประกอบด้วย

40 การกำหนดคุณสมบัติผู้มีสิทธิได้รับเงินกู้ในแบบจำลองใหม่นี้ได้ตัดคุณสมบัติที่กำหนดใน
ปัจจุบันออกไป 3 หัวข้อ เนื่องจากต้องการให้การให้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาเป็นกลไก/เครื่องมือใน
การสร้างโอกาสและความเสมอภาคสำหรับทุกคนที่ต้องการศึกษา และมีคุณสมบัติเหมาะสมตาม
หลักเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด แต่เนื่องจากขาดทุนทรัพย์ได้รับการศึกษา ดังนี้

1. ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คุณสมบัตินี้ถูกตัดออกไป เนื่องจากผู้วิจัยเห็นว่าการล้มละลายเป็นเรื่อง
เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจ ไม่เกี่ยวกับการศึกษา แม้ว่าบุคคลนั้นจะเคยเป็นบุคคลล้มละลายมาก่อน
แต่ถ้าหากยังเรียนไม่จบปริญญาตรีและมีความต้องการเรียน และสถานศึกษาได้ตอบรับให้เข้าเรียนแล้ว
แสดงว่าบุคคลนั้นมีคุณสมบัติ ที่เหมาะสมในการเข้าศึกษาในสถานศึกษาตามหลักเกณฑ์ที่สถาน
ศึกษากำหนด กองทุนฯ จึงควรให้ทุนกู้ยืมแก่บุคคลเหล่านั้นด้วย
2. ไม่เป็นหรือเคยหรือในขณะขอกู้ยืมเงินต้องไม่เป็นผู้ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก
เพราะกระทำความผิดอาญา คุณสมบัตินี้ถูกตัดออกไป เนื่องจากผู้วิจัยเห็นว่าการศึกษาเป็นการให้
โอกาสในการเรียนรู้ จึงควรให้โอกาสทุกคนมีสิทธิได้รับการศึกษาแม้ว่าจะเคยได้รับโทษจำคุกก็ตาม
หากสถานศึกษาพิจารณาแล้วว่าผู้ขอู้สามารถเข้าศึกษาในสถาบันการศึกษาได้ รัฐก็ควรให้การ
สนับสนุนและยังเป็นการเปิดโอกาสให้เขากลับตัวอีกด้วย
3. เป็นผู้ที่มีผลการเรียนที่ผ่านเกณฑ์การวัดและประเมินผลของสถาบันการศึกษา ในส่วนนี้ให้สถาน
ศึกษาทำหน้าที่วัดและประเมินผล ถ้าสถานศึกษาตอบรับให้นักศึกษามีสิทธิได้เรียนต่อไป แม้ว่าผล
การเรียนของนักศึกษาจะไม่ดี กองทุนฯ ก็ควรจะให้ทุนกู้ยืมแก่นักศึกษาผู้นั้นต่อไป เนื่องจากเงินกู้
ยืมของกองทุนฯ มีให้ทุนเรียนดี แต่เป็นทุนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้กู้ยืมเพื่อ
การศึกษาของแต่ละคน

1. ผู้ที่มีสิทธิได้รับเงินกู้ หากครอบครัวผู้กู้ (ตามคำจำกัดความข้างต้น) มีรายได้ของครอบครัวน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 เท่าของค่าธรรมเนียมการศึกษารายปีในแต่ละสาขาวิชาและสถานศึกษาที่ผู้กู้ได้รับการตอบรับให้เข้าศึกษาได้ หรือไม่เกินปีละ 300,000 บาทต่อปี แล้วแต่ว่าจำนวนใดจะสูงกว่ากัน ทั้งนี้ เพื่อให้คุณสมบัติของผู้กู้ นอกจากจะแปรผันตามความสามารถในการชำระค่าใช้จ่ายในการศึกษา โดยพิจารณาจากระดับรายได้ของครอบครัวของผู้ขอแล้ว ยังแปรผันไปตามภาระค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับการศึกษาของผู้กู้ อันได้แก่ ค่าธรรมเนียมการศึกษาตามสาขาวิชาและสถานศึกษาที่ผู้กู้ต้องการเรียนด้วย ทั้งนี้รายได้ในที่นี้ หมายถึง เงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน และรายได้อื่นใดที่กำหนดในประมวลรัษฎากร

เพดานรายได้ของครอบครัวผู้ที่มีสิทธิได้รับเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา
= 5 * ค่าธรรมเนียมการศึกษารายปี หรือ
= 300,000 บาทต่อปี
แล้วแต่จำนวนใดจะสูงกว่า

2. เป็นผู้มีสัญชาติไทย เนื่องจากแหล่งเงินทุนส่วนใหญ่เป็นเงินจากงบประมาณแผ่นดิน เป็นเงินของภาษีที่เก็บจากประชาชนชาวไทย จึงควรใช้เงินเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมประชาชนชาวไทยให้ได้รับการศึกษาโดยทั่วถึงกัน

3. เป็นผู้ที่ได้รับการตอบรับจากสถานศึกษาที่ได้รับการรับรองจากรัฐ ให้ได้รับการศึกษาระดับปริญญาตรี โดยมีแนวคิดว่าหากผู้ขอผู้ได้

ผ่านการคัดเลือกตามหลักเกณฑ์และคุณสมบัติจากสถานศึกษาแล้วว่า ผู้ขอกู้มีความสามารถและเหมาะสมที่จะเข้ารับการศึกษ เพียงแต่ขาดเงิน ทุนหรือความสามารถในการรับภาระค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาได้ กองทุนฯ จึงต้องให้การสนับสนุนด้านการเงิน

4. ไม่เคยเป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีในสาขาใด ๆ มาก่อน ทั้งนี้เนื่องจากเงินกองทุนฯ มีจำกัด และผู้มีความประสงค์จะกู้เงิน กองทุนฯ มีจำนวนมาก กองทุนฯ จึงมุ่งสนับสนุนให้การศึกษาระดับ อุดมศึกษาแก่ผู้ที่ยังไม่เคยได้รับการศึกษาระดับปริญญาตรีมาก่อน หาก ภายหลังกองทุนฯ มีเงินจำนวนมากและสามารถสนับสนุนการศึกษาแก่ผู้ที่ยัง ไม่เคยได้รับการศึกษาระดับปริญญาตรีมาก่อนได้ทั่วถึงแล้ว กองทุนฯ อาจ ขยายให้เงินกู้ยืมแก่ผู้ที่ต้องการศึกษาระดับปริญญาตรีเพิ่มเติม หรือแม้แต่ การศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรีก็เป็นได้

5. เป็นผู้มีความประพฤติดี ไม่ฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับของสถาน ศึกษาชั้นร้ายแรง หรือไม่เป็นผู้ที่มีความประพฤติเสื่อมเสีย

เพื่อเป็นการรับรอง (Verify) รายได้ครอบครัวของผู้กู้หรือผู้ขอ กู้ รายได้ดังกล่าวต้องมีผู้รับรอง พร้อมแสดงหลักฐานรายได้ประกอบเวลายื่น หรือสมัครขอเงิน หรืออาจนำเสนอการเสียภาษีเงินได้มาแสดงประกอบก็ได้

คุณสมบัติผู้รับรองรายได้ครอบครัวของผู้กู้ ได้แก่

1. เป็นข้าราชการผู้ดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าระดับ 5 หรือเทียบเท่า หรือ
2. หัวหน้าสถานศึกษาที่ผู้ขอกู้ยืมศึกษาอยู่ หรือ
3. ผู้ปกครองท้องถิ่นระดับผู้ใหญ่บ้านขึ้นไป

หลักฐานการค้ำประกันสัญญากู้ยืมเงิน

1. บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง หรือ
2. บุคคลที่ประกอบอาชีพ มีรายได้น่าเชื่อถือตามที่คณะกรรมการพิจารณาให้กู้ยืมเงินประจำสถาบันการศึกษาพิจารณากำหนดให้เป็นผู้ค้ำประกันได้ เช่น การให้คณาจารย์ในสถานศึกษาเดียวกันหรือต่างสถานศึกษาเป็นผู้ค้ำประกันเงินกู้ของนักศึกษา ทั้งนี้คณาจารย์แต่ละท่านสามารถค้ำประกันให้กับนักศึกษาได้ไม่เกิน 2 คน หรือ
3. นักศึกษาในรุ่นการศึกษาและสถานศึกษาเดียวกันจำนวน 5 คน (Peer Guarantee) และมีความประสงค์จะรับเงินกู้ยืมพร้อม ๆ กัน (Micro Credit) โดยให้ผู้ค้ำประกันกลุ่มนี้ร่วมรับผิดชอบเงินกู้ระหว่างผู้ค้ำประกันซึ่งกันและกัน (Share) หากมีผู้ใดผู้หนึ่งไม่ชำระหนี้เงินกู้ อีก 4 คนที่เหลือ ต้องเฉลี่ยความรับผิดชอบหนี้ดังกล่าวเท่า ๆ กัน ทั้งนี้ นักศึกษาแต่ละคนจะค้ำประกันเงินกู้ได้ไม่เกิน 4 คน และต้องมีอายุ 18 ปีขึ้นไป ข้อดีคือ
 - ช่วยลดภาระการคัดเลือกคุณสมบัติผู้กู้ (Screen) เพราะผู้กู้และผู้ค้ำประกันต่างเป็นนักศึกษารุ่นราวคราวเดียวกันย่อมรู้จักกันและกันเป็นอย่างดี และการจะรวมกลุ่มกันมาผู้ได้ ผู้กู้ต้องสรรหาเพื่อนที่มีความน่าเชื่อถือได้มาขอผู้
 - ผู้กู้ไม่ต้องรบกวนบิดา มารดา หรือผู้ปกครองแต่อย่างใดในการกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาของตน
 - ช่วยให้กระบวนการติดตามการชำระหนี้ของกองทุนฯ ง่ายขึ้น เพราะแม้ว่าผู้กู้จะไม่สามารถหารายได้ในขณะที่เรียน แต่เมื่อสำเร็จการศึกษาออกไป การติดตาม การติดต่อระหว่างผู้เรียนและผู้ค้ำประกันซึ่งเป็น

ผู้ร่วมเรียนรุ่นเดียวกันยังคงมีอยู่ ทำให้การติดตามการชำระคืนระหว่างกัน
เกิดขึ้นได้ง่าย

4. กรณีไม่มีบุคคลค้ำประกัน ให้ผู้กู้ยืมใช้หลักทรัพย์แทน⁴¹

5.7 กระบวนการขอกู้ยืม

นักศึกษาที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กองทุนฯ กำหนด สามารถ
ยื่นแสดงความจำนงขอกู้ยืมเงินจากกองทุนฯ ได้ พร้อม ๆ กับการลง
ทะเบียนเข้าเรียนที่สถานศึกษา ทั้งนี้กองทุนฯ จะประสานกับสถานศึกษา
ในการออกแบบฟอร์มลงทะเบียนเข้าศึกษา ให้สามารถใช้แบบฟอร์มลง
ทะเบียนเป็นแบบยื่นขอกู้และสัญญาเงินกู้ในใบเดียวกัน โดยให้เพิ่มช่องที่
เกี่ยวกับการทำสัญญากู้ยืมเงินจากกองทุนเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาไปใน
แบบฟอร์มลงทะเบียนเข้าศึกษา จุดประสงค์เพื่อลดภาระการกรอกแบบฟอร์ม
ของผู้กู้ และภาระการจัดเก็บเอกสารหลักฐานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
กับการกู้ยืม

แบบฟอร์มลงทะเบียนที่มีนักศึกษาเซ็นชื่อในช่องกู้ยืมเงินจะ
กลายเป็นสัญญาเงินกู้ตามกฎหมาย เมื่อนักศึกษาเริ่มรับเงินกู้ยืมงวดแรก
ทันที และเนื่องจากการลงทะเบียนเรียนเป็นกระบวนการที่นักศึกษาและ
สถานศึกษาดำเนินการทุกภาคการศึกษา การผูกให้การทำสัญญาเงินกู้ใน
แบบฟอร์มลงทะเบียนเข้าศึกษาจึงทำให้กระบวนการรับสมัครการขอกู้ยืม
และการพิจารณาคัดเลือกผู้กู้เกิดขึ้นทุกต้นภาคการศึกษาเช่นกัน สัญญา

⁴¹ จากหลักฐานการค้ำประกันทั้ง 4 หัวข้อ ผู้วิจัยเสนอแนะให้กองทุนฯ สนับสนุนการ
ใช้เพื่อนผู้กู้ในรุ่นเดียวกันเป็นหลักประกันเป็นทางเลือกแรก ตามข้อดีที่นำเสนอข้างต้น

เงินกู้จึงเป็นสัญญาที่กระทำทุกภาคการศึกษา และมีผลทางกฎหมายเมื่อเริ่มมีการส่งเงินกู้ให้แก่ผู้กู้

การออกแบบฟอร์มการลงทะเบียนเข้าศึกษาแต่ละภาคการศึกษา ให้มีช่องเกี่ยวกับการยื่นขอกู้ และสัญญาเงินกู้ยืมด้วยนั้น จะช่วยลดภาระในการจัดเก็บเอกสารของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะสถานศึกษาซึ่งจะต้องเก็บหลักฐานการลงทะเบียนของนักศึกษาเป็นจำนวนมากอยู่แล้ว เมื่อหลักฐานสัญญาการกู้ยืมเป็นแบบฟอร์มเดียวกับใบลงทะเบียนเข้าศึกษา ภาระการจัดเก็บรักษาหลักฐานของสถานศึกษา⁴² ก็จะมีจำนวนไม่มากนัก

สถานศึกษามีหน้าที่เก็บหลักฐานการลงทะเบียนเข้าศึกษาที่มีสัญญาเงินกู้เป็นส่วนหนึ่ง จนกว่าผู้กู้จะสำเร็จการศึกษาหรือออกจากสถานศึกษา เมื่อผู้กู้สำเร็จการศึกษาสถานศึกษามีหน้าที่ส่งมอบหลักฐาน

⁴² หลักฐานการลงทะเบียน โดยปกติสถานศึกษาให้นักศึกษาต้องกรอกรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับครอบครัว รายได้ สถานที่อยู่อาศัย สำเนาทะเบียนบ้าน สำเนาบัตรประชาชน รูปถ่าย ฯลฯ และเก็บรักษาที่ฝ่ายทะเบียนนักศึกษาตลอดเวลาที่นักศึกษาเรียนในสถานศึกษานั้น ๆ ดังนั้น ในการกำหนดให้แบบฟอร์มการลงทะเบียนเป็นสัญญาเงินกู้ยืมด้วย กองทุนฯ จำเป็นต้องมีหลักฐานใดเพิ่มเติม ก็ให้กำหนดเพิ่มเติมเข้าไปในรายการที่ต้องยื่นพร้อมหลักฐานการลงทะเบียน และให้ผู้ประสงค์จะกู้ยืมจัดส่งหลักฐานอื่น ๆ เพิ่มเติม การจัดเก็บรักษาหลักฐานของผู้กู้ซึ่งสถานศึกษาต้องเก็บรักษาเป็นเวลานานและมีจำนวนมาก ก็จะไม่เป็นภาระกับสถานศึกษามากนัก ในปัจจุบันหลักฐานต่าง ๆ ของผู้กู้มีหลายรายการที่ซ้ำซ้อนกับหลักฐานในการลงทะเบียนการศึกษา และผู้กู้ต้องจัดทำเป็นหลายชุด ชุดหนึ่งสำหรับการลงทะเบียน อีกชุดหนึ่งสำหรับสัญญาการให้กู้ยืมซึ่งมีสำเนา 2 ชุด ชุดแรกเก็บไว้ที่สถานศึกษา และชุดที่สองเก็บที่สำนักงานกองทุนฯ สำหรับหลักฐานตัวจริงเก็บที่ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ทำให้มีเอกสารที่ต้องรักษาจำนวนมาก

สัญญาการกู้ยืมของผู้กู้ทั้งหมดให้กรมสรรพากรเก็บรักษาหลักฐานต่อไป เพื่อประโยชน์ในการติดตามการชำระหนี้

นอกจากนี้ เพื่อให้ง่ายต่อการเก็บหลักฐานและข้อมูลของผู้กู้ และสะดวกต่อการติดตามการชำระหนี้ กองทุนฯ ควรกำหนดเลขประจำตัวผู้กู้ยืมเงินที่สามารถใช้เป็นหมายเลขประจำตัวผู้เสียภาษีเพื่อใช้ในการชำระภาษีเงินได้ต่อไป ทั้งนี้กองทุนฯ จะต้องประสานงานกับสถานศึกษา กรมสรรพากร กระทรวงการคลัง โดยการปรับเปลี่ยนอาจค่อย ๆ ปรับเลขประจำตัวผู้กู้ยืมเงินซึ่งปัจจุบันมีหลายหมายเลขมากจนเกิดความสับสน ให้เหลือเพียงเลขประจำตัวเสียภาษีหมายเลขเดียวสำหรับผู้กู้ 1 ราย ภายใน 5 ปี และให้ผู้กู้ใช้หมายเลขนี้ตลอดไป

สัญญาเงินกู้ยืมที่กำหนดเป็นส่วนหนึ่งของแบบฟอร์มใบลงทะเบียนเข้าศึกษา ควรกำหนดให้เป็นแบบฟอร์มสัญญามาตรฐานที่สั้น กระทัดรัด และมีหนังสืออธิบายรายละเอียดของสัญญาที่ชัดเจนให้ผู้ขอกู้อ่าน การเซ็นชื่อในสัญญาแสดงถึงการที่ผู้กู้ยอมรับเงื่อนไขในสัญญาเงินกู้มาตรฐานนี้ โดยสัญญาจะมีผลทางกฎหมาย (Binding) ก็ต่อเมื่อผู้กู้รับเงินกู้ยืมงวดแรก ภาระการชำระหนี้เงินกู้จึงเกิดขึ้นเมื่อมีการส่งมอบเงินกู้และผู้กู้ได้รับเงินกู้งวดแรก ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) จะทำหน้าที่ส่งมอบเงินและแจ้งให้กองทุนฯ ได้รับทราบ โดยที่เงื่อนไขในสัญญานี้จะเป็นการตกลงยินยอมให้กรมสรรพากรมีฐานะเป็นเจ้าหนี้ทางกฎหมายแทนกองทุนฯ ทำหน้าที่ติดตามการชำระหนี้กองทุนฯ โดยให้อำนาจกรมสรรพากรสามารถหักเงินจากรายได้ผู้กู้ ณ ที่จ่าย เมื่อผู้กู้มีเงินได้สูงพอจะชำระภาษีเงินได้ตลอดจนติดตามและทวงการชำระหนี้ของผู้กู้เมื่อผู้กู้สำเร็จการศึกษา หรือไม่ได้รับทุนกู้ยืมอีกต่อไป

5.8 วงเงินให้กู้ยืม

เงินให้กู้ยืม จะจำแนกออกเป็น 3 ประเภท ตามความประสงค์ของผู้กู้ เพื่อให้นักศึกษาสามารถเลือกกู้ได้ตามความต้องการและความจำเป็นได้แก่

1) **เงินกู้สำหรับค่าเล่าเรียน** โดยกองทุนฯ จะจ่ายตรงให้กับสถานศึกษาตามจำนวนที่เรียกเก็บจริง เงินกู้ประเภทนี้เปิดโอกาสให้แก่นักศึกษาทุกคนที่มีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ที่กองทุนฯ กำหนด และได้ยื่นความจำนงขอกู้

2) **เงินกู้สำหรับค่าธรรมเนียมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา** เช่น ค่าบำรุงการศึกษา ค่าธรรมเนียมห้องสมุด ค่าวัสดุอุปกรณ์การศึกษา และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่สถานศึกษากำหนด (Other Imposition) โดยกองทุนฯ จะจ่ายตรงกับสถานศึกษา ตามจำนวนที่สถานศึกษาเรียกเก็บจริง เงินกู้ประเภทนี้เปิดโอกาสให้แก่นักศึกษาทุกคนที่มีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ที่กองทุนฯ กำหนด และได้ยื่นความจำนงขอกู้

3) **เงินกู้เพื่อค่าใช้จ่ายในการครองชีพ** ได้แก่ ค่าที่พัก ค่าพาหนะ ค่าเครื่องแต่งกาย ค่าอาหารกลางวัน ค่ากิจกรรมพิเศษ ค่าเรียนพิเศษ และค่าใช้จ่ายส่วนตัวอื่น ๆ (Personal Expense) เงินกู้ประเภทนี้ กองทุนฯ จะจ่ายตรงให้กับผู้กู้เท่าที่จำเป็นเท่านั้น เช่น หากที่พักของผู้กู้เป็นของสถานศึกษา กองทุนฯ จะจ่ายค่าที่พักกับสถานศึกษาโดยตรงแทน เงินกู้ประเภทนี้จะให้เฉพาะ

3.1 ผู้กู้ที่เรียนเต็มเวลา (Full Time Student) เนื่องจากถือว่าผู้เรียนที่เรียนบางเวลา (Part Time Student) มีความสามารถหารายได้

ขณะเรียนอยู่แล้ว ย่อมสามารถหารายได้มาใช้จ่ายค่าใช้จ่ายในการครองชีพ
ได้ด้วย

3.2 ผู้กูได้รับเข้าเรียนในสถานศึกษาที่ตั้งในสถานที่ห่างไกล
จากสถานที่ที่ผู้กู้เคยพำนักอาศัย เนื่องจากถือว่าผู้กูต้องย้ายที่อยู่เพื่อการ
ศึกษา และจำเป็นต้องเช่าที่พักใหม่ และมีภาระต้องใช้จ่ายในการครองชีพ
เพิ่มเติมจากเดิมที่อาศัยอยู่กับครอบครัว

เงินกู้สำหรับค่าเล่าเรียน กองทุนฯ จะจัดสรรตรงให้กับ
สถานศึกษา (ไม่ผ่านผู้กู้) ตามจำนวนเงินที่นักศึกษาต้องเสียค่าเล่าเรียน
สำหรับค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ให้จ่ายโดยตรงกับแหล่งที่ต้องได้รับเงินมากที่สุด เช่น
หอพัก ร้านหนังสือ โรงอาหาร หรือจ่ายในรูปคูปองอาหาร บัตรลดราคา
ค่าอาหารหรือหนังสือ เพื่อให้ศึกษามีกำลังซื้อพอใช้จ่ายสิ่งของที่จำเป็น
ต่อการเรียน และมีเงินสดถือไว้ใช้จ่ายส่วนตัวน้อยที่สุด ซึ่งเป็นการป้องกัน
ไม่ให้ผู้ก้นำเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาไปใช้ผิดวัตถุประสงค์

วงเงินให้กู้ยืมสำหรับค่าเล่าเรียนจะแตกต่างกันตาม
สถานศึกษา (รัฐหรือเอกชน) สาขาวิชาที่เรียน (วิศวกรรม วิทยาศาสตร์
สังคมศาสตร์ แพทย์ศาสตร์ ฯลฯ) ในส่วนของวงเงินให้กู้ยืมสำหรับค่าใช้จ่าย
อื่น ๆ นั้นจะแตกต่างกันตามค่าครองชีพในแต่ละที่ตั้งของสถานศึกษา
(กรุงเทพฯ หรือ ต่างจังหวัด) ซึ่งสำนักงานกองทุนฯ จะต้องประเมินค่าเล่าเรียน
ค่าครองชีพ และต้นทุนการศึกษาเหล่านี้ทุกปี เพื่อให้จำนวนเงินกู้ยืมที่ให้
แก่นักศึกษานั้นเพียงพอ ถูกต้องตามข้อเท็จจริง และเหมาะสมกับ
มาตรฐานการครองชีพอันสมควร โดยอาจให้สถานศึกษาแจ้งรายละเอียด
ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ให้กองทุนฯ ทราบทุกปีเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณา

5.9 เงื่อนไขเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

5.9.1 ระยะเวลาการชำระคืนเงินกู้ยืม

เงินกู้ยืมเพื่อศึกษามีกำหนดระยะเวลาการชำระคืนสูงสุดภายใน 25 ปี นับจากวันที่ผู้กู้สำเร็จการศึกษาหรือออกจากสถานศึกษาแล้ว หากผู้กู้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ขั้นต่ำของการชำระเงินต้นและดอกเบี้ยที่กองทุนฯ กำหนด โดยการชำระเงินต้นและดอกเบี้ยติดต่อกันเป็นประจำภายใน 25 ปี แต่ก็ยังไม่สามารถชำระคืนหนี้ได้ครบถ้วน แม้ว่าจะมีช่วงระยะเวลาที่ไม่ต้องชำระหนี้เนื่องจากมีรายได้ไม่ถึงถึงขั้นต่ำตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด หรือหยุดชำระหนี้ชั่วคราวเนื่องจากไม่มีรายได้หรือรายได้ไม่เพียงพอจะชำระหนี้ก็ตาม ในฐานะที่เป็นลูกหนี้ที่ดีของกองทุนฯ กองทุนฯ จะยกหนี้ค้างชำระดังกล่าวให้เป็นหนี้สูญ โดยถือว่าผู้กู้ได้พยายามชำระหนี้เต็มความสามารถแล้ว แต่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ครบถ้วน นอกจากนี้ให้ถือว่าระยะเวลาการชำระคืนหนี้สิ้นสุดเมื่อผู้กู้ถึงแก่กรรม (ตาย) ทุพพลภาพ หรือเจ็บป่วยถึงขั้นพิการ

ดังนั้น เมื่อผู้กู้อายุประมาณ 50 - 55 ปี หรือตาย หรือทุพพลภาพ หรือพิการ ผู้กู้จะได้รับการปลดหนี้การศึกษานี้โดยปริยาย

5.9.2 อัตราดอกเบี้ย

อัตราดอกเบี้ยของเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษากำหนดที่ร้อยละ 4 ต่อปี (ไม่ทบต้น) เรียกว่า “อัตราดอกเบี้ยพื้นฐาน” การคิดดอกเบี้ยเงินกู้ดังกล่าวจะเริ่มคิดเมื่อผู้กู้สำเร็จการศึกษา หรือออกจากสถานศึกษา หรือระยะเวลา 4 - 6 ปี หลังจากผู้กู้เริ่มเข้าศึกษา (ขึ้นอยู่กับระยะเวลาการศึกษาในแต่ละสาขาวิชา) แล้วแต่เวลาใดจะสั้นกว่า และคิดดอกเบี้ยจน

กระทั่งครบกำหนดระยะเวลาการชำระหนี้ (25 ปี) หรือเมื่อผู้กู้ชำระหนี้เสร็จสิ้น⁴³ โดยอัตราดอกเบี้ยพื้นฐานที่กำหนดนี้จะอยู่ในระดับที่ไม่สูงมากนัก เพื่อให้ไม่เป็นภาระในการชำระหนี้แก่ผู้กู้มากเกินไป เนื่องจากจุดประสงค์ของการให้กู้ยืมเพื่อการศึกษานี้มีได้มุ่งหวังเพื่อหารายได้หรือกำไรเข้ารัฐ แต่มุ่งให้โอกาสกับนักศึกษาที่ยากจนมีโอกาสเข้ารับการศึกษาในระดับปริญญาตรี เพื่อเพิ่มความสามารถในการหารายได้ในอนาคต อย่างไรก็ตาม อัตราดอกเบี้ยที่กำหนดจะต้องสูงเพียงพอที่จะครอบคลุมค่าใช้จ่ายในการบริหารเงินกองทุนฯ ได้พอสมควร⁴⁴ อีกทั้งสามารถออกแบบเพื่อเป็นการจูงใจให้ผู้กู้ชำระคืนเงินต้นรวดเร็วขึ้นถ้าเขามีความสามารถชำระเงินกู้ได้ด้วย โดยอัตราดอกเบี้ยจะลดลงเมื่อระยะเวลาการชำระคืนหนี้สั้นลง ทั้งนี้การคำนวณอัตราดอกเบี้ยจะใช้อัตราดอกเบี้ยพื้นฐานคำนวณตลอด และจะคำนวณดอกเบี้ยส่วนต่างเพื่อหักคืนให้ผู้กู้เมื่อผู้กู้ชำระเงินต้นเร็วกว่ากำหนดระยะเวลา 25 ปี การกำหนดโครงสร้างอัตราดอกเบี้ยเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุนฯ ที่จะต้องพิจารณาและปรับปรุงให้มีความสอดคล้องกับต้นทุนการบริหารงานกองทุนฯ และภาวะตลาดการเงิน อีก

⁴³ ไม่มีการคำนวณดอกเบี้ยระหว่างที่ผู้กู้ศึกษาในสถานศึกษา โดยมีเพดานระยะเวลาการศึกษาไม่เกิน 4 ปี สำหรับการศึกษาในระดับปริญญาตรี หากผู้กู้ยังไม่สำเร็จการศึกษาให้เริ่มคิดดอกเบี้ยเงินกู้เช่นกัน เพื่อเป็นการเร่งให้ผู้กู้อบรมสำเร็จการศึกษา

⁴⁴ จากการศึกษา รูปแบบการคิดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาในประเทศต่าง ๆ พบว่า ถ้ากองทุนฯ สามารถกำหนดอัตราดอกเบี้ยให้เป็นแบบลอยตัวได้ โดยกำหนดอัตราดอกเบี้ยตามต้นทุนการบริหารเงินกู้และอัตราเงินเฟ้อ ก็จะทำให้การคิดดอกเบี้ยสะท้อนต้นทุนที่แท้จริงของการให้เงินกู้ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น แต่ในขณะเดียวกัน การคิดอัตราดอกเบี้ยเช่นนี้จะทำให้การบริหารจัดการเงินกู้มีความซับซ้อนและต้นทุนสูงขึ้น อีกทั้งมีแนวโน้มที่จะเพิ่มภาระการชำระคืนหนี้ของผู้กู้สูงขึ้นอย่างมาก

ทั้งสามารถจูงใจให้ผู้กู้ที่มีความสามารถชำระคืนหนี้ชำระคืนโดยเร็วด้วย และหากกองทุนฯ มีการปรับอัตราดอกเบี้ยที่สอดคล้องกับค่าใช้จ่ายในการบริหารเงินกองทุนฯ และภาวะตลาดการเงิน เพื่อมิให้การดำเนินการดังกล่าวกระทบต่อผู้กู้รายเก่า อัตราดอกเบี้ยที่ปรับจะมีผลกับผู้กู้รายใหม่เท่านั้น และต้องติดประกาศหรือแจ้งให้ผู้กู้ทราบล่วงหน้า

จำนวนเงินต้นที่ผู้กู้ต้องชำระคืนจะคำนวณจากจำนวนเงินที่ผู้กู้ได้รับจริง (Nominal Term) ทั้งที่จ่ายเข้าบัญชีสถานศึกษาหรือบัญชีของผู้กู้ตลอดระยะเวลาที่ศึกษาจนกระทั่งสำเร็จการศึกษาหรือออกจากสถานศึกษา⁴⁵ ถ้าผู้กู้ออกจากสถานศึกษาหนึ่งเพื่อย้ายไปเข้าศึกษาในอีกสถานศึกษาหนึ่ง สัญญาเงินกู้จะย้ายตามผู้กู้ไปด้วย และสะสมเงินต้นต่อไปตามระยะเวลาที่ผู้กู้ใช้จ่ายเพื่อการศึกษา

การชำระหนี้เงินกู้ ผู้กู้จะได้รับทราบการแจ้งสรุปภาระหนี้และหน้าที่ในการชำระหนี้เมื่อสำเร็จการศึกษาจากสถานศึกษาพร้อมกับการรับประกาศนียบัตร หรือเมื่อออกจากสถานศึกษา และหลังจากนั้น เมื่อผู้กู้มีรายได้สูงเกินกว่ารายได้ขั้นต่ำตามที่กองทุนฯ กำหนด กรมสรรพากรจะทำการหักรายได้ของผู้กู้ เพื่อชำระเงินกู้ตามจำนวนเงินกู้และอัตราดอกเบี้ยพื้นฐาน เป็นระยะเวลา 25 ปี แต่หากผู้กู้ต้องการชำระคืนในจำนวนที่สูงกว่า อัตราการชำระขั้นต่ำ และต้องการจะชำระหนี้เสร็จสิ้นก่อนระยะเวลา 25 ปี ผู้กู้จะได้รับการปรับอัตราดอกเบี้ยให้ต่ำลง พร้อมทั้งหักคืนส่วนต่าง

⁴⁵ ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ทำหน้าที่สรุปยอดเงินกู้ให้ผู้กู้อบรมเป็นประจำทุกปี และสรุปยอดรวมอีกครั้งเมื่อผู้กู้สำเร็จการศึกษาหรือออกจากสถานศึกษา นอกจากนี้ ผู้ก้วยังสามารถตรวจสอบจากรายการในสมุดคู่ฝากหรือใบรับชำระหนี้ที่ได้รับจากธนาคารได้ด้วย

ของดอกเบ็ญที่ชำระเกินเมื่อชำระหนี้จนหมดสิ้น อย่างไรก็ตาม การชำระหนี้คืนเป็นหน้าที่ของผู้กู้ หากกรมสรรพากรไม่สามารถติดตามผู้กู้ให้มาชำระได้ โดยเนื่องด้วยเหตุใดก็ตาม เป็นหน้าที่ของผู้กู้จะต้องมาแจ้งกรมสรรพากร โดยจะเป็นสาขาใดก็ได้ และยื่นขอชำระหนี้⁴⁶

โครงสร้างอัตราดอกเบี้ย

ระยะเวลาการชำระคืนหนี้เสร็จสิ้นภายใน (ปี)	อัตราดอกเบี้ย (% ต่อปี)
25	4
15	3
10	2
5	1

⁴⁶ ปัญหาในการรับชำระหนี้ หากผู้กู้มีความประสงค์หลายหลาก เช่น กรณีผู้กู้มีรายได้ต่ำกว่าระดับที่จะชำระภาษีเงินได้ แต่ต้องการชำระหนี้บางส่วน หรือในกรณีที่ผู้กู้ต้องชำระหนี้แต่ละงวดสูงกว่าอัตราขั้นต่ำที่กองทุนฯ กำหนด เป็นต้น ความต้องการชำระหนี้ที่มีลักษณะหลายหลากเช่นนี้ ในทางปฏิบัติผู้วิจัยเชื่อว่าด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัยในปัจจุบัน กรมสรรพากรสามารถบริหารและติดตามการชำระหนี้กองทุนฯ สำหรับผู้กู้แต่ละรายได้ แต่เพื่อมิให้เป็นภาระในการติดตามการชำระหนี้ต่อกรมสรรพากรมากเกินไป จึงได้เสนอให้กรมสรรพากรหักเงินได้ที่ผู้กู้ชำระตามอัตราที่กองทุนฯ กำหนด และคิดอัตราดอกเบี้ยพื้นฐานไปเรื่อย ๆ จนกว่าผู้กู้จะแจ้งปิดบัญชีเงินกู้ จึงคิดดอกเบี้ยตามโครงสร้างข้างต้น เพื่อหักกลับกับหนี้คงค้างในภายหลัง ทั้งนี้ผู้กู้สามารถชำระหนี้ได้ในจำนวนที่สูงกว่าหรือเท่ากับจำนวนเงินขั้นต่ำที่กำหนดในแต่ละระดับรายได้ได้ แต่ต้องเสียอัตราดอกเบี้ยพื้นฐานไปจนกว่าจะชำระหนี้หมด หากชำระก่อนเวลากำหนดก็จะได้รับคืนส่วนต่างของดอกเบี้ยที่จ่ายเกิน

5.9.3 เงื่อนไขการชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ย

การชำระคืนเงินกู้ยืมจะเริ่มต้นเมื่อผู้กู้มีเงินได้สุทธิขั้นต่ำในระดับที่จะต้องชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา⁴⁷ โดยให้ถือว่ารายได้สุทธิขั้นต่ำที่ต้องชำระภาษีเงินได้เป็นรายได้ขั้นต่ำที่ผู้กู้ต้องชำระเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาด้วย ทั้งนี้ เพื่อไม่ให้เกิดการชำระหนี้เงินกู้เป็นภาระกับผู้กู้มากเกินไป ในขณะที่เดียวกันก็ไม่เป็นการสร้างภาระการจับเก็บหนี้ของกรมสรรพากรมากเกินไปด้วย โดยให้กรมสรรพากรหักรายได้ของผู้กู้เพื่อการชำระเงินกู้พร้อม ๆ กับการหักเงินได้เพื่อการชำระภาษีเงินได้

ดังนั้น เมื่อผู้กู้มีรายได้สูงในระดับต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ให้กรมสรรพากรหักรายได้ผู้กู้ตามอัตราขั้นต่ำที่กองทุนฯ กำหนด และเมื่อรายได้ผู้กู้ต่ำกว่าระดับที่ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ให้กรมสรรพากรไม่ต้องหักรายได้ผู้กู้แต่อย่างใด โดยถือว่าผู้กู้ยังมีรายได้ไม่สูงพอที่จะรับภาระการชำระภาษี ย่อมไม่มีความสามารถพอที่จะชำระหนี้เงินกู้ อย่างไรก็ตาม ให้คิดดอกเบี้ยเงินกู้ (แบบไม่ทบต้น) จากต้นเงินกู้ตลอดช่วงเวลาที่ไมชำระหนี้ด้วย⁴⁸ การหักรายได้ผู้กู้เพื่อการชำระหนี้เงินกู้

⁴⁷ ตามที่กฎหมายกำหนดให้ผู้มีเงินได้สุทธิ (Net Income) ตั้งแต่ 50,000 บาทต่อปีขึ้นไป ต้องเสียภาษี เมื่อคำนวณย้อนกลับเพื่อหาเงินได้รวม (Gross Income) ที่หักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมาได้ร้อยละ 40 ของเงินได้พึงประเมิน แต่ไม่เกิน 60,000 บาท และหักค่าลดหย่อนได้ 30,000 บาท พบว่า สำหรับผู้ที่เป็นโสด และมีเงินได้รวมในรูปเงินเดือนจำนวนเท่ากับหรือมากกว่าประมาณ 10,000 บาทต่อเดือน ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (เทียบเท่าเงินเดือนของข้าราชการระดับซี 5 ขึ้นไป)

⁴⁸ หากผู้กู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และเข้ารับบรรจุเป็นข้าราชการใหม่ จะได้มีเงินเดือนเท่ากับ 4,700 บาท 5,740 บาท และ 6,360 บาท สำหรับการศึกษาระดับ ปวช. ปวส. และปริญญาตรี ตามลำดับ (ซึ่งต่ำกว่า 10,000 บาท) จึงไม่ต้องชำระหนี้เงินกู้เพื่อการศึกษา จนกว่าจะมีรายได้สูงกว่า 10,000 บาท แต่หากเข้าทำงานในบริษัทเอกชนจะได้รับเงินเดือนประมาณ 9,000 -10,000 บาทขึ้นไป

กองทุนฯ จะกำหนดเป็นอัตราร้อยละของรายได้ผู้กู้ในอัตรากำหนดตามระดับรายได้ของผู้กู้ ดังนี้

รายได้ของผู้กู้ (บาท/เดือน)	สัดส่วนเงินที่ชำระต่อรายได้ผู้กู้ (ร้อยละ)
10,000 – 14,999	10
15,000 – 19,999	15
20,000 – 24,999	20
25,000 – 29,999	25
30,000	30

การกำหนดอัตราร้อยละการชำระหนี้ชั้นต้นนี้ เพื่อคำนวณหาจำนวนเงินกู้และดอกเบี้ยชั้นต้นที่คาดว่าผู้กู้จะสามารถชำระได้ในจำนวนที่ไม่เป็นภาระกับผู้กู้มากเกินไป⁴⁹ เพื่อให้กรณีผู้กู้ที่มีรายได้สูงขึ้นและมีความสามารถในการชำระหนี้มากขึ้น จะได้ชำระเงินกู้ยืมในจำนวนที่สูงขึ้นด้วย และเมื่อใดที่ผู้กู้ไม่มีรายได้หรือมีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ชั้นต้นที่กำหนด ผู้กู้ก็ไม่ต้องถูกหักเงินได้มาชำระหนี้โดยอัตโนมัติ ทั้งนี้ภายใต้สมมติฐานว่ากรมสรรพากรสามารถจัดเก็บภาษีเงินได้ของผู้กู้ได้เต็มเม็ดเต็มหน่วย ในช่วงเวลาใดที่ผู้กู้ไม่สามารถชำระหนี้ได้หรือมีรายได้ต่ำกว่ารายได้ชั้นต้นที่กำหนด ดอกเบี้ยเงินกู้จะสะสมไปเรื่อย ๆ เพื่อเป็นการเร่งรัดให้ผู้กู้พยายามหารายได้เพื่อนำเงินมาชำระหนี้ อย่างไรก็ตาม หากผู้กู้อยู่ได้ไม่มีความสามารถในการชำระหนี้ โดยกรมสรรพากร และ/หรือกองทุนฯ ได้ตรวจสอบแล้ว เมื่อ

⁴⁹ ภายใต้ข้อสมมติที่ว่า อัตราเงินเดือนหรือรายได้ที่ทำได้จะเพิ่มขึ้นร้อยละ 5 ต่อปี

ครบกำหนดระยะเวลาชำระหนี้ 25 ปี ผู้กู้รายนั้นก็จะได้รับการยกหนี้การศึกษาเป็นหนี้สูญ

กรณีที่ผู้กู้ไม่มาชำระหนี้ แม้ว่ามีรายได้สูงกว่ารายได้ขั้นต่ำ เช่น ศึกษาต่อต่างประเทศ หรือศึกษาต่อระดับปริญญาโท ผู้กู้จะต้องชี้แจงกรมสรรพากรพร้อมหลักฐานรายได้ และเมื่อผู้กู้มีรายได้ก็จะต้องหักรายได้มาชำระหนี้ตามระดับรายได้ที่ทำได้

การหนีหรือหลบเลี่ยงไม่ชำระหนี้เงินกู้เพื่อการศึกษาที่ผูกให้กรมสรรพากรจัดเก็บนี้ มุ่งให้เกิดการติดตามหนี้ที่เข้มงวดรัดกุมเทียบเท่าการติดตามภาษีเงินได้ เพราะมีผลพ่วงกันระหว่างการชำระหนี้และการชำระภาษีเงินได้เกิดขึ้น กล่าวคือ เมื่อใดผู้กู้มีเงินได้สูงพอที่จะต้องชำระภาษีเงินได้ ผู้กู้ต้องชำระหนี้เงินกู้ด้วย และเมื่อใดที่ผู้กู้ไม่ชำระหนี้เงินกู้ ผู้กู้ย่อมไม่ชำระภาษีเงินได้ด้วย การหนีหรือหลบเลี่ยงไม่ชำระหนี้เงินกู้ จึงเท่ากับมีความผิดฐานหนีหรือหลบเลี่ยงการชำระภาษีเงินได้

5.10 กลไกการติดตามการชำระหนี้เงินกู้

เมื่อผู้กู้จบการศึกษาหรือออกจากสถานศึกษาด้วยเหตุผลอันใด มีผลทำให้การให้ทุนกู้ยืมสิ้นสุดลง สถานศึกษามีหน้าที่แจ้งให้ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ส่งรายละเอียดการกู้ยืมทั้งสิ้น พร้อมการชำระคืนมาที่สถานศึกษา เพื่อส่งมอบให้ผู้กู้ได้เซ็นรับทราบ

- กรณีที่ผู้กู้จบการศึกษาให้สถานศึกษามอบรายละเอียดภาระหนี้ และการชำระหนี้ให้ผู้กู้รับทราบ และเซ็นรับทราบพร้อมการมอบประกาศนียบัตรการสำเร็จการศึกษาให้ผู้กู้ และให้สถานศึกษาส่งใบเซ็นรับ

ทราบภาระหนี้ของผู้กู้แก่กรมสรรพากร

- กรณีผู้กู้ออกจากสถานศึกษาก่อนจบการศึกษา ให้สถานศึกษามอบรายละเอียดภาระหนี้และการชำระหนี้ให้ผู้กู้รับทราบและเซ็นรับทราบ เพื่อส่งให้กรมสรรพากรต่อไป อย่างไรก็ตาม ผู้กู้อาจจะออกจากสถานศึกษาก่อนโดยไม่แจ้งให้สถานศึกษาทราบ และเมื่อสถานศึกษาทราบในภายหลังก็ให้แจ้งกรมสรรพากรทราบเช่นกัน เพื่อกรมสรรพากรจะได้ติดตามการชำระหนี้ต่อไป ดังนั้น เงื่อนไขสัญญาเงินกู้ยืมจะกำหนดให้ผู้กู้มีหน้าที่รับผิดชอบชำระเงินกู้ที่กรมสรรพากรรับทราบเพื่อให้ติดตามหนี้ต่อไป ผู้กู้สามารถติดต่อสถานศึกษาหรือธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ให้ส่งรายละเอียดภาระหนี้ทั้งสิ้น พร้อมกับการชำระคืนหนี้แก่ผู้กู้ โดยทั้งนี้ให้ถือเป็นหน้าที่ของผู้กู้ที่จะต้องชำระเงินกู้

- เมื่อมีรายได้เกินกว่ารายได้ขั้นต่ำที่กองทุนฯ กำหนด หากผู้กู้ไม่ดำเนินการดังกล่าว กองทุนฯ มีกระบวนการติดตามการชำระหนี้ซึ่งดำเนินการโดยกรมสรรพากร

ระบบติดตามการชำระหนี้เงินกู้โดยการใช้ระบบเดียวกับการติดตามการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของกรมสรรพากรนี้ค่อนข้างเป็นระบบ เข้มงวดและรัดกุม ถ้าผู้กู้เป็นผู้มีรายได้เป็นเงินเดือนหรือค่าจ้างประจำ หรือรายได้ที่มาจากสถานที่จ้างงานที่อยู่ในระบบภาษี (Formal Sector) ระบบดังกล่าวทำงานมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว แต่หากผู้กู้ไม่มีเงินเดือนหรือค่าจ้างประจำหรือมีรายได้ไม่แน่นอน หาแหล่งที่มาไม่ได้ ระบบการติดตามรายได้ผู้กู้แม้ว่าทำโดยกรมสรรพากรก็ทำได้ค่อนข้างยาก เพราะผู้กู้ไม่อยู่ในระบบภาษี ทางแก้ไขปัญหานี้สามารถทำได้โดยการ

กำหนดเลขประจำตัวผู้เสียภาษีตั้งแต่เริ่มการกู้ยืมเงินจากกองทุนฯ และการตรวจเยี่ยมผู้กู้หลังจบการศึกษาตามเอกสารหลักฐานที่ทำสัญญาไว้ ซึ่งเชื่อว่าจะช่วยทำให้กรมสรรพากรสามารถจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ได้เต็มเม็ดเต็มหน่วยขึ้นด้วย

ผู้ได้รับเงินกู้ยืมจะมีหมายเลขประจำตัวที่จะใช้ต่อเนื่องไปเป็นหมายเลขประจำตัวผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตลอดไป และเงื่อนไขของสัญญาการกู้ยืมได้กำหนดให้ผู้กู้ยินยอมให้กรมสรรพากรสามารถหักเงินได้ผู้กู้เพื่อชำระเงินกู้ ณ ที่จ่ายเช่นเดียวกับกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เมื่อผู้กู้มีรายได้สูงกว่ารายได้ขั้นต่ำตามอัตราที่กองทุนฯ กำหนด ดังนั้น หากผู้กู้ไม่ชำระเงินกู้ ผู้กู้นอกจากจะมีความผิดทางแพ่งเนื่องจากผิดสัญญาเงินกู้แล้ว ผู้กู้จะมีความผิดทางแพ่งเนื่องจากการหนีภาษีเงินได้ด้วย

ระบบนี้จึงมีประโยชน์ต่อการจัดเก็บภาษีของกรมสรรพากร เพราะกรมสรรพากรจะได้รับข้อมูลผู้มีรายได้ตั้งแต่เริ่มเข้าศึกษาจนกระทั่งสำเร็จการศึกษาหรือออกจากสถานศึกษา ทำให้กรมสรรพากรสามารถจัดเก็บภาษีเงินได้เต็มเม็ดเต็มหน่วยขึ้น ในขณะที่เดียวกันกองทุนฯ จะได้รับชำระเงินกู้ยืมครบถ้วนและเต็มตามความสามารถในการชำระคืนของผู้กู้ เพื่อนำรายได้กลับมาหมุนเวียนให้แก่นักศึกษารุ่นต่อ ๆ ไปได้

5.11 การเลื่อน การขอผิดผ่อน หรือการพักการชำระหนี้เงินกู้

เนื่องจากเงินกู้ยืมของกองทุนฯ เป็นเงินกู้ที่มีเงื่อนไขผ่อนปรน (Soft Loan) โดยคิดอัตราดอกเบี้ยในอัตราที่ต่ำกว่าตลาด อัตราดอกเบี้ยที่กำหนดจึงต้องสอดคล้องกับต้นทุนการบริหารจัดการและภาวะตลาดการเงิน

เพื่อรักษาสภาพกองทุนฯ ให้เป็นกองทุนหมุนเวียนและดำรงอยู่ได้ด้วยตนเองอย่างยั่งยืนต่อไป ขณะเดียวกันก็จูงใจให้ผู้ที่มีความสามารถชำระหนี้ชำระคืนโดยเร็ว โดยไม่คิดอัตราดอกเบี้ยทบต้น เพื่อมิให้เป็นภาระกับผู้กู้มากจนเกินไป ด้วยวิธีการดังกล่าวทำให้ผู้กู้ที่มีรายได้น้อยถึงเกณฑ์ขั้นต่ำตามที่กองทุนฯ กำหนด ไม่ต้องชำระหนี้คืนกองทุนฯ จนกว่าจะมีรายได้ถึงขั้นต่ำจึงจะชำระหนี้คืนกองทุนฯ และเมื่อผู้กู้มีรายได้เพิ่มสูงขึ้นถึงระดับที่กองทุนฯ กำหนด ก็จะต้องชำระเงินกู้ในสัดส่วนที่สูงขึ้นเมื่อเทียบกับรายได้ของผู้กู้ โดยกำหนดอัตราการชำระคืนของผู้กู้เมื่อเทียบกับรายได้ของผู้กู้ในอัตราก้าวหน้า หากรายได้ในปีใดไม่ถึงเกณฑ์ขั้นต่ำของรายได้ที่ต้องเสียภาษี ผู้กู้ก็สามารถหยุดการชำระหนี้เงินกู้ในปีนั้น ๆ ได้ โดยการยื่นแบบแสดงการเสียภาษีเงินได้บุคคลผ่านกรมสรรพากรเป็นประจำทุกปี ซึ่งเท่ากับเป็นการให้ผู้กู้สามารถเลื่อนหรือผ่อนการชำระหนี้โดยระบบที่กำหนดขึ้นมาอยู่แล้ว จึงไม่มีความจำเป็นต้องกำหนดหลักเกณฑ์ในการเลื่อน การผ่อน หรือการพักการชำระหนี้กับกองทุนฯ

5.12 การผิดสัญญา/การไม่ชำระหนี้เงินกู้

เนื่องจากการชำระหนี้เป็นหน้าที่ของผู้กู้จะต้องแจ้งต่อกรมสรรพากรเพื่อยื่นขอชำระหนี้เงินกู้ พร้อมกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา หากผู้กู้ไม่ชำระหนี้เงินกู้ตามหลักเกณฑ์ที่กองทุนฯ กำหนด นอกจากจะมีความผิดทางแพ่งเนื่องจากผิดสัญญาเงินกู้แล้ว ผู้ก้วยังมีความผิดทางแพ่งเนื่องจากการหนีภาษีเงินได้ไปพร้อมกัน และหากกรมสรรพากรดำเนินการติดตาม/ทวงหนี้ของผู้กู้ และตรวจสอบพบว่าผู้กู้พยายามหลีกเลี่ยงหรือหลบหนี

การชำระหนี้ ผู้ขอกู้จะถูกติดตามหนี้สินทั้งหมด พร้อมทั้งค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ในการติดตาม/ทวงหนี้ และค่าปรับอีกไม่เกินร้อยละ 1.5 ต่อเดือนของเงินต้นที่ค้างชำระนับจากวันที่ผู้ขอกู้ออกจากกองทุนฯ รวมถึงการถูกบันทึกในรายงานประวัติทางการเงินให้เป็นบุคคลที่ขาดความเชื่อถือ และไม่สามารถขอสินเชื่อต่าง ๆ จากสถาบันการเงิน ตลอดจนการสูญเสียสิทธิในการได้รับความช่วยเหลือทางการเงินหรือความช่วยเหลืออื่นจากรัฐบาล จนกว่าจะมีการดำเนินการประนอมหนี้

5.13 การปรับแก้ไขข้อกฎหมายให้สอดคล้องกับระบบการบริหารจัดการในรูปแบบใหม่

เพื่อให้การบริหารและการจัดการกองทุนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนฯ ตามเจตนารมณ์ของ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ตลอดจนการดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืนของกองทุนฯ และไม่เป็นภาระกับงบประมาณในอนาคต จึงจำเป็นต้องปรับแก้ไข พ.ร.บ. กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2541 เพื่อให้สอดคล้องกับโครงสร้างการบริหารและการจัดการของกองทุนฯ โดยมีสาระสำคัญดังนี้

1) เพื่อให้กองทุนฯ มีความเป็นอิสระ และคล่องตัวในการบริหารจัดการตามภารกิจและเป้าหมายของกองทุนฯ จึงควรให้กองทุนฯ มีฐานะเป็นองค์การมหาชน ตาม พ.ร.บ. องค์การมหาชน พ.ศ. 2542

2) เพิ่มคำนิยามและความหมายของคำว่า “ผู้ติดตามการชำระเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา” หมายถึง กรมสรรพากร ซึ่งมีฐานะทางกฎหมาย

เป็นเจ้าของนี้แทนกองทุนฯ ทำหน้าที่รับชำระหนี้ ติดตามทวงหนี้ ดำเนินคดี เพื่อบังคับการชำระหนี้ แจกสรูปผลการชำระหนี้และหนี้ที่ค้างชำระ และให้ รายงานผลการดำเนินงานให้สำนักงานกองทุนฯ สถานศึกษาทราบเป็นประจำ

3) ปรับแก้ไขคำนิยามและความหมาย จากคำว่า “นักเรียนหรือนักศึกษา” เป็น “นักศึกษา” ซึ่งหมายถึง “ผู้ที่ได้รับการตอบรับจากสถานศึกษาที่ได้รับการรับรองจากรัฐ ให้ได้รับการศึกษาในระดับอุดมศึกษา” และให้เปลี่ยนข้อความในกฎหมายจากคำว่า “นักเรียนหรือนักศึกษา” เป็น “นักศึกษา” ในทุกข้อความที่มีการอ้างถึง

4) ปรับแก้ไของค์ประกอบของคณะกรรมการและการบริหารกองทุน เพื่อให้สอดคล้องกับโครงสร้างกระทรวงการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ที่จะจัดตั้งขึ้นใหม่ ซึ่งจากการประชุมสัมมนาระดมความคิด เรื่อง แนวทางการบริหารจัดการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2544 ณ ห้องประชุม กำแพง พลาญกูร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้แสดงความเห็นเกี่ยวกับโครงสร้างและองค์ประกอบของคณะกรรมการฯ เป็นหลายฝ่าย บ้างก็เสนอให้ ปลัดกระทรวงการคลัง เป็นประธาน บ้างก็เสนอให้ปลัดกระทรวงการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นประธาน อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยเห็นว่า ประธานกรรมการควรเป็นบุคคลที่มาจากองค์กรอิสระ ไม่เป็นข้าราชการในตำแหน่ง อีกทั้งเป็นมืออาชีพ (professional) ที่มีความชำนาญทางการเงิน การคลัง และการศึกษา เนื่องจากการบริหารกองทุนฯ ต้องการผู้ที่มีความชำนาญในด้านเหล่านี้ และมีเวลาให้กับการบริหารกองทุนฯ อย่างเต็มที่ สำหรับกรรมการกองทุนฯ หากเป็นไปได้ควรจัดหาผู้ทรงคุณวุฒิจาก

ภายนอกเช่นกัน ถ้าเป็นข้าราชการประจำควรเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของกองทุนฯ โดยตรง เช่น สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กรมสรรพากร สำนักงานประมาณ และกระทรวงการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม เป็นต้น ด้วยเหตุผลเช่นเดียวกับการตั้งประธานกรรมการ รวมทั้งกรรมการที่มาจากผู้ทรงคุณวุฒิ * ในด้านต่าง ๆ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งอีกไม่น้อยกว่าครึ่งหนึ่งของกรรมการที่ตั้งโดยตำแหน่ง และให้ผู้จัดการกองทุนฯ เป็นกรรมการและเลขานุการฯ

5) คณะกรรมการฯ ควรมีอำนาจและหน้าที่หลักที่สำคัญ ดังนี้

- กำหนดนโยบาย หลักเกณฑ์การจัดสรรเงินกู้ยืมแก่ผู้เรียนตามสาขาวิชาโดยให้ความสำคัญกับสาขาวิชาที่เป็นที่ต้องการของเศรษฐกิจและประเทศชาติ
- กำหนดหลักเกณฑ์และคุณสมบัติของผู้ขอู้ ดำเนินการคัดเลือกผู้ได้รับเงินกู้
- ดำเนินการจ้าง/เลิกจ้างผู้จัดการกองทุนฯ ผู้บริหารและผู้จัดการกองทุนฯ
- กำกับดูแลการดำเนินงานของสำนักงานกองทุนฯ
- เสนอแนะต่อรัฐมนตรีเพื่อจัดตั้งงบประมาณสมทบกองทุนฯ เพื่อให้กองทุนฯ นำไปให้กู้ยืมกับผู้เรียน

หมายเหตุ * ผู้ทรงคุณวุฒิที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง อย่างน้อยควรเป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านเศรษฐศาสตร์ การเงินและการบัญชี กฎหมาย หรือเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งตัวแทนจากประชาชนที่มาจากการคัดสรร 2 คน ตัวแทนสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน ที่มาจากการคัดสรรแต่ละ 1 คน

- ออกและ/หรือปรับแก้ไขระเบียบ หลักเกณฑ์ ข้อบังคับ เพื่อการบริหารจัดการกองทุนฯ ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ทั้งด้านการบริหารบุคคล การเงินการบัญชี พัสดุ และการตรวจสอบ

6) ผู้จัดการกองทุนฯ มีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

- บริหารจัดการสำนักงานกองทุนฯ

- กำกับและประสานการดำเนินงานการบริหารจัดการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ระหว่างผู้กู้ สถานศึกษา ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) และกรมสรรพากร กับกองทุนฯ

- ศึกษาวิเคราะห์และประเมินความต้องการเงินกู้ยืมของนักศึกษาในแต่ละปี และในระยะ 5 ปี

- จัดทำเอกสาร เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ ให้ผู้เรียน ได้ทราบนโยบาย ระเบียบ คุณสมบัติของผู้ขอู้ และวิธีการขอเงิน พร้อมทั้งขั้นตอน กระบวนการ และวิธีการปฏิบัติที่ชัดเจน โดยจัดทำเป็นคู่มือสำหรับผู้ขอู้ สถานศึกษา ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) และกรมสรรพากร

- ดำเนินการอื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

ทั้งนี้ การคัดเลือกผู้จัดการกองทุนฯ ควรเปลี่ยนมาเป็นการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาคัดเลือกผู้จัดการกองทุนฯ โดยการได้มาซึ่งผู้จัดการกองทุนฯ ควรมาจากการแข่งขันเสนอแผนการดำเนินงานประกอบด้วย วิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย แนวทางการดำเนินงานภายใน 5 ปี ตามสัญญาจ้าง เพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนฯ

7) ระบบบัญชีของกองทุนฯ ประกอบด้วย

- บัญชีรับ เพื่อแสดงแหล่งที่มาของรายได้ของกองทุนฯ
- บัญชีทุนการศึกษา เพื่อจ่ายเป็นทุนการศึกษาให้กับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- บัญชีเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา เพื่อจ่ายเป็นเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษากับผู้เรียนระดับอุดมศึกษา
- บัญชีจ่ายบริหารกองทุน เพื่อการบริหารและการดำเนินงานของสำนักงานกองทุนฯ

พร้อมทั้งให้ยกเลิกคณะกรรมการและหน้าที่ของคณะกรรมการบัญชีจ่ายที่หนึ่งและที่สอง

8) การให้กู้ยืมและการชำระหนี้ ควรให้คณะกรรมการเป็นผู้พิจารณา กำหนดหลักเกณฑ์และคุณสมบัติของผู้ขอกู้เงิน หลักเกณฑ์การจัดสรรเงินกู้ยืมให้กับผู้กู้ และวงเงินให้กู้ยืม ซึ่งกำหนดไว้เป็น 3 ประเภท คือ เงินกู้สำหรับค่าเล่าเรียน เงินกู้สำหรับค่าธรรมเนียมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และเงินกู้เพื่อค่าใช้จ่ายในการครองชีพ

9) การนำเงินส่งกองทุน เมื่อผู้กู้ยืมเงินออกจากกองทุนฯ เนื่องจากลาออก หรือจบการศึกษา หรือกรณีอื่นใดที่ทำให้ผู้รับเงินกู้ยืมออกจากกองทุนฯ ให้เริ่มคิดดอกเบี้ยเงินกู้กับผู้กู้ในอัตราดอกเบี้ยที่คณะกรรมการฯ กำหนด ซึ่งคณะกรรมการฯ จะเป็นผู้พิจารณาและกำหนดอัตราดอกเบี้ยให้สอดคล้องกับต้นทุนการบริหารจัดการของกองทุนฯ และภาวะตลาดการเงิน และให้ถือเป็นอัตราดอกเบี้ยพื้นฐานที่กองทุนฯ กำหนด ทั้งนี้ไม่ให้คิดอัตราดอกเบี้ยทบต้นกับผู้กู้ เพื่อมิให้เป็นภาระกับผู้กู้มากเกินไป หากมี

การตรวจสอบและพบว่าผู้ขอกู้พยายามหลีกเลี่ยงหรือหลบหนีการชำระหนี้
กองทุนฯ จะกำหนดบทลงโทษผู้ขอกู้โดย ผู้ขอกู้จะถูกติดตามหนี้สินทั้งหมด
พร้อมทั้งค่าธรรมเนียมต่าง ๆ อันเกิดจากการติดตาม/ทวงหนี้ของผู้ขอกู้ และ
ค่าปรับอีกไม่เกินร้อยละ 1.5 ต่อเดือน ของเงินต้นที่ค้างชำระนับจากวันที่
ผู้ขอกู้ออกจากกองทุนฯ รวมถึงการถูกบันทึกในรายงานประวัติทางการ
เงินให้เป็นบุคคลที่ขาดความเชื่อถือ และไม่สามารถขอสินเชื่อต่าง ๆ จาก
สถาบันการเงิน ตลอดจนการสูญเสียสิทธิในการได้รับความช่วยเหลือ
ทางการเงินหรือความช่วยเหลืออื่นจากรัฐบาล จนกว่าจะมีการดำเนินการ
ประណอมหนี้ ทั้งนี้ให้กรมสรรพากรเป็นผู้รับชำระหนี้ ติดตามทวงหนี้ ดำเนิน
คดีเพื่อบังคับชำระหนี้เงินกู้

บรรณานุกรม

เอกสารในประเทศ

- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. **รูปแบบการจัดสรรงบประมาณการศึกษา จังหวัดอุดรธานี ประเทศแคนาดา พ.ศ. 2540.** กรุงเทพฯ, 2541.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงานและอื่นๆ. **ข้อมูลการศึกษาแห่งชาติ ปีการศึกษา 2539- 2541.** กรุงเทพฯ, 2542.
- คณะกรรมการการศึกษาเอกชน, สำนักงาน. **การมัธยมศึกษาและการอาชีวศึกษาเอกชนในประเทศไทย.** กรุงเทพฯ, 2543.
- คณะกรรมการการศึกษาเอกชน, สำนักงาน. **การดำเนินงานการปฏิรูปและส่งเสริมการศึกษาเอกชน (เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหมวด 5 และ 7 แห่ง พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542).** กรุงเทพฯ, 2543.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. **รูปแบบ/วิธีการจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นรายบุคคล.** กรุงเทพฯ, 2542. (เอกสารสรุปฉบับร่าง)
- นิพนธ์ พัวพงศกร, สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ และ ทสมัย เผื่อนปฐม . **การประมาณการค่าใช้จ่ายของภาครัฐในการจัดการศึกษา ตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เสนอต่อธนาคารโลก.** กรุงเทพฯ, 2543. (เอกสารอัดสำเนา)

ปฏิรูปการศึกษา, สำนักงาน. เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาระดม
ความคิดเรื่อง ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา.
กรุงเทพฯ , 2543.

ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย, สำนักงาน. การจัดสรรงบประมาณในลักษณะ
เงินอุดหนุนทั่วไป (Block Grant) สำหรับมหาวิทยาลัยของรัฐ: บทสรุปจากข้อเสนอแนะของ Professor Leo West.
กรุงเทพฯ, 2542.

เอกสารต่างประเทศ

Americas Education Choice. United States Education, Need for
Reform. <http://economist.com/>.

Direct Loan: William D. Ford Federal Direct Loan Program.
<http://www.ed.gov/>.

Elizabeth M. King, Peter F. Orazem, and Darin Woblgemuth. **Central
Mandates and Local Initiatives: The Colombia Education
Voucher Program**, The World Bank Economic review :
13 (2), 1999 .

Eurydice, The Information Network on Education in Europe, **Financial
Support for Students in Higher Education in Europe:
Trends and Debates**. Key Topics in Education Volume 1.
<http://www.eurydice.org/>.

Friedman, Milton. **Public Schools: Make Them Private.** The Washington Post. February 19th, 1995.

Funding Higher Education in England: How the HEFCE allocates its Funds, เอกสารประกอบการประชุมกับ Prof. Sir Brian Fender (HEFCE), กรุงเทพฯ, 2543.

Human Resource Development Canada (HRDC). **Loan Estimate – Canada Student Loans Program.** <http://www.hrdc-drhc.gc.ca/>.
Loans and Allowances. <http://www.winz.govt.nz/>.

Tertiary Tuition Fee Subsidy & The SAS Loan. <http://www.sg/>.

West, Edwin G. **Education Vouchers in Practice and Principle: A World Survey.** 1996.

Zideman, Adrian. **The Student Loans Scheme in Thailand : A Review and Recommendations for Efficient and Equitable Functioning of the Scheme**, Asian Development Bank Social Sector Program Loan, 1999.

ภาคผนวก

ตาราง ก ระยะเวลาผ่อน 5 ปี

ปีที่/ ยอดเงินกู้/ จำนวนเงิน ที่ผ่อน	20,000	30,000	40,000	50,000	60,000	70,000	80,000	90,000	100,000
1	2,000.00	3,000.00	4,000.00	5,000.00	6,000.00	7,000.00	8,000.00	9,000.00	10,000.00
2	3,630.00	5,445.00	7,260.00	9,075.00	10,890.00	12,705.00	14,520.00	16,335.00	18,150.00
3	4,295.50	6,443.25	8,590.00	10,738.75	12,886.50	15,034.25	17,182.00	19,329.75	21,477.50
4	4,954.00	7,431.00	9,908.00	12,385.00	14,862.00	17,339.00	19,816.00	22,293.00	24,770.00
5	5,605.50	8,408.25	11,211.00	14,013.75	16,816.50	1,916.25	22,422.00	25,224.75	28,027.50

ตาราง ข แสดงการผ่อนชำระยอดเงินกู้ 100,000 บาท แยกเป็น
ชำระเงินต้น และดอกเบี้ย

ปีที่/ จำนวนเงิน ที่ผ่อน	หนี้ตามสัญญา คงเหลือ	การผ่อนชำระ เงินต้นร้อยละต่อปี	ต้นเงินที่ต้องชำระ ในแต่ละงวด	ดอกเบี้ยอัตรา ร้อยละ 1 ต่อปี	ยอดรวม ที่ต้องชำระ
1	100,000	10.00	10,000	-	10,000.00
2	90,000	17.25	17,250	900.00	18,150.00
3	72,750	20.75	20,750	727.50	21,477.50
4	52,500	24.25	24,250	520.00	24,770.00
5	27,750	27.75	27,750	277.50	28,027.50
		100.00	100,000	2,450.00	102,425.00

ที่มา : กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

ตาราง ค ระยะเวลาผ่อน 10 ปี

ปีที่/ ยอดเงินกู้/ จำนวนเงิน ที่ผ่อน	20,000	30,000	40,000	50,000	60,000	70,000	80,000	90,000	100,000
1	650.00	975.00	1,300.00	1,625.00	1,950.00	2,275.00	2,600.00	2,925.00	3,250.00
2	1,293.50	1,940.25	2,587.00	3,233.75	3,880.50	4,527.50	5,174.00	5,820.75	6,467.00
3	1,532.50	2,298.75	3,065.00	3,831.25	4,597.50	5,363.75	6,130.00	6,896.25	7,662.00
4	1,719.00	2,578.50	3,438.00	4,297.50	5,157.00	6,061.50	6,876.00	7,735.50	8,595.00
5	1,953.50	2,930.25	3,907.00	4,883.75	5,860.00	6,837.25	7,814.00	8,790.75	9,767.00
6	2,135.50	3,203.25	4,271.00	5,338.75	6,406.50	7,474.25	8,542.00	9,609.75	10,667.50
7	2,365.50	3,548.25	4,731.00	5,913.75	7,096.50	8,279.25	9,462.00	10,644.75	11,827.50
8	2,693.00	4,039.50	5,386.00	6,732.50	8,079.00	9,425.50	10,772.00	12,118.50	13,465.00
9	3,157.00	4,750.50	6,334.00	7,917.50	9,501.00	11,084.50	12,668.00	14,251.50	15,835.00
10	3,636.00	5,454.00	7,272.00	9,090.00	10,908.00	12,726.00	14,544.00	16,362.00	18,180.00

**ตาราง ง แสดงการผ่อนชำระยอดเงินกู้ 100,000 บาท แยกเป็น
ชำระเงินต้น และดอกเบี้ย**

ปีที่/ จำนวนเงิน ที่ผ่อน	หนี้ตามสัญญา คงเหลือ	การผ่อนชำระ เงินต้นร้อยละต่อปี	ต้นเงินที่ต้องชำระ ในแต่ละงวด	ดอกเบี้ยอัตรา ร้อยละ 1 ต่อปี	ยอดรวม ที่ต้องชำระ
1	100,000	3.25	3,250	-	3,250.00
2	96,750	5.50	5,500	967.50	6,467.50
3	91,250	6.75	6,750	912.50	7,662.50
4	84,500	7.75	7,750	845.00	8,595.00
5	76,750	9.00	9,000	767.50	9,767.50
6	67,750	10.00	10,000	677.50	10,677.50
7	57,750	11.25	11,250	577.50	11,827.50
8	46,500	13.00	13,000	465.00	13,465.00
9	33,500	15.50	15,500	335.00	15,835.00
10	18,000	18.00	18,000	180.00	18,180.00
		100.00	100,000	5,727.50	105,727.50

ที่มา : กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

ตาราง ๑ ระยะเวลาผ่อน 15 ปี

ปีที่/ ยอดเงินกู้/ จำนวนเงิน ที่ผ่อน	20,000	30,000	40,000	50,000	60,000	70,000	80,000	90,000	100,000
1	300.00	450.00	600.00	750.00	900.00	1,050.00	1,200.00	1,350.00	1,500.00
2	697.00	1,045.00	1,394.00	1,742.50	2,091.00	2,439.50	2,788.00	3,136.50	3,485.00
3	792.00	1,188.00	1,584.00	1,980.00	2,376.00	2,772.00	3,168.00	3,564.00	3,960.00
4	886.00	1,329.00	1,722.00	2,215.00	2,658.00	3,101.00	3,544.00	3,987.00	4,430.00
5	979.00	1,468.00	1,958.00	2,447.50	2,937.00	3,426.50	3,916.00	4,405.50	4,895.00
6	1,017.00	1,606.50	2,142.00	2,677.00	3,213.00	3,748.50	4,284.00	4,819.50	5,355.00
7	1,162.00	1,743.00	2,324.00	2,905.00	3,486.00	4,067.00	4,648.00	5,229.00	5,810.00
8	1,352.00	2,028.00	2,704.00	3,380.00	4,056.00	4,732.00	5,408.00	6,084.00	6,760.00
9	1,540.00	2,310.00	3,080.00	3,850.00	4,620.00	5,390.00	6,160.00	6,930.00	7,700.00
10	1,726.00	2,589.00	3,452.00	4,315.00	5,178.00	6,041.00	6,904.00	7,767.00	8,630.00
11	1,910.00	2,865.00	3,820.00	4,775.00	5,730.00	6,685.00	7,640.00	8,595.00	9,550.00
12	2,092.00	3,138.00	4,184.00	5,230.00	6,276.00	7,322.00	8,368.00	9,414.00	10,460.00
13	2,272.00	3,408.00	4,544.00	5,680.00	6,816.00	7,952.00	9,088.00	10,224.00	11,360.00
14	2,450.00	3,675.00	4,900.00	6,125.00	7,350.00	8,575.00	9,800.00	11,025.00	12,250.00

ตาราง จ แสดงการผ่อนชำระยอดเงินกู้ 100,000 บาท แยกเป็น
ชำระเงินต้น และดอกเบี้ย

ปีที่/ จำนวนเงิน ที่ผ่อน	หนี้ตามสัญญา คงเหลือ	การผ่อนชำระ เงินต้นร้อยละต่อปี	ต้นเงินที่ต้องชำระ ในแต่ละงวด	ดอกเบี้ยอัตรา ร้อยละ 1 ต่อปี	ยอดรวม ที่ต้องชำระ
1	100,000	1.5	1,500	-	1,500
2	98,500	2.5	2,500	985	3,485
3	96,000	3.0	3,000	960	3,960
4	93,000	3.5	3,500	930	4,430
5	89,500	4.0	4,000	895	4,895
6	85,500	4.5	4,500	855	5,355
7	81,000	5.0	5,000	810	5,810
8	76,000	6.0	6,000	760	6,760
9	70,000	7.0	7,000	700	7,700
10	63,000	8.0	8,000	630	8,630
11	55,000	9.0	9,000	550	9,550
12	46,000	10.0	10,000	460	10,460
13	36,000	11.0	11,000	360	11,360
14	25,000	12.0	12,000	250	12,250
15	13,000	13.0	13,000	130	13,130
		100.0	100,000	9,275	109,275

ที่มา : กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

ภาคผนวก

ช

คุณสมบัติผู้ขอ^ก

1. มีรายได้ต่อครอบครัวไม่เกิน 150,000 บาทต่อปี (ปีการศึกษา 2542 – 2543)

มีรายได้ต่อครอบครัวไม่เกิน 300,000 บาทต่อปี (ปีการศึกษา 2540 – 2541)

มีรายได้ต่อครอบครัวไม่เกิน 120,000 บาทต่อปี (ปีการศึกษา 2539)

หรือตามที่คณะกรรมการกองทุนฯ กำหนดเป็นครั้งคราว ต่อมาภายหลัง โดยพิจารณาตามหลักเกณฑ์ข้อใดข้อหนึ่งดังนี้

- รายได้รวมของนักเรียน นักศึกษา ผู้ขอกู้ยืม ร่วมกับรายได้ของบิดา และมารดา ในกรณีที่บิดา มารดาเป็นผู้ใช้อำนาจปกครอง

- รายได้รวมของนักเรียน นักศึกษา ผู้ขอกู้ยืม ร่วมกับรายได้ของผู้ปกครองในกรณีที่ผู้ใช้อำนาจปกครองมิใช่บิดา มารดา

- รายได้รวมของนักเรียน นักศึกษา ผู้ขอกู้ยืม ร่วมกับรายได้ของคู่สมรสในกรณีที่ผู้ขอกู้ยืมได้ทำการสมรสแล้ว

2. เป็นผู้มีสัญชาติไทย

3. ไม่เคยเป็นผู้เคยสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีในสาขาใดๆ

มาก่อน

4. ไม่เป็นผู้ที่ทำงานประจำในระหว่างศึกษา

5. ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย

^ก ข้อมูลจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

6. ไม่เป็นหรือเคยหรือในขณะที่ขอกู้ยืมเงินต้องไม่เป็นผู้ได้รับโทษจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกเพราะกระทำความผิดอาญา
7. เป็นผู้ที่มีผลการเรียนดีหรือเป็นผู้ที่ผ่านเกณฑ์การวัดและประเมินผลของสถาบันการศึกษา
8. เป็นผู้ที่มีความประพฤติดี ไม่ฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษาชั้นร้ายแรง หรือไม่เป็นผู้ที่มีความประพฤติเสื่อมเสีย
9. เป็นผู้ที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามระเบียบหรือประกาศการสอบคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในโรงเรียน สถานศึกษา หรือสถาบันการศึกษาซึ่งอยู่ในสังกัดควบคุมหรือกำกับดูแลของกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงหรือส่วนราชการอื่น ทบวงมหาวิทยาลัย รัฐวิสาหกิจประกาศกำหนด

คุณสมบัติของผู้รับรองรายได้ครอบครัวผู้กู้

1. เป็นข้าราชการผู้ดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าระดับ 5 หรือเทียบเท่า หรือ
2. หัวหน้าสถานศึกษาที่ผู้ขอกู้ยืมศึกษาอยู่ หรือ
3. ผู้ปกครองท้องถิ่นระดับผู้ใหญ่บ้านขึ้นไป

เอกสารหลักฐานประกอบการพิจารณาการยื่นแบบขอกู้/การค้ำประกัน

1. รูปถ่ายของผู้ยื่นขอกู้ ขนาด 2 นิ้ว จำนวน 1 รูป
2. สำเนาเอกสารดังต่อไปนี้

- 2.1) เอกสารของผู้ยื่นขอกู้
- สำเนาทะเบียนบ้าน
 - สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน
- 2.2.) เอกสารของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง และผู้รับรอง
- รายได้
- สำเนาทะเบียนบ้าน
 - สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน
 - สำเนาบัตรประจำตัวผู้เสียภาษี (ถ้ามี)
- 2.3) หนังสือรับรองเงินเดือนของบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง
- หรือ
- 2.4) หนังสือรับรองรายได้และฐานะของบิดา มารดาหรือ
- ผู้ปกครอง
- 2.5) หนังสือแสดงความคิดเห็นของอาจารย์แนะแนวหรือ
- อาจารย์ที่ปรึกษา
- 2.6) แผนผังแสดงที่ตั้งที่อยู่อาศัยของบิดา มารดา หรือ
- ผู้ปกครอง
- 2.7) ใบแสดงผลการศึกษาในปีการศึกษาที่ผ่านมา
- 2.8) ในกรณีที่ผู้ค้ำประกันมิใช่บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง
- ต้องแนบเอกสารของผู้ค้ำประกันเพิ่มเติมดังนี้
- สำเนาทะเบียนบ้าน
 - สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน
 - สำเนาบัตรประจำตัวผู้เสียภาษี (ถ้ามี)

- หนังสือรับรองเงินเดือน หรือหนังสือรับรองรายได้

และฐานะ

2.9) สำเนาเอกสารทุกฉบับต้องลงลายมือชื่อรับรองสำเนาถูกต้อง

หมายเหตุ หากมีหลักฐานตามข้อ 2.3) แล้ว ไม่ต้องมีหลักฐานตามข้อ 2.4) และหากเอกสารหลักฐานไม่ครบถ้วน จะมีผลให้การพิจารณาอนุมัติกู้ยืมล่าช้า

หลักฐานค้ำประกันสัญญากู้ยืมเงิน

- 1) บิดามารดา หรือผู้ปกครอง หรือ
- 2) บุคคลที่ประกอบอาชีพ มีรายได้น่าเชื่อถือตามที่คณะกรรมการพิจารณาให้กู้ยืมเงินประจำสถาบันการศึกษา พิจารณากำหนดให้เป็นผู้ค้ำประกันได้ หรือ
- 3) กรณีไม่มีบุคคลค้ำประกัน ให้ผู้กู้ยืมใช้หลักทรัพย์แทน

เงื่อนไขอื่น ๆ ที่ผู้กู้ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย

- 1) หากผู้กู้ยืมแจ้งข้อความอันเป็นเท็จในสาระสำคัญของสัญญากู้ยืมเงิน หรือไม่ปฏิบัติตามสัญญาที่ตกลงไว้ กยศ. อาจบอกเลิกสัญญา และเรียกเงินกู้ยืมที่ได้รับไปแล้วคืนทั้งหมด
- 2) หากผู้กู้ยืมบอกเลิกสัญญากู้ยืมระหว่างปีการศึกษาผู้กู้ยืมจะต้องแจ้งเป็นหนังสือให้ กยศ. ทราบผ่านธนาคารผู้บริหารและจัดการเงินให้กู้ยืม (หน่วยปฏิบัติการธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ตามสาขาที่

ปรากฏในคู่มือนี้) และจะต้องชำระเงินกู้ที่ได้รับไปแล้ว (ค่าเล่าเรียน ค่าใช้จ่าย
เกี่ยวเนื่องกับการศึกษา และค่าใช้จ่ายส่วนตัว) เฉพาะปีการศึกษานั้น ๆ
คืน กยศ. ภายใน 30 วัน

3) หากมีการเปลี่ยนแปลงที่อยู่ ชื่อ - นามสกุล ย้ายสถานศึกษา
หรือจบการศึกษาผู้กู้ยืมต้องแจ้ง กยศ. โดยผ่านธนาคารผู้บริหารและ
จัดการเงินให้กู้ยืม (หน่วยปฏิบัติการธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ตาม
สาขาที่ปรากฏในคู่มือนี้) ภายใน 15 วัน

4) กรณีผู้กู้ยืมมิได้กู้ต่อเนื่องในปีต่อไป แต่ยังศึกษาอยู่ให้ผู้กู้ยืม
แจ้งข้อมูลต่อ กยศ. โดยผ่านธนาคารผู้บริหารและจัดการเงินให้กู้ยืม (หน่วย
ปฏิบัติการธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ตามสาขาที่ปรากฏในคู่มือนี้)
ปีละครั้ง

5) กรณีผู้กู้ยืมสำเร็จการศึกษาและเข้าทำงานในสถานที่ใดต้อง
แจ้งที่อยู่ สถานที่ทำงานพร้อมเงินเดือนหรือค่าจ้างให้ กยศ. ทราบ โดย
ผ่านธนาคารผู้บริหารและจัดการเงินให้กู้ยืม (หน่วยปฏิบัติการธนาคาร
กรุงไทย จำกัด (มหาชน) ตามสาขาที่ปรากฏในคู่มือ กยศ.) ภายใน 30 วัน

6) บัญชีเงินฝากธนาคารที่ผู้กู้ยืมได้เปิดไว้กับธนาคารผู้บริหาร
และจัดการเงินให้กู้ยืม (ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) จะเป็นบัญชีที่ใช้
ตลอดจนเสร็จสิ้นการชำระคืนเงินกู้ยืม หากผู้กู้ยืมประสงค์จะเปลี่ยนแปลง
บัญชีเงินฝากธนาคารให้แจ้งเลขที่บัญชีใหม่ต่อธนาคารผู้บริหารและจัดการ
เงินให้กู้ยืม (หน่วยปฏิบัติการธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ตามสาขา
ที่ปรากฏในคู่มือนี้) ก่อนแล้วจึงปิดบัญชีเดิม

7) กรณีผู้กู้ยืมเดินทางไปต่างประเทศเป็นเวลาเกินกว่า 6 เดือน ให้รีบติดต่อ กยศ. เรื่องการชำระหนี้คืน ก่อนการเดินทางโดยผ่านธนาคาร ผู้บริหารและจัดการเงินให้กู้ยืม (หน่วยปฏิบัติการธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ตามสาขาที่ปรากฏในคู่มือนี้)

8) กรณีผู้กู้ยืมเสียชีวิต บิดา มารดา ผู้ปกครองหรือผู้ค้ำประกัน ต้องแจ้ง กยศ. ผ่านธนาคารผู้บริหารและจัดการเงินให้กู้ยืม (หน่วยปฏิบัติการธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ตามสาขาที่ปรากฏในคู่มือนี้) ภายใน 7 วัน โดยแนบหลักฐานสำเนาใบมรณบัตรหรือสำเนาทะเบียนบ้านที่ระบุ การตายของผู้กู้ยืมพร้อมทั้งให้นายทะเบียนประทับตราและลงลายมือชื่อ รับรองหากผู้กู้ยืมยังอยู่ระหว่างการศึกษา ให้สถานศึกษามีหน้าที่ต้องแจ้ง การเสียชีวิตต่อ กยศ. โดยผ่านธนาคารด้วยอีกทางหนึ่ง

9) เงินกู้ยืมของ กยศ. เป็นเงินหมุนเวียนมิใช่เงินอุดหนุน ดังนั้น ผู้กู้ยืมมีหน้าที่ต้องชำระหนี้คืนตามภาระผูกพันของสัญญากู้ยืมเพื่อนำเงิน ดังกล่าวมาเป็นเงินหมุนเวียนให้ผู้กู้ยืมรายอื่นต่อไป โดยไม่เกี่ยวข้องกับเงิน อุดหนุนตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แต่อย่างใด

10) การแจ้งข้อมูลติดต่อ กยศ. ให้ใช้แบบแจ้งที่ กยศ. กำหนด ซึ่ง ขอได้ที่สถานศึกษาหรือธนาคารผู้บริหารและจัดการเงินให้กู้ยืม (หน่วย ปฏิบัติการธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ตามสาขาตามที่กำหนด)

ภาคผนวก

1. โปรแกรมเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาของประเทศแคนาดา (Canada Student Loan Program)

ลักษณะเงินกู้ยืมแก่นักศึกษาเต็มเวลา (full-time student)

พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่ที่เรียนเต็มเวลามีคุณสมบัติครบที่จะสมัครขอรับทุนเงินกู้ยืมได้ รัฐบาลแคนาดาจ่ายค่าดอกเบี้ยให้แก่ผู้ให้กู้จนกว่าจะเรียนจบหรือหยุดเรียนเต็มเวลา ดอกเบี้ยจะสะสมในเงินกู้ไปจนกว่าจะหยุดเรียนเต็มเวลา และได้รับเวลาปลอดจากการชำระหนี้ 6 เดือน หลังจากนั้นผู้กู้มีหน้าที่ชำระหนี้ จำนวนหนี้อยู่ระหว่าง \$4,000 - \$25,000 สำหรับการเรียน 4 ปีและรัฐบาลรับภาระจ่ายดอกเบี้ยให้ ผู้ได้รับเงินกู้ยืมไม่ต้องจ่ายอะไรเลยระหว่างเรียน และถ้าผู้กู้มีปัญหาทางการเงินไม่สามารถชำระหนี้ได้หลังจากหยุดเรียน ก็สามารถขอพิจารณาลดหนี้หรือยกเว้นดอกเบี้ยได้

เงื่อนไขการให้เงินกู้ยืม

1. เป็นชาวแคนาดาหรืออาศัยอยู่ในแคนาดาเป็นการถาวร
2. เป็นผู้ที่พักอาศัยในจังหวัดหรือเขตแดนที่ร่วมกับโปรแกรมเงินกู้ยืม (โดยทั่วไปจะต้องอาศัยในจังหวัดหรือเขตแดนนั้น ๆ อย่างน้อย 12 เดือนติดต่อกันจึงถือเป็นผู้ที่พักอาศัย ณ ที่นั้น ทั้งนี้ไม่รวมเวลาที่เรียนเต็มเวลาในสถานศึกษาระดับหลังมัธยมปลาย (a post-secondary institution)
3. กรอกใบสมัครขอรับทุนที่สำนักงาน (สถาบันการศึกษาสำนักงานให้ความช่วยเหลือผู้เรียนที่จังหวัดหรือเขต) แสดงว่าไม่มีแหล่ง

เงินเพียงพอที่จะจ่ายต้นทุนการศึกษา สามารถหาข้อมูลโปรแกรมเงินกู้ยืม
ทั้งของแคนาดาและจังหวัดได้ตามมหาวิทยาลัยทั้งเอกชนและรัฐบาลทั่วไป

4. ลงทะเบียนหรือมีคุณสมบัติที่จะลงทะเบียนเรียนอย่างน้อย
60 % ของวิชาที่เรียนเต็มเวลา ณ สถานศึกษาระดับหลังมัธยมปลายที่กำหนด

5. ถ้าเป็นนักเรียนที่พิการอาจลงทะเบียนเพียง 40 % ของวิชาที่
เรียนเต็มเวลา

6. ลงทะเบียนหรือมีคุณสมบัติที่จะลงทะเบียนเรียนในโปรแกรม
ที่นำไปสู่การได้รับปริญญาบัตร (ระยะเวลาเรียนอย่างน้อย 12 สัปดาห์ภายใน
15 สัปดาห์เทอม)

จำนวนเงินกู้ยืมที่ให้

จำนวนเงินกู้ยืมที่ให้ขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้ขอู้ และ
สามารถขอกู้ได้สูงสุด \$165.00 ต่อสัปดาห์ที่เรียนหนังสือ นอกจากนี้ ยังมี
เงินช่วยเหลือระดับจังหวัด และทุนการศึกษาของแคนาดาและจังหวัด หรือ
เงินทุนการศึกษาอื่น ๆ จำนวนเงินกู้ยืมคำนวณจาก

ต้นทุนการศึกษา - แหล่งเงินที่สามารถหาได้ = เงินที่ต้องการ

ต้นทุนการศึกษา ได้แก่

1. ค่าเล่าเรียน ค่าธรรมเนียม ค่าหนังสือ และค่าอุปกรณ์การ
ศึกษาต่าง ๆ

2. ค่ากินอยู่รวมถึงค่าเลี้ยงดูเด็กถ้ามีบุตร (ค่ากินอยู่จะขึ้นกับว่า
เป็นโสด พักที่บ้าน หรือแต่งงานแล้วและต้องเลี้ยงดูเด็ก)

3. เมืองที่อาศัยอยู่ไม่ถูกนำมาคิดเป็นปัจจัยกำหนดต้นทุน

แหล่งเงินที่สามารถหาได้ ได้แก่

1. รายได้ที่ทำงานระหว่าง 4 เดือนก่อนลงทะเบียน
2. รายได้ที่อาจหาได้ระหว่างเรียนหนังสือ
3. แหล่งเงินจากพ่อแม่ คู่สมรส หรืออื่น ๆ

เงินกู้ยืมสำหรับนักเรียนเรียนไม่เต็มเวลา (part-time student)

โปรแกรมมีเงินทุนกู้ยืมให้กับนักเรียนที่เรียนไม่เต็มเวลาเป็นเงินเพิ่มเติมจากเงินที่หาได้เอง หรือคู่สมรสหาได้ นอกจากนี้ ยังมีทุนการศึกษาในรูปแบบอื่น ๆ โดยผู้ที่ได้รับทุนมีหน้าที่ต้องจ่ายดอกเบี้ยเงินกู้เองระหว่างเรียน โดยเริ่มจ่ายเต็มทีหลังจากเรียนจบหรือหยุดเรียน 6 เดือน ถ้ารายได้ที่หาได้ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอาจได้รับการยกเว้นการจ่ายดอกเบี้ย ซึ่งในส่วนนี้รัฐบาลแคนาดาจะจ่ายดอกเบี้ยแทนให้ สำหรับคนที่มีรายได้ต่ำ และเรียนไม่เต็มเวลา ถ้ามีคุณสมบัติพร้อมตามที่กำหนดสามารถได้รับทุนที่ไม่ต้องชำระคืน

เงื่อนไขเงินกู้ยืม

1. เป็นชาวแคนาดาหรือพักอาศัยในแคนาดาเป็นการถาวร
2. พักอาศัยในจังหวัดหรือเขตที่ร่วมในโปรแกรม โดยสามารถสมัครกับจังหวัดที่เข้าเรียน
3. ลงทะเบียนหรือมีคุณสมบัติที่จะลงทะเบียนในวิชาระดับหลัง

มัธยมปลายเพื่อให้ได้ปริญญาบัตร ณ สถานศึกษาที่ได้รับการยอมรับจาก
โปรแกรม

4. ลงทะเบียนหรือมีคุณสมบัติที่จะลงทะเบียนระหว่าง 20-59 %
ของเวลาเรียนเต็มเวลา

5. นักเรียนที่พิจารณาจะลงทะเบียนระหว่าง 20 - 39 % ของ
เวลาเรียนเต็มเวลา

6. มีรายได้รวมของครอบครัวไม่เกินที่กำหนดในตาราง (รายได้
รวมของครอบครัว หมายถึง รายได้ก่อนหักภาษี รวมค่าจ้าง สิ้นทรัพย์
สภาพคล่อง รายได้จากการลงทุน และของกำนัลในรูปเงินสด)

ขนาดของครอบครัว	รายได้สูงสุด (\$)
โสด	26,100
แต่งงานไม่มีเด็กหรือเป็น ผู้ปกครองคนเดียวกับเด็ก	
1 คน	34,800
3 คน	43,600
4 คน	50,500
5 คน	56,300
6 คน	62,400
7 คน	68,300
8 คน	72,600
9 คน	75,200
10 คน	78,200

จำนวนเงินกู้ยืม

จำนวนเงินกู้ยืมขึ้นกับสถานการณ์ส่วนบุคคล ต้นทุนในการดำรงชีพในจังหวัดหรือเขต ซึ่งคำนวณจากค่าเล่าเรียน ค่าธรรมเนียม ค่าหนังสือ ค่าอุปกรณ์การเรียน ค่ากินอยู่เล็ก ๆ น้อย ๆ ค่าเดินทางจากที่พักไปสถานศึกษา ค่าดูแลลูกระหว่างเรียนหนังสือ

การสมัครขอรับทุน สามารถติดต่อที่สถาบันการศึกษา สำนักงานช่วยเหลือทางการเงินที่จังหวัดหรือเขต ซึ่งมีอยู่เกือบทุกสถาบัน

ในจังหวัด (Province of Quebec) และ Northwest Territories บริหารแผนการช่วยเหลือนักศึกษาเอง โดยรัฐบาลแคนาดาช่วยเหลือทางด้านเงินทุน

2. โครงการเงินกู้ยืมกรณีของประเทศสหรัฐอเมริกา

กระทรวงการศึกษาของสหรัฐอเมริกา มีโครงการเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาสำหรับผู้เรียนหลังมัธยมศึกษา ภายใต้โครงการที่เรียกว่า William D. Ford Federal Direct Loan Program ซึ่งเรียกสั้น ๆ ว่า “เงินกู้โดยตรง” ซึ่งเป็นโครงการเงินกู้สำหรับผู้เรียนและผู้ปกครองในการขอรับเงินกู้โดยตรงจากกระทรวงการศึกษาของสหรัฐอเมริกา สำหรับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา โดยโรงเรียนที่ได้เงินกู้จากกระทรวงการศึกษาของสหรัฐอเมริกาจะเป็นผู้จ่ายเงินกู้ยืมให้กับผู้เรียนหรือผู้ปกครองที่ได้รับเงินกู้ยืมประโยชน์ที่ได้จากโครงการนี้คือ

- ผู้ขอจะได้รับเงินกู้โดยตรงจากรัฐบาลกลางโดยไม่ต้องติดต่อกับธนาคาร
- กระทรวงการศึกษาของสหรัฐจะเป็นผู้ให้กู้รายเดียวที่ผู้ขอจะติดต่อด้วย
- ผู้ขอสามารถวางแผนการชำระหนี้ที่สอดคล้องกับสถานะทางการเงินของผู้ขอ
- ผู้ขอสามารถเปลี่ยนแผนการชำระหนี้ได้เมื่อสถานะทางการเงินเปลี่ยนไป

เนื่องจากทุกโรงเรียนไม่ได้เข้าร่วมในโครงการเงินกู้ดังกล่าว ผู้ขอจะต้องติดต่อกับสถานศึกษา หากสถานศึกษามีได้อยู่ในโครงการเงินกู้ ผู้ขอสามารถกู้เงินภายใต้โครงการ Federal Family Education Loan (FFEL) โดยนักเรียนที่ได้รับเงินกู้จะสามารถรับเงินกู้ยืมจากธนาคารสมาชิกเงินออมและเงินกู้ยืม (saving and loan association) และ

สหกรณ์ออมทรัพย์ (credit union) เมื่อผู้ขอกู้เงินได้รับเงินกู้ในโครงการ Federal Family Education Loan (FFEL) แล้ว ก็สามารถเปลี่ยน มาเป็นโครงการเงินกู้โดยตรงได้ โดยผ่านโครงการ Federal Direct Consolidation Loan Program

ประเภทของโครงการเงินกู้โดยตรง “Direct Loans” จำแนกได้เป็น 4 ประเภท ได้แก่

1. Federal Direct Stafford/Ford Loans หรือ Direct Subsidized Loans ผู้เรียนสามารถขอกู้เงินภายใต้โครงการดังกล่าว โดย แสดงความต้องการทางการเงินในการขอรับเงินกู้ยืม เงินกู้ยืมที่ผู้ขอกู้ได้รับ ไปนั้น รัฐบาลกลางจะไม่คิดดอกเบี้ยกับผู้ที่ได้รับเงินกู้ ถ้าผู้เรียนเรียนใน สถานศึกษาอย่างน้อยที่สุดครึ่งหนึ่งของระยะเวลาเรียน รวมทั้งในช่วงระยะเวลาของการปลอดชำระหนี้และการขอผ่อนผันหรือการขอพักการชำระหนี้ (รัฐบาลกลางเป็นผู้รับผิดชอบดอกเบี้ยในส่วนนี้)

2. Federal Direct Unsubsidized Stafford/Ford Loans หรือ Direct Unsubsidized Loans ผู้เรียนสามารถขอกู้เงินโดยไม่ต้องแสดง ความต้องการทางการเงิน และรัฐบาลกลางจะคิดดอกเบี้ยเงินกู้ทั้งใน ระหว่างที่เรียนในสถานศึกษา หรือในช่วงระยะเวลาของการปลอดหนี้และ การขอผ่อนผันหรือการขอพักการชำระหนี้

3. Federal Direct PLUS Loans (Parent Loans for undergraduate Students : PLUS) เป็นเงินกู้ที่ให้กับผู้ปกครองกู้เงินไป ใช้เพื่อการศึกษาของบุตรที่อยู่ในความดูแล ซึ่งผู้ขอกู้จะต้องไม่มีประวัติเสีย

ทางการเงิน และผู้ปกครองต้องรับผิดชอบดอกเบี้ยเงินกู้ดังกล่าว และถึงแม้ว่าผู้ปกครองจะมีประวัติทางการเงินไม่ดี ก็สามารถขอกู้ได้ถ้ามีบุคคลที่ไม่มีประวัติเสียทางการเงินเป็นผู้ให้การรับรองหรือค้ำประกันเงินกู้

4. Federal Direct Consolidation Loans เป็นการรวมเงินกู้เพื่อการศึกษาหลายประเภทของรัฐบาลกลางเข้าด้วยกัน แล้วชำระหนี้เงินกู้เป็นรายเดือนให้กับกระทรวงการศึกษารัฐอเมริกาเป็นจำนวนเงินยอดเดียว

ประเภทของผู้ขอกู้เงิน

จำแนกเป็น ผู้ขอกู้ที่อยู่ในความดูแลของผู้ปกครอง (dependent student) และผู้ขอกู้ที่มีได้อยู่ในความดูแลของผู้ปกครอง (independent student) โดยผู้ขอกู้ที่มีได้อยู่ในความดูแลของผู้ปกครองจะต้องมีคุณสมบัติดังนี้

1. อายุเกิน 24 ปีขึ้นไป ณ วันที่กำหนด (เช่น 31 ธันวาคม ปี
2. แต่งงาน
3. เรียนอยู่ในระดับบัณฑิตศึกษาหรือทำงานในระหว่างเรียน
4. เป็นทหารผ่านศึก
5. กำพร้า
6. ผู้ที่อยู่ในความดูแลของศาล
7. เป็นบุคคลที่มีภาระเลี้ยงดูบุคคลอื่นตามกฎหมายนอกเหนือ

จากคู่สมรส

สำหรับผู้ขอกู้ที่อยู่ในความดูแลของผู้ปกครองนั้น ต้องมีคุณสมบัติที่ไม่เป็นไปตามที่กำหนดของคุณสมบัติของผู้กู้ที่มีได้อยู่ในความดูแลของผู้ปกครอง

จำนวนเงินให้กู้ยืม จำนวนเงินให้กู้ยืมสูงสุดในแต่ละปีการศึกษาขึ้นอยู่กับ

- ผู้ขอกู้ศึกษา กำลังเรียนในชั้นปีการศึกษาใด
- ระยะเวลาของการศึกษาตามหลักสูตร
- เป็นผู้ที่อยู่ในความดูแลของผู้ปกครองหรือไม่อยู่ในความดูแล

ของผู้ปกครอง

จำนวนเงินขอกู้ในแต่ละปีการศึกษาขึ้นอยู่กับ

- ค่าใช้จ่ายของสถานศึกษา
- เงินช่วยเหลือทางการเงินอื่นที่ผู้ขอกู้ได้รับ
- เงินที่ครอบครัวสามารถให้ความช่วยเหลือได้ (Expected Family Contribution : EFC)

เงื่อนไขในกรณีนี้ใช้เฉพาะผู้เรียนที่ได้รับเงินกู้ประเภท Direct Subsidized Loans ซึ่งสถานศึกษาจะเป็นผู้คำนวณค่า EFC ให้

ในกรณีที่ผู้ปกครองได้รับเงินกู้ยืมประเภท Direct PLUS Loan จำนวนเงินกู้ยืมที่ได้รับจะเท่ากับค่าใช้จ่ายของสถานศึกษาหักด้วยความช่วยเหลือทางการเงินอื่นที่ได้รับ (ในกรณีที่ผู้ปกครองไม่สามารถกู้เงินประเภท Direct PLUS Loan ได้เนื่องจากมีประวัติทางการเงินไม่ดี และถ้าผู้เรียนเป็นบุตรที่อยู่ในความดูแลและเรียนอยู่ในระดับปริญญาตรี ผู้เรียนสามารถกู้เงินเพิ่มเติมได้จากเงินกู้ยืมประเภท Direct unsubsidized Loan)

จำนวนเงินกู้ยืมที่ได้รับจะไม่เท่ากับจำนวนเงินกู้ที่ได้รับ เนื่องจากจะต้องหักค่าธรรมเนียมให้กับแหล่งเงินกู้ร้อยละ 4 ของเงินกู้ที่จ่ายออกไปแต่ละครั้ง ยกเว้นการขอสินเชื่อประเภท Direct Consolidation Loans เงินจำนวนนี้จะส่งไปยังรัฐบาลกลางเพื่อช่วยลดค่าใช้จ่ายในการสนับสนุนเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ

แม้ว่าผู้ขอสินเชื่อจะกู้เงินจากโครงการ FFEL และจาก Direct Loan Program จำนวนเงินกู้ที่ได้รับในแต่ละปี หรือยอดเงินกู้โดยรวมจะต้องไม่เกินกว่าที่กำหนด ทั้งนี้ผู้ขอสินเชื่อไม่สามารถรับเงินกู้จาก FFEL และ Direct Loans ในระยะเวลาเดียวกัน

จำนวนเงินให้กู้สูงสุดสำหรับการกู้เงินประเภท Subsidized Loans คือ

23,000 เหรียญสหรัฐ สำหรับการศึกษาระดับปริญญาตรี

65,000 เหรียญสหรัฐ สำหรับการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา (รวมการกู้เงินเพื่อการศึกษาในระดับปริญญาตรี)

จำนวนเงินให้กู้สูงสุดสำหรับการกู้เงินประเภท Subsidized Loans และ Unsubsidized Loans คือ

23,000 เหรียญสหรัฐ สำหรับผู้เรียนที่อยู่ในความดูแลของผู้ปกครองและเรียนระดับปริญญาตรี

46,000 เหรียญสหรัฐ สำหรับผู้เรียนที่ไม่อยู่ในความดูแลของผู้ปกครองและเรียนระดับปริญญาตรี

138,500 เหรียญสหรัฐ สำหรับผู้เรียนสูงกว่าระดับปริญญาตรี (รวมการกู้เงินเพื่อศึกษาในระดับปริญญาตรี)

อัตราดอกเบี้ย

อัตราดอกเบี้ยสำหรับการกู้เงินประเภท Direct Loan จะมีการผันแปรและปรับเปลี่ยนในแต่ละปีของวันที่ 1 ก.ค. โดยอัตราสูงสุดเท่ากับ 8.25 สำหรับ Direct Subsidized Loan และ Direct Unsubsidized Loan โดยอัตราดอกเบี้ยจะขึ้นอยู่กับจำนวนเงินกู้ที่ได้จ่ายออกไปและเงินกู้นั้นอยู่ในช่วงระยะเวลาที่ผู้เรียนเรียนอยู่ในสถานศึกษา หรือในช่วงของระยะปลอดหนี้ หรือช่วงของการขอผ่อนหรือการขอพักชำระหนี้

สำหรับเงินกู้ประเภท Direct PLUS Loan อัตราดอกเบี้ยสูงสุดเท่ากับ 9.00 ส่วนอัตราดอกเบี้ยสำหรับ Direct Consolidation Loans มีอัตราเดียวกับที่กล่าวมาข้างต้น ขึ้นอยู่กับว่าเงินกู้ที่ขอนำมารวมกันภายใต้เงินกู้ประเภท Direct Consolidation Loan นั้น เป็นเงินกู้สำหรับนักเรียน และหรือเงินกู้สำหรับผู้ปกครองด้วย

วิธีการสมัครขอเงิน

1. โดยการกรอกใบสมัครที่สถานศึกษาที่ผู้เรียนเข้าเรียน
2. โดยทาง internet จากเครื่องคอมพิวเตอร์ที่บ้าน ที่สถานศึกษา หรือห้องสมุดสาธารณะ เป็นต้น

จากแบบฟอร์มที่สมัครสถานศึกษาจะพิจารณาให้ความช่วยเหลือทางการเงิน รวมถึงเงินกู้ที่จะได้รับว่าจะเป็นเงินกู้ประเภท subsidized หรือ unsubsidized ถ้าได้เงินกู้ประเภท subsidized ผู้ปกครองก็อาจจะสามารถขอเงินประเภท Direct PLUS Loan โดยการสมัครขอเงินจากสถานศึกษาที่ผู้เรียนเรียนอยู่ได้

การจ่ายเงินกู้

สถานศึกษาจะจ่ายเงินกู้ให้กับผู้ที่ได้รับเงินกู้ 2 วิธี

1. หักจากบัญชีของผู้ที่ได้รับเงินกู้โดยสถานศึกษา เป็นค่าหน่วยการเรียน และค่าธรรมเนียมอื่น ๆ รวมทั้งค่าอาหารและค่าหอพัก ส่วนที่เหลือจะจ่ายเป็นเช็คหรือเงินสด หรือโอนเข้าบัญชีในธนาคาร
2. จ่ายให้เป็นเงินก้อนทั้งหมดโดยเช็ค หรือวิธีการอื่นตามข้อตกลงที่ได้มีการลงนาม

การชำระหนี้เงินกู้

ผู้ได้รับเงินกู้จะติดต่อกับศูนย์บริการเงินกู้เพื่อการศึกษาเพียงแห่งเดียวที่ผู้ขอกู้ได้แจ้งที่อยู่และโทรศัพท์ติดต่อดีไว้ แม้ว่าผู้ขอกู้จะได้รับเงินกู้หลายประเภทหรือมีการย้ายสถานศึกษาก็ตาม การชำระหนี้เงินกู้จะเริ่มต้นหลังจาก 6 เดือน นับจากวันที่ผู้เรียนออกจากสถานศึกษาหรือหยุดเรียนเกินกว่าครึ่งหนึ่งของระยะเวลาเรียน ถ้ากลับเข้าเรียนในสถานศึกษาอย่างน้อยครึ่งเวลาก่อนที่จะสิ้นสุดระยะเวลาปลอดหนี้ ระยะเวลาการปลอดหนี้เงินกู้จะเลื่อนออกไปจนกว่าจะครบ 6 เดือนหลังจากออกจากสถานศึกษา

การชำระหนี้เงินกู้งวดแรกสำหรับ Direct Subsidized และ Direct Unsubsidized Loans จะกำหนดภายใน 60 วันหลังจากสิ้นสุดระยะเวลาปลอดหนี้

การชำระหนี้เงินกู้งวดแรกสำหรับ Direct PLUS Loans จะกำหนดภายใน 60 วันหลังจากเงินกู้งวดสุดท้ายได้จ่ายออกไป

ถ้าได้รับเงินกู้ประเภท Direct Subsidized Loan ผู้ขอกู้ไม่ต้องจ่ายดอกเบี้ยจนกว่าจะสิ้นสุดระยะเวลาปลอดหนี้

ถ้าได้รับเงินกู้ประเภท Direct Unsubsidized Loan อัตราดอกเบี้ยจะถูกคำนวณและรวมกับยอดเงินกู้ในขณะที่ผู้เรียนเรียนในสถานศึกษา รวมทั้งในช่วงระยะเวลาปลอดหนี้ ผู้ที่ได้รับเงินกู้สามารถเลือกจ่ายเฉพาะดอกเบี้ยหรือจะจ่ายตอนชำระหนี้เงินกู้งวดแรก ซึ่งจะทำให้ยอดเงินกู้ที่ต้องชำระเพิ่มขึ้นเนื่องจากได้รวมดอกเบี้ยสะสมไว้แล้ว

ไม่ว่าจะเป็นการชำระหนี้เงินกู้ประเภท Direct Subsidized Loan หรือ Direct Unsubsidized Loan เมื่อเริ่มชำระหนี้เงินกู้ จำนวนเงินกู้ที่จ่ายจะต้องสูงกว่าจำนวนที่ขอกู้เนื่องจากจะต้องจ่ายดอกเบี้ย ซึ่งผู้ได้รับเงินกู้อาจจะขอชำระหนี้เงินกู้ล่วงหน้าได้โดยไม่ถือเป็นการผิดสัญญา

ทางเลือกในการชำระหนี้เงินกู้

มีทางเลือก 4 ทางเลือก สำหรับเงินกู้ประเภท Direct Subsidized Loan หรือ Direct Unsubsidized Loan และมีทางเลือก 3 ทางเลือก สำหรับเงินกู้ประเภท Direct PLUS Loan (ทางเลือกที่ 1 – 3) ผู้ได้รับเงินกู้สามารถเลือกแผนการชำระหนี้เงินกู้ที่สอดคล้องกับสถานะทางการเงิน และสามารถเปลี่ยนแผนการชำระหนี้เงินกู้ได้เมื่อสถานะทางการเงินเปลี่ยนไป ทางเลือกต่าง ๆ ประกอบด้วย

ทางเลือกที่ 1 Standard Repayment Plan ผู้ที่ได้รับเงินกู้ต้องชำระหนี้เงินกู้เป็นรายเดือนในจำนวนที่คงที่ (อย่างน้อยที่สุด 50 เหรียญสหรัฐต่อเดือน) ภายในระยะเวลาที่กำหนด (ไม่เกิน 10 ปี) ซึ่งระยะเวลาการชำระหนี้เงินกู้ขึ้นอยู่กับจำนวนเงินกู้ที่ได้รับ วิธีนี้ผู้ได้รับเงินกู้จะจ่ายดอกเบี้ยน้อยที่สุด เพราะยอดชำระหนี้เงินรายเดือนสูงกว่าและระยะเวลาชำระหนี้สั้นกว่า

ทางเลือกที่ 2 Extended Repayment Plan ผู้ที่ได้รับเงินกู้สามารถขยายระยะเวลาชำระหนี้เงินกู้ออกไป โดยปกติประมาณ 12-30 ปี ขึ้นอยู่กับจำนวนเงินกู้ที่ได้รับ และสามารถชำระหนี้เงินกู้อย่างรายเดือนในจำนวนที่คงที่ (อย่างน้อยที่สุด 50 เหรียญสหรัฐต่อเดือน) แต่น้อยกว่าทางเลือกที่ 1 ซึ่งผู้ที่ได้รับเงินกู้จะต้องชำระดอกเบี้ยในจำนวนที่มากกว่าเดิมเนื่องจากระยะเวลาการผ่อนชำระหนี้ยาวนานขึ้น

ทางเลือกที่ 3 Graduated Repayment Plan ผู้ที่ได้รับเงินกู้จะชำระหนี้เงินกู้ในจำนวนที่ต่ำกว่าในช่วงปีแรก และจะค่อย ๆ เพิ่มขึ้นทุก ๆ 2 ปี ระยะเวลาการชำระหนี้ประมาณ 12-30 ปี ขึ้นอยู่กับจำนวนเงินกู้ที่ได้รับ จำนวนเงินที่ชำระรายเดือนต้องไม่น้อยกว่าครึ่งหนึ่งแต่จะไม่เกิน 1.5 เท่าของการชำระหนี้ตามทางเลือกที่ 1

ทางเลือกที่ 4 Income Contingent Repayment Plan วิธีนี้การชำระหนี้เงินกู้อย่างรายเดือนขึ้นอยู่กับค่า AGI (Adjusted Gross Income) และจำนวนเงินกู้ที่ได้รับ กล่าวคือจำนวนเงินกู้ที่ต้องชำระในแต่ละปีจะขึ้นอยู่กับรายได้ที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงในแต่ละปี โดยยอดเงินกู้ที่ต้องชำระรายเดือนจะไม่เกินร้อยละ 20 ของรายได้พึงประเมิน (discretionary income) (เท่ากับค่า AGI หักด้วยระดับรายได้บนฐานของเส้นความยากจนที่คิดตามขนาดของครัวเรือน ซึ่งกำหนดโดย US Department of Health and Human Service) ระยะเวลาการชำระหนี้ไม่เกิน 25 ปี หลังจาก 25 ปี จำนวนเงินกู้ที่ค้างชำระจะไม่ต้องเสียดอกเบี้ยแต่จะถูกนำมาภาษีแทน

ในกรณีที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ด้วยทางเลือกต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น ผู้ที่ได้รับเงินกู้จะกำหนดแผนการใช้เงินกู้เอง โดยติดต่อกับศูนย์บริการเงินกู้ ซึ่งจะพิจารณาให้เป็นรายกรณีไป

การเลื่อนการชำระหนี้เงินกู้

ในกรณีที่มีปัญหาการชำระหนี้เงินกู้ ผู้ที่ได้รับเงินกู้สามารถขอ ผัดผ่อนหรือขอพักการชำระหนี้เงินกู้ ภายใต้งื่อนไขต่าง ๆ ดังนี้

การขอผัดผ่อนการชำระหนี้

ผู้ที่ได้รับเงินกู้ประเภท Direct Loan สามารถขอผัดผ่อนการ ชำระหนี้เงินกู้ในกรณีต่อไปนี้

- เข้าเรียนอย่างน้อยครึ่งหนึ่งของระยะเวลาเรียนตามหลักสูตร ที่กำหนด (ผู้ที่ได้รับเงินกู้อาจจะไม่ต้องขอผัดผ่อนการชำระหนี้เงินกู้ใน ระหว่างที่เป็นแพทย์ฝึกหัดหรือบุคลากรฝึกหัด ยกเว้น ทันตแพทย์ฝึกหัด)
- เข้าเรียนในโครงการทุนการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่ กระทรวงการศึกษาของสหรัฐอเมริกาให้การรับรอง
- เข้าร่วมโครงการอบรมและฟื้นฟูสมรรถนะของผู้พิการที่ กระทรวงการศึกษาของสหรัฐอเมริกาให้การรับรอง

ผู้ที่ได้รับเงินกู้สามารถขอสิทธิการขยายระยะเวลาการ ผัดผ่อนได้จนถึง 3 ปี ถ้า

- เป็นผู้ที่อยู่ระหว่างการหางานทำ (ทำงานเต็มเวลา)
- ประสบหรือกำลังประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ

ผู้ที่ได้รับเงินกู้อาจจะได้รับการขยายระยะเวลาการผัดผ่อนเพิ่ม เดิมได้ ถ้าในระหว่างได้รับเงินกู้ประเภท Direct Loan ผู้ที่ได้รับเงินกู้ไม่มี ปัญหาทางการเงินกับโครงการเงินกู้ FFEL

ผู้ที่ได้รับเงินกู้ ประเภท Direct Subsidized Loan ไม่ต้องชำระ

เงินต้นและดอกเบี้ยในช่วงระยะเวลาการผ่อนชำระหนี้เงินกู้ สำหรับเงินกู้ประเภท ประเภท Direct Unsubsidized Loan และ เงินกู้ประเภท Direct PLUS Loan อาจขอผ่อนได้เฉพาะการชำระเงินต้นที่กู้ยืม แต่ไม่สามารถผ่อนการชำระดอกเบี้ยได้ ซึ่งผู้ที่ได้รับเงินกู้อาจจะเลือกชำระเพียงดอกเบี้ย หรือนำดอกเบี้ยไปรวมกับยอดเงินกู้แล้วค่อยชำระหนี้หลังจากสิ้นสุดระยะเวลาการผ่อน

ถ้าเป็นเงินกู้ประเภท Direct Consolidation Loan ผู้ที่ได้รับเงินกู้สามารถขอผ่อนการชำระหนี้เงินกู้ได้เฉพาะเงินต้นที่กู้ยืม แต่ไม่สามารถผ่อนการชำระดอกเบี้ยได้ และนำดอกเบี้ยมารวมกับยอดเงินกู้ในระหว่างการขอผ่อนการชำระหนี้เงินกู้ ซึ่งอัตราดอกเบี้ยที่คิดจะขึ้นอยู่กับประเภทของเงินกู้ที่นำมารวมใน Direct Consolidation Loan

ต้องไม่ลืมว่าการชำระหนี้เงินกู้ยังต้องดำเนินต่อไปแม้ว่าจะอยู่ในระหว่างการขออนุมัติการผ่อนการขยายระยะเวลาการชำระหนี้เงินกู้ก็ตาม ถ้าหากไม่ชำระหนี้ตามระยะเวลาที่กำหนดก็จะเกิดปัญหาการผิดสัญญา

การขอพักการชำระหนี้

ในกรณีที่ผู้ที่ได้รับเงินกู้ ประเภท Direct Loan ไม่สามารถชำระหนี้เงินกู้ได้ด้วยเหตุผลเช่น ปัญหาส่วนบุคคลที่ไม่อาจคาดการณ์ได้ หรือปัญหาทางด้านสุขภาพ และไม่มีคุณสมบัติในการขอผ่อน ในระหว่างการขอพักการชำระหนี้ผู้ที่ได้รับเงินกู้อาจจะหยุดการชำระหนี้หรือชำระน้อยกว่าที่ได้ตกลงไว้ ผู้ที่ได้รับเงินกู้อาจจะขอพักการชำระเงินต้น ดอกเบี้ย หรือทั้งสองอย่าง แม้ว่าจะได้รับการพักชำระหนี้แต่ดอกเบี้ยก็ยังต้องคิด

ต่อไป และถูกนำมารวมกับเงินต้นในระหว่างการพักชำระหนี้จนกระทั่ง
สิ้นสุดการขอพักชำระหนี้

ผู้ที่ได้รับเงินกู้ อาจจะได้รับบริการพักชำระหนี้ ถ้าเป็นไปตามเงื่อนไข
ต่อไปนี้

- อยู่ในช่วงของการเป็นแพทย์หรือทันตแพทย์ฝึกหัด หรือ
บุคลากรฝึกหัด
- อยู่ในสถานะที่กฎหมายกำหนดตาม National Community
Service Trust Act of 1993 (เฉพาะผู้ที่ได้รับเงินกู้ประเภท Direct Stafford
Loan)
- ต้องจ่ายชำระหนี้เงินกู้เท่ากับหรือมากกว่าร้อยละ 20 ของ
รายได้รวมรายเดือน (Total Monthly Gross Income)

การผิดสัญญา/ไม่ชำระหนี้เงินกู้

ในกรณีที่ผิดสัญญาหรือขาดการชำระหนี้เงินกู้ภายใน 180 วัน จะ
มีผลเสียหายต่อผู้ที่ได้รับเงินกู้ ดังนี้

- จะถูกฟ้องร้องเงินกู้ทั้งหมดที่ต้องชดใช้ทันทีโดยกระทรวงการ
ศึกษาของสหรัฐ
- จะถูกติดตามหนี้สินทั้งหมด พร้อมทั้งเก็บค่าธรรมเนียมต่าง ๆ
ในการติดตาม/ทวงหนี้ของผู้ที่ได้รับเงินกู้ทั้งหมดโดยกระทรวงการศึกษา
ของสหรัฐ
- จะถูกรายงานไปยังสำนักงานตรวจสอบแห่งชาติ (National
Credit Bureau) ซึ่งรายงานในเชิงลบจะมีผลต่อความน่าเชื่อถือในอนาคต

ในกรณีที่ไปยืมเงินเพื่อซื้อสินค้า เช่น รถยนต์หรือบ้าน ผลการบันทึกประวัติทางการเงินจะถูกบันทึกไว้เป็นเวลา 7 ปี แม้ว่าผู้ที่ได้รับเงินกู้จะจัดการกับหนี้และชำระหนี้แล้วก็ตาม เว้นเสียแต่ว่าจะมีการดำเนินการประนอมหนี้

- ผู้ที่ได้รับเงินกู้จะไม่ได้รับความช่วยเหลือทางการเงินเพิ่มเติม และอาจจะสูญเสียสิทธิ์ในการได้รับความช่วยเหลืออื่นจากรัฐบาลกลาง
- ผู้ที่ได้รับเงินกู้จะไม่ได้รับการขอผ่อนสำหรับเงินกู้ที่ผิดสัญญา เว้นเสียแต่จะมีการดำเนินการประนอมหนี้
- กรมสรรพากรสามารถยึดเงินภาษีของผู้ที่ได้รับเงินกู้ที่ขอเรียกคืนภาษีเงินได้ (federal income tax refund)
- ค่าจ้าง (wage) อาจจะไม่ได้เต็มตามอัตราที่กำหนด

การหยุดการชำระหนี้เงินกู้

ผู้ที่ได้รับเงินกู้สามารถหยุดการชำระหนี้เงินกู้ภายใต้เงื่อนไขต่อไปนี้

- เป็นผู้พิการหรือไร้ความสามารถ โดยความพิการหรือไร้ความสามารถมิได้เกิดขึ้นก่อนการขอกู้ยืมเงิน
- ตาย
- ไม่สามารถเรียนจบเนื่องสถานศึกษาปิด หรือสถานศึกษาออกใบรับรองสิทธิการขอกู้เงินปลอม
- เป็นบุคคลล้มละลาย

การรวมเงินกู้หลายประเภทเข้าด้วยกัน

ถ้ามีการกู้ยืมเงินสำหรับนักเรียนนอกเหนือจาก Direct Loan สามารถนำเงินกู้เหล่านั้นมารวมกันและชำระหนี้ภายใต้โครงการเงินกู้ประเภท Direct Consolidation Loan ซึ่งจะได้ประโยชน์จากการรวมเงินกู้เข้าด้วยกัน เพราะอัตราดอกเบี้ยเงินกู้จะเท่ากับ Direct Loan ซึ่งจะจ่ายดอกเบี้ยน้อยกว่าเดิม ยอดชำระหนี้เงินกู้อายเดือนก็จะลดลง และสามารถเลือกแผนการชำระหนี้ให้สอดคล้องกับสถานะทางการเงิน

ผู้ที่ได้รับเงินกู้ประเภทต่าง ๆ สามารถรวมเงินกู้เมื่อใดก็ได้ ไม่ว่าจะเป็นระหว่างเรียนในสถานศึกษา ระหว่างระยะปลอดหนี้ หรือหลังจากการเริ่มต้นชำระหนี้ ถ้ารวมเงินกู้ขณะที่เรียนจะได้รับระยะเวลาการปลอดหนี้สำหรับเงินกู้ที่นำมาวมกัน (ผู้ที่ได้รับเงินกู้สามารถรวมเงินกู้ในระหว่างเรียนในสถานศึกษา เฉพาะเงินกู้ประเภท Direct Loan และ FFLEs) เงินกู้ประเภทอื่นจะนำมาวมกันได้หลังจากออกจากสถานศึกษา

3. การอุดหนุนการศึกษาในประเทศสิงคโปร์

MENDAKI (Majlis Pendidikan Anak-Anak Islam) Foundation
(1952)

สถานะ : มูลนิธิ (ผู้บริจาคได้รับ tax exempt) ของรัฐ (Public Character)

การแบ่งส่วนงาน : แบ่งเป็น 6 Departments ได้แก่

1. Education Department
2. Social & Cultural Affairs Department
3. Economic Development
4. Research & Development
5. Finance Department
6. Administration & Corporate Service

ส่วนงานการศึกษา (Education Department)

- ส่วนงาน MTS Administration & Monitoring/Curriculum/Enrichment Programme
- ส่วนงาน Tertiary Tuition Fee Subsidy (TTFS)
- ส่วนงาน Study Loan
- ส่วนงาน Special Malay Bursaries
- ส่วนงาน Scholarship
- ส่วนงาน Award
- ส่วนงาน IT Programmes/Donor's Scholarship/Worker

Training Programme/Supplementary Assistance/Skill and Career Development/Short Practical Training Programmes.

TTFS เดิมบริหาร โดย Public Service Commission (PSC)
หลักการเดิม ให้ทุนนักเรียนทุกคน ในมหาวิทยาลัย 3 แห่ง
(น่าจะเป็นของรัฐ)

1989 หลักการใหม่ Butter off Malay Students should pay their own fees. Subsidy redistributed to the needy. บริหารโดย MENDAKI

การบริหาร MENDAKI

- รัฐให้ทุนก่อตั้ง S\$ 10M (1989)+S\$ 7M (1991) due to increased number of students.
- เงินทุนเดิมจาก Mosque building + MENDAKI Fund used for other education - related activities.

ทุนเรียนฟรีในระดับอุดมศึกษา

คุณสมบัติของผู้รับทุน :

- ได้รับทุนเรียนฟรีในระดับมัธยม/ก่อนอุดม มาแล้ว
- รายได้ครอบครัวไม่เกิน \$3,000.-
 - ไม่พิจารณาผลการเรียนเป็นเงื่อนไขในการรับทุน
 - ไม่จำกัดจำนวนผู้รับทุนในแต่ละครอบครัว
- จำกัดสถาบันการศึกษา

ชนิดของทุน :

- ทุน 100% ของค่าหน่วยกิต ให้แก่ผู้เรียนฐานะยากจนมาก
(รายได้ต่ำกว่า ฿2,000)

- ทุน 70% ของค่าหน่วยกิต ให้แก่ผู้เรียนฐานะยากจนน้อย
(รายได้ ฿2,000 - ฿3,000)

(ให้เป็นร้อยละของค่าหน่วยกิตที่จ่ายจริง)

การขอรับทุนเป็นกรณีพิเศษ : ทำได้สำหรับ

- ผู้ที่รับทุน 70% ต้องการขอ 100%
- ผู้ที่มีรายได้ครอบครัวเกิน \$3,000 แต่ต้องการขอทุน
- ผู้ที่ไม่ได้รับทุนเลย สามารถขอเป็นเงินกู้แทนในกรณีที่
- ครอบครัวมีรายได้เกิน ฿3,000
- ได้ทุนฟรี 70% ขอกู้ได้อีก 30%

เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา (อุดมศึกษา) (Supplymentary Assistance Scheme (SAS))

คุณสมบัติของผู้กู้ :

- ได้รับทุนการศึกษาเพียงร้อยละ 70 หรือไม่ได้รับเลย
- มีสัญชาติสิงคโปร์ เชื้อสายมาเลย์หรือพุทธ
- เป็นนักศึกษาเต็มเวลา
- ศึกษาในสถานศึกษาในประเทศ

วงเงินกู้ ไม่เกิน 70% ของค่าหน่วยกิต

- ถ้าได้รับทุน 70%แล้ว กู้ได้ 30%
- ถ้าไม่ได้รับทุนเลย กู้ได้ 70%

อัตราดอกเบี้ย 0%

Grace Period 1 ปี

การชำระคืน ชำระคืนทุกเดือน

ถ้าจบแพทย์ ทันตแพทย์ ผ่อนเดือนละ \$220

ถ้าจบสาขาอื่น ผ่อนเดือนละ \$100

Study Loan : สำหรับผู้เรียนที่ไม่ได้รับทุน TTFS สามารถขอเงินกู้เพื่อการศึกษาในรูปแบบอื่น ๆ เช่น Study Loan

คุณสมบัติของผู้รับทุน :

- เป็นนักศึกษาชาวมุสลิมที่ไม่ได้รับเงินทุนการศึกษา TTFS
- เป็นนักศึกษาเต็มเวลาในสถาบันใน/ต่างประเทศที่มีชื่อเสียง
- Acceptable Academic Qualification

วงเงินกู้ ฿6,000/ปี

ดอกเบี้ย 0%

การชำระคืน : The loan must be fully repaid upon completion of the course by progressive monthly instalments of ฿100 for diploma course or ฿150 for degree courses. The maximum period is dependent upon the amount of the loan.

Scholarship

- ให้เป็นคณะ/สถาบัน (รัฐส่งเสริมให้คนเรียนในบางสาขา)

Central Provident Fund (CPF)

- ให้ลูกสมาชิกกองทุนกู้
- วงเงิน 40% ของเงินออมในกองทุน/ค่าหน่วยกิต (อันที่สูงกว่า)
- ชำระคืน Grace Period 1ปี

Commercial Bank Loans

วงเงิน ฿10,000

อัตรา Prime rate +2%

4. กองทุนเงินให้กู้ยืมของประเทศนิวซีแลนด์

ระบบการให้กู้ยืมเงินของประเทศนิวซีแลนด์เหมือนกับของประเทศออสเตรเลีย โดยผู้เรียนสามารถกู้ยืมได้โดยไม่ต้องมีหลักทรัพย์ค้ำประกัน

คุณสมบัติของผู้ขอู้

- เป็นพลเมืองของประเทศนิวซีแลนด์ หรือเป็นผู้พำนักอาศัยถาวรในประเทศนิวซีแลนด์ และ
- ต้องเข้าเรียนเต็มเวลา (12 สัปดาห์หรือมากกว่า) และ
- ศึกษาในหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการให้การรับรอง

การสมัครขอรับเงินกู้ยืม

สมัครที่สถาบันที่ผู้ขอู้เข้าเรียน

ประเภทของเงินให้กู้ยืม ประกอบด้วย

1. ค่าธรรมเนียมการเรียน (compulsory fee)
2. ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องเนื่อง (course related costs) ได้แก่ ค่าวัสดุอุปกรณ์การเรียน หนังสือตำรา ค่าทัศนศึกษา ค่าธรรมเนียมนักศึกษา เป็นต้น
3. ค่าใช้จ่ายเพื่อการดำรงชีพ (living costs) ได้แก่ ค่าอาหาร ที่พัก ค่าเดินทาง เป็นต้น

ผู้ขอู้ไม่มีสิทธิได้รับเงินกู้ยืมถ้า

- ติดคุก หรือเป็นบุคคลล้มละลาย
- ไม่สามารถเรียนได้ตามหลักสูตรที่กำหนด
- ไม่ได้เป็นพลเมืองของประเทศ หรือไม่ได้เป็นผู้พำนักอาศัยอย่างถาวร

ผู้ขอกู้ไม่สามารถขอเงินกู้สำหรับค่าใช้จ่ายเพื่อการดำรงชีพ ถ้า

- ได้รับเงินช่วยเหลือมากกว่า 150 \$ ต่อสัปดาห์
- เรียนไม่เต็มเวลา
- ผู้ขอกู้หรือผู้สมรสของผู้ขอกู้ได้รับสิทธิประโยชน์จากรัฐ จำนวนเงินที่ขอกู้ขึ้นอยู่กับค่าธรรมเนียมการเรียน (ไม่จำกัดวงเงินให้กู้) หากศึกษาในระดับอุดมศึกษา ยกเว้น การฝึกอบรมของสถาบันเอกชน สามารถกู้ได้ไม่เกิน 6,500 \$ ต่อปี

ผู้ขอกู้สามารถกู้ได้

- ไม่เกิน 1,000 \$ ต่อปี (ในปี 2000) สำหรับค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องและ
- ไม่เกิน 150 \$ ต่อสัปดาห์ สำหรับค่าใช้จ่ายเพื่อการดำรงชีพในระหว่างที่ศึกษา ซึ่งขึ้นอยู่กับเงินช่วยเหลือที่ผู้ขอกู้ได้รับการชำระหนี้เงินกู้ (สามารถชำระหนี้เงินกู้ผ่านกรมสรรพากร (Inland Revenue))
- ถ้าผู้ขอกู้เรียนเต็มเวลาตลอดปี หรือไม่เต็มเวลา และมีรายได้ต่ำ จะไม่เสียดอกเบี้ยเงินกู้ในขณะที่กำลังเรียนอยู่ในปี 2000 หรือปีต่อ ๆ ไป
- ถ้าได้รับเงินยืมในปี 2000 จะเสียดอกเบี้ยร้อยละ 7 ของเงินกู้ (ประกาศทุกเดือนเมษายนของทุกปี) ซึ่งรวมค่าธรรมเนียมการบริหารเงินกู้ (student loan administration fee) 50 \$ ต่อปี
- อย่างไรก็ตาม ผู้ขอกู้อาจได้รับการยกเว้นการชำระดอกเบี้ยเงินกู้จากกรมสรรพากร ในปี 2001 โดยการกรอกแบบฟอร์มไปยังกรมสรรพากรเพื่อขอยกเว้นการชำระดอกเบี้ย

ผู้ที่อยู่ในข่ายการได้รับยกเว้นดอกเบี้ยเต็มจำนวน (full interest write-off) ต้องมีคุณสมบัติดังนี้

- เรียนเต็มเวลาตลอดปีการศึกษา (อย่างน้อย 32 สัปดาห์ (0.8 EFTS)) หรือ
- ผู้เรียน (เรียนไม่เต็มเวลาตลอดปี) มีรายได้ต่ำกว่า 14,768 \$ ต่อปี ในปี 1999 (ในปี 2000 รายได้ขั้นต่ำเป็น 24,596 \$ ต่อปี)
- หรือถ้าหากมิได้เป็นนักเรียนหรือเป็นนักเรียนบางเวลาและมีรายได้มากกว่า 24,596 \$ ต่อปี จะไม่ได้รับการยกเว้นดอกเบี้ยเต็มจำนวน แต่จะได้รับการยกเว้นดอกเบี้ยขั้นพื้นฐาน (base interest write-off)

สัญญาขอกู้เงิน

เมื่อได้รับเงินกู้ ผู้ขอผู้ต้องลงนามในสัญญาเงินกู้ ถ้าอายุต่ำกว่า 18 ปี พ่อแม่ หรือผู้ปกครองจะเป็นผู้ลงนามในสัญญาเงินกู้แทน แต่ไม่ได้หมายความว่า พ่อแม่ หรือผู้ปกครองเป็นค้ำประกันเงินกู้ ผู้เรียนยังคงเป็นผู้รับผิดชอบเงินกู้เช่นเดิม

ผู้ขอผู้ต้องชำระหนี้เงินต้นพร้อมดอกเบี้ย โดยอัตราดอกเบี้ยจะรวมอยู่ในยอดบัญชีเงินกู้ทุกปี เว้นแต่ ว่าจะได้รับการยกเว้น ถ้ามีรายได้สุทธิมากกว่า 14,768 \$ ต่อปี จะต้องชำระหนี้เงินกู้ 10 เซนต์ ทุก ๆ 1 เหรียญที่เกิน 14,768 \$ สำหรับปี 2000 จะต้องชำระหนี้เงินกู้ 15 เซนต์ ทุก ๆ 1 เหรียญที่เกิน 14,768 \$

การคำนวณอัตราดอกเบี้ยเงินกู้

อัตราดอกเบี้ยรวม = อัตราดอกเบี้ยพันธบัตรเฉลี่ย 10 ปี (ค่าเฉลี่ยในอดีต
+ แนวโน้มในอนาคต (มากกว่า 30 เดือน)) + ค่าความเสี่ยง/ค่าบริหารเงิน
กู้ 0.9

$$= 6.1 + 0.9$$

$$= 7.0$$

อัตราดอกเบี้ยพื้นฐาน = อัตราดอกเบี้ยรวม - อัตราเงินเฟ้อ

$$= 7.0 - 1.7$$

$$= 5.3$$

ภาคผนวก

ตาราง ก จำนวนผู้กู้ และจำนวนเงินให้กู้: แผนและดำเนินการ

ปี	แผนของ	จำนวนผู้กู้ (คน)			จำนวนเงินกู้ (ล้านบาท)		
		แผน	ดำเนินการ	(2)/(1)	แผน	ดำเนินการ	(2)/(1)
(1)	กระทรวงการคลัง	(1)	(2)	(3)	(1)		(2)
(3)							
2539	132,000	132,000	148,444	1.12	4,000	3,653	0.91
2540	214,000	214,000	435,246	2.03	10,726	12,151	1.13
2541	278,000	300,000	747,010	2.49	14,592	19,443	1.33
2542	300,000	560,000	881,715	1.57	16,750	23,743	1.42
2543	300,000	300,000	974,750	3.25	17,588	25,957	1.48
2544		300,000	1,047,305	3.49		27,199	

- แผนจำนวนเงินกู้ประมาณการว่าเพิ่มขึ้นร้อยละ 5 ต่อปีตามอัตราเงินเฟ้อ จำนวนเงินกู้ไม่ได้ปรับเพิ่มตามอัตราเงินเฟ้อ

- แผน ในที่นี้หมายถึงแผนงานที่กำหนดโดยคณะกรรมการกองทุนกู้ยืมฯ (Student Loan Committee)

- ก่อนจัดตั้งกองทุน MOF คาดการณ์ว่าจะเพิ่มจำนวนผู้กู้ภายใน 4 ปีจนถึงจุดสมดุล 300,000 คนในปีที่ 4 อย่างไรก็ตาม กองทุนฯ สามารถให้เงินกู้ผู้กู้ถึง 300,000 คนตั้งแต่ปีที่ 2 จนในปีปัจจุบันจำนวนผู้กู้สูงเกินที่วางแผนไว้ถึง 3.25 เท่า

- ในสองปีแรกจำนวนเงินกู้ยังคงอยู่ในวงเงินตามแผน แต่หลังจากนั้นจำนวนเงินกู้ที่ดำเนินการจริงสูงเกินแผนถึง 1.5 เท่า

ตาราง ข แผนและการจัดสรรงบประมาณเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา และ จำนวนผู้กู้ ปี 2539-2544

	หน่วย : ล้านบาท						
ปีงบประมาณ (ต.ค.-ก.ย.)	2539	2540	2541	2542	2543	2544*	รวม
วงเงิน	3,000	8,450	18,300	20,000	25,600	28,000	103,350
เปลี่ยนแปลง(%)		181.67	116.57	9.29	28.00	9.38	
ปีการศึกษา (พ.ค.-เม.ย.)	2539	2540	2541	2542	2543	2544	
การจัดสรรเงิน งบประมาณ *							
ผู้กู้รายเก่า	-	4,836	12,250	18,300			
ผู้กู้รายใหม่	6,000	9,900	6,000	6,000			
รวม	6,000	14,736	18,250	24,300	-	-	
การจ่ายเงิน (Actual Loan Disbursement)							
ผู้กู้รายเก่า	-	3,925	11,499	17,927	19,513	20,755	
ผู้กู้รายใหม่	3,653	8,226	7,944	5,816	6,444	6,444	
รวม	3,653	12,151	19,443	23,743	25,957	27,199	
จำนวนผู้กู้ (คน)							
MOE	127,781	371,138	634,917	729,527	799,800	852,150	
MUA	20,663	64,288	112,093	152,188	174,950	177,660	
รวม	148,444	435,426	747,010	881,715	974,750	1,029,810	

* ตัวเลขจากเอกสาร ADB as of 24/11/98

แม้ว่าวงเงินงบประมาณจะสูงขึ้นทุกปี หมายถึงเงินที่ให้เพื่อการศึกษาโดย
แต่เงินที่ใช้เพื่อการจัดศึกษาส่วนที่เพิ่มกลับลดลง เนื่องจากนักเรียนที่เคย
เคยกู้ยืมเงินไปก่อนหน้านั้นยังคงชำระเงินกู้ต่อเนื่องต่อไป

สาขา ศ ปทุมมาภาควิชาการบัญชีรายแก้ว และรายใหม่ และจำนวนเงิน ปีการศึกษา 2543-2545

ปีการศึกษา	ผู้เรียนเก่า			ผู้เรียนใหม่			รวมผู้เรียนทั้งหมด			รวมผู้เรียนใหม่ทั้งหมด		
	(คน)	%	(บาท)	(คน)	%	(บาท)	(คน)	%	(บาท)	(คน)	%	(บาท)
2543	๙๔	647,500	26,000	11,278	17,000	4,314	796,800	15,602				
	๗๖.๗%	137,250	68,000	8.25%	37,700	2,130	174,950	10,305				
	๗๖.๗%	684,750		19.51%	290,000	6,444	974,750	26,907				
2544	๙๔	599,850	5,56	26,000	12,357	9,57	852,150	6,55	18,671	5,02		
	๗๖.๗%	130,966	1.9%	68,000	8.38%	1.98	177,660	1.55	10,526	1.27		
	๗๖.๗%	737,305	10.66%	20,755	6.36%	6,444	1,041,305	7.44	27,199	4.78		
2545	๙๔	638,112	6.56	26,000	13,160	6.56	693,412	4.61	17,480	4.65		
	๗๖.๗%	133,246	4.86%	68,000	7.96%	4.80	179,046	3.78	10,125	3.83		
	๗๖.๗%	772,357	1.69%	21,161	1.96%	6,444	1,463,357	1.44	27,605	1.49		

หมายเหตุ

1. ผู้เรียนเก่า MCE คิดเป็นร้อยละ 25 %
2. ภาครัฐเป็นผู้เรียนเก่า MCE คิดเป็นร้อยละ 10% 20% และ 25 % ในปีการศึกษา 2543-2545 ตามลำดับ
3. ผู้เรียนใหม่ทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 296,000 บาท
4. ผู้เรียนเก่าของ MCE 1,000 บาท และรายใหม่คิดเป็น 17,100 บาท
5. ผู้เรียนเก่าของ MCE 1,000 บาท และรายใหม่คิดเป็น 36,000 บาท
6. ภาครัฐเป็นผู้เรียนเก่าทั้งหมดคิดเป็น 290,000 บาท และผู้เรียนเก่าของรายใหม่คิดเป็น 516 บาท ผู้เรียนใหม่ทั้งหมด 1,000,000 บาท

ตาราง ง ค่าใช้จ่ายในการศึกษาปริญญาตรีต่อปี

หน่วย : บาท

หมวดรายจ่าย	รัฐ		เอกชน			ต่อเดือน
ต่อวัน						
ค่าธรรมเนียมการสอน	8,553	8,553	30,389	30,389	2,532.42	
ค่าวัสดุอุปกรณ์การเรียน	4,018	4,018	4,824	4,824	402.00	
ค่าเครื่องแต่งกาย	2,798		3,407		283.92	
ค่าพาหนะสำหรับการศึกษา	4,794		9,124		760.33	25.34
ค่าอาหารกลางวัน	11,635	15,372			1,281.00	42.70
กิจกรรมพิเศษ	954		758		63.17	
ค่าเรียนพิเศษ	1,396		2,455		204.58	
ค่าที่พัก	5,822		9,127		760.58	
อื่นๆ	824	28,223	1,487	41,730	123.92	
รวม	40,794	40,794	76,943	76,943	6,411.92	
รวมเฉลี่ย	41,487		77,127		6,427.25	

ที่มา : รายงานผลการสำรวจค่าใช้จ่ายส่วนบุคคลเพื่อการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา
 กลุ่มงานสำรวจข้อมูล ศูนย์สารสนเทศทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการ
 ศึกษาแห่งชาติ สิงหาคม 2541

ตาราง ๑ จำนวนนักเรียน นักศึกษา

หน่วย : คน

	2539	2541	2542	2543	2544
ทบวงมหาวิทยาลัย					
ปวส/อนุปริญญา/เทียบเท่า	2,612	3,377	2,817		
รัฐ	2,612	2,738	2,271		
- จำกัด	2,612	2,738	2,271		
- ไม่จำกัด	-	639	546		
เอกชน					
ปริญญาตรี	790,162	862,785	945,379		
รัฐ	625,549	684,202	767,252		
- จำกัด	152,313	171,885	182,582		
- ไม่จำกัด	468,559	507,445	578,814		
รวมเฉลี่ย	41,487	77,127	6,427.25		
- ม. ในกำกับ	4,677	4,872	5,856		
เอกชน	164,613	178,583	178,127		
ประกาศนียบัตรบัณฑิต	1,120	1,840	1,611		
รัฐ	1,120	1,840	1,611		
- จำกัด	1,070	1,798	1,552		
- ไม่จำกัด	50	45	59		
กระทรวงศึกษาธิการ					
อนุปริญญา/ปวท./ปวส.	318,105	378,039	410,911		
ปริญญาตรี	138,797	164,974	181,097		
- 2 ปี	29,740	36,279	41,359		
- 4 ปี	106,057	128,695	139,738		
รวมอนุปริญญา	320,717	381,416	413,728	-	-
รวมปริญญาตรี	930,079	1,029,599	1,128,087	-	-
รวมทั้งสิ้น	1,250,796	1,411,015	1,541,815	1,712,031	1,901,040
รวมทั้งสิ้น		12.81	9.27		
เฉลี่ย Growth		11.04			
เป้าหมาย 50 %	625,398	705,508	770,908	856,016	950,520
ค่าใช้จ่ายต่อคน 100,000 (ล้านบาท)	62,539.80	70,550.75	77,090.75	85,601.57	95,051.98

ตาราง ๘ รายละเอียดของตัวชี้วัดเชิงปริมาณ (รายได้โดยคำนวณเทียบกับ 5 แห่งของค่าใช้จ่ายรายปีของผู้)

สถานศึกษา	สาขาวิชา	ค่าจ้าง			รวม	5 แห่ง			3 แห่ง			
		ค่าส่วนเกินค่าธรรมณียาใช้จ่ายส่วนตัว	ค่าจ้าง	ค่าจ้าง		รายได้	รายได้	รายได้	รายได้	รายได้	รายได้	
เทศบาลเมือง		100,000		100,000	600,000	50,000.00	600,000	50,000.00	500,000	41,666.67	300,000	25,000.00
ระดับอุดมศึกษา สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ (กทช.)	ศึกษาศาสตร์	15,154	4,018	20,223	47,395	90,024	7,577.00	90,024	75,770	6,304.17	45,462	3,768.50
	วิศวกรรม	21,704	4,018	25,223	54,025	130,704	10,892.00	130,704	108,950	9,078.67	65,352	5,448.00
	ศึกษาศาสตร์	23,041	4,018	23,223	65,282	138,246	11,520.50	138,246	114,295	9,600.42	69,123	5,760.25
สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ (ผู้เบิก)	ศึกษาศาสตร์	9,266	4,018	23,223	41,867	57,295	4,783.00	57,295	47,830	3,985.83	28,698	2,391.50
	วิศวกรรม	16,251	4,018	20,223	48,292	96,326	8,025.50	96,326	80,255	6,687.92	48,153	4,012.75
	ศึกษาศาสตร์	14,367	4,018	20,223	47,278	89,522	7,493.50	89,522	74,935	6,244.58	44,961	3,746.75
สถาบันอุดมศึกษาเอกชน	ศึกษาศาสตร์	12,740	4,018	28,223	44,981	76,440	6,370.00	76,440	63,706	5,308.33	38,220	3,185.00
	วิศวกรรม	15,130	4,018	28,223	47,371	90,780	7,565.00	90,780	75,656	6,304.17	45,390	3,782.50
	ศึกษาศาสตร์	13,270	4,018	28,223	45,511	79,620	6,635.00	79,620	66,355	5,529.17	39,810	3,317.50
สถาบันอุดมศึกษาเอกชน (กทช.)	ศึกษาศาสตร์	34,731	4,824	41,730	81,335	708,696	17,208.50	708,696	171,965	14,492.08	104,383	8,695.25
	วิศวกรรม	55,724	4,824	41,730	102,278	334,348	27,862.00	334,348	276,628	23,116.33	167,172	13,931.00
	ศึกษาศาสตร์	66,022	4,824	41,730	117,576	396,132	33,011.00	396,132	336,116	27,908.17	196,096	16,350.50
สถาบันอุดมศึกษาเอกชน (ผู้เบิก)	ศึกษาศาสตร์	22,806	4,824	41,730	69,460	137,436	11,453.00	137,436	114,536	9,544.17	68,718	5,726.50
	วิศวกรรม	55,100	4,824	41,730	101,654	330,600	27,553.00	330,600	275,500	22,958.33	165,300	13,775.00
	ศึกษาศาสตร์	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
ค่าเฉลี่ยรวม		41,908.60	4,834.00	41,790.00	93,460.60	281,440	23,453	281,440	234,533	19,544	140,720	11,777

รายได้โดยคำนวณเทียบกับ 5 แห่งของค่าใช้จ่ายรายปีของผู้

ตาราง ข การจัดสรรเงินกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาของกระทรวงศึกษา
ปี 2539-2543

หน่วย: บาท

พื้นที่	จำนวนเงินที่จัดสรร (รายใหม่)	สัดส่วน	จำนวนเงินที่ใช้ไป	จำนวนผู้กู้ ตามสัญญา
2539				
เขต 1-12	3,130,322,000	86.95	2,401,970,110	122,551
ส่วนกลาง				
ในสังกัด MOE	455,928,618	12.66	218,893,543	5,011
นอกสังกัด MOE	13,749,382	0.38	7,861,746	219
รวม	3,600,000,000	100.00	2,628,725,399	127,781
2540				
เขต 1-12	3,225,530,000	84.88	4,925,265,262	266,060
% เปลี่ยนแปลง	3.04		105.05	117.10
ส่วนกลาง				
ในสังกัด MOE	552,577,000	14.54	460,191,492	12,456
% เปลี่ยนแปลง	21.20		110.24	148.57
นอกสังกัด MOE	21,893,000	0.58	23,811,546	535
% เปลี่ยนแปลง	59.23		202.88	144.29
รวม	3,800,000,024	100.00	5,409,268,515	279,051
% เปลี่ยนแปลง	5.56		105.78	118.38
2541				
เขต 1-12	4,997,019,562	86.65	4,742,473,331	331,359
% เปลี่ยนแปลง	54.92		-3.71	24.54
ส่วนกลาง				
ในสังกัด MOE	729,731,027	12.65	686,703,209	26,772
% เปลี่ยนแปลง	32.06		49.22	114.93
นอกสังกัด MOE	39,916,075	0.69	38,103,910	885
% เปลี่ยนแปลง	82.32		60.02	65.42
รวม	5,766,666,751	100.00	5,467,280,496	359,155
% เปลี่ยนแปลง	51.75		1.07	28.71

ตาราง ข (ต่อ)

หน่วย: บาท

พื้นที่	จำนวนเงินที่จัดสรร	จำนวนเงินที่ใช้ไป	จำนวนผู้กู้ ตามสัญญา
2542			
เขต 1-12	3,653,328,710	351,970,959	239,277
% เปลี่ยนแปลง	-26.89	-92.58	-27.79
ส่วนกลาง			
ในสังกัด MOE	317,285,352	311,748,797	12,914
% เปลี่ยนแปลง	-56.52	-54.60	-51.76
นอกสังกัด MOE	29,385,938	22,682,562	512
% เปลี่ยนแปลง	-26.38	-40.47	-42.15
รวม	3,999,999,917	686,402,170	252,623
% เปลี่ยนแปลง	-30.64	-87.45	-29.66
2543			
เขต 1-12	1,923,283,000		
% เปลี่ยนแปลง	-47.36		
ส่วนกลาง			
ในสังกัด MOE	203,119,000		
% เปลี่ยนแปลง	-35.98		
นอกสังกัด MOE	7,598,000		
% เปลี่ยนแปลง	-74.14		
รวม	2,133,999,917		
% เปลี่ยนแปลง	-46.65		

หมายเหตุ

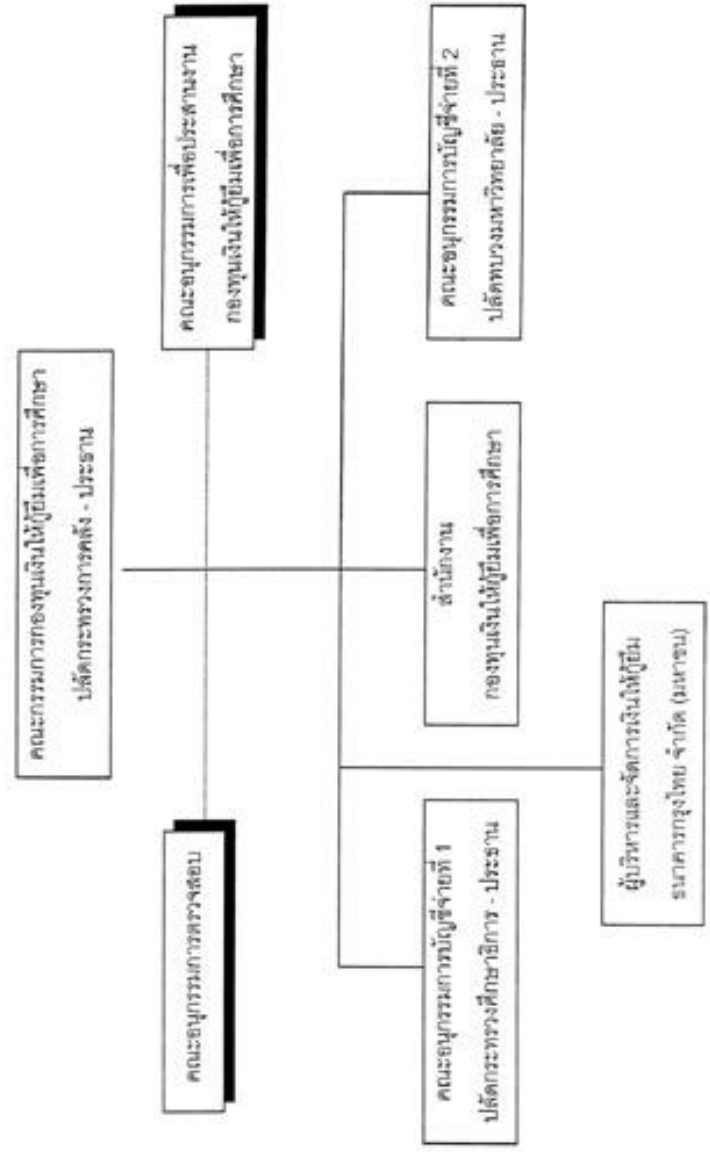
- ข้อมูลปีการศึกษา 2539, 2540, 2541 เป็นข้อมูลจากธนาคารกรุงไทยจำกัด (มหาชน) ณ วันที่ 15 เมษายน 2543
- ข้อมูลปีการศึกษา 2542 เป็นข้อมูลจากธนาคารกรุงไทยจำกัด (มหาชน) ณ วันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2543
- ข้อมูลปีการศึกษา 2542 เป็นมติที่ประชุมคณะอนุกรรมการบัญชีจ่ายที่หนึ่งครั้งที่ 3/2543 เมื่อวันที่ 5 เมษายน 2543
- ในปี 2540 MOE ได้รับงบประมาณเพิ่มเติมจากครั้งแรก (3,900 ล้านบาท) เป็นจำนวนเงิน 2,500 ล้านบาท
รวมได้รับเงินจัดสรรรวม 6,400 ล้านบาท

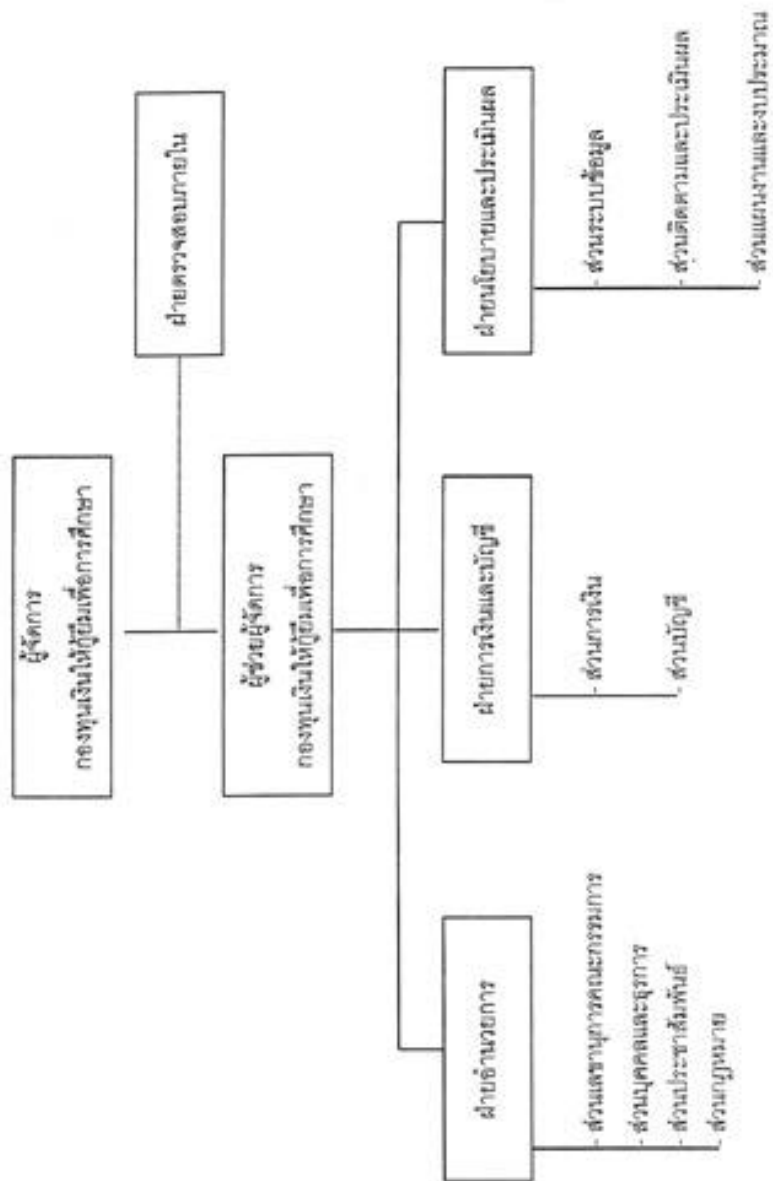
ภาคผนวก

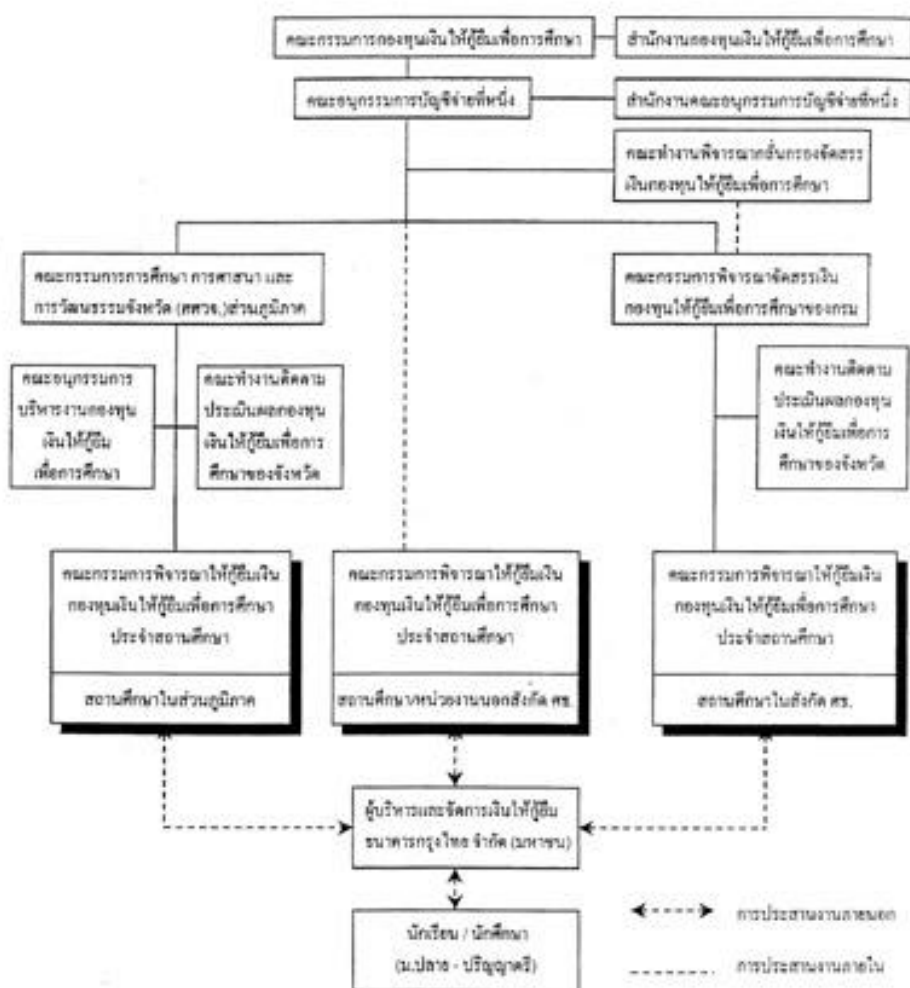
โครงสร้างกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (ตาม พ.ร.บ.)

โครงสร้างสำนักงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

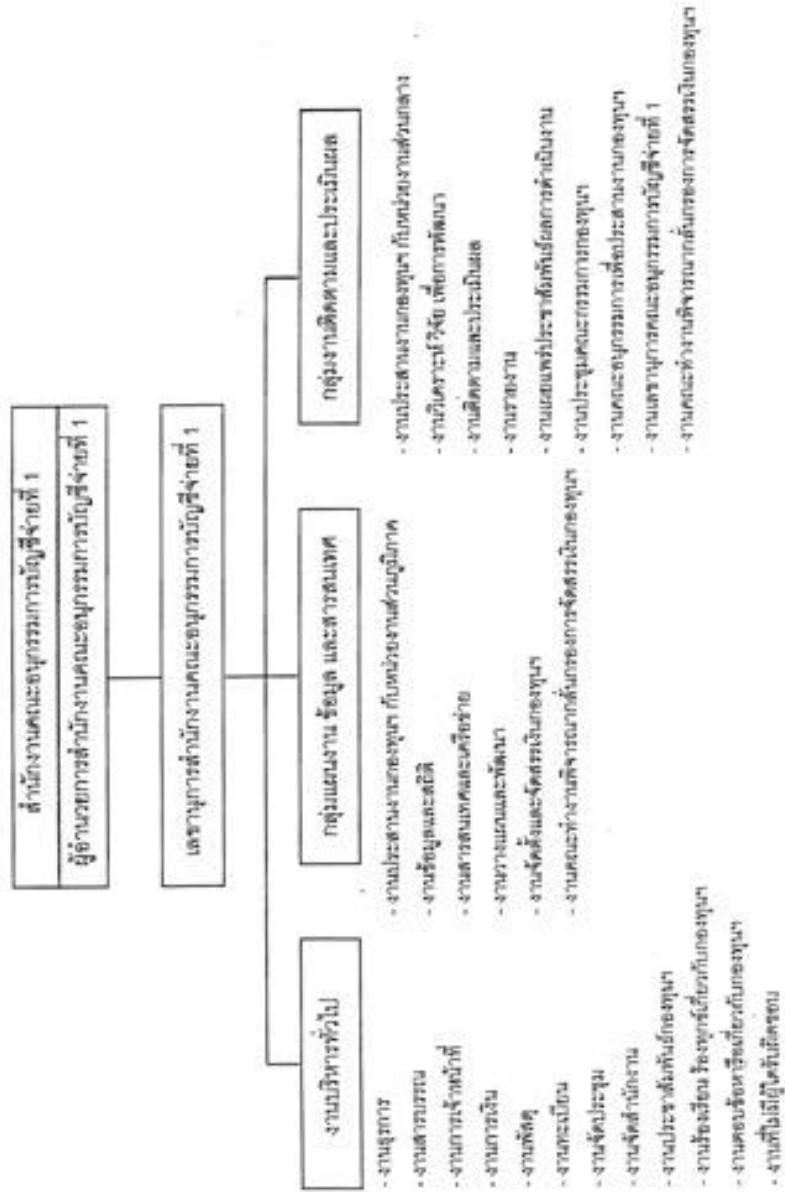

โครงสร้างการบริหารงาน "กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา" กระทรวงศึกษาธิการ

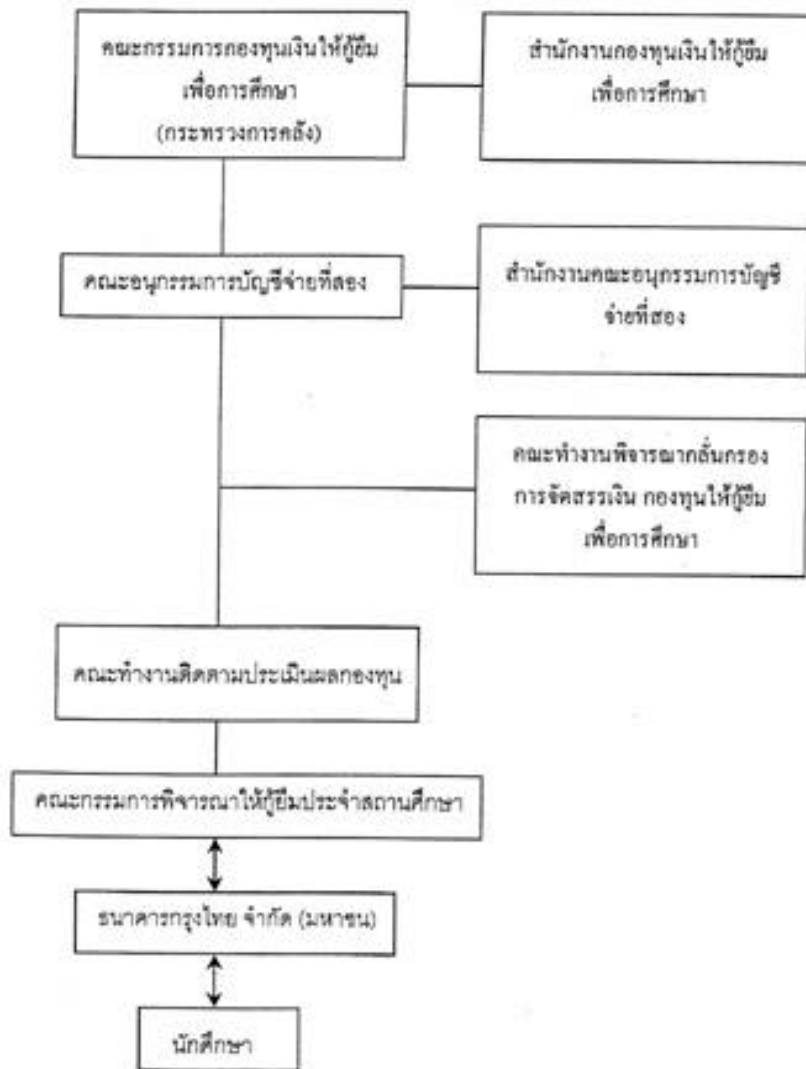

โครงสร้างการบริหารงานภายในของสำนักงานคณะกรรมการบัญญัติค่าหนึ่ง

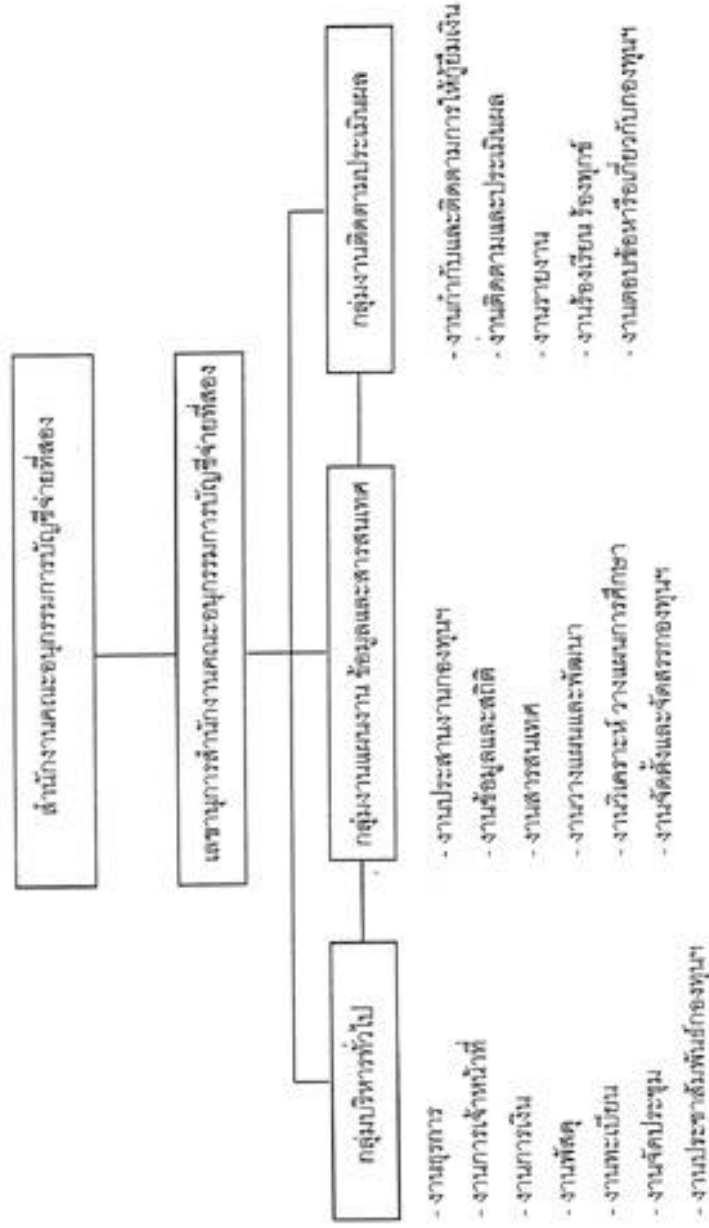
กระทรวงศึกษาธิการ

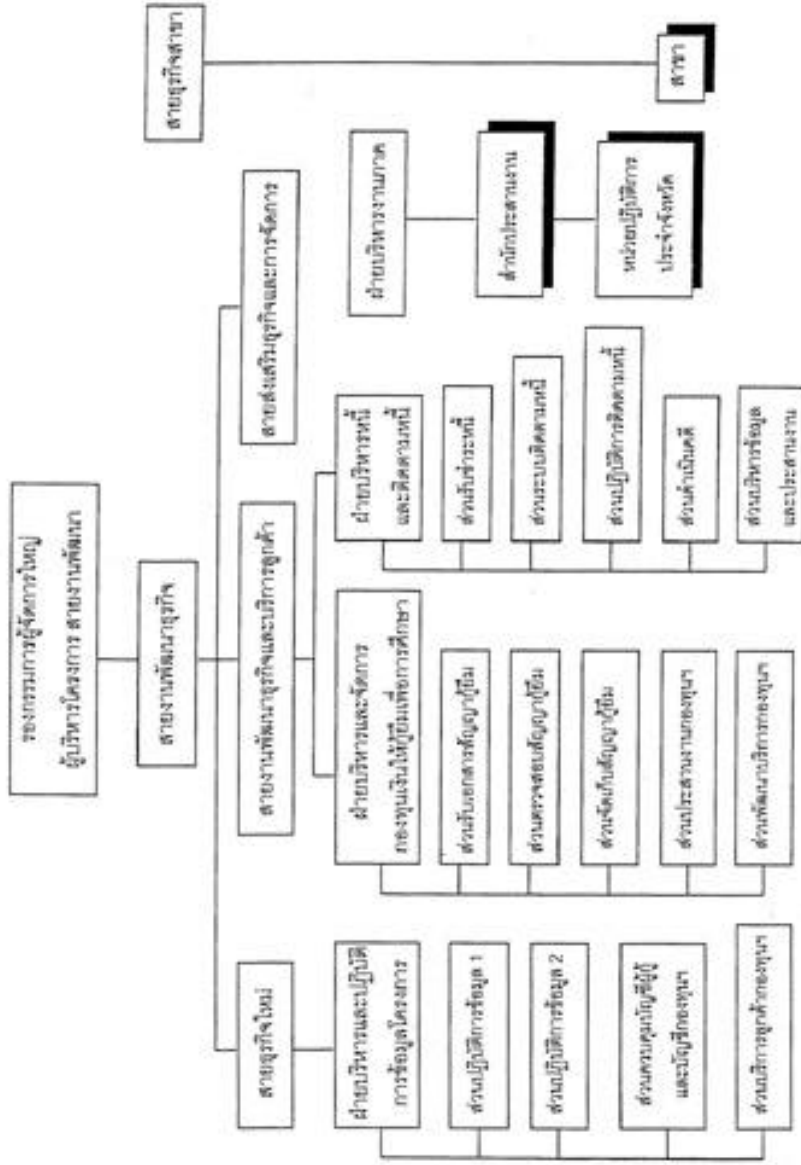
โครงสร้างการบริหารงาน "กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา"
ทบวงมหาวิทยาลัย

โครงสร้างการบริหารงานของ “สำนักงานคณะกรรมการวิจัยจ่ายที่สอง ทบวงมหาวิทยาลัย”

โครงสร้างองค์กรผู้บริหารและจัดการเงินให้กู้ยืม (ธนาคารกรุงไทย (จำกัด) มหาชน)

ขั้นตอนการขอกู้ยืมเงินกองทุนฯ ของนักเรียน / นักศึกษา

ภาคผนวก

ก

รายงานผลการวิจัย เรื่อง แนวทางการบริหารจัดการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

โดย ศ.(พิเศษ) ดร.สมชัย ฤชุพันธุ์
ดร. ชลธาร วิศรุตวงศ์

การศึกษาเรื่องประสิทธิภาพการดำเนินงานของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา แม้ว่าจะได้เคยจ้างผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศให้มาศึกษาเรื่องดังกล่าวเมื่อประมาณ 3 ปีที่ผ่านมา แต่ผลที่ได้ยังไม่ลึกซึ้งและสอดคล้องกับสถานะเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของประเทศไทย ดังนั้นจึงได้ทำการศึกษาใหม่ในครั้งนี้ โดยมีวัตถุประสงค์ 3 ประการ ได้แก่

1. ศึกษา และวิเคราะห์แนวคิด ประสบการณ์ในการบริหารจัดการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาทั้งในและต่างประเทศ เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ เป้าหมาย รูปแบบ/วิธีการ แนวทางการดำเนินงาน และระบบการบริหารจัดการ

2. ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาในการดำเนินงานของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาในประเทศไทย โดยเฉพาะด้านประสิทธิภาพ ประสิทธิผลของการดำเนินงาน การบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของกองทุนฯ ตลอดจนผลกระทบของ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ต่อนโยบายและการดำเนินงานของกองทุนในด้านต่าง ๆ

3. เสนอแนะนโยบายการบริหารจัดการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงขึ้น และสอดคล้องกับการ

เปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นอันเนื่องมาจากการบังคับใช้ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

หลักการพื้นฐานที่ใช้ในการศึกษา

1. การปฏิรูปการศึกษาภายใต้ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จะส่งผลให้การสนับสนุนการศึกษาทางการเงินของภาครัฐหันไปใช้วิธีการด้านอุปสงค์ (Demand Side Financing) ผ่านตัวผู้เรียนแทนด้านอุปทาน (Supply Side Financing) ผ่านตัวสถานศึกษาที่ทำอยู่ในปัจจุบันมากขึ้น ซึ่งจะทำให้เกิดการเพิ่มอำนาจซื้อการศึกษาแก่ผู้เรียนผ่านการทำงานของกลไกตลาด และนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาในที่สุด

จากแนวคิดดังกล่าว รัฐต้องลดเงินที่อุดหนุนผ่านด้านอุปทาน (supply side of education) ให้น้อยลง แต่เพิ่มการอุดหนุนผ่านด้านอุปสงค์มากขึ้น (demand side of education) โดยรัฐส่งเสริมให้เอกชน วัด มูลนิธิ เป็นผู้ดำเนินการจัดการศึกษา แต่ถ้าไม่มีผู้ใดจัดการศึกษารัฐจะเป็นผู้ดำเนินการเอง ดังนั้นรัฐต้องเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้ดำเนินการหลักในการจัดการศึกษา ภาครัฐ กำหนดหลักสูตร ชื่ออุปกรณ์การศึกษา สร้างอาคารสถานที่ ฯลฯ มาเป็นผู้กำกับติดตาม (regulator) เพราะต่อไปการจัดการศึกษาจะเป็นการประกอบกิจการที่ต้องมีการกำกับดูแล (regulated industry) ไม่เป็น free industry ดังเช่นในปัจจุบัน

แต่ทั้งนี้การดำเนินงานในเรื่องดังกล่าวต้องทำในจุดที่สมดุลย์ คือ จากเดิมที่รัฐเป็นผู้จัดการศึกษากว่าร้อยละ 80 ส่วนอีกร้อยละ 20 จัดโดย

องค์กรที่ไม่ใช่รัฐ การปรับเปลี่ยนในระยะแรกต้องค่อย ๆ ลดสัดส่วนด้านอุปทานต่อต้านอุปสงค์เป็น 70 : 30 60 : 40 50 : 50 หรือ 40 : 60 ตามลำดับ ซึ่งในที่สุดแล้วเอกชนจะเป็นผู้จัดการศึกษามากกว่ารัฐให้มีลักษณะสมดุลมากขึ้น ถ้ารัฐสามารถดำเนินการตามนี้ได้แล้ว จะทำให้ต่อไปประชาชนสามารถซื้อบริการการศึกษาได้ในราคาถูก เนื่องจากมีการแข่งขันกันจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ โดยมีรัฐเป็นผู้สนับสนุนการเงินผ่านทางด้านอุปสงค์ เช่น การให้ทุนการศึกษาแก่ผู้ที่ต้องการเรียน ผู้ที่มีขีดความสามารถที่จะเรียนได้ ซึ่งถือเป็น effective demand ไม่ได้ให้ทุนเฉพาะผู้ที่เรียนดีโดยไม่คำนึงว่าคนเหล่านั้นมี financial ability ที่จะแสวงหาการเรียนได้เองหรือไม่ ดังเช่นในปัจจุบัน

2. การศึกษาระดับอุดมศึกษา ผู้เรียนได้รับประโยชน์โดยตรงมากกว่าสังคม ดังนั้น ผู้เรียนจึงควรรับภาระต้นทุนการศึกษามากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

การศึกษาในระดับอุดมศึกษาหรือระดับสูงกว่าถือเป็น public good ที่ผู้เรียนได้รับประโยชน์โดยตรง (private benefit) มากกว่าสังคม (social benefit) สังคมจึงควรจะตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาระดับพื้นฐานมากกว่าระดับอุดมศึกษา เพราะถ้าประชาชนไม่ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้ว จะทำให้เกิดปัญหาสังคมต่าง ๆ ตามมา เช่น การมีผู้ไม่รู้หนังสือจำนวนมากในสังคมจะทำให้การติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลไม่ชัดเจน เป็นต้น ดังนั้นรัฐต้องเป็นผู้ลงทุนเพื่อจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ประชาชนซึ่งถือเป็นผลประโยชน์โดยตรงของสังคมอย่างเท่าเทียมกัน แต่ในปัจจุบันพบว่าการแบ่งสัดส่วนของการรับภาระไม่สอดคล้องกับ

ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นทั้งต่อตนเองและสังคม

3. การสนับสนุนให้เกิดการระดมทุน (Finance) เพื่อการศึกษา ผ่านด้านอุปสงค์ ในรูปเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา จำเป็นต้องปรับระบบการเงินของการศึกษาไปพร้อม ๆ กัน กล่าวคือ ต้องมีการปรับค่าธรรมเนียมการศึกษาให้คุ้มทุน (cost recovery) เพื่อให้การจัดสรรทรัพยากรมีประสิทธิภาพสูงสุด

ทั้งนี้ การจัดตั้งกองทุนฯ ในช่วงแรกนั้นพิจารณาเฉพาะมิติทางสังคม คือต้องการให้คนมีโอกาสได้เรียนหนังสือ ซึ่งในความเป็นจริงแล้วแนวคิดเรื่องนี้ต้องทำควบคู่ไปกับการเพิ่มค่าธรรมเนียมการศึกษาให้อยู่ในระดับที่ผู้เรียนสามารถรับได้ และที่สำคัญต้องเป็นไปตามหลักกลไกตลาด แต่อย่างไรก็ตามการใช้กลไกตลาดไม่ใช่สิ่งดีเสมอไป บางเรื่องยังคงต้องใช้ระบบการอุดหนุน ระบบการแทรกแซงของรัฐเพื่อทำให้เกิดส่วนที่มีประโยชน์ และกำจัดส่วนที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์

4. การจัดตั้งกองทุนฯ เป็นมาตรการช่วยเหลือผู้ที่ด้อยโอกาสให้มีทุนการศึกษา โดยมุ่งให้มีโอกาสได้รับการศึกษาและเป็นการแก้ปัญหาความยากจนโดยการให้ความรู้ มิใช่มุ่งบรรเทาความเดือดร้อนโดยการให้เงินหรือสิ่งของ การกำหนดเงื่อนไขของกองทุนจึงควรมีลักษณะผ่อนปรน ไม่มุ่งหารายได้เข้ากองทุนฯ แต่ออกแบบเกิดแรงจูงใจในการชำระหนี้ โดยการลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ เป็นต้น

กรอบแนวคิดที่มีผลต่อการนำเสนอรูปแบบแนวทางในการบริหารจัดการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา คือ ต้องการแก้ปัญหาความยากจน แก่ที่หน่วยการผลิต (product unit) คือให้พลเมืองมี

ประสิทธิภาพและขีดความสามารถในการหารายได้สูงขึ้น ด้วยการพัฒนาความรู้และทักษะทางด้านเทคโนโลยีให้แก่พวกเขา ซึ่งต่างกับแนวคิดในการแก้ปัญหาความยากจนที่ไปอุดหนุนเป็นเงิน หรือสิ่งของต่าง ๆ ซึ่งถือเป็นการบรรเทาทุกข์ ไม่ได้เป็นการแก้ปัญหา และในที่สุดพลเมืองก็จะยากจนต่อไปอีก ในทางตรงข้ามถ้ารัฐสามารถให้การศึกษ เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถของพลเมืองจากที่เป็นคนมีประสิทธิภาพต่ำ มีรายได้ต่ำ มาเป็นผู้ที่มีประสิทธิภาพสูง มีความรู้ในเรื่องเครื่องจักร สามารถเข้าใจวิธีการผลิต ก็จะทำให้สามารถทำงานได้ผลผลิตมาก และได้ผลตอบแทนสูง เช่นเดียวกัน ดังนั้นรัฐต้องทำให้กองทุนฯ มีลักษณะของการอุดหนุนเพื่อให้ประชาชนได้พัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ

5. กองทุนฯ ที่ออกแบบนี้มุ่งให้เป็นกองทุนหมุนเวียนที่สามารถดำรงอยู่ได้ด้วยตนเองอย่างยั่งยืน เพื่อไม่ให้เป็นการต้องบประมาณต่อไป สภาพปัจจุบันนี้ปัญหาที่พบคือ รายได้จากดอกเบี้ยของผู้ชำระหนี้ต่ำกว่า ต้นทุนการบริหารจัดการ เนื่องจากการคิดอัตราดอกเบี้ยในอัตราที่ต่ำมาก รวมทั้งการติดตามชำระหนี้ต่าง ๆ ไม่เกิดผลในระยะแรก การดำเนินงานกองทุนฯ เป็นลักษณะทางสังคม (social element) มากเกินไป โดยไม่คำนึงถึงความสามารถทางการเงิน (financial ability) ทำให้รัฐต้องรับภาระด้านการเงินของกองทุนฯ ค่อนข้างมาก ดังนั้นควรจะศึกษารูปแบบกองทุนที่เมื่อผู้กู้สำเร็จการศึกษาแล้ว ภาระของรัฐจะค่อย ๆ ลดลง และในที่สุดกองทุนฯ จะสามารถหมุนเวียน และคงอยู่ด้วยเงินชำระคืนของผู้กู้รายก่อนได้

6. กองทุนฯ นี้มิใช่กองทุนฯ แบบให้เปล่า ผู้เรียนต้องร่วมรับภาระต้นทุนการศึกษา เพราะการศึกษาระดับอุดมศึกษาผู้เรียนได้

ประโยชน์โดยตรง และเป็นไปตามหลักประโยชน์ในการจัดเก็บภาษี (Benefit Principle)

7. การชำระหนี้จะจัดเก็บตามหลักความสามารถในการจ่าย (Ability to Pay Principle) คือ ผู้กู้ยืมได้รับประโยชน์จากการศึกษาทำให้มีรายได้สูงขึ้น การจ่ายคืนกำหนดให้จ่ายในอัตราสูงขึ้นเมื่อผู้กู้มีรายได้สูงขึ้น แนวคิดในเรื่องนี้คล้ายกับแนวคิดเรื่องภาษีการศึกษา (tax the best on benefit) คือ ผู้ได้รับประโยชน์จะต้องจ่ายค่าบริการ (supply public good) แล้วเพิ่มความสามารถในการจ่ายซึ่งเป็นหลักการทางภาษีเข้าไป การจัดตั้งกองทุนฯ มุ่งสนับสนุนให้คนมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ซึ่งถือเป็นภารกิจทางสังคมที่ต้องการแก้ปัญหาความยากจน ดังนั้นในการคืนเงินต้องคำนึงถึงขีดความสามารถในการจ่ายคืน ถ้ายังไม่พร้อมที่จะจ่ายคืนก็ยังไม่ควรเรียกเก็บ ซึ่งมีลักษณะเหมือนภาษีคือ ถ้ามีขีดความสามารถในการจ่ายคืนสูงก็ต้องจ่ายคืนให้เร็ว

8. การออกแบบเงื่อนไขการชำระเงินมุ่งไม่ให้เป็นการแก่ผู้กู้มากจนเกินไป โดยกำหนด สัดส่วนการชำระเงินกู้ตามกำลังความสามารถในการชำระหนี้เป็นสำคัญ โดยจะยกเว้นการชำระคืนนี้หากผู้กู้เสียชีวิต พิกัด หรือทุพพลภาพไม่สามารถประกอบการทำงานได้ หรือในกรณีที่ผู้กู้ได้พยายามชำระหนี้อย่างเต็มความสามารถตลอดระยะเวลา 25 ปี แต่ไม่สามารถชำระหนี้ได้หมด อันเนื่องมาจากรายได้น้อย ก็ควรยกเว้นการชำระหนี้ให้ด้วย

หลักการนี้ถือว่าเป็นสิ่งที่สำคัญ คือ การเป็นหนี้เฉพาะตัว ไม่ไปยึดกับพ่อแม่ หรือไปนำเงินมรดกมาใช้ไม่ได้ เพราะสิ่งที่เขาได้รับคือ

ความรู้ที่สูงขึ้น และความรู้ที่ได้รับจะจบลงพร้อมกับการเสียชีวิต ก็ไม่ควรให้เป็นภาระต่อไป ในขณะที่เดียวกันถ้าเกิดพิการ ทุพพลภาพ ไม่สามารถก่อเกิดรายได้ ก็ควรปลดหนี้ให้

ผลการดำเนินการของกองทุน ฯ ณ ปีการศึกษา 2543

ผลการดำเนินงานของกองทุนฯ ในปี 2543 ที่นับเป็นปีที่ 5 ของกองทุน (2539 - 2543) พบว่า มีนักเรียน นักศึกษากู้เงินจำนวน 9.67 แสนคน จำนวนเงินกู้ทั้งสิ้น 7.29 หมื่นล้านบาท

ข้อค้นพบ

1. ในปัจจุบันพบว่ากองทุนมีวัตถุประสงค์หลักคือ เพื่อช่วยเหลือคนยากจนให้ได้เรียนหนังสือ โดยรัฐสนับสนุนทางการเงิน ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ทางสังคม ในขณะที่กองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาในต่างประเทศ มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ

1.1 วัตถุประสงค์ทางสังคม เพื่อมุ่งเพิ่มโอกาสทางการเงินให้กับผู้เรียนที่ด้อยโอกาสทางการศึกษาหรือยากจน

1.2 วัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้กลไกตลาดช่วยจัดสรรทรัพยากรเพื่อการศึกษาผ่านกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ซึ่งจะช่วยให้สถานศึกษาเก็บค่าเล่าเรียนโดยใช้หลักการคิดให้คุ้มทุน (cost recovery) ได้

1.3 วัตถุประสงค์ทางการคลัง เพื่อมุ่งลดภาระด้านงบประมาณทางการศึกษาของภาครัฐ โดยให้กองทุนฯ สามารถช่วยเหลือตัวเอง

ทางการเงินได้ การจัดการศึกษาถือเป็นการลงทุนมนุษย์ (Human capital) ที่ใช้เงินทุนระยะยาวจากงบประมาณมาเป็นรายจ่ายทุก ๆ ปี ดังนั้น การกำหนดอัตราดอกเบี้ยต้องคุ้มกับการรักษาค่าเงินไม่ให้เสื่อมค่าและคุ้มกับต้นทุนการดำเนินการ เพื่อทำให้เกิดความมั่นใจว่าการลงทุนนั้นจะไม่สูญเปล่า และกองทุนฯมีความยั่งยืนทางการเงิน

2. การเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายพบว่า กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาสามารถให้กู้แก่นักเรียน นักศึกษาได้เป็นจำนวนมาก แต่พิสูจน์ไม่ได้ว่าประสบความสำเร็จในการให้กู้ยืมแก่กลุ่มเป้าหมาย คือคนยากจน

3. ความเท่าเทียมกันของการได้รับเงินกู้ยืม

- ผู้กู้รายใหม่ได้รับเงินกู้้น้อยกว่าผู้กู้รายเก่า แม้ว่าสถานภาพเดียวกัน

- ผู้กู้ในสถาบันสังกัดกระทรวงศึกษาธิการได้รับเงินกู้ต่ำกว่าผู้กู้ในสถาบันสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

4. กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ไม่มีความยั่งยืนทางการเงิน (Unsustainable) เพราะเงื่อนไขเงินกู้ผ่อนปรนมากเกินไป ทำให้กองทุนฯไม่สามารถเลี้ยงตนเองได้

ข้อเสนอแนวทางการบริหารจัดการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

1. กองทุนฯ ให้เงินกู้แก่นักศึกษาที่เรียนในระดับสูงกว่าการศึกษาพื้นฐาน 12 ปี เท่านั้น สำหรับผู้เรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน รัฐควรจัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่ผู้เรียนในรูปแบบอื่น เช่น การให้คูปองการศึกษา

2. กองทุนฯ มีจุดประสงค์ 3 ประการ คือ

2.1 มุ่งเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้แก่ผู้เรียนที่ด้อยโอกาสทางการศึกษาหรือยากจน (ด้านสังคม)

2.2 มุ่งให้สถาบันการศึกษาสามารถเรียกเก็บค่าเล่าเรียนได้ตามหลักการคิดให้คุ้มทุน (cost recovery) เพื่อให้กลไกตลาดทำงาน

2.3 มุ่งช่วยลดภาระด้านงบประมาณเพื่อการศึกษาของภาครัฐ (ด้านการเงิน)

3. กองทุนฯ มิได้เป็นเพียงบทบาทประกอบ (Supplementary Feature) ของการสนองทุนเพื่อการศึกษา แต่จะเป็นบทบาทหลัก (Main Feature) ของรัฐในการสนองทุนเพื่อการศึกษาตามแนวทาง Demand Side Financing กล่าวคือ กองทุนฯ จะเป็นเส้นทางหลักที่เงินของรัฐผ่านไปสู่วงการศึกษาและผู้เรียน โดยนักศึกษาจะเป็นผู้เลือกที่จะนำเงินไปให้สถานศึกษาใด (Consumer Power) ซึ่งถือเป็นการสนองนโยบายและเป็นหลักประกันที่สำคัญในเรื่องการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพราะมหาวิทยาลัยต้องจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ระบบการประกันคุณภาพจะเกิดขึ้นเอง โดยที่มหาวิทยาลัยไม่จำเป็นต้องทำรายงานให้ทบวงมหาวิทยาลัยหรือสำนักงบประมาณทราบผลการดำเนินงานของตนก็ได้ ถ้าเปลี่ยนระบบโดยให้ความสำคัญกับผู้บริโภคได้ กองทุนฯ จะกลายเป็นบทบาทหลักของรัฐในการสนองทุนเพื่อการศึกษาตามแนว Demand Side Financing

4. เกณฑ์รายได้ของครอบครัวสำหรับการมีสิทธิกู้จะไม่เป็นตัวเลขตายตัว คือผู้มีสิทธิกู้ต้องมีรายได้ของครอบครัวไม่เกิน 5 เท่าของ

ค่าเล่าเรียน หรือค่าธรรมเนียมรายปี ในแต่ละสาขาวิชาของสถานศึกษาต่าง ๆ หรือไม่เกิน 300,000 บาทต่อปี แล้วแต่จำนวนใดสูงกว่า

5. เมื่อกองทุนฯ ดำเนินการไปได้ระยะหนึ่งแล้ว จะสามารถดำรงอยู่ได้เองอย่างยั่งยืน โดยมีกระแสเงินชำระคืนมากเพียงพอกับกระแสเงินไหลออกเพื่อให้กู้ยืมในแต่ละปี

6. กองทุนฯ มีการบริหารอย่างมืออาชีพ ด้วยการอาศัยสถานศึกษาในด้านการประชาสัมพันธ์ การคัดเลือกผู้กู้ การจัดสรรเงิน ฯลฯ อาศัยธนาคารกรุงไทยฯ ในด้านการจ่าย - รับเงิน โดยมีสำนักงานกองทุนฯ ทำหน้าที่ด้านการประสานงาน การวางนโยบาย การบริหารจัดการ การกำกับประเมินผล ฯลฯ รวมทั้งค่าตอบแทนของผู้ทำงานที่กองทุนต้องสูงพอ การบริหารงานไม่จำเป็นต้องใช้เจ้าหน้าที่มาก แต่งานต้องมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะทำให้ภารกิจในเรื่องการบริหารจัดการเปลี่ยนไป

7. การติดตามการชำระหนี้คืนหนี้ของกองทุนฯ จะอาศัยกรมสรรพากร กระทรวงการคลัง ดำเนินการแทน เพื่อให้เกิดการชำระหนี้ที่รัดกุมและเข้มงวด โดยผู้กู้จะถูกกำหนดให้หักรายได้เพื่อชำระหนี้กองทุนฯ เมื่อมีเงินได้สูงมากพอที่จะชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

8. หากผู้กู้หลีกเลี่ยงไม่ชำระหนี้กองทุนฯ ๆ จะเท่ากับหนีการชำระภาษีเงินได้ฯ ด้วย โทษของการไม่ชำระหนี้กองทุนฯ จึงผูกกับการชำระภาษีเงินได้ฯ

9. เงื่อนไขการให้กู้ยืมจะเข้มงวดกว่าเดิมเพื่อให้รายได้ของกองทุนฯ เพียงพอและครอบคลุมต้นทุนการบริหารจัดการกองทุนฯ แต่มีได้มุ่งหากำไรผลคืออัตราดอกเบี้ยจะสูงขึ้นแต่ต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยในตลาดการเงินและ

อัตราชำระคืนจะขึ้นกับความสามารถในการหารายได้ของผู้กู้

10. เมื่อผู้กู้ชำระหนี้อย่างเต็มความสามารถเป็นเวลา 25 ปี แม้ว่าหนี้เงินกู้ยังไม่หมด ผู้กู้จะได้รับการยกเว้นหนี้

11. เพื่อจูงใจให้ผู้กู้ชำระหนี้เร็วขึ้น ถ้าผู้กู้เลือกที่จะชำระหนี้เงินต้นหมดเร็วขึ้น อัตราดอกเบี้ยที่คำนวณจะลดลงตามระยะเวลาที่ชำระหนี้เร็วขึ้น

รูปแบบการบริหารจัดการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

1. เงื่อนไขการให้กู้ยืม (Term & Condition)

1.1 คุณสมบัติผู้มีสิทธิกู้

1.1.1 เพดานรายได้ของครอบครัว = 5 เท่าของค่าธรรมเนียมนักศึกษารายปี หรือ 300,000 บาทต่อปี แล้วแต่จำนวนใดจะสูงกว่า

1.1.2 สัญชาติไทย

1.1.3 ได้รับการตอบรับให้เข้าเรียนจากสถานศึกษา

1.1.4 ไม่เคยสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีในสาขาใด

มาก่อน

1.1.5 ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสีย

1.2 วงเงินกู้ยืม (ประมาณ 100,000 บาทต่อปี) จำแนกเป็น

1.2.1 เงินกู้สำหรับค่าเล่าเรียน

1.2.2 เงินกู้สำหรับค่าธรรมเนียมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

เช่น ค่าบำรุงกีฬา ค่าบำรุงห้องสมุด เป็นต้น

1.2.3 เงินกู้เพื่อค่าใช้จ่ายในการครองชีพ (ให้เฉพาะ นักศึกษาที่เรียนเต็มเวลา และผู้กู้ที่ต้องย้ายที่อยู่ไปต่างจังหวัดเพื่อการศึกษา) เช่น ค่าที่พัก ค่าอาหาร เป็นต้น

ผู้กู้สามารถเลือกกู้เงินได้ตามแบบที่ต้องการ หากมี คุณสมบัติตรงกับที่กำหนด โดยสำนักงานกองทุนฯ จะประเมินวงเงินกู้ ทุกปีให้เหมาะสม

1.3 อัตราดอกเบี้ย และระยะเวลาการชำระคืน

1.3.1 ระยะเวลาชำระคืนสูงสุด 25 ปี

1.3.2 อัตราดอกเบี้ยพื้นฐานร้อยละ 4 ต่อปี (ไม่ทบต้น)

1.4 เงื่อนไขการชำระคืนหนี้

ให้ชำระคืนเมื่อผู้กู้มีรายได้ในระดับที่จะต้องเสียภาษีเงินได้ บุคคลธรรมดา และให้กรมสรรพากรหักรายได้ผู้กู้ตามอัตราขั้นต่ำที่กองทุนฯ กำหนด เมื่อใดที่ผู้กู้มีรายได้ต่ำกว่าระดับที่จะต้องเสียภาษีเงินได้ ให้ กรมสรรพากรไม่ต้องหักรายได้ผู้กู้ แต่ให้คิดดอกเบี้ยจากเงินต้นตลอด ช่วงเวลาที่ไม่ชำระหนี้

การวิเคราะห์การดำรงอยู่ได้ของกองทุนฯ (Sustainability Analysis)

1. งบประมาณแผ่นดิน ปีละประมาณ 50,000 ล้านบาท (อาจ ปรับขึ้นตามเป้าหมายจำนวนนักเรียน

2. รัฐต้องสมทบเงินเข้ากองทุนฯ เป็นจำนวนสูงขึ้นในระยะเวลา 10 ปีแรก และค่อย ๆ ลดจำนวนลง

3. เงินชำระหนี้จะเริ่มเข้ากองทุนฯ เมื่อกองทุนฯ ดำเนินการได้ประมาณ 5 ปี หรือเมื่อมีผู้จบการศึกษาและหารายได้ 10,000 บาทต่อเดือนขึ้นไป

4. กองทุนฯ เริ่มหมุนเวียน และดำรงอยู่ได้เองภายในระยะเวลา 20 ปี

สมมติฐาน

1. กองทุนฯ ได้รับเงินจัดสรรจากรัฐปีละประมาณ 50,000 ล้านบาท (อาจปรับขึ้นตามเป้าหมายจำนวนนักเรียน) จนกว่ากองทุนฯ จะได้รับชำระคืนเงินกู้ยืมสำหรับนักศึกษาปีละ 750,000 คน (ร้อยละ 50)

2. นักศึกษาเรียนหลักสูตร 4 ปี โดยได้รับเงินกู้ปีละ 100,000 บาท

3. กองทุนฯ ไม่คิดดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมระหว่างผู้กู้กำลังศึกษา

4. ให้ผู้กู้เริ่มจ่ายคืนเงินกู้เมื่อมีเงินได้ 10,000 บาทขึ้นไป โดยสมมติให้ผู้กู้ยืมมีเงินได้ถึง 10,000 บาท เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว 5 ปี

5. กำหนดให้ค่าบริหารจัดการกองทุนฯ ปีแรก 200 ล้านบาท และเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 5 ต่อปี

6. อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 4 (ไม่ทบต้น)

2. การบริหารจัดการ (Administration Feature)

2.1 โครงสร้างการบริหารจัดการกองทุนฯ

2.1.1 คณะกรรมการบริหาร

2.1.2 สำนักงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (ผู้จัดการกองทุนฯ)

2.1.3 ธนาคารกรุงไทย จำกัด

2.1.4 กรมสรรพากร

2.1.5 สถานศึกษา

2.2 การจัดสรรเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

2.2.1 ให้สถานศึกษาสำรวจความต้องการการกู้ยืมเงินทุก
ต้นปีการศึกษา ตามเกณฑ์ที่คณะกรรมการกองทุนฯ กำหนด

2.2.2 คณะกรรมการฯ กำหนดหลักเกณฑ์และจัดลำดับ
ความสำคัญของการจัดสรรเงินกู้ตามสาขาวิชาหลักที่เป็นที่ต้องการทาง
เศรษฐกิจหรือประเทศชาติ และลดหลั่นสู่สาขาวิชารอง โดยไม่ขึ้นกับ
สถานศึกษา และสุดท้ายจึงเปรียบเทียบระดับรายได้ของครอบครัวผู้ขอกู้

2.2.3 จัดให้มีการตรวจสอบ ประเมินผลการจัดสรรเงินกู้ยืม
กับผู้กู้ และสถานศึกษา แบบประจำและแบบสุ่มตัวอย่าง และกำหนดบท
ลงโทษที่เข้มงวด เช่น งดการให้เงินกู้ยืมแก่สถานศึกษาใดที่มีเจตนาจัดสรร
เงินกู้ยืมอย่างผิดวัตถุประสงค์

2.2.4 จัดสรรเงินกู้ถึงสถานศึกษาโดยตรงและให้มีขั้นตอน
น้อยที่สุด รวมทั้งให้ผู้กู้ถือเงินสดในน้อยที่สุด เพื่อมิให้ผู้กู้นำเงินไปใช้ผิด
วัตถุประสงค์ โดยจัดส่งเงินกู้ผ่านธนาคารกรุงไทยเพื่อตรงไปยังสถานศึกษา
หรือหน่วยงานอื่น ๆ

2.3 กระบวนการกู้ยืม

2.3.1 นักเรียนยื่นความจำนงการกู้ยืมเงินจากกองทุนฯ
พร้อม ๆ กับการลงทะเบียนเข้าเรียน โดยออกกฎหมายรองรับให้แบบฟอร์ม
ดังกล่าวเป็นสัญญาเงินกู้เมื่อนักศึกษาลงชื่อในแบบฟอร์ม และเริ่มรับ
เงินกู้ยืมงวดแรก

2.3.2 เจื่อนไซในสัญญาารวมการตกลงยินยอมให้กรมสรรพากรมีฐานะเป็นเจ้าหนี้ทางกฎหมายแทนกองทุนฯ ทำหน้าที่ติดตามการชำระหนี้กองทุนฯ และให้หักเงินจากรายได้ผู้กู้ ณ ที่จ่าย เมื่อผู้กู้มีรายได้สูงพอจะชำระภาษีเงินได้

2.3.3 สถานศึกษาเก็บหลักฐานการกู้ยืมของผู้กู้ จนกระทั่งผู้กู้สำเร็จการศึกษาหรือออกจากสถานศึกษาแล้ว จึงจัดส่งเอกสารให้กรมสรรพากร

2.3.4 กำหนดเลขหมายประจำตัวผู้กู้ยืมเงินให้เป็นหมายเลขเดียวกันกับเลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร และให้ใช้เลขหมายนี้ตลอดไป

3. การเปลี่ยนแปลงด้านกฎหมาย

3.1 ให้กองทุนฯ มีฐานะเป็นองค์การมหาชน

3.2 เพิ่มคำนิยาม และความหมายในพระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ให้กรมสรรพากรมีฐานะเป็นเจ้าหนี้แทนกองทุนฯ และทำหน้าที่รับชำระหนี้ ติดตามทวงหนี้

3.3 แก้ไขนิยามคำว่า นักเรียนหรือนักศึกษา เป็นนักศึกษา หมายถึง ผู้ที่ได้รับการตอบรับจากสถานศึกษาที่ได้รับการรับรองจากรัฐ ให้เข้ารับการศึกษาระดับอุดมศึกษา

3.4 ปรับแก้ไของค์ประกอบของคณะกรรมการและการบริหารกองทุนฯ ให้สอดคล้องกับโครงสร้างใหม่ เช่นหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการฯ และผู้จัดการกองทุน ฯ

3.5 แก้อไขเงินไขการให้กู้ยืมและการชำระคืนเงินกู้

สำหรับเงินไขการชำระหนี้จะดูรายได้ของผู้กู้เป็นหลัก ถ้ามีรายได้สูงมากพอที่จะชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ก็ให้สามารถหักเงินชำระหนี้ได้ ถ้ามีเงินรายได้ในระดับ 100,000 - 1499,999 บาท จะต้องชำระ 10 % ของเงินรายได้ที่มีอยู่ ถ้ามีเงินรายได้ในระดับ 150,000 - 199,999 บาท ต้องชำระ 15 % คือจะมีอัตราขั้นต่ำที่ถูกหักเงินเดือนที่เขาได้ ถ้าเงินที่ได้ไม่ถึงอัตราขั้นต่ำก็จะไม่ถูกหักเพื่อชำระหนี้

จากการทำ financial simulation ตามเงื่อนไขข้างต้น โดยตั้งสมมติฐานว่า จำนวนผู้เรียนระดับอุดมศึกษาในปัจจุบันมีประมาณ 1.4 - 1.5 ล้านคน และกำหนดให้กองทุนฯสามารถรองรับนักศึกษาได้ประมาณ 50 % ของกลุ่มเป้าหมาย ดังนั้นงบประมาณแผ่นดินจะค่อย ๆ เข้ามาจนถึงกลุ่มเป้าหมาย แต่ถ้ากลุ่มเป้าหมายมีจำนวนเพิ่มขึ้นหรือสัดส่วนนักศึกษาที่จะให้กู้เพิ่มสูงขึ้น งบประมาณก็ต้องเพิ่มขึ้นด้วย ซึ่งตามสมมติฐานข้างต้น จากการวิเคราะห์ปรากฏว่าจะต้องใช้งบประมาณแผ่นดินทุกปีปีละประมาณ 50,000 ล้านบาท โดยรัฐจะต้องจัดสรรเงินให้แก่กองทุนฯเป็นระยะเวลา 20 ปี และในระยะ 10 ปีแรกที่เริ่มมีการชำระหนี้ เงินก้อนที่รัฐบาลจัดสรรให้จะลดลง จนในที่สุดรัฐไม่ต้องอุดหนุนเงินเข้าไปในกองทุนเพิ่มเพราะกองทุนจะเริ่มหมุนด้วยตนเอง โดยนำเงินจากการชำระหนี้มาจ่ายให้นักศึกษารุ่นต่อ ๆ ไปได้

ในแง่ของการบริหารจัดการ ได้มีการเสริมให้กรมสรรพากรเข้ามามีบทบาท มีคณะกรรมการบริหารเหมือนกับภาคเอกชนที่มีกรรมการบริหารเป็นผู้กำหนดนโยบาย กำกับติดตามและประเมินผล โดย

มีผู้จัดการกองทุนฯเป็นเลขานุการ ทั้งนี้สำนักงานกองทุนต้องมีหน้าที่ในการบริหารจัดการเพิ่มมากขึ้น ในส่วนของธนาคารกรุงไทยนั้น อนาคตจะมีภาระหน้าที่ในการแข่งขันทางธุรกิจการเงินมากขึ้น จึงต้องเปลี่ยนสภาพไป โดยการบริหารกองทุนฯ จะอยู่ที่สถานศึกษาหรือมหาวิทยาลัยมากขึ้น ส่วนการชำระหนี้จะอยู่ในความดูแลของกรมสรรพากร

บทบาทของสถานศึกษา คือ มีหน้าที่ในการประมาณการว่าในแต่ละปีจะมีนักศึกษาที่มีคุณสมบัติเข้าข่ายจำนวนเท่าใด แล้วจึงส่งรายละเอียดไปยังสำนักงานกองทุนฯ เพื่อพิจารณาต่อไป เมื่อคณะกรรมการกองทุนฯ พิจารณาแล้วจะส่งเงินผ่านมายังสถานศึกษา โดยมีธนาคารกรุงไทยเป็นผู้รับส่งเงิน สถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบส่งเงินไปให้กับผู้เรียนโดยตรง ซึ่งถ้าเป็นค่าธรรมเนียม การศึกษาสามารถส่งให้กับสถานศึกษาได้เลย ส่วนค่าใช้จ่ายอื่น ๆ จะพยายามไม่ให้อยู่ในรูปเงินสด อาจทำให้อยู่ในรูปคูปองการศึกษา เช่น บัตรค่าโดยสาร เป็นต้น จะเห็นได้ว่ากระบวนการทำงานเป็นลักษณะบริหารงานจากระดับล่างขึ้นบน (bottom up)

ในแง่ของการจัดสรรเงินให้กู้ยืม คณะกรรมการจะกำหนดหลักเกณฑ์การจัดสรรตามความสำคัญของสาขาวิชาที่เป็นความต้องการทางเศรษฐกิจหรือประเทศเป็นหลัก และลดหลั่นตามสาขาหลักสู่สาขาวิชาการ ซึ่งจะมีการเทียบสถานภาพผู้เรียนเป็นลำดับสุดท้าย แทนที่จะเป็นการจัดสรรตามสังกัดสถาบันดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

นอกจากนี้ ควรมีการเพิ่มระบบการตรวจสอบประเมินผลสถานศึกษาและผู้เรียนว่ามีการใช้เงินอย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ ปัจจุบัน

พบว่ายังไม่มีความเข้มงวดในเรื่องนี้เท่าที่ควร คงต้องมีการกำหนดบทลงโทษ เช่น ไม่ให้ทุนกู้ยืมสำหรับสถานศึกษานั้น หรือแม้กระทั่งผู้กู้เอง

ในส่วนของกระบวนการกู้ยืมนั้น พยายามที่จะลดขั้นตอนให้น้อยที่สุด จึงได้เสนอให้มีแบบฟอร์มการกู้ยืมเงินอยู่ในใบลงทะเบียนเรียน ซึ่งเอกสารที่ใช้ประกอบ เช่น ทะเบียนบ้าน รูปถ่าย ล้วนเป็นเอกสารที่ต้องใช้ในการลงทะเบียนทั้งสิ้น พร้อมทั้งต้องมีการลงนามยินยอมในเอกสารที่จะใช้เงินคืนให้กับเจ้าหนี้ คือ กรมสรรพากร ดังนั้น ต้องมีการกำหนดหมายเลขประจำตัวผู้กู้ยืมให้เป็นหมายเลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากรด้วย การทำในลักษณะนี้ไม่ถือว่าเป็นการเพิ่มภาระให้กับกรมสรรพากร เพราะกำหนดการชำระหนี้จะมีผลเมื่อผู้กู้มีรายได้สูงพอที่จะเสียภาษีรายได้บุคคลธรรมดา

จากข้อเสนอดังกล่าว ทำให้ต้องมีการเปลี่ยนแปลง พ.ร.บ. กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาให้มีฐานะเป็นองค์การมหาชน เพื่อให้การบริหารงานมีความคล่องตัว รวมทั้งต้องมีการเปลี่ยนสภาพให้กรมสรรพากรเป็นเจ้าหนี้แทนกองทุนฯ เพื่อทำหน้าที่ในการชำระ ติดตาม และ ทวงหนี้

การอภิปรายนำ เรื่อง ความเป็นไปได้ของข้อเสนอรูปแบบ/แนวทาง ในการบริหารจัดการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

โดย รศ.ดร. สมคิด เลิศไพฑูรย์
ดร. สถิตย์ ลิ้มพงศ์พันธุ์

รศ. ดร. สมคิด เลิศไพฑูรย์

มีข้อเสนอ 2 ประเด็นสำคัญ คือ

ประเด็นแรก การที่จะปรับเปลี่ยนแนวคิดตามปรัชญาการศึกษาเดิมที่รัฐสนับสนุนเงินเพื่อการศึกษาผ่านทางด้านอุปทานเกือบ 100 % เหมือนหลายประเทศในยุโรป เช่น ฝรั่งเศส เยอรมัน ที่มหาวิทยาลัยของรัฐเก็บค่าเล่าเรียนน้อยมาก มาเป็นแนวคิดเรื่องระบบตลาดทางการศึกษาที่ถือว่าการศึกษาก็คือการลงทุน ต้องเก็บค่าเล่าเรียนให้คุ้มทุน นอกจากนี้รัฐยังเปลี่ยนบทบาทมาเป็นผู้กำกับดูแล (regulator) และสนับสนุนเงินให้สถานศึกษาน้อยลง แต่เพิ่มการสนับสนุนเงินผ่านตัวผู้เรียนมากขึ้น แนวคิดนี้ส่วนใหญ่พบในประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกา และออสเตรเลีย ซึ่งล้วนเป็นประเทศที่รัฐสนับสนุนเงินให้มหาวิทยาลัยของรัฐไม่มากนัก มหาวิทยาลัยเอกชนจึงครอบงำระบบมหาวิทยาลัยในประเทศเหล่านี้ การเปลี่ยนแนวคิดเรื่องปรัชญาทางการศึกษาต้องพิจารณาให้รอบคอบก่อนดำเนินการ

ประการที่สอง ในประเด็นที่ว่าการศึกษาในระดับอุดมศึกษาให้ประโยชน์ส่วนตัว (private benefit) มากกว่าประโยชน์ของสังคม (social

benefit) นั้น ต้องพิจารณาให้ชัดเจนว่าจริงหรือไม่ เช่น นักศึกษาที่เรียนจบสาขานิติศาสตร์แล้วไปเป็นผู้พิพากษา หรือนักศึกษาที่จบบัญชีแล้วไปทำงานที่สำนักงานประมาณ หรือแพทย์ที่รักษาคนไข้เป็นประโยชน์ส่วนตนหรือประโยชน์ของสังคมมากกว่ากัน การนำเรื่องนี้ไปผูกโยงกับเรื่องอุดมศึกษาซึ่งต้องสะท้อนความเป็นจริงของราคา เป็นเรื่องค่อนข้างใหญ่ ต้องพิจารณาให้รอบคอบเพราะการทำเช่นนี้อาจทำให้พฤติกรรมของคนเปลี่ยนไปได้ เช่น จะมีบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษามารับราชการน้อยลง เป็นต้น

โดยภาพรวม การนำแนวคิดการตลาดมาใช้นั้นไม่สามารถอธิบายทุกเรื่องได้ โดยเฉพาะเรื่องการศึกษา การศึกษาไม่ใช่เรื่องอุปสงค์ (demand) กับอุปทาน (supply) โดยตรง การศึกษาเป็นสิ่งที่รัฐต้องให้บริการสาธารณะ ดังนั้นจึงเป็นกิจการที่รัฐจะต้องลงทุน เพื่อให้ทุนนั้นย้อนกลับมายังสังคม อย่างไรก็ตาม แนวทางการบริหารจัดการกองทุนฯ ควรจะมีการเปลี่ยนแปลงจากสภาพในปัจจุบัน แต่ถ้การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมีผลต่อการขึ้นค่าธรรมเนียมการเรียนระดับอุดมศึกษา หรือนำกองทุนฯ มาแทนรายได้ต่าง ๆ ที่รัฐจัดสรรให้กับมหาวิทยาลัยคงต้องพิจารณาให้รอบคอบ

นอกจากนี้ยังมีประเด็นที่จะเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

1. แนวคิดเรื่องกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาของต่างประเทศ น่าจะมี 2 แนวคิดใหญ่ คือ ระบบที่จะให้การศึกษาสะท้อนราคาต้นทุน เช่น ในประเทศออสเตรเลีย อังกฤษ และอเมริกา กับระบบที่การศึกษาเป็นการให้การอุดหนุนของรัฐบาล เช่น ฝรั่งเศส หรือ เยอรมัน ซึ่ง 2 ระบบนี้มีความแตกต่างกันค่อนข้างมาก

2. การที่เสนอให้กองทุนฯ จัดสรรเงินให้เฉพาะนักศึกษาระดับ

ปริญญาตรีเท่านั้น โดยไม่ให้นักศึกษาระดับปริญญาโทและเอก และนักเรียนระดับต่ำกว่าปริญญาตรี อาจทำให้นักเรียนที่เรียนในระดับการศึกษาพื้นฐาน 12 ปี ทั้งสถาบันการศึกษาของรัฐและเอกชนที่ต้องย้ายมาเรียนในเขตกรุงเทพมหานครไม่สามารถเรียนได้ เนื่องจากมีค่าใช้จ่ายทางด้านอื่น ๆ สูง

3. สำหรับเป้าหมายของกองทุนฯ ที่ต้องการนักเรียนร้อยละ 50 ในช่วงแรกเป็นตัวเลขที่ค่อนข้างสูง

4. การที่รัฐจะลดงบประมาณที่จัดสรรผ่านทางด้านอุปทานแก่มหาวิทยาลัย เพื่อทำให้กองทุนฯ มีเงินประมาณ 50,000 ล้านบาทนั้น มีความเป็นไปได้น้อย เพราะมหาวิทยาลัยต้องออกนอกระบบ และต้องเตรียมพร้อมเพื่อรองรับจำนวนนักศึกษาที่เพิ่มขึ้นจากการขยายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งล้วนแต่ต้องใช้งบประมาณเพิ่มขึ้น

5. การเสนอหลักการทั่วไป โดยให้นำบุคคลที่น่าเชื่อถือมาเป็นผู้ค้ำประกัน และเสนอให้มีการตรวจสอบโดยเพื่อน (peer group) อาจเกิดปัญหาได้ในระบบสังคมไทย

6. ควรมีการเปลี่ยนแปลงประธานกรรมการบริหารกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาจากปลัดกระทรวงการคลังมาเป็นปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เนื่องจากเป็นนโยบายการศึกษาไม่ใช่ชนโยบายด้านการคลัง

7. การเปลี่ยนเป็นระบบการบริหารจัดการกองทุนฯ ใหม่ต้องเป็นการช่วยเหลือคนจนอย่างแท้จริง

ดร. สถิตย์ ลิ้มพงศ์พันธุ์

มีข้อเสนอ 2 ประเด็น คือ

1. การพัฒนานโยบาย (Policy Formulation) ภายใต้พื้นฐานหลักการที่ว่า การวิจัยในเรื่องนี้มุ่งสู่หลักการพื้นฐานที่จะให้โอกาสทางการศึกษาแก่คนยากจน การดำเนินการจึงมีลักษณะเน้นความต้องการของผู้เรียน (demand driven) มากขึ้น เมื่อเน้นในลักษณะนี้จึงได้พยายามออกแบบระบบให้ผู้พ้นกับความยั่งยืนของกองทุนระยะยาว โดยการช่วยเหลือของรัฐต่อกองทุนฯ มีขอบเขตจำกัด

อย่างไรก็ตาม นโยบายดังกล่าวไม่ควรให้ผู้พ้นกับความยั่งยืนของกองทุนมากเกินไป เพราะจะทำให้ผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษามีข้อผูกพันที่ต้องชำระหนี้ เพื่อมุ่งไปสู่ความยั่งยืน (sustainability) ดังนั้นควรลดความเข้มงวดของระดับความยั่งยืนของกองทุนลงมาระดับหนึ่ง และเปิดโอกาสให้รัฐเข้ามามีส่วนร่วมให้การอุดหนุนมากขึ้น หากกองทุนฯ นั้นไม่สามารถเลี้ยงตนเองได้

การเน้นเรื่อง demand driven ถือเป็นสิ่งดี และเป็น public choice ที่จะทำให้สถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนพยายามปรับปรุงตนเองเพื่อจัดการศึกษาให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ในระบบการบริการการศึกษาระบบเดิมพบว่า โอกาสการเข้าเรียนมหาวิทยาลัย เอกชนของนักเรียนและโอกาสที่มหาวิทยาลัยของเอกชนจะแข่งขันกับมหาวิทยาลัยของรัฐนั้นน้อย แต่ถ้าทำให้เกิด demand driven จะทำให้เด็กที่มีฐานะยากจนและเรียนดีมีโอกาสเรียนในมหาวิทยาลัยที่มีคุณภาพและค่าเล่าเรียนสูงได้ ซึ่งจะนำไปสู่การแข่งขันระหว่างมหาวิทยาลัยของ

เอกชนและมหาวิทยาลัยของรัฐในอนาคตได้

ในขั้นรากฐานที่จะโน้มเอียงไปทางด้าน demand driven นั้น โดยสรุปแล้วจะทำให้เกิด 1) การแข่งขันระหว่างมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน 2) ทำให้มี public choice คือ ผู้บริโภคมีทางเลือกมากขึ้น ผลที่ตามมาคือมหาวิทยาลัยจะมีความแข็งแกร่ง และมีความสามารถในการแข่งขันมากขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่สิ่งที่เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2. การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ (Policy Implementation)

การดำเนินการเพื่อให้นโยบายบรรลุเป้าหมาย คือ เมื่อมีการกู้ยืมเงินไปแล้ว จะมีระบบในการติดตาม ซึ่งได้เสนอให้กรมสรรพากรเป็นกลไกในเรื่องนี้ ค่อนข้างเห็นด้วยกับข้อเสนอดังกล่าว เนื่องจากองค์กรของรัฐสามารถที่จะทำหน้าที่ได้หลาย ๆ อย่างได้ เพราะมีเครือข่ายที่ควรใช้ให้เกิดประโยชน์มากขึ้น นอกเหนือจากประโยชน์ทางเครือข่ายแล้ว ยังมีประโยชน์ที่จะทำให้ผู้ที่กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาเป็นพลเมืองที่ดีของรัฐ เพราะบุคคลเหล่านั้นจะอยู่ในระบบภาษี แต่อย่างไรก็ตามมีสิ่งที่ต้องระวังคือ ต้องมีกลไกที่จะสามารถทำให้เข้ามาอยู่ในระบบภาษีให้ได้ ฉะนั้นกลไกนี้เป็นกลไกที่สำคัญมาก ที่จะทำให้การปฏิบัติตามนโยบายมีความหมายและมีนัยสำคัญมากยิ่งขึ้น

สำหรับการให้เริ่มต้นชำระเงินเมื่อมีเงินเดือนถึง 10,000 บาท นั้น อาจทำให้โอกาสในการชำระหนี้เข้าไป เพราะถ้าเป็นข้าราชการต้องมีตำแหน่งในระดับ 5 ขึ้นไปจึงจะชำระหนี้ได้ ดังนั้นควรให้โอกาสในการชำระได้เร็วเพื่อความยั่งยืนของกองทุนฯ อย่างไรก็ตามลักษณะการออกแบบนี้เป็นการออกแบบที่ดีโดยถือหลักของการเสียภาษี คือ เมื่อมี

ความสามารถจ่ายก็จ่ายตามความสามารถ ในขณะที่เดียวกันก็มีมาตรการรองรับในลักษณะของการช่วยเหลือทางสังคม กล่าวคือ ทำยที่สุดแล้วถ้าเขาไม่สามารถชำระได้ก็ไม่ต้องชำระ ซึ่งเท่ากับเป็นการให้ทุนการศึกษา หรือเป็นการสังคมสงเคราะห์ แต่เปลี่ยนแนวคิด คือ จากการสงเคราะห์ในตอนต้นมาเป็นการสงเคราะห์ในตอนท้าย

ในเรื่องของคณะกรรมการกองทุนฯ เห็นด้วยที่ควรจะเป็น ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เพราะเป็นนโยบายสาธารณะทางการศึกษา

การอภิปรายทั่วไป

ผศ.ดร. ประดิษฐ์ เถลิงรังษฤทธิ

ส่วนใหญ่จะเห็นด้วยกับหลักการ แต่ประเด็นที่ไม่เห็นด้วยเป็นเรื่องของการบริหารจัดการและการปฏิบัติ โดยมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

1. การจัดสรรหรือการดำเนินการเรื่องกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ต้องคำนึงถึงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นสำคัญ เพราะฉะนั้นสิ่งที่ขาดหายจากงานวิจัย คือ การติดตามคุณภาพของผู้กู้ เนื่องจากความคาดหวังของการจัดสรรกองทุนกู้ยืมฯ คือ ต้องการให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนหนังสือ แต่เมื่อจัดสรรไปแล้วผู้เรียนเรียนดีหรือเรียนให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดและเมื่อสำเร็จการศึกษาไปแล้วเป็นผลเมืองที่ดีของสังคมหรือไม่ ไม่สามารถติดตามได้ ถึงแม้ว่าวัตถุประสงค์ของกองทุนนี้ต้องการสร้างให้คนมีโอกาสเรียน แต่ในเวลาเดียวกันต้องมีคุณภาพด้วย

2. การกำหนดคุณสมบัติของผู้รับรองรายได้ว่าต้องเป็นระดับ 5 ขึ้นไป สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือไม่ เพราะในสังคมไทยไม่เอื้อให้ดำเนินการในเรื่องนี้ได้โดยตรงไปตรงมา เพราะฉะนั้นจึงประสบปัญหา คือ ผู้รับรองรายได้เรียกเก็บค่าหัวเพื่อรับรองรายได้ที่ไม่เป็นไปตามความจริง ดังนั้นต้องหากกลไกในการบริหารจัดการเพื่อแก้ไขในเรื่องนี้

3. การให้สถานศึกษามีส่วนร่วมในการดำเนินงานมากขึ้น พบว่ายังเกิดปัญหา เพราะบางสถาบันให้งานกองทุนกู้ยืมฯ เป็นงานฝาก

ไม่ได้มีการบริหารจัดการอย่างมืออาชีพ เพราะฉะนั้นถ้าให้สถานศึกษามีส่วนร่วมมากขึ้น ไม่มั่นใจว่าการบริหารจัดการจะเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่

4. วิธีการที่จะให้ผู้กู้ถือเงินสดให้น้อยที่สุด ทั้งในเรื่องของค่าเล่าเรียน/ค่าหอพัก หรือ แม้กระทั่งค่าใช้จ่ายส่วนตัวบางประเภท นั้น เป็นการสร้างคนให้ด้อยคุณภาพหรือไม่ เพราะผู้เรียนเป็นถึงนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาแล้ว

5. การกำหนดวงเงินให้กู้ยืมต้องคำนึงถึงสภาพความเป็นจริงของแต่ละบุคคลด้วย เพราะถ้าเป็นมหาวิทยาลัยเอกชนวงเงิน 100,000 บาท คงไม่เพียงพอ

6. ในอนาคตอาจเปิดโอกาสให้ทุกคนมีสิทธิในการกู้ยืมเงิน เพราะไม่สามารถตรวจสอบได้ว่าเด็กคนใดมีฐานะยากจนหรือไม่ เนื่องจากเงื่อนไขและคุณสมบัติต่าง ๆ ที่กำหนดยังไม่สามารถแยกประเภทเด็กได้ ดังนั้นควรเปิดโอกาสให้ทุกคนมีสิทธิกู้ ซึ่งแนวคิดนี้สอดคล้องกับระบบต่างประเทศ คือ ให้ผู้ที่มีความจำเป็นต้องกู้ โดยต้องดำเนินการตามวิธีการ/ขั้นตอนต่าง ๆ ที่วางไว้

นายสหัส ตริทิพบุตร

การดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ต้องคำนึงถึงการประหยัดโดยรวมของประเทศ ขณะนี้ธนาคารกรุงไทยเป็นผู้ดูแลในเรื่องการเก็บสัญญาเงินกู้ การฟ้องร้องกรณีเกิดปัญหาขึ้น และการติดตามชำระหนี้ เป็นต้น ปัญหาที่ธนาคารกรุงไทยพบในขณะนี้ คือ การติดตามผู้กู้ ธนาคารต้องนำ

ทำเนียบผู้ค้าประกันมาติดตามหนี้ ในระยะหลัง 90 % ของผู้ค้าประกันคือ บิดา มารดา ทำให้การติดตามดีขึ้น ในการทำสัญญามีหลายฉบับ มีเอกสารที่จะครบถ้วนเพื่อให้ฟ้องร้องได้ การเสนอให้สรรพากรมาเป็นผู้ดูแล นับเป็นสิ่งดี เพราะเด็กจะต้องรับผิดชอบตนเอง ไม่ใช่ผู้ค้าประกัน ถ้าเด็ก ไม่มีรายได้พอชำระก็ถือว่าเป็นการสงเคราะห์เขาไป ในขณะนี้ธนาคารกรุงไทย มีหนี้จากกองทุนฯ ค่อนข้างมาก เนื่องจากผู้กู้ส่วนใหญ่ยังไม่สามารถชำระ เงินได้ และมีผู้กู้บางส่วนกู้เงินไปเพื่อศึกษาในระดับมัธยมศึกษาซึ่งเมื่อ เรียนจบและทำงานจะได้เงินเดือนประมาณ 4,700 บาทต่อเดือน ซึ่งถือว่า ค่อนข้างน้อย ไม่เพียงพอต่อการชำระหนี้

การที่ให้สถาบันการศึกษาเป็นผู้เก็บเอกสารจะทำให้เกิดความ ยุ่งยาก เพราะอาจทำให้เกิดความซ้ำซ้อนของข้อมูล เมื่อผู้เรียนย้าย สถาบันจะทำให้การติดตามยาก การออกแบบการจัดเก็บข้อมูลเป็นเรื่องที่ ต้องให้ความสำคัญอย่างมาก เพราะถ้าให้สถาบันการศึกษาดำเนินการเอง อย่างเอกเทศ ไม่มีระบบควบคุมตรวจสอบ อาจเกิดปัญหาตามมา ภายหลังได้ เช่น ในขณะนี้มหาวิทยาลัยเอกชนบางแห่งมีกระบวนการที่จะ ใช้เงินจากกองทุนฯ ให้เกิดประโยชน์กับมหาวิทยาลัย ดังนั้นต้องมีระบบ ควบคุมที่ดี

เรื่องการติดตามหนี้ที่จะให้สรรพากรเป็นผู้รับผิดชอบถือว่าเป็น เรื่องที่ดี แต่อย่างไรก็ตามการติดตามหนี้กับการเก็บภาษีไม่เหมือนกัน การ ติดตามหนี้ต้องมีการคิดดอกเบี้ย กระบวนการติดตามหนี้ของธนาคารก็ เหมือนกับการตามหนี้ทั่วไป ขณะนี้กรุงไทยเป็นผู้ติดตามหนี้และส่งข้อมูล ให้กับกองทุนฯ เพื่อนำมาตรวจสอบ เป็นการควบคุมซึ่งกันและกัน ซึ่งโดย

รวมแล้วถือว่าเป็นการประหยัดงบประมาณของประเทศ

ผศ. ดร. ประวิตร นิลสุวรรณกุล

1. การจัดตั้งกองทุนมีลักษณะพิเศษ คือ รัฐมีนโยบายจะสนับสนุนการกู้ยืม การกู้ยืมจึงควรเปิดให้ผู้สนใจหรือมีความต้องการมาใช้บริการได้ ไม่ควรจำกัดวงเงินในการกู้ แต่ควรกำหนดให้มีการกู้ยืมอย่างอิสระตามความต้องการจำเป็นของผู้กู้ โดยนาระบบการตรวจสอบเครดิตของธนาคารมาใช้ว่าผู้กู้มีความจำเป็นมากน้อยเพียงใด

2. ไม่ควรกำหนดอัตราดอกเบี้ยคงที่ เพราะจะทำให้ควบคุมยาก

3. ควรมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการให้คำแนะนำ (advisory function) และ กำกับดูแล (monitoring function) ว่าผู้กู้นำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์หรือไม่

4. ในการนำแนวคิดเกี่ยวกับอุปทาน (supply side) และอุปสงค์ (demand side) มาใช้ต้องดูว่าประเทศไทยมีความพร้อมมากน้อยเพียงใด การใช้แนวคิดเรื่องนี้ต้องมีข้อมูลที่สมบูรณ์ที่จะสามารถนำมาตัดสินใจได้ โดยอาจต้องตั้งไว้เป็นเป้าหมาย และกำหนดขั้นตอนที่จะนำไปสู่เป้าหมายนั้น อย่างไรก็ตามการดำเนินการใด ๆ ต้องพิจารณาขีดความสามารถของประเทศชาติเป็นสำคัญว่าจะใช้แนวคิดดังกล่าว (supply side หรือ demand side) มากน้อยเพียงใด

5. แนวคิดเรื่องกองทุนฯควรเป็นสิ่งที่เป็นแรงกระตุ้นให้ผู้กู้มีความขยันในการทำงานมากกว่าให้รู้สึกว่ต้องหางานที่มีผลตอบแทนสูง ๆ เพื่อนำเงินมาใช้คืน ต้องหาจุดที่เหมาะสม

6. การให้กรมสรรพากรติดตามหนี้ ถือเป็นงานคนละลักษณะกับงานเดิมของกรมสรรพากร เพราะต้องมีการคิดดอกเบี้ยด้วย นอกจากนี้ยังพบว่าในการกรอกแบบฟอร์มเสียภาษีของประเทศไทยยังได้ข้อมูลที่ไม่ตรงกับความเป็นจริงมากนัก โดยเฉพาะผู้ที่ทำอาชีพอิสระ การใช้หลักการนี้ต้องพิจารณาว่าจะสามารถนำไปปฏิบัติได้มากน้อยแค่ไหน

7. ประธานคณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ควรเป็นคณะกรรมการที่ทำหน้าที่ ดูแลและรับผิดชอบในเรื่องนี้อย่างเต็มเวลา โดยเชิญผู้แทนจากสถาบันการศึกษา และสมาคมต่าง ๆ เข้ามาร่วมด้วย

โดยภาพรวมแล้วคงต้องมีการปรับปรุงการบริหารจัดการกองทุนฯ ทั้งระบบค่อนข้างมาก โดยเฉพาะในเรื่องหน้าที่ในการให้คำแนะนำ (advising function) และหน้าที่ในการติดตาม กำกับดูแล (monitoring function) ซึ่งเมื่อเทียบกับบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อมที่รัฐได้จัดตั้งกองทุนให้กู้ยืมสำหรับอุตสาหกรรมขนาดย่อมนั้น กองทุนฯ ดังกล่าวจะมีหน่วยงานที่ให้คำแนะนำ ติดตามลูกหนี้ ถ้าหน่วยงานนั้นทำหน้าที่ไม่ดีจะทำให้มีหนี้เสียจำนวนมาก ในการบริหารจัดการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ก็เช่นเดียวกันจะต้องมีหน่วยงานที่คอยกำกับดูแลในเรื่องนี้ด้วย

นางฉันทวิทย์ สุชาติานนท์

ประเด็นที่เห็นแตกต่างจากผู้วิจัย คือ

1. การเน้นในเรื่อง demand driven มากเกินไป เพื่อพยายามผลักดันให้มหาวิทยาลัยแข่งขันกันพัฒนาคุณภาพ โดยการเก็บค่าเล่าเรียน

ที่สะท้อนต้นทุนที่แท้จริงไม่สามารถทำได้ในทางปฏิบัติ เพราะมีบางสาขาวิชาที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศมากกว่าการแข่งขันเชิงธุรกิจเพื่อตึงตูดลูกค้า เช่น สาขาคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยควรแข่งขันกันเพื่อแสดงความเป็นเลิศในสาขาวิชาต่าง ๆ ในเรื่ององค์ความรู้มากกว่าการแข่งขันในเชิงธุรกิจ ทั้งนี้มีสิ่งที่น่ากังวลสำหรับข้อเสนอดังกล่าว คือถ้ามหาวิทยาลัยแข่งขันกันมากก็ต้องเก็บค่าเล่าเรียนที่สะท้อนต้นทุน ซึ่งจะทำให้มหาวิทยาลัยหลายแห่งเลิกดำเนินการในสาขาที่ไม่ทำเงิน ต่อไปการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศจะมีข้อจำกัดมากยิ่งขึ้น

2. การที่ผู้วิจัยเสนอว่าการเรียนระดับอุดมศึกษาเป็นผลประโยชน์ส่วนตน (private benefit) มากกว่าผลประโยชน์ทางสังคม (social benefit) นั้นไม่เห็นด้วย เพราะผู้สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษา ถือเป็นทุนที่มีมูลค่าสูงของประเทศ งบประมาณที่ใช้จ่ายถือเป็นการลงทุนของประเทศ เพื่อให้ได้กำไรคือ ประเทศจะมีพลเมืองที่มีความรู้มาพัฒนาประเทศมากยิ่งขึ้น ดังนั้น แนวคิดที่นำมาใช้ควรให้เกิดความสมดุลย์ระหว่างด้านอุปสงค์และอุปทาน ไม่ควรเน้นทางใดทางหนึ่งโดยเฉพาะ

3. ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนมีสิทธิกู้ และในส่วนของผู้ด้อยโอกาสอาจมีวิธีการจัดสรรวิธีอื่น ที่ไม่ใช่การกู้เงิน

นางวิลาวัลย์ สุทธศรีศิลป์

1. ไม่ควรกำหนดอัตราดอกเบี้ยให้คงที่ ควรกำหนดเป็นอัตราดอกเบี้ยลอยตัว
2. ต้องมีกลไกที่ตรวจสอบรายได้ของผู้สำเร็จการศึกษาที่ไป

ประกอบอาชีพอิสระ รวมทั้งการกำหนดรายได้ขั้นต่ำที่จะชำระเงินกู้ควร เป็นลักษณะยืดหยุ่น (flexible income)

3. ในปัจจุบันพบว่ากองทุนได้ไปสนับสนุนนักศึกษาที่มีฐานะดี เนื่องจากไม่มีกลไกที่จะตรวจสอบฐานะที่แท้จริงได้

4. ถ้ามีการกระจายอำนาจให้สถานศึกษาคัดเลือกผู้กู้ ขอให้ทำ credit storing เพราะเป็นมาตรฐานขั้นต่ำของการให้สินเชื่อ ถ้าสามารถ นำไปใช้กับผู้กู้ได้ก็จะเป็นรูปแบบที่เป็นมาตรฐาน (standard form) เชื่อถือได้

ดร. พิษณศ เจษภูวนัตร์

1. การช่วยเหลือผู้เรียนสามารถทำได้หลายวิธีทั้งรูปแบบการให้ เงินกู้ยืมแก่ผู้เรียน (student loan) และการเก็บภาษีผู้สำเร็จการศึกษา (graduate tax) เหตุที่เสียภาษี เพราะไม่ใช่ทุกคนจะเข้าเรียนระดับ อุดมศึกษาได้ ต้องดูผลตอบแทนส่วนบุคคล ซึ่งพบว่าผู้สำเร็จการศึกษา ระดับอุดมศึกษาจะได้รับผลตอบแทนส่วนบุคคลมากกว่าสังคม

2. อัตราดอกเบี้ยควรอยู่ที่ประมาณ ร้อยละ 4 - 7 หรือ 5 - 7 ต่อปี การกำหนดอัตราดอกเบี้ยต้องทำให้ผู้เรียนมีโอกาสได้เรียนหนังสือ แต่ในขณะเดียวกันก็ต้องทำให้กองทุนฯ อยู่ได้ โดยไม่เป็นภาระของรัฐบาล ทั้งนี้การคงอยู่ของกองทุนฯ ขึ้นอยู่กับอัตราดอกเบี้ย

3. เห็นด้วยกับข้อเสนอที่จะให้กรมสรรพากรเป็นเจ้าหนี้ เพราะ จะทำให้กองทุนฯ ลดภาระในส่วนนี้ลงได้

4. การให้ทุนการศึกษาในบางสาขาที่ไม่มีกำไร (profit) เป็นเรื่องของ รัฐบาลที่จะต้องจัดสรรทุนให้เพื่อทำให้การผลิตกำลังคนสอดคล้องกับ

ความต้องการของประเทศ

5. การบริหารจัดการกองทุนไม่ควรแยกระหว่างกระทรวงศึกษาธิการและทบวงมหาวิทยาลัย ควรมีหน่วยงานกลางที่รับผิดชอบเพียงหน่วยงานเดียว

6. ต้องมีวิธีติดตามผู้กู้ที่สำเร็จการศึกษาแล้วไปทำงานในต่างประเทศ เช่น มีการประสานงานกับกระทรวงต่างประเทศ

นายฤทธิ จวีรัตน์

1. ภาระงานที่สำคัญของกองทุนฯ คือ ขั้นตอนของการให้กู้ การติดตามผู้กู้ และการชำระหนี้

2. เห็นด้วยกับแนวคิดที่จะจัดสรรงบประมาณที่เป็นลักษณะจากล่างขึ้นบน (bottom up) เช่น การให้สถานศึกษาคาดประมาณจำนวนนักศึกษาที่จะกู้ไปแต่ละปี รวมทั้งกำกับติดตามดูแลการใช้เงินของผู้กู้ด้วยว่านำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์หรือไม่

3. งานวิจัยนี้เสนอแนวทางในการตรวจได้เป็นระบบดี ทั้งในเรื่องของอัตราดอกเบี้ย และการมอบหมายให้ส่วนราชการอื่น เช่น กรมสรรพากรเป็นผู้ดูแลติดตามหนี้ เพราะในขณะนี้เป็นการะหนักของสำนักงานกองทุนและธนาคารกรุงไทยที่จะต้องร่วมกันหาแนวทางในการติดตามหนี้

ผู้แทนสำนักงบประมาณ

วงเงินงบประมาณสำหรับกองทุนฯอาจจะเพิ่มขึ้นไม่ได้ตามที่เสนอในรายงานการวิจัย เนื่องจากการไปลดทางด้านอุปทานจะทำให้เกิดปัญหากับมหาวิทยาลัย และการเปิดโอกาสให้ทุกคนมีสิทธิกู้ยืมจะทำให้เกิดปัญหามากยิ่งขึ้น

สำหรับเพดานรายได้ของครอบครัวที่ปรับเปลี่ยนจากเดิมที่กำหนดเป็น 150,000 บาทปี มาเป็น 300,000 บาทต่อปี เพื่อขยายฐานผู้กู้ทำให้กองทุนฯ ต้องใช้งบประมาณทั้งสิ้นปีละ 50,000 ล้านบาท เป็นสิ่งที่ควรนำมาพิจารณาว่าทำไมจึงขยับเพดานรายได้เพิ่มขึ้น

ดร. สมชัย ฤชุพันธุ์

การเพิ่มเพดานรายได้ขั้นต่ำของครอบครัวผู้สิทธิกู้เป็น 300,000 บาทต่อปีนั้น เพื่อต้องการให้สอดคล้องกับแนวคิดเรื่อง demand financing ส่วนในเรื่องการชำระหนี้ของผู้กู้ที่สำเร็จการศึกษาแล้วไปรับราชการคิดว่าต่อไปคงหาเงินมาชำระหนี้ได้ เนื่องจากการนำเสนอในเรื่องนี้เป็นการมองในลักษณะ ที่จะมีการเคลื่อนไหว ปรับเปลี่ยนต่อไป (dynamic ไม่ static) คือในภายหน้าคงต้องมีการปรับระบบราชการ เงินเดือนข้าราชการจะสูงขึ้น เพราะรัฐสามารถลดอัตราค่าจ้างได้

การดำเนินการในเรื่องนี้ต้องทำในลักษณะให้มีความสมดุลย์ด้านอุปสงค์และอุปทาน ไม่เน้นด้านใดด้านหนึ่งมากเกินไป การที่ให้เน้นอุปสงค์มากขึ้น เพราะว่าขณะนี้รัฐจัดสรรเงินผ่านทางด้านอุปทานค่อนข้างมาก ประมาณร้อยละ 80 ต่อไปคงต้องลดลง ด้วยวิธีใดก็ตาม ถึงแม้จะมี

ผลกระทบต่าง ๆ ตามมา (side effect) ซึ่งคงต้องพิจารณากันต่อไป สำหรับผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ด้อยโอกาสและยากจนนั้น จำเป็นต้องมีทุนสนับสนุน เพราะการให้กู้ยืมเงินเพื่อศึกษาในระดับนี้ได้รับข้อวิจารณ์มาก

การเสนอให้กรมสรรพากรติดตามหนี้ก็เพื่อต้องการให้เห็นถึงการเกื้อหนุนซึ่งกันและกันระหว่างหน่วยงาน ซึ่งจะช่วยลดต้นทุนของประเทศโดยรวม อย่างไรก็ตาม ธนาคารกรุงไทยยังคงต้องมีบทบาทสำคัญในการรับชำระหนี้ (repayment) ต่อไป

โครงการสัมมนาระดมความคิด เรื่อง แนวทางการบริหารจัดการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อ การศึกษา

1. หลักการเหตุผล/ความเป็นมา

บทบัญญัติใน พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดให้ รัฐจัดสรรงบประมาณแผ่นดินให้การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีความสำคัญสูงสุดต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ โดยจัดสรรเป็นเงินงบประมาณเพื่อการศึกษา เป็นทุนการศึกษาในรูปของกองทุนกู้ยืมให้แก่ผู้เรียนที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้น้อย ตามความเหมาะสมและความจำเป็น ตามมาตรา 60(2) รวมถึงการจัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปเป็นค่าใช้จ่ายรายบุคคลที่เหมาะสมแก่ผู้เรียนการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดโดยรัฐและเอกชนให้เท่าเทียมกัน ตามมาตรา 60(1) นั้น ได้ส่งผลให้ แนวทางการบริหารจัดการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนไปเพื่อให้สอดคล้องกับเงื่อนไขและสิ่งแวดล้อมใหม่ และเพื่อให้กองทุนฯ สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่ควรจะเป็น รวมทั้งเพื่อให้กองทุนฯ สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงขึ้น ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติดังกล่าว

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติจึงได้ดำเนินการ ศึกษาวิจัยองค์ความรู้เกี่ยวกับแนวคิด รูปแบบ/วิธีการ และประสบการณ์ การบริหารจัดการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาของต่างประเทศ เพื่อ

นำมาประยุกต์และปรับใช้กับบริบทของประเทศไทย โดยได้รับความอนุเคราะห์จาก ศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร.สมชัย ฤชุพันธุ์ ซึ่งเป็นผู้ดำเนินการวิจัยให้กับสำนักงานฯ ในการศึกษาและจัดทำรายงานวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารจัดการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา โดยศึกษาและวิเคราะห์แนวคิด ประสบการณ์ในการบริหารจัดการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ทั้งในประเทศและต่างประเทศ พร้อมทั้งเสนอแนวทางการบริหารจัดการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาที่สอดคล้องกับหลักการแนวคิดและเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติดังกล่าว เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องต่อไป

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อนำเสนอหลักการแนวคิด และประสบการณ์การบริหารจัดการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาของต่างประเทศ การวิเคราะห์แนวทางการบริหารจัดการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาของประเทศไทยในสถานการณ์ปัจจุบัน ตลอดจนนำเสนอรูปแบบ/วิธีการบริหารจัดการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาที่พัฒนาขึ้นมาใช้กับบริบทของประเทศไทย ซึ่งสอดคล้องกับเงื่อนไขและสิ่งแวดล้อมใหม่ตามเจตนารมณ์ของ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ

2. เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และประสบการณ์เกี่ยวกับรูปแบบ/วิธีการบริหารจัดการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาระหว่างหน่วยงานที่เป็นผู้กำหนดนโยบายและหน่วยปฏิบัติในฐานะที่ต้องรับนโยบายไปดำเนินการ

3. เพื่อให้ได้ข้อสรุปแนวคิด รูปแบบ/วิธีการ และข้อเสนอในการกำหนดนโยบายการบริหารจัดการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

3. วิธีดำเนินการ

1. นำเสนอผลการวิจัยเรื่อง หลักการ/แนวคิด รูปแบบ/วิธีการบริหารจัดการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาที่ได้พัฒนาขึ้นจากประสบการณ์ของต่างประเทศ

2. อภิปรายนำพร้อมทั้งให้ความเห็นเกี่ยวกับ หลักการ/แนวคิด รูปแบบ/วิธีการบริหารจัดการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาที่ผู้วิจัยได้นำเสนอ

3. อภิปรายทั่วไปเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

4. ผู้เข้าร่วมสัมมนา

ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการศึกษา ผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการดำเนินงานและการบริหารจัดการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรรงบประมาณ และข้าราชการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ จำนวนทั้งสิ้น ประมาณ 80 คน

5. วัน เวลา สถานที่

วันพฤหัสบดีที่ 1 กุมภาพันธ์ 2544 เวลา 08.30 - 15.00 น.
ณ ห้องประชุมกำแหง พลางกูร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

6. งบประมาณ

งบประมาณสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

7. ผู้รับผิดชอบ

สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาการศึกษาระดับการศึกษา สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

8. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ได้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ
ผู้อภิปรายนำ และผู้แทนจากหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข
รายงานผลการวิจัย ให้เป็นรายงานที่มีคุณภาพ มีความเป็นไปได้ในทาง
ปฏิบัติและเป็นที่ยอมรับของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

รายชื่อผู้เข้าร่วมสัมมนาระดมความคิดเรื่อง แนวทางการบริหารจัดการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อ การศึกษา

ผู้นำเสนอผลการวิจัย

1. ศ. (พิเศษ) ดร.สมชัย ฤชุพันธุ์ ที่ปรึกษากระทรวงการคลัง
2. ดร. ชลธาร วิศรุตวงศ์ นักวิชาการ กรมสรรพสามิต

ผู้อภิปรายนำ เรื่อง : ความเป็นไปได้ของข้อเสนอเกี่ยวกับแนวทางการ
การบริหารจัดการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

3. รศ. ดร. สมคิด เลิศไพฑูรย์ อาจารย์คณะนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
4. ดร. สถิตย์ ลิ้มพงศ์พันธุ์ ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจ
การคลัง

ผู้ดำเนินการอภิปราย

5. ดร. นงราม เศรษฐพานิช ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผน
การศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
แห่งชาติ

กระทรวงการคลัง

6. นางสาวชนาทิพย์ โปษยานนท์ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
7. นายมนัส แจ่มเวหา กรมบัญชีกลาง

ธนาคารกรุงไทย

8. นายสหัส	ตรีทิพย์บุตร	รองผู้จัดการใหญ่
9. นายดิเรก	โพธิ์นคร	รักษาการผู้จัดการฝ่าย
10. นายธีรวัฒน์	วัฒนาธร	ผู้จัดการฝ่ายพัฒนาโครงการและ
บริการลูกค้า
11. นางสาวิมล	จิระพัฒนสกุล	รองผู้จัดการฝ่ายโครงการและบริการ
ลูกค้า

บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนรวม กรุงไทย จำกัด

12. นายวิเชฐ	ต้นวานิช	กรรมการผู้จัดการและหัวหน้าเจ้าหน้าที่
บริหาร |
|--------------|----------|---|

กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

13. นายฤทธิ	จวีรัตน์	ผู้จัดการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อ
การศึกษา
14. นางสาวฉวี	สุขสำราญ	ผู้ช่วยผู้จัดการกองทุนเงินให้กู้ยืม
เพื่อการศึกษา
15. นายสมเกียรติ	ทัศนสุวรรณ	หัวหน้าฝ่ายอำนวยการ
16. นางสาววิภาวัลย์	สุทธิศรีศิลป์	หัวหน้าฝ่ายตรวจสอบ
17. นางสาวมุจลินท์	กำชัย	หัวหน้าฝ่ายการเงินและบัญชี
18. นางสาววิศรา	กระทอง	เจ้าหน้าที่ประสานงานเลขานุการ

สำนักงบประมาณ

19. นางสาวตรี	ประทีปะเสน	รองผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ
20. นางสาวกุสุมา	เกิดภู	รองผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ

21. นางธิดา	แก้วประสิทธิ์	ผู้อำนวยการส่วนงบประมาณการ ศึกษา 3
22. นายวิบูลย์	วงศ์วัฒน์	สำนักวิเคราะห์งบประมาณด้าน การศึกษา
23. นายอภิชัย	ขุนจันทร์	สำนักวิเคราะห์งบประมาณด้าน การศึกษา
24. นางสาวปรีดา	รัตนอุไร	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์งบประมาณ
25. นางปราณี	ชวาติ	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์งบประมาณ
26. นางสาวนวลจันทร์	ปัตตพงศ์	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์งบประมาณ
27. นางสาวนฤมล	อมรชิน	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์งบประมาณ
28. นางสาวพรรณมณี	กลับทากร	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์งบประมาณ
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ		
29. นายบุญยงค์	เวชมณีศรี	รองเลขาธิการคณะกรรมการ พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ
30. นางสุวรรณี	คำมัน	ผู้อำนวยการกองโครงการสังคม
31. นายมนัส	วณิชานนท์	ผู้ช่วยผู้อำนวยการกองประเมินผล การพัฒนา
32. นางปาริชาติ	เทพอาร์ักษ์	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน
33. นางเพ็ชรา	ธรรมเสริมสุข	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน
34. นางนิตยาพร	ภูมिरัตน	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน

กระทรวงวิทยาศาสตร์

35. ดร. ทวีศักดิ์ กอนันต์กุล (ส่งผู้แทน) ศูนย์เทคโนโลยี
อิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์
แห่งชาติ

ทบวงมหาวิทยาลัย

36. นางศานสนีย์ ศิริชุมแสง ผู้ช่วยปลัดทบวงมหาวิทยาลัย
37. นางฉันทวิทย์ สุชาติานนท์ ผู้ช่วยปลัดทบวงมหาวิทยาลัย
38. รศ. สุเมธ แก้วแพรง รองอธิการฝ่ายกิจการนักศึกษา
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
39. อาจารย์จิริพันธ์ ลีลาวิวัฒน์ รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา
มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
40. ผศ. ดร. ประดิษฐ์ เถลิงรังษฤษดิ์ รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา
มหาวิทยาลัยพายัพ
41. ผศ. มนตรี แย้มกลีกร รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา
มหาวิทยาลัยบูรพา
42. ผศ. ดร. ประวีตร นิลสุวรรณากุล อาจารย์คณะพาณิชยศาสตร์และ
การบัญชี
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
43. ดร. พิษณุเศ ژهษฎาฉัตร อาจารย์คณะเศรษฐศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
44. ผศ. ธนากร อ้วนอ่อน (ส่งผู้แทน) ผู้อำนวยการสำนัก
บริหารเทคโนโลยีสารสนเทศ

45. นางอรุณี	ม่วงน้อยเจริญ	ผู้อำนวยการสำนักกิจการสถาบัน
อุดมศึกษาเอกชน
46. นางเน่งน้อย	พิ้วพัฒนกุล	ผู้อำนวยการกองบริการการศึกษา
47. นายอาณัติ	พงศ์สุวรรณ	ผู้อำนวยการส่วนวิเคราะห์นโยบาย
48. นางสาววิริยา	วรวิทย์สถิตญาณ	สำนักนโยบายและแผน
อุดมศึกษา
49. นายสังัด	ลิมสกุล	นักวิชาการศึกษา
50. นางสาวธรรศุพร	บุญสุข	เจ้าหน้าที่กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อ
การศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

51. ดร. พจนา	ว่องตระกูล	ผู้ช่วยปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
52. นายอนันต์	วิเศษชาติกุล	เลขานุการคณะอนุกรรมการบัญชี
จ่ายที่ 1
53. นายสมเกียรติ
(ส่งผู้แทน)	ชอบผล	ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและ
แผนการศึกษา ศาสนา และ
วัฒนธรรม

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา

54. นางสาวพรพิมล	บุญทวีเวช	นักวิชาการกลุ่มงานกฎหมาย

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

55. นายแสงไทย	มีสุนทร	ผู้อำนวยการส่วนสวัสดิการและ
สวัสดิภาพ |
|---------------|---------|--|

กรมอาชีวศึกษา

56. ดร. สิริพรรณ ชุมนุม (ส่งผู้แทน) ผู้อำนวยการกองแผนงาน
57. นางพิศมัย บังเกิด เจ้าพนักงานการเงินและบัญชี
58. นายนิติ นาชิต เจ้าหน้าที่นโยบายและแผน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

59. นางสาวอรรรณ สุนทรชัย ผู้เชี่ยวชาญ
60. นายสำรวม พฤกษ์เสถียร ผู้อำนวยการโรงเรียนอาชีวศึกษา
61. นางเพชรชูดา เกษประยูร ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน
อำนวยการศิลป์
62. นางชุติมา สันตินรนนท์ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน

สำนักงานสภาพัฒนาการศึกษารัฐ

63. นางสาวนิตยา รุ่งสมัย นักวิชาการศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

64. นายสมภพ เพชรรัตน์ ผู้ช่วยอธิการบดีสถาบัน
เทคโนโลยีราชมงคล
65. นายวิรัช โทตระไวศยะ (ส่งผู้แทน) ผู้อำนวยการกองบริการ

ผู้สังเกตการณ์

66. นางสาวบุญทริก บูลภักดิ์ นักศึกษาปริญญาเอก
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

67. ดร.รุ่ง	แก้วแดง	เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
68. นางสาวนงลักษณ์ พหลเวชช์		นักวิชาการศึกษา
69. นางสาวเพ็ญพิชช ศรีอรุณ		นักวิชาการศึกษา
70. นางสาวสุภาพร โกเฮงกุล		นักวิชาการศึกษา
71. นางสาวประภาพรธรรม วงศาโรจน์		นักวิชาการศึกษา
72. นายชาญ	ตันติธรรมถาวร	นักวิชาการศึกษา
73. นางสาววัลย์รัตน์ อัครเวศน์		นักวิชาการศึกษา
74. นางอัมพร	ประเสริฐสุข	นักวิชาการศึกษา
75. นางสาวไกล์ดา	สดสมศรี	นักประชาสัมพันธ์
76. นางสาวสายรุ่ง	แสงแจ้ง	นักวิชาการศึกษา
77. นางอารีรัตน์	ลายนาค	เจ้าหน้าที่บริหารงานธุรการ

คณะผู้จัดทำรายงานการประชุมสัมมนา

ผู้พิจารณารายงานการประชุม	ดร. นงราม	เศรษฐพานิช
ผู้สรุปรายงานการประชุม	นางสาวสายรุ่ง	แสงแจ้ง
ผู้เรียบเรียงรายงาน	นายชาญ	ตันติธรรมถาวร
ผู้จัดพิมพ์	นางอารีรัตน์	ลายนาค

